MANUA
DIVINU

Manuale diuinū ex ſa-
crarū litterarū viri
dario delectum
in quo conti-
nentur.

Supercelestes diui apoſtoli Pauli epiſtole.

Canonice epiſtole ſanctorū apoſtolorū Jacobi. Petri Joānis ꝛ Thadei cū ſūmarijs capitum ſingulorū.

Epiſtole aplī Pauli ad Senecā: ꝛ eiuſdē ad Paulū.

Auree quedā omelie ſancti Joannis Criſoſtomi de laudibus ꝛ excellentia diui apoſtoli Pauli.

Sancti Damaſi Pape carmina de triūphis eiuſdē Apoſtoli.

Officiolum quotidianum ipſius ſancti Pauli.

Tabula repertoria omnium epiſtolarū que per anni circuitum in eccleſia leguntur/que omnes hic inſerte ſunt.

Ad lectorẽ epl'a.

Quemadmodũ btũs Auguſtinus ex elegãtiorib⁹
dictis ſctõꝝ patrũ: breue ĩ manuale verbũ de deo
ſecũ iugiter hr̃e ſtuduit: ex cuius lectionis igne quotiens
tepeſcebat in ſanctũ dei accenderetur amorẽ: Sic quẽli-
bet proprie memorẽ ſalutis facere operepreciũ eſt. Quare
cũ totius diuine ſcripture volumẽ integrũ pre ſui magni
tudine mecũ comode ferre nõ poſſem ex ipſo delegi mihi
⁊ cõſimilibus pro manuali et breuiſſimo ⁊ longiſſimo ſa-
cras in primis et ſuperceleſtes diui Apl'i Pauli epiſtolas
diuinitus potius: q̃ꝫ humanitus editas vt pote ab illo q
ſapientiã et medullã ſecretoꝝ ſenſuũ nõ a primo aut ſe-
cundo: Sed a tertio celo largiter aſportauit in quib⁹ fere
tota ſalutaris theologie cõtinetur doctrina. Sacro ſctãs
inſuper alioꝝ apl'oꝝ epl'as vere canonicas. i. humanam
vitam ſanctiſſime regulantes excerpſi. His addere cura-
ui celeſtis Apl'i Pauli epiſtolas ad Senecã: ⁊ eiuſdẽ ad
Paulũ: atq; aureas nõnullas Criſoſtomi omelias de lau
dibus Pauli: nec nõ ⁊ deuotiſſimum ipſius Apli quoti-
dianum officium.

Oro itaq; te lector ch ꝛiſſime inter hec viuere: hec medi-
tari: quoꝝ ſtudio carnis vitia nõ amabis: Sed a diuina
ipſe amaberis Sapientia. Hec te erigent in aduerſis in
proſperis deprimẽt ⁊ via Regia incedenti tutũ preſta-
bũt vtrobiq; ducatũ. Nihil ſane in hac vita dulcius ſen
titur: nihil ita mentẽ ab amore mũdi ſeparat: nihil ſic ani
mũ cõtra temptationes roborat: nihil ita hoiem excitat
⁊ adiuuat ſicut haꝝ lectio reꝝ. Poſtremo ſenties mirabi
le glorioſiſſimi Pauli auxiliũ: qui ardentiſſimus animaꝝ
zelator in Xp̃o omnia potens incredibili charitate epl'is
ſuis ac laudibus incũbentes fouet: tuetur: dirigit ac per-
ducit quo ipſe prouenit beatus. Vale ⁊ mecum poſt illi⁹
odorem currere contende.

Incipit prefatio ſancti Hieronymi pſbyteri in omnes epiſtolas ſancti Pauli.

PRimuz querit: quare poſt euangelia q̄ ſupplemētū legis ſunt ⁊ in quibus nobis exēpla et p̄cepta viuendi pleniſſime digeſta ſunt: voluerit apl's has epiſtolas ad ſingulas eccleſias deſtinare. Hac aūt cā factū vr vt. ſ. initia naſcētis eccleſie nouis cauſis exiſtētibus preueniret et vt p̄ſentia atq3 orīētia reſecaret vitia: ⁊ poſt futuras excluderet q̄ōnes: exēplo prophetaꝝ qui poſt editā legē moyſi in qua oīa dei mandata legebant: nihilominus tū doctrina ſua rediuiua ſemp populi ꝯpreſſere peccata: ⁊ propter exēplū viuendi libros ad noſtrā ēt memoriā tranſmiſerūt. Deinde querit. Cur nō ampli⁹ q̄3 decē epiſtolas ad eccl'ias ſcripſerit. Decem ſunt.n.cū ea que dr ad hebreos. Naz relique quattuor ad diſcipulos ſpecialit ſunt porrecte. Ut oñdēt nouū nō diſcrepare a veteri teſtamento: ⁊ ſe ꝯtra legē nō facere moyſi ad numeꝝ primoꝝ decalogi mandatoꝝ ſuas epl'as deſtinauit: et quot ille p̄ceptis a pharaone inſtituit liberatos: totidem hic epl'is a diaboli ⁊ idolatrie ſuitute edocet acquiſitos. Nā et duas tabulas lapideas duoꝝ teſtamentoꝝ figurā habuiſſe viri eruditiſſimi tradiderūt. Epl'az ſane que ad hebreos ſcribit quidam pauli nō eē cōtendūt: eo q̄ nō ſit eius noīe titulata: et ꝓpter ſmonis ſtiliq3 diſtantiā: ſed aut barnabe iuxta tertullianuz: aut luce iuxta quoſdaz: vel certe elemētis diſcipuli apoſtoloꝝ ⁊ epi romane eccleſie poſt apl'os ordinati. Quib⁹ rñdēdū eſt: ſi propterea pauli nō erit: q2 eius nō h3 nomen: ergo nec alicuius erit: q2 nullius noīe titulat. Qđ ſi inconueniens abſurdūq3 eſt: ipſius magis eſſe credenda ē: que tāto doctrine ſue fulget eloquio. Sed qm̄ apud hebreoꝝ eccleſias q̄ſi deſtructor legis falſa ſuſpitiōe habebat: voluit tacito noīe de figuris legis ⁊ veritate chriſti reddere rationē: ne odiuz noīs in fronte ptitulati vtilitatē excluderet lectionis. Nō eſt ſane mirꝝ ſi eloquētior videat in proprio. i. hebreo q̄3 in peregrino. i. i greco quo cetere epl'e ſunt ſcripte ſmone. Mouet ēt quoſdā q̄re romanoꝝ epl'a in primo ſit poſita: cū eā nō primo ſcriptā ratio manifeſtet. Nā hāc ſe pficiſcentē hieroſolymā ſcripſiſſe teſtat cum corinthios ⁊ alios iam ante vt miniſteriū qđ ſecū portaturus erat colligerent: lr̄is adhortatus ſit. Unde ⁊ in-

telligi quidā volunt ita oēs
epl'as ordinatas: vt prima
poneret̄ q̄uis posterior fue-
rit destinata vt per ſingulas
epl'as gradib⁹ ad pfectiora
veniretur. Romanoꝝ nāq;
pleriq; tā rudes erāt: vt nō
intelligerent dei ſe grā ⁊ nō
ſuis meritis eſſe ſaluatos: ⁊
ob hoc duo inter ſe ppl'i cō
flictarēt. Idcirco illos indi
gere aſſerit corrigi: vitia gē-
tilitatis priora ꝯmemorās.
Corinthijs aūt iā dicit ſcie
gratiā eſſe ꝯceſſam: ⁊ nō tā
oēs increpat q̄ cur peccan-
tes nō increpauerūt: repre-
.1.Cor.5.a. hendit: ſicut ait. Audit̄ in-
ter vos fornicatio. Et iteꝝ.
Ibidem.b. Cōgregatis vobis cū meo
ſpū: tradere huiuſmodi ſa-
thane. In ſecūda v̄o laudā
tur: ⁊ vt magis ac magis
proficiant cōmonent̄. Ga-
lathe v̄o iā nullius criminis
arguunt̄: niſi hoc tm̄ q̄ cal
lidiſſimis pſeudo apl'is cre-
diderūt. Epheſei ſane nulla
reprehēſione: ſed multa lau
de ſunt digni: q2 fidē aplicā
ſeruauerūt. Philippēſes ēt
multo magis collaudant̄ q
nec audire qdē falſos apo-
ſtolos voluerūt. Teſſaloni
cenſes nihilominus in dua
bus epl'is oī laude pſequit̄:
.1.Teſ.2.c. Eo q̄ nō ſolū fidē incon-
cuſſam ſeruauerint v̄itatis:
ſed etiā in perſecutiōe ciuiū
fuerint ꝯſtātes inuēti. Col-
loſſenſes aūt tales erant vt
cū ab apl'o viſi corporaliter
nō fuiſſent hac laude digni
haberent̄. Et ſi corpore in- Colo.2.a.
quit abſens ſum: ſed ſpiritu
vobiſcū ſum gaudens ⁊ vi
dens ordinē veſtrū. De he-
breis vero quid dicēdū eſt?
quoꝝ theſſalonicenſes qui
plurimū laudati ſunt imita
tores facti eſſe dicunt̄. Sic
ipſe ait. Et vos fratres imi- .1.Teſ.2.c.
tatores facti eſtis eccleſiarū
dei q̄ ſunt in iudea. Eadem
enim paſſi eſtis ⁊ vos a cō
tribulibus v̄ris: q̄ ⁊ illi a iu
deis. Apud ipſos quoq; he
breos eadē cōmemorat di-
cens. Nā ⁊ vinctis cōpaſſi Heb.10.f.
eſtis: ⁊ rapinā bonoꝝ v̄roꝝ
cum gaudio ſuſcepiſtis co-
gnoſcentes vos hře melio-
rē ⁊ manentē ſubſtantiā.

Incipit prologus ſpecia
lis i epiſtolā ad romanos.

Romani ſūt qui ex iu-
deis ⁊ gentib⁹ credi-
derūt. Hi ſuperba ꝯtentiōe
volebant ſe alterutrū ſuper
ponere. Nā iudei dicebāt.
Nos ſumus populus dei
quos ab initio dilexit ⁊ fo-
uit: nos circūciſi ex genere
abraā ſancta deſcendim⁹ ex
ſtirpe ⁊ not⁹ retro apud iu-
deā tm̄ deus. Nos de egy-
pto ſignis dei ⁊ virtutib⁹ li-
berati: mare ſicco pertranſi
uim⁹ pede: cū inimicos no
ſtros grauiſſimi fluctus in-
uoluerēt. Nobis pluit mā-
na dn̄s i deſerto: ⁊ q̄ſi filijs

ſuis celeſte pabulū miniſtra
uit. Nos die noctuqꝫ in co
lūna nubis igniſqꝫ pceſſit:
vt nobis in inuio iter oñdē
ret. Atqꝫ: vt cetera eius cir-
ca nos immēſa beneficia ta
ceamus: nos ſoli digni fui-
mus dei legē accipere: ꝛ vo
cē dei loquētꝫ audire eiuſqꝫ
cognoſcere voluntatē. In
qua lege nobis ꝑmiſſus eſt
xp̄s: ad quos etiā ipſe ſe ve
Mat.15.c. niſſe teſtatus eſt dicens: nō
veni niſi ad oues q̄ perierāt
domus iſrael: cū vos canes
potius q̄ hoīes appellaue-
rit. Equū ne ergo ē vt ido-
la hodie deſerētes qbus ab
initio deſeruiſtis nobis cō-
paremini: ꝛ nō poti⁹ in pro
ſelitoꝝ locū ex legis aucto-
ritate ꝛ ꝯſuetudine depute-
mini? Et hoc ipſum nō me
rebamini: niſi qꝛ larga ſemꝑ
dei clementia voluit vos ad
noſtrā imitationē admitte-
re. Gentes ēt ecōtrario rñ-
debāt. Quanto.n. maiora
erga vos dei bñficia narra-
ueritis: tanto maioris vos
eris reos eē monſtrabitis.
Semꝑ.n. his oībus extiti-
Exo.14.g. ſtis ingrati. Nā ipſis pedi-
bus qbus aridū mare trāſi-
ſtis: ludebatis ante idola q̄
feciſtis: ꝛ ipſo ore quo pau-
loante ob necē aduerſarioꝝ
dño cantauerat ſimulacra
vobis fieri popoſcitis: illis
oculis qb⁹ venerando deū
in nube vel igne conſpicere
ſolebatis: ſimulacra īuteba
mini. Māna quoqꝫ vobis
faſtidio fuit: ꝛ ſemꝑ in deſer
to cōtra dñm murmuraſtis
ad egyptū vñ vos māu va
lida eiecerat redire cupiētes.
Quid plura? Ita pſes vñi Nu.14.d.
crebra ꝓuocatione dñm irri
tauerunt vt oēs in heremo
morerent: nec plus ex ſenio
ribus eoꝝ q̄ duo hoīes ter
rā repromiſſionis intrarēt.
Sꝫ qd antiqua replicam⁹:
cū etiā ſi illa minime feciſſe-
tis de h ſolo nemo vos di-
gnos venia iudicaret q dñꝫ
xp̄m ꝓphetaꝝ ſemꝑ vobis
vocib⁹ repromiſſum nō ſo-
lū ſuſcipere noluiſtis: ſꝫ ēt
morte peſſima peremiſtis?
Quē vt nos cognouim⁹ ſta
tim credidim⁹ cū nobis de
eo antea nō fuerit p̄dicatū.
Vñ ꝓbat q idolis ſeruim⁹
nō obſtinationi mentis: ſed
ignorātie deputandū. Qui
.n. cognitū ilico ſequimur:
olim vtiqꝫ ſequeremur ſi an
tea cognouiſſem⁹. Sic aūt
vos de generis nobilitate ia
ctatis quaſi nō moꝝ imita
tio magis q̄ carnalis nati-
uitas filios vos faciat eſſe
ſanctoꝝ. Deniqꝫ eſau ꝛ hyſ
mael cū de ſtirpe ſint abrae
minime tñ in filijs reputāt.
His taliter altercātib⁹: ap̄ls
ſe medium interponens ita
partiū dirimit q̄ones vt neu
trū eoꝝ ſua iuſticia ſalutem
meruiſſe confirmet: ambos

ỽo populos ⁊ ſcient̄ ⁊ gra-
uiter deliquiſſe. Judeos q-
dē ꝙ per preuaricationē le-
gis deū inhonorauerint: gē
tes ỽo ꝙ cū cognitū de crea
tura creatorē vt deū debue
rint venerari: gloriā eius in
manufacta mutauerint ſi-
mulacra. Uiroſq3 ēt ſimili
ter veniā conſecutos: eq̄les
eſſe veriſſima rōne demon-
ſtrat: preſertim cū in eadem
lege predictū ſit ⁊ iudeos ⁊
gentes ad chriſti fidē vocā-
dos eſſe oñdat. Quāobrem
viciſſim eos humilians ad
pacē ⁊ cōcordiā cohortat̄.
¶ Explicit prologus. Inci
pit argumentum.

Romani ſunt partis
italie. Hi preuēti ſūt
a falſis apoſtolis: ⁊ ſub no
mine dñi noſtri ieſu xp̄i in
legē ⁊ ꝓphetas erant indu-
cti. Hos reuocat apoſtolus
ad verā ⁊ euangelicā fidem
ſcribens eis a corintho.
¶ Explicit argumentum.
Sumariū cap. ſeq̄n. Oñdit
apoſtolus charitatē ſe hr̄e
ad romanos ac deinde vi-
tia eoꝝ redarguit q2 ſequū-
tur deſidera ſua.
¶ Incipit epiſtola btī pauli
apl̄i ad Romanos. Cap. i.
A Paulus ſeruus ieſu
chriſti vocat⁹ apl̄s:
ſegregat⁹ in euāge-
liū dei qđ añ ꝓmi-
ſerat ꝑ ꝓphas ſuos
in ſcripturis ſanctis de filio
ſuo qui factus eſt ei ex ſemi-
ne dauid ſm carnē: q̄ prede
ſtinatus eſt filius dei in ỽtu
te ſm ſp̄m ſanctificatiōis ex
reſurrectione mortuoꝝ ieſu
xp̄i dñi nr̄i: per quē accepi-
mus gr̄am ⁊ apl̄atū ad obe
diēdū fidei in oībus gētib⁹
pro noīe ei⁹ i qb⁹ eſtis ⁊ vos
vocati ieſu xp̄i: oīb⁹ q ſunt
Rome dilectis dei vocatis
ſanctis: Gr̄a vobis ⁊ pax a .2. Tim. i. a.
deo pr̄e ⁊ dño nr̄o ieſu xp̄o.
Primū qdē gr̄as ago deo
meo per ieſu3 xp̄m pro oīb⁹
vobis: q2 fides vr̄a annun-
ciat̄ in vniuerſo mūdo. Te-
ſtis. n. mihi eſt deus cui ſer-
uio in ſpū meo in euāgelio
filij eius: ꝙ ſine intermiſſio B
ne memoriā vr̄i facio ſemꝑ
in orōnib⁹ meis: obſecrans
ſi quo mō tandē aliqñ pro-
ſpeꝝ iter habeā in volūtate
dei veniēdi ad vos. Deſide
ro. n. videre vos vt aliquid
impartiar vobis gr̄e ſpirita-
lis ad cōfirmandos vos. i.
ſimul cōſolari in vobis ꝑ eā
q̄ inuicē eſt fidē vr̄am atq3
meā. Nolo aūt vos ignora
re fr̄es: q2 ſepe ꝓpoſui veni
re ad vos: ⁊ ꝓhibitus ſum
vſq3 adhuc: vt aliquē fru-
ctū habeā in vobis ſicut ⁊
in ceteris gētib⁹. Grecis ac
barbaris: ſapientib⁹ ⁊ inſi-
pientib⁹ debitor ſum: itaq3
qđ in me promptū eſt ⁊ vo
bis q rome eſtis euangeliza Abac. 2. a.
re. Nō. n. erubeſco euāge- Heb. 10. g.

liū. Uirtꝰ.n.dei eſt in ſalu⸗
tē oī credenti: iudeo ꝑimū
⁊ greco. Juſticia.n.dei ī eo
reuelat̄ ex fide in fidē: ſicut
ſcriptū eſt. Juſtus autē ex
fide viuit. Reuelatur.n.ira
dei de celo ſuꝑ oēm impieta
tē ⁊ iniuſticiā hoīum eoꝝ q
veritatē dei in iniuſticia de⸗
tinēt: qꝛ qȯ notū eſt dei: ma
C nifeſtū eſt in illis. Deꝰ.n.il⸗
lis manifeſtauit. Jnuiſibi⸗
lia.n. ipſiꝰ a creatura mūdi
per ea q̄ facta ſunt ītellecta
ꝯſpiciunt: ſempit̄na quoqꝫ
eius vtꝰ ⁊ diuinitas: ita vt
ſint inexcuſabiles. Quia cū
cognouiſſent deū: nō ſicut
deū glorificauerūt aut grās
egerūt: ſed euanuerūt in co
gitationibꝰ ſuis: ⁊ obſcura⸗
[...]Cor.3.d. tū eſt inſipiēs cor eorū. Di⸗
[...]he.4.d. cētes.n.ſe eē ſapiētes: ſtulti
facti ſunt. Et mutauerunt
gloriā īcorruptibilis dei in
ſimilitudinē imaginis cor⸗
ruptibilis hoīs: ⁊ volucrū
⁊ q̄drupedū ⁊ ſerpentium.
Propter qȯ tradidit illos
deus in deſideria cordis eo
rū in īmundiciā: vt ꝯtume
lijs afficiāt corpora ſua in
ſemetipſis. Quia cōmuta⸗
uerūt veritatē dei in menda
ciū: ⁊ coluerūt ⁊ ſeruierunt
creature potius q̄ꝫ creatori:
.9.a. q eſt bn̄dictꝰ in ſecula amē.
Propterea tradidit illoſ ds
D in paſſiōes ignominie. Nā
femine eoꝝ īmutauerūt na⸗
turalē vſum in eū vſum q
eſt ꝫ naturā. Siļr aūt ⁊ ma
ſculi relicto naturali vſu fe⸗
mine: exarſerūt in deſiderijs
ſuis in inuicē: maſculi ī ma
ſculos turpitudinē opātes
⁊ mercedē quā oportuit er⸗
roris ſui in ſemetipſis reci⸗
pientes. Et ſicut nō ꝓbaue
rūt deū hēre in noticia: tra⸗
didit illos deꝰ in reprobum
ſenſum vt faciāt ea q̄ nō cō
ueniūt: repletos oī iniqtate
malicia: fornicatiōe: auari⸗
cia: neqcia: plenos inuidia:
homicidijs: ꝯtētiōe: dolo:
malignitate: ſuſurrōes: de⸗
tractores: deo odibiles: cō
tumelioſos: ſuꝑbos: elatos
inuentores maloꝝ: parēti⸗
bus nō obediētes: inſipien⸗
tes: incōpoſitos: ſine affe⸗
ctiōe: abſqꝫ federe: ſine miſi
cordia. Qui cū iuſticiaꝫ dei
cognouiſſent: nō intellexe⸗
rūt: qm̄ q talia agūt: digni
ſunt morte: nō ſolū qui ea
faciunt: ſed etiā qui conſen
tiunt facientibꝰ.

C.ſe. Redarguit apoſto
lus vitia iudeoꝝ: dicēs eos
in culpa gentilibus ſimiles
quo ad aliquid peiores. 2

PRopter qȯ inexcuſa
bilis es o hō oīs q iu A
dicas. Jn quo.n.alteꝝ iu⸗ Mat.7.a.
dicas teipm̄ ꝯdēnas. Eadē
.n. agis q̄ iudicas. Scimus
.n. qm̄ iudiciū dei eſt ſm̄ vi
tatē in eos q talia agūt. Exi
ſtimas aūt hoc o hō q iudi⸗
cas eos q talia agūt ⁊ facis

ea: quia tu effugies iudiciũ
dei? An diuitias bonitatis
ei⁹ ⁊ patiẽtie ⁊ longanimita
tis ↄtẽnis? Ignoras qm̃ be
nignitas dei ad pniaꝫ te ad
ducit? Secũdũ aũt duriciã
tuã ⁊ impenitẽs cor theſau
rizas tibi irã in die ire ⁊ re-
uelationis iuſti iudicij dei q
reddet vnicuiqꝫ ſm opa ei⁹.
Mat. 16. d. His qdẽ q ſm patiẽtiã boni
B opis gloriã ⁊ honorẽ ⁊ in-
corruptionẽ querẽtib⁹ vitã
eternã. His ãt q ſunt ex cõ
tentiõe ⁊ q nõ acqeſcũt vita
ti credũt aũt iniqtati: ira ⁊
indignatio: tribulatio ⁊ an
guſtia: in omnẽ aiam hoĩs
opantis malũ: iudei primũ
⁊ greci. Gloria ãt ⁊ honor
⁊ pax oĩ opãti bonũ: iudeo
Ephe. 6. b. primũ ⁊ greco. Non. n. eſt
Col. 3. d. acceptio pſonaꝝ apud deũ.
Act. 10. f. Quicũqꝫ. n. ſine lege pecca
Jaco. 2. b. uerũt: ſine lege pibũt. Et q-
. 1. Pe. 1. c. cũqꝫ in lege peccauerũt per
Mat. 7. c. legẽ iudicabunt. Non. n.
Jaco. 1. d. auditores legis iuſti ſũt apd
C deũ: ſed factores legis iuſti
ficabunt. Cũ. n. gẽtes q̃ le-
gẽ nõ hñt naturaliter ea q̃
legis ſunt faciunt eiuſmodi
legẽ nõ hñtes ipſi ſibi ſunt
lex: q oñdũt opus legis ſcri
ptũ in cordib⁹ ſuis teſtimo-
niũ reddẽte illis ↄſcia ipoꝝ
⁊ inter ſe inuicẽ cogitatio-
nũ accuſantiũ aut ẽt defen
dentiũ: in die cuꝫ iudicabit
deus occulta hoĩum ſm euã
geliũ meũ p ieſum xpm. Si

aũt tu iude⁹ cognominaris
⁊ requeſcis in lege: ⁊ gl'iaris
in deo: ⁊ noſti volũtatẽ ei⁹:
⁊ pbas vtiliora inſtruct⁹ p
legẽ: ↄfidis teipm eſſe ducẽ
cecoꝝ: lumẽ eoꝝ q in tene-
bris ſunt: eruditorẽ inſipiẽ
tiũ: magrm infantiũ: hñteꝫ
formã ſcie ⁊ vitatis in lege.
Qui ergo aliũ doces teipm
nõ doces. Qui pdicas non
furandũ furaris. Qui dicis
non mechandũ mecharis.
Qui abominaris idola: ſa-
crilegiuꝫ facis. Qui in lege D
gl'iaris: per preuaricationeꝫ
legis deũ inhonoras. No- Ezech. 36. [illegible]
mẽ enim dei p vos blaſphe
mat iter gẽtes: ſicut ſcriptũ
eſt. Circũciſio qdẽ pdeſt ſi le
gẽ obſues: ſi ãt puaricator
legis ſis circũciſio tua ppu-
tiũ facta eſt. Si igit pputiũ
iuſticias legis cuſtodiat: nõ
ne pputiũ illi⁹ in circũciſio-
nẽ reputabit? Et iudicabit
id qd ex nã eſt pputiũ legeꝫ
cõſummãs te: qui p lram et
circunciſionẽ puaricator le-
gis es. Nõ. n. q manifeſto
iudeus eſt neqꝫ q̃ in manife
ſto ĩ carne ẽ circũciſio: ſꝫ q ĩ
abſcõdito iude⁹ ẽ: ⁊ circũci-
ſio cordis ĩ ſpũ nõ lra cui⁹
la⁹ nõ ex hoib⁹ ſꝫ ex deo ẽ.
C. C. ſe. Oñdũt ĩ quo iudei
erãt gẽtib⁹ meliores pbans
tã gentiles q̃ iudeos indi-
gere gratia xpi. 3
Q Uid ergo amplius [illegible] A
deo eſt: aut q̃ [illegible]

circũciſionis? Multũ ꝑ oẽs
modũ. Primũ qdẽ qꝛ credi
ta ſũt illis eloqa dei. Quid
.n. ſi qdá illoꝝ nõ credide-
rũt? Nũqd incredulitas il-
loꝝ fidẽ dei euacuauit? Ab
).3.d. ſit. Eſt aũt deus verax: oĩs
8.c. aũt hõ mẽdax: ſicut ſcriptũ
ẽ.115. eſt: vt iuſtificeris i ſmonib⁹
ẽ.50. tuis ⁊ vincas cũ iudicaris.
Si aũt iniqtas nſa iuſticiaꝫ
dei cõmẽdat: qd dicemus?
Nũqd iniquus eſt de⁹ q in-
fert irá? Scdm hoies dico.
B Abſit. Alioqn quõ iudica-
bit de⁹ hũc mundũ? Si.n.
veritas dei in meo mẽdacio
abũdauit in gloriá ipſi⁹: qd
adhuc ⁊ ego táq̃ pctõꝛ iu-
dicoꝛ: ⁊ non ſicut blaſphe-
mamur: ⁊ ſicut aiunt quidá
nos dicere: faciam⁹ mala vt
veniant bona? Quoꝝ dána
tio iuſta ẽ. Quid ergo? Pre
cellim⁹ eos? Nequaq̃. Cau
ſati.n. ſum⁹ iudeos ⁊ gre-
cos ⁊ oẽs ſub pctõ eẽ: ſicut
ẽ.13. ſcriptũ ẽ. Quia nõ eſt iuſt⁹
52. qſq̃: nõ eſt intelligẽs: nõ eſt
reqrẽs deũ. Oẽs declinaue
rũt ſimul: inutiles facti ſũt:
nõ eſt q faciat bonũ: nõ eſt
ẽ.5.⁊.13. vſq̃ ad vnũ. Sepulchꝛum
patẽs eſt guttur eoꝝ: lĩguis
ſuis doloſe agebát: venenũ
aſpidũ ſub labijs eoꝝ. Quo
C rũ os maledictiõe ⁊ amari-
tudine plenũ eſt: veloces pe
des eoꝝ ad effundẽdũ ſan-
guinẽ. Cõtritio ⁊ ifelicitas
in vijs eoꝝ: ⁊ viá pacis nõ

cognouerunt: nõ eſt timoꝛ
dei añ oculos eoꝝ. Scim⁹
aũt qm̃ quecunq̃ lex loquit̃
his qui in lege ſunt loquit̃.
Vt oẽ os obſtruat̃ ⁊ ſubdi-
tus fiat oĩs mũdus deo: qꝛ Gal.2.d.
ex opib⁹ legis nõ iuſtificabit̃
oĩs caro corá illo. Per le-
gẽ.n. cognitio pctĩ. Nunc
aũt ſine lege iuſticia dei ma
nifeſtata eſt: teſtificata a lege
⁊ pphetis. Juſticia aũt dei
per fidẽ ieſu xpi in oẽs ⁊ ſup
oẽs qui credũt in eũ. Non
enim eſt diſtinctio. Oẽs.n.
peccauerũt: ⁊ egẽt glĩa dei.
Juſtificati grat꜕ ꝑ grãꝫ ipſi⁹
per redẽptionẽ q̃ eſt in xpo
ieſu: quẽ ꝓpoſuit de⁹ ꝓpiti-
atoꝛẽ ꝑ fidẽ i ſanguine ipſi⁹
ad oſtenſionẽ iuſticie ſue ꝑꝑ
remiſſionẽ pcedẽtiũ delicto
rũ i ſuſtẽtatiõe dei ad oñſio
nẽ iuſticie ei⁹ in hoc tpe: vt
ſit ipſe iuſtus ⁊ iuſtificás eũ
qui ex fide eſt ieſu xpi. Vbi ẽ
ergo gloꝛiatio tua? Excluſa
eſt. Per quá legẽ. Factoꝝ.
Nõ. Sꝫ ꝑ legẽ fidei. Arbi-
tramur.n. iuſtificari hoiẽꝫ ꝑ
fidẽ ſine opib⁹ legis. An iu-
deoꝝ de⁹ tm̃? Nõne ⁊ gen
tiũ? Jmmo ⁊ gẽtiũ. Qm̃ q
dẽ vn⁹ eſt de⁹ q iuſtificat cir
cũciſionẽ ex fide: ⁊ ꝑputiũ ꝑ
fidẽ. Legẽ ergo dſtruim⁹ ꝑ fi
dẽ? Abſit. Sꝫ legẽ ſtatuim⁹
¶ Cap. ſeq. Declarat apl̃s
per exẽplũ habꝛae fidẽ reqre
ad ſalutẽ: ⁊ legẽ veterẽ ad ſa
lutẽ nõ ſufficere.

Quid ergo dicem⁹ in
uenisse abraā patrez
noſtrū ſm carnē? Si enim
abraā ex opib⁹ legis iuſtifica
tus ē: hʒ gloriā: ſed nō apō
deū. Quid. n. dicit ſcriptu-
Gen̄.15.b. ra. Credidit abraā deo: ⁊ re
Gal.3.a. putatū eſt illi ad iuſticiā. Ei
Jaco.2.d. aūt qui opaᷓ merces nō īpu
taᷓ ſm gr̄az: ſed ſm debitū.
Ei vō qui nō opaᷓ: credenti
aūt in eū qui iuſtificat īpiū:
reputaᷓ fides ei⁹ ad iuſticiaz
ſm ꝓpoſitū gr̄e dei: ſicut ⁊
dauid dic̄ beatitudinē hoīs
cui de⁹ accepto fert iuſticiā
Ps̄.31. ſine opib⁹. Beati quoꝝ re-
miſſe ſūt iniq̄tates: ⁊ quoꝝ
tecta ſunt pctā. Beatus vir
cui nō īputabit dn̄s pctm̄.
B Beatitudo ergo hec in cir-
cūciſione tm̄ manet: an etiā
in ꝑputio? Dicim⁹. n. q2 re-
putata eſt fides abrae ad iu
ſtitiā. Quō ergo reputata ē?
In circūciſione: an in ꝑpu
tio? Nō in circūciſione: ſed
in ꝑputio. Et ſignū accepit
circūciſionis ſignaculū iuſti
cie fidei q̄ eſt ī ꝑputio: vt ſit
pr̄ oīum credētiū ꝑ ꝑputiū:
vt reputeᷓ ⁊ illis ad iuſticiā.
Et ſic pr̄ circūciſiōis: nō his
tm̄ qui ſunt ex circūciſiōe ſʒ
⁊ his qui ſectanᷓ veſtigia fi
dei q̄ eſt in preputio pr̄is nr̄i
C abrae. Nō. n. ꝑ legē ꝓmiſ-
ſio abrae aut ſemini eius vt
heres eēt mundi: ſed ꝑ iuſti
ciā fidei. Si. n. q ex lege hē
des ſunt: exinanita ē fides:
abolita eſt ꝓmiſſio. Lex. n.
irā opaᷓ. Ubi. n. non eſt lex
nec ꝑuaricatio. Jō ex fide:
vt ſʒ gr̄az firma ſit ꝓmiſſio
omni ſemini. Nō ei q ex le
ge eſt ſolū: ſed ⁊ ei qui ex fi
de eſt abrae qui pr̄ eſt oīum
noſtrū: ſic̄ ſcriptū eſt. Quia Gen̄.17.
patrē multaꝝ gentiū poſui
te añ deū cui credidiſti: q vi
uificat mortuos ⁊ vocat ea
q̄ nō ſunt: tāq̄ʒ ea que ſunt.
Qui contra ſpē in ſpē credi
dit: vt fieret pr̄ multaꝝ gen
tiū: ſʒ qꝺ dictū ē ei. Sic erit Gen̄.13.
ſemen tuū ſicut ſtelle celi ⁊ D
arena maris. Et nō īfirma
tus eſt in fide nec ꝯſiderauit
corp⁹ ſuū emortuū: cū iā fe
re centū eēt annoꝝ: ⁊ emor
tuā vuluam ſare. In repro
miſſione etiā dei nō heſita
uit diffidētia ſed ꝯfortat⁹ ē
fide: dans gloriā deo: pleniſ
ſime ſciens q2 q̄cūq̄ʒ ꝓmiſit
de⁹ potēs eſt ⁊ facere. Jō ⁊
reputatū eſt illi ad iuſticiā.
Nō ē aūt ſcriptū tm̄ ꝓpter
ipm: q2 reputatuʒ eſt illi ad
iuſticiā: ſʒ ⁊ ꝓpter nos qb⁹
reputabiᷓ credētib⁹ in eū: q
ſuſcitauit ieſum xp̄m dn̄m
noſtrū a mortuis: q tradit⁹ ē
propter delicta noſtra: ⁊ re
ſurrexit ꝓpter iuſtificationē
noſtram.
Cap. ſeq. Apl's oſ̄dit vir
tutē fidei in credentiū iuſti
ficatione: quoniaʒ regnauit
mors ab adam vſq̄ʒ ad chri
ſtum.

Iuſtificati ergo ex fide
pacē habeam⁹ ad deuȝ
per dn̄ȝ noſtrū ieſum xp̄m p
quē habem⁹ acceſſum p fidē
in grām iſtā: in qua ſtam⁹ ⁊
gloriamur in ſpe glorie filio
rum dei. Nō ſolū aūt: ſȝ ⁊
gloriamur in tribulatiōib⁹:
ſciētes q tribulatio patiētiā
a.1.a. opaꝛ: paciētia aūt ꝓbationē
ꝓbatio vo ſpem. Spes aūt
nō ꝯfundit qꝛ charitas dei
diffuſa eſt in cordib⁹ nr̄is p
ſp̄m ſctm̄ q dat⁹ eſt nobis.
Ut qd.n. xp̄s cū adhuc in
firmi eſſem⁹ ſm̄ tp̄s pro im
pijs mortu⁹ eſt? Uix.n. pro
iuſto qs moriꝛ. Nā pro bo
no forſitā qs audeat mori.
B Cōmēdat aūt charitatē ſuā
hebre. 9.d. de⁹ in nob: qm̄ ſi cū adhuc
1. Pe.3.d. pctōres eſſem⁹ ſm̄ tp̄s xp̄s
pro nobis mortu⁹ ē: multo
igiꝛ magis nūc iuſtificati in
ſanguine ipſi⁹ ſalui erim⁹ ab
ira p ip̄m. Si.n. cū inimici
eſſem⁹: recōciliati ſum⁹ deo
per mortē filij ei⁹ multo ma
gis recōciliati ſalui erim⁹ in
vita ipſi⁹. Nō ſolū aūt: ſed
⁊ gloriamur in deo p dn̄m
noſtrū ieſuȝ xp̄m: p quē nūc
recōciliationeȝ accepimus.
Propterea ſicut per vnū ho
minē in hūc mūdū intrauit
pctm̄: ⁊ p pctm̄ mors: ⁊ ita
in oēs hoīes mors ptrāſijt
ī quo oēs peccauerūt. Uſq
C ad legē.n. pctm̄ erat ī mun
do. Pctm̄ aūt nō īputabaꝛ:
cum lex nō eēt ſed regnauit
mors ab adā vſq ad moy
ſen: etiā in eos qui nō pecca
uerūt in ſimilitudinē p̄uari
catiōis ade qui eſt forma fu
turi. Sed nō ſicut delictū:
ita ⁊ donū. Si.n. vni⁹ deli
cto multi mortui ſunt: mul
to magis grā dei ⁊ donū in
grā vni⁹ hoīs ieſu xp̄i: ī plu
res abūdauit. Et nō ſic per
vnū pctm̄: ita ⁊ donū. Nā
iudiciū quidē ex vno in con
dēnationē: grā autē ex mul
tis delictis in iuſtificationē.
Si.n. vni⁹ delicto mors re
gnauit p vnū multo magis
abundātiā grē ⁊ donatiōis
⁊ iuſticie accipientes in vita
regnabūt p vnū ieſum xp̄ȝ.
Igiꝛ ſicut p vni⁹ delictū in D
oēs hoīes in cōdēnationē:
ſic ⁊ p vni⁹ iuſticiā ī oēs ho
mines in iuſtificationē vite.
Sicut.n. p inobediētiā vni⁹
hoīs pctōres cōſtituti ſunt
multi: ita ⁊ p vni⁹ obeditio
nē iuſti ꝯſtituenꝛ multi. Lex
aūt ſubintrauit: vt abunda
ret delictū. Ubi aūt abūda
uit delictū: ſupabundauit ⁊
grā: vt ſicut regnauit pctm̄
in mortē ita ⁊ grā regnet p
iuſticiā in vitā eternā: p ieſū
xp̄m dn̄m noſtrum.

¶ Cap. ſeq. Declarat apl's ī
peccatis nō eſſe manēdū: ⁊
q ſit virtuoſe opandū. 6

Quid ergo dicemus?
Manebim⁹ in pecca
to vt gratia abūdet? Abſit. A
Qui.n. mortui ſum⁹ pctō

q̄do adhuc viuem⁹ in illo?
An ignorat̄ fratres q2 qui
cūq3 baptizati ſum⁹ in xp̄o
ieſu in morte ipſi⁹ baptizati
ſum⁹? Cōſepulti.n.ſum⁹ cū
illo ꝑ baptiſmū in morte3:
vt q̄do xp̄s ſurrexit a mor-
tuis ꝑ gloriā p̄ris: ita ⁊ nos
Eph.4.c. in nouitate vite ambulem⁹.
Colo.3.b. Si.n.cōplātati facti ſum⁹
ſimilitudini mort̄ ei: ſimul
⁊ reſurrectionis erim⁹. Hoc
ſciētes q2 vet⁹ hō nr̄ ſimul
crucifix⁹ ē vt deſtruat̄ corp⁹
peccati: vt vltra nō ſuiam⁹
pctō. Qui.n.mortu⁹ eſt: iu
B ſtificat⁹ eſt a pctō. Si aute3
mortui ſum⁹ cu3 xp̄o: credi
mus q2 ſimul etiā viuemus
cū illo: ſcientes ꝙ xp̄s reſur
gēs ex mortuis iā nō morit̄
mors illi vltra non dn̄abit̄.
Qđ.n.mortuus eſt pctō:
mortuus eſt ſemel: ꝙ aūt vi
uit: viuit deo. Ita ⁊ vos exi
ſtimate vos mortuos q̄dē eē
pctō: viuētes aūt deo i xp̄o
ieſu. Nō ergo regnet pctm̄
in veſtro mortali corꝑe: vt
obediatis ꝯcupiſcentijs ei⁹.
S3 neq3 exhibeatis mēbra
veſtra arma iniq̄tatis pctō:
C ſ3 exhibete vos deo tāq̄ ex
mortuis viuentes ⁊ mēbra
vr̄a arma iuſticie deo. Pctm̄
enī vobis nō dn̄abit̄. Non
enī ſub lege eſtis: ſ3 ſub gr̄a.
Quid ergo? Peccabim⁹ q̄m
nō ſumus ſub lege: ſed ſub
gr̄a? Abſit. An neſcitis q̄m
cui exhibetis vos ſuos ad
obediēdū: ſui eſtis eius cui
obediſtis: ſiue pctī ad mor-
tē ſiue obeditionis ad iuſti-
ciā? Gr̄as aūt deo ꝙ fuiſtis
ſui peccati: obediſtis aūt ex
corde in eā formā doctrine
in qua traditi eſtis. Liberati
autē a pctō ſui facti eſtis iu D
ſticie. Humanū dico: ꝓpter
infirmitatē carnis vr̄e. Sic
enī exhibuiſtis mēbra veſtra
ſeruire imūdicie ⁊ iniquitati
ad iniq̄tatē: ita nūc exhibete
mēbra vr̄a ſuire iuſticie i ſcī
ficationē. Cū.n.ſui eſſetis Joh.8.d.
peccati: liberi fuiſtis iuſticie. Eſai.1.g.
Quē ergo fructū habuiſtis Ezech.36.[illegible]
tūc in illis: in qb⁹ nūc erube
ſcit̄. Nā finis illoꝝ mors
eſt. Nūc vō liberati a pctō:
ſerui aūt facti deo: habetis
fructū veſtrū in ſanctificati
onē: finē vero vitā eternā.
Stipēdia.n.pctī mors: gr̄a
aūt dei vita eterna: i chriſto
ieſu dn̄o noſtro.

¶ Cap. ſeq. Ponit ap̄ls ceſ
ſationē legis veteris que eſt
lex mortis: ⁊ tractat de lege
fomitis. 7

AN ignoratis fratres A
ſcientibus enī legem
loquor: q2 lex in hoīe dn̄at̄
quāto tp̄e viuit. Nā q̄ ſub .1.Cor.7.[illegible]
viro eſt mulier: viuente viro
alligata eſt legi. Si aūt mor
tuus fuerit vir eius ſoluta ē
a lege viri. Igit̄ viuēte viro
vocabitur adultera: ſi fuerit
cū alio viro: ſi aūt mortuus
fuerit vir eius: liberata eſt a

lege viri: vt nõ ſit adultera:
ſi fuerit cũ alio viro. Itaqʒ
fratres mei ⁊ vos mortifica
ti eſtis legi p̄ corpus xp̄i vt
ſcitis alterius: q ex mortuis
reſurrexit: vt fructificet᷑ deo
B Cũ enĩ eſſemus ĩ carne paſ
ſiones peccatoꝝ q̄ p̄ legem
erát opabant̃ in mẽbris no
ſtris: vt fructificarẽt morti.
Nũc aũt ſoluti ſumus a le
ge mortis in qua detineba
mur: ita vt ſuiamus in no
uitate ſpũs ⁊ nõ in vetuſta
te lr̃e. Quid ergo dicemus?
Lex pctm̃ eſt? Abſit. Sʒ pec
catũ nõ cognoui niſi p̄ legẽ.
Ná ↄcupiſcentiá neſciebaʒ
niſi lex diceret. Nõ cõcupi
xo.20.c. ſces: occaſiõe aũt accepta:
cut.5.b. pctm̃ p̄ mandatũ opatũ eſt
in me oẽm cõcupiſcentiaʒ.
Sine lege.n.pctm̃ mortuũ
erat. Ego aũt viuebá ſine le
ge aliqñ. Sed cum veniſſet
mádatũ: pctm̃ reuixit. Ego
aũt mortuus ſum ⁊ inuẽtũ
eſt mihi mádatũ: qd̃ erat ad
vitá: hoc eſſe ad mortẽ. Ná
pctm̃ occaſione accepta per
mandatũ ſeduxit me ⁊ per
illud occidit. Itaqʒ lex qdẽ
imo.1.b. ſancta: ⁊ mandatũ ſanctuʒ
⁊ iuſtũ ⁊ bonũ. Qd̃ ergo bo
nũ eſt. mihi factũ eſt mors?
Abſit. Sed pctm̃ vt appa
reat pctm̃ p̄ bonũ opatũ eſt
mihi mortem: vt fiat ſupra
modũ peccans peccatũ per
mandatũ. Scimus enim q̇
lex ſpiritalis eſt. Ego auteʒ
carnalis ſum: venũdat⁹ ſub
pctõ. Qd̃.n.opor nõ intel
ligo. Nõ.n.qd̃ volo bonũ:
hoc ago: ſʒ qd̃ odio malũ: B
illud facio. Si aũt qd̃ nolo
illud facio: ↄſentio legi qm̃
bona ẽ. Nũc aũt iá nõ ego
operor illud: ſed qd̃ habitat
in me pctm̃. Scio.n. q̇ nõ
habitat in me hoc eſt in car
ne mea bonũ. Ná velle ad
iacet mihi: pficere aũt bonũ
nõ inuenio. Non.n.qd̃ vo
lo bonũ hoc facio: ſʒ qd̃ no
lo malũ hoc ago. Si auteʒ
qd̃ nolo illud facio: iam nõ
ego operor illud: ſed qd̃ ha
bitat in me peccatũ. Inue
nio igit̃ legẽ volenti mihi fa
cere bonũ: qm̃ mihi malum
adiacet. Cõdelector enĩ legi
dei ſm̃ interiorẽ hominem.
Uideo aũt aliaʒ legẽ in mẽ
bris meis: repugnantẽ legi
mentis mee: ⁊ captiuantem
me in lege peti q̄ eſt in mẽ
bris meis. Infelix ego hõ:
qs me liberabit de corpore
mortis huius? Gratia dei p̄
ieſum xp̄m dñʒ noſtrũ. Igi
tur ego ipſe mente ſuio legi
dei: carne aũt legi peccati.

¶ Cap. ſeq. Oñdit legi chri
ſti eſſe firmiter adherendum
quoniá ſua lex: eſt lex vite ⁊
lex ſpiritus. S

NIhil ergo nũc dána A
tionis eſt his qui ſũt
in xp̄o ieſu qui nõ ſm̃ carnẽ
ambulant. Lex.n.ſpũs vite
in xp̄o ieſu: liberauit me a le

ge peccati ⁊ mortis. Nã qḋ
impoſſibile erat legi in quo
infirmabaṫ ꝑ carnẽ: deus fi-
liũ ſuũ mittẽs in ſimilitudi
nẽ carnis peccati: ⁊ de pctõ
dãnauit pctm̃ in carne: vt
iuſtificatio legis ipleret̃ ĩ no
bis: qui nõ ſm carnẽ ambu
lamus: ſ; ſm ſpm̃. Qui.n.
ſm carnẽ ſunt: q̃ carnis ſũt
ſapiunt: q vo ſm ſpm̃ ſunt:
que ſunt ſpũs ſentiũt. Nã
prudentia carnis mors eſt:
prudentia autẽ ſpũs vita ⁊
B par. Qm̃ ſapiẽtia carnis ini
mica eſt deo. Legi.n. dei nõ
eſt ſubiecta: nec.n. pot. Qui
aũt in carne ſunt deo place
re nõ pñt. Uos aũt ĩ carne
nõ eſtis: ſed in ſpũ ſi tñ ſpi
ritus dei habitat in vobis.
Si qs aũt ſpm̃ xp̃i nõ h;: h
nõ eſt eius. Si aũt xp̃s ĩ vo
bis eſt: corpus qdẽ mortuũ
eſt ꝑpter pctm̃: ſpũs vo vi-
uit ꝑpter iuſtificationẽ. Qḋ
ſi ſpũs eius qui ſuſcitauit ie
ſum a mortuis: habitat ĩ vo
bis q ſuſcitauit ieſum xp̃m a
mortuis: viuificabit ⁊ mor-
talia corpa vr̃a: ꝑpter inha
bitantẽ ſpm̃ eius in vobis.
Ergo fratres debitores ſu-
mus: nõ carni vt ſm carnẽ
viuamus. Si.n. ſm carne;
C vixeritis: moriemini: ſi autẽ
ſpũ facta carnis mortifica-
ueritis viuetis. Quicũq;.n.
ſpũ dei agũt̃: hi ſũt filij dei.
2. Thi. 1. b. Nõ.n. accepiſtis ſpm̃ ſuitu
tis iterũ in timore: ſed acce-

piſtis ſpm̃ adoptiõis filiorũ
dei: in quo clamamus abba Gala. 4. a.
pater. Ipſe.n. ſpũs teſtimo
niũ reddit ſpiritui nr̃o: ꝙ ſu
mus filij dei. Si autẽ filij ⁊
heredes: hedes qdẽ dei: co- 1. Cor. 12. b.
heredes autẽ xp̃i: ſi tñ cõpa Heb. 4. d.
timur vt glorificemur. Exi- D
ſtimo.n. ꝙ nõ ſunt ꝯdigne
paſſiones huius tp̃is ad fu-
turã gloriã q̃ reuelabit̃ ĩ no
bis. Nã expectatio creatu-
re reuelationẽ filiorũ dei ex-
pectat. Uanitati.n. creatu-
ra ſubiecta eſt nõ volens: ſ;
ꝑpter eũ qui ſubiecit eã: in
ſpe: q; ⁊ ipſa creatura libera
bit̃ a ſuitute corruptiõis in
libertatem glorie filiorũ dei.
Scim⁹ enĩ: ꝙ oĩs creatura
ĩgemiſcit ⁊ parturit vſq; ad
huc. Nõ ſolũ aũt illa ſed ⁊
noſipſi primitias ſpũs ha-
bentes: ⁊ ipſi intra nos ge- E
mimus adoptionẽ filiorum
dei: expectãtes redẽptione;
corpis nr̃i. Spe.n. ſalui fa-
cti ſumus. Spes aũt q̃ vr̃:
nõ eſt ſpes. Nã qḋ videt qs
qd ſperat? Si aũt qḋ nõ vi-
demus: ſperamus: ꝑ patien
tiã expectamus. Similiter
aũt ⁊ ſpũs adiuuat infirmi
tatẽ noſtrã. Nã qd oremus
ſicut oportet neſcimus ſed
ipſe ſpũs poſtulat pro nob
gemitibus inenarrabilibus.
Qui aũt ſcrutat̃ corda: ſcit
qd deſideret ſpũs q; ſ; deũ
poſtulat pro ſanctis. Sci-
mus aũt qm̃ diligẽtib⁹ deũ

oĩa coopant̃ in bonũ: his q
ſm ppoſitũ vocati ſũt ſcti.
F Nã quos pſciuit: ⁊ predeſti
nauit cõformes fieri imagi-
nis filij ſui: vt ſit ipſe pmo-
genitus in multis fratrib⁹.
Quos aũt pdeſtinauit: hos
⁊ vocauit: ⁊ quos vocauit:
hos ⁊ iuſtificauit. Quos ãt
iuſtificauit: illos ⁊ magnifi-
cauit. Quid ergo dicem⁹ ad
hec? Si deus pro nobis: qs
cõtra nos? Qui etiã pprio
filio ſuo nõ pepcit: ſed pro
nobis oib⁹ tradidit illum.
Qũo nõ etiã cũ illo oĩa no
bis dõauit? Quis accuſabit
aduerſus electos dei. De⁹ q
iuſtificat? Quis ẽ q ɔdẽnet?
Chriſtus ieſus q mortu⁹ ẽ.
imo q ⁊ reſurrexit: qui ẽ ad
G dexterã dei: q etiã iterpellat
pro nobis. Quis ergo nos
ſepabit a charitate xpi? Tri-
bulatio an anguſtia: an fa
mes: an nuditas: an pericu
lũ: an pſecutio: an gladius?
Ps. 43. Sicut ſcriptum eſt. Quia
ppter te mortificamur tota
die: eſtimati ſumus ſicͭ oues
occiſionis. Sed in his oĩb⁹
ſupam⁹: ppter eũ q dilexit
nos. Certus ſum enim: qa
neqꝫ mors: neqꝫ vita: neqꝫ
angeli: neqꝫ pncipat⁹: neqꝫ
virtutes: neqꝫ inſtãtia: neqꝫ
futura: neqꝫ fõtitudo: neqꝫ
altitudo: neqꝫ pfũdũ: neqꝫ
creatura alia poterit nos ſe
parari a charitate dei q̃ ẽ in
chriſto ieſu dño nr̃o.

¶ Cap. ſeq. Dolet apl's de
iudeoꝝ obſtinatione ⁊ iu-
deos promiſſione patrẽ nõ
eſſe fruſtratos oſtendit: ⁊ gẽ
tiles vocatos eſſe comme-
morat. 9

Veritatẽ dico in xpo ie
ſu: nõ mẽtior teſtimo A
niũ mihi phibente cõſciẽtia
mea in ſpũſctõ: qm̃ triſticia
mihi magna eſt: ⁊ cõtinu⁹
dolor cordi meo. Optabaꝫ
eni ego ipſe anathema eẽ a
xpo pro fratribus meis qui
ſunt cognati mei ſm carnẽ
qui ſunt iſraelite: quoꝝ ad-
optio eſt filioꝝ: ⁊ gloria ⁊ te
ſtamentũ ⁊ legiſlatio ⁊ obſe
quiũ ⁊ promiſſa: quoꝝ pa-
tres ex qbus eſt xps ſm car-
nẽ: q eſt ſup oĩa de⁹ bñdict⁹ .S.1.C.
in ſecula amẽ. Nõ autẽ ꝙ B
exciderit verbũ dei. Nõ. n.
oẽs q ex circunciſione ſunt
iſrael: hi ſunt iſraelite: neqꝫ
qui ſemẽ ſunt abrae oẽs fi-
lij. Sed in yſaac vocabit̃ ti Gen. 21. b.
bi ſemẽ. i. nõ qui filij carnis Gala. 4. d.
hi filij dei: ſꝫ q filij ſunt pro
miſſionis: eſtimant̃ in ſemi-
ne. Promiſſionis eni v̂buꝫ Gen. 18. b.
hoc eſt. Scdm hoc tps ve-
niã ⁊ erit ſare filius. Nõ ſo
lũ aũt illa: ſed ⁊ rebecca ex Gen. 25. c.
vno ɔcubitu hñs yſaac pa- C
tris nr̃i. Cũ eni nondũ nati
fuiſſent: aut aliqd boni egiſ
ſent aut mali: vt ſm electio
nẽ propoſitũ dei maneret:
nõ ex opibus ſed ex vocãte
dictũ eſt ei: qr maior ſuiet Gen. 25. c.

Mala.1.a. minoꝛi: ſicͤ ſcriptū ē. Jacob
diſexi: eſau aūt odio habui.
Quid ergo dicemus? Nū-
qd iniquitas apd deū? Ab-
ſit. Moyſi.n.dicit. Miſere-
Exo.32.d. boꝛ cui miſertꝰ ſum: ⁊ miſi-
coꝛdiā pſtabo cui miſeboꝛ.
Igit nō volentis: neqȝ cur
rentis: ſed miſerētis eſt dei.
D Dicit.n.ſcriptura pharaōi.
Exo.9.d. Quia in hoc ipſuȝ excitaui
te vt oſtēdā in te vtutē meā
⁊ vt annunciet nomē meuȝ
in vniuerſa terra. Ergo cuiꝰ
vult miſet: ⁊ quē vult indu
rat. Dicis itaqȝ mihi. Quid
E adhuc qrit? Volūtati.n.eiꝰ
qs reſiſtit? O hō: tu q es: q
Eſa.45.b. rñdeas deo? Nūqd dic fig-
mētū ei q ſe finxit: qd me fe-
Hie.18.a. ciſti ſic? An nō hȝ ptātē fi-
gulus luti ex eadē maſſa fa-
cere aliud qdē vas in hono
rem: aliud vo in ɔtumeliā?
Qd ſi deus volens oſtdere
irā ⁊ notā facere potentiaȝ
ſuā ſuſtinuit in multa patiē
tia vaſa ire apta in interitū:
vt oſtderet diuitias gloꝛie
ſue in vaſa miſicoꝛdie q pre
parauit in gliā. Quos ⁊ vo
cauit nō ſolū ex iudeis ſed
etiā ex gētibꝰ: ſicut i oſee di
Oſee.2.d. cit. Vocabo nō plebē meā:
.1. Pe.2.b. plebē meā: ⁊ nō dilectā: di
F lectā ⁊ nō miſicoꝛdiā cōſe
cutā: miſicoꝛdiā ɔſecutaȝ.
Et erit in loco vbi dictū eſt
eis non plebs mea vos: ibi
vocabunt filij dei viui. Eſa
ias autē clamat pro iſrael.

Si fuerit numerus filioꝛuȝ Eſa.10.
iſrael tāqȝ arena maris: reli
quie ſalui fient. Verbū eniȝ
cōſūmans ⁊ abbreuians in
equitate: qꝛ verbū breuiatū
faciet dñs ſup terrā. Et ſic Eſai.1.c
predixit eſaias: niſi dñs ſa-
baoth reliqſſet nobis ſemē
ſicut ſodoma facti eſſemus
⁊ ſicut gomoꝛa ſimiles fuiſ
ſemus. Quid ergo dicemꝰ?
Qd gentes q nō ſectabant G
iuſticiā: apprehenderūt iuſti
ciā: iuſticiā aūt q ex fide eſt:
iſrael vo ſectando legē iuſti
cie in legē iuſticie nō perue- D
nit. Quare? Quia nō ex fidē
ſed quaſi ex opibus. Offen-
derunt.n.in lapidē offenſio
nis ſicut ſcriptū ē. Ecce po Eſai.28.
no in ſion lapidē offenſiōis
⁊ petrā ſcandali: ⁊ oīs q cre
dit in eū nō cōfundetur.
¶Cap.ſeq. Orat apl's p iu
deis oſtdēs q iuſticia faciēs
dignū vita eterna: ſolū ex le
ge ⁊ fide xpi. 10
FRatres: volūtas qdē A
coꝛdis mei ⁊ obſecra
tio ad deū fit pro illis in ſa-
lutē. Teſtimoniū eni perhi
beo illis q emulationē qdē
dei hñt ſȝ nō ſcdm ſcientiā.
Ignoꝛantes.n.iuſticiā dei
⁊ ſuā qrentes ſtatuere: iuſti-
cie dei nō ſunt ſubiecti. Fi-
nis eni legis xps: ad iuſticiā B
omni credenti. Moyſes.n.
ſcripſit qm iuſticiā que ex le
ge eſt: qui fecerit hō viuet in Leui.18.
ea. Que aūt ex fide eſt iuſti-

ciſa ſic dicit. Ne dixeris in
u.30.c. corde tuo: qs aſcēdet in ce
lū.i.xp̄m deducere: aut qs
deſcēdet in abyſſum: hoc ē
xp̄z a mortuis reuocare. Sz
idem. qd dicit ſcriptura? Prope ē
verbū in ore tuo ꝛ in corde
tuo. Hoc ē v̄bū fidei qd pre
dicamus: q2 ſi cōfitearis in
ore tuo dn̄z ieſuz: ꝛ i corde
tuo credideris ꝙ de⁹ illū ſu
ſcitauit a mortuis: ſaluus
eris. Corde.n.credit̄ ad iu-
ſticiā: ore aūt ꝯfeſſio fit ad
a.28.b. ſalutem. Dicit.n.ſcriptura.
C Oīs q credit in illū: nō cō
fundet̄. Nō.n.ē diſtinctio
Cor.8.b. iudei ꝛ greci. Nā idē dn̄s
hel.2.g. oīuz: diues i oēs q inuocāt
ar.13.c. illū. Oīs.n.qcūq3 inuoca-
ct.2.a. uerit nomē dn̄i ſaluus erit.
Quō ergo iuocabūt: i quē
nō crediderūt? Aut quō cre
dēt ei: quem nō audierūt?
Quō audiēt ſine p̄dicante?
Quō v̄o p̄dicabūt: niſi mit
ſa.52.b. tant̄: ſicut ſcriptū ē. Quam
aum.1.b ſpecioſi pedes euāgelizātiū
pacē: euāgelizātiū bōa. Sz
nō oēs: obediūt euāgelio.
ai.53.a. Eſaias.n.dicit. Dn̄e qs cre
h.12.f. didit auditui nr̄o? Ergo fi-
D des ex auditu: auditus aūt
s.18. p verbū xp̄i. Sz dico. Nū-
qd nō audierūt? Et qdē in
oēm terrā exiuit ſonus eo-
rū ꝛ in fines orbis terre ver
ba eoꝝ. Sed dico. Nūqd
iſrael nō cognouit? Prim⁹
u.32.c. moyſes dicit. Ego ad emu
lationē vos adducā in oēm

gentē: i gētē inſiplētē: i irā
vos mittā. Eſaias aūt au- Eſa.65.a.
dit ꝛ dicit. Inuētus ſum a
nō querētib⁹ me: palā appa
rui his q me nō interroga-
bāt. Ad iſrael āt dicit. To
ta die expādi manus meas
ad ppl'm nō credētē: ſed cō
tradicentem mihi.

¶ Cap.ſeq. Reprimit apo-
ſtolus inſultationē gētiliuz
cōtra iudeos ꝛ ponit iudeo
rū p̄ntez excecationē: ꝛ cō-
cludit̄ profunditas ſapien-
tie diuine. .xi.

Dico ergo. Nūqd de A
us repulit ppl'z ſuū?
Abſit. Nam ꝛ ego iſraelita
ſuz ex ſemie abraā de tribu
beniamin. Nō repulit de⁹
plebē ſuā quaz p̄ſciuit. An
neſcitis in helia qd dicit ſcri
ptura: quēadmodū iterpel-
lat deū aduerſū iſrael. Dn̄e 3.re.19.b.
pphetas tuos occiderūt: al
taria tua ſuffoderūt: ꝛ ego Ibidem.
relictus ſuz ſolus: ꝛ querūt
aīam meaz. Sz qd dicit illi
diuinū rn̄ſum? Reliq mihi
ſeptē milia viroꝝ: q nō cur-
uauerūt gēua an̄ baal. Sic
ergo ꝛ in h̄ tp̄e reliq̄e ſcd̄m
electionē gr̄e dei ſalue facte
ſūt. Si āt gr̄a iā nō ex opi-
bus. Alioqn gr̄a iā non eſt
gr̄a? Quid ergo? Qd q̄rebat
iſrael hoc nō ē ꝯſecut⁹: ele
ctio āt cōſecuta ē: ceteri v̄o
excecati ſūt ſicut ſcriptū ē.
Dedit illis de⁹ ſpūm cōpū- B Eſa.6.c.
ctionis oculos vt nō vide-

ant: ⁊ aures vt nõ audiant
vſqꝫ in hodiernũ diẽ. Et da
Pſ.68. uid dicit. Fiat mẽſa eoꝝ co
rã ipſis in laqueũ: ⁊ ĩ captio
nẽ ⁊ in ſcãdalũ ⁊ ĩ retribu-
tionẽ illis. Obſcurent ocli
eorũ ne videãt: ⁊ dorſũ eoꝝ
ſꝑ incurua. Dico ergo. Nũ
qd ſic offenderunt vt cade-
rẽt? Abſit. Sed illoꝝ deli-
cto ſalus ẽ gentib⁹ vt illos
emulent. Nõ ſi delictũ illo
rũ diuitie ſũt mũdi ⁊ dimi-
nutio eoꝝ diuitie gẽtiũ: q̃-
to magis plenitudo eorũ:
Uobis .n. dico gentibus.
Quãdiu qdẽ ego ſuꝫ gẽtiuꝫ
aplus miniſteriũ meũ hono
rificabo: ſi quo mõ ad emu
lãdũ ꝓuocẽ carnẽ meam ⁊
ſaluos faciã aliquos ex ill'.
Si .n. amiſſio eoꝝ recõcilia
tio ẽ mũdi: q̃ aſſumptio niſi
vita ex mortuis? Nõ ſi deli
batio ſancta ẽ: ⁊ maſſa. Et
C ſi radix ſancta ⁊ rami. Nõ
ſi aliq ex ramis fracti ſũt: tu
aũt cũ oleaſter eẽs inſertus
es in illis: ⁊ ſocius radicis
⁊ pinguedinis oliue factus
es noli gloriari aduerſus ra
mos: ꝙ ſi gloriaris: non tu
radicẽ portas: ſed radix te.
Dicis ergo. Fracti ſũt rami
vt ego inſerar. Bñ ꝑ icre-
dulitatẽ fracti ſunt. Tu ãt
fide ſtas. Noli altũ ſape: ſꝫ
time. Si .n. de⁹ naturalib⁹
ramis ñ pepcit: ne forte nec
tibi parcat: vide ergo boni-
tatẽ ⁊ ſeueritatẽ dei. In eos
qdẽ q ceciderũt ſeueritateꝫ:
in te aũt bonitatẽ dei: ſi ꝑ-
mãſeris ĩ bonitate. Alioqn
⁊ tu exciderís. Sꝫ ⁊ illi ſi ñ
ꝑmãſerint in incredulitate
inſerent. Potẽs ẽ .n. de⁹ ite
rũ inſerere illos. Nã ⁊ ſi tu
ex naturali exciſus es olea-
ſtro ⁊ ꝯtra naturã inſert⁹es
in bonã oliuã: quãto magis
hi q ſm naturã inſerent ſue
oliue? Nolo .n. vos ignora
re frẽs myſteriũ hoc ut non
ſitis vobiſipſis ſapiẽtes: qꝛ
cecitas ex ꝑte cõtingit ĩ iſrl'
donec plenitudo gẽtiũ ĩtra
ret: ⁊ ſic oĩs iſrael ſalu⁹ fie- D
ret: ſicut ſcriptũ ẽ. Ueniet Eſa.59.d.
ex ſion: q eripiat ⁊ auertat ĩ
pietatẽ ab iacob. Et hoc il-
lis a me teſtamẽtũ: cũ abſtu
lero pctã eoꝝ. ſcõm euãgeli
um qdẽ inimici ꝑꝑ vos: ſm
electionẽ aũt chariſſimi ꝑꝑ
patres. Sine penitẽtia .n.
ſũt dona ⁊ vocatio dei. Sicut
enĩ aliqñ ⁊ vos nõ credidi-
ſtis deo: nũc aũt miſericor-
diã ꝯſecuti eſtis ꝑꝑ incredu
litatẽ illoꝝ: ita ⁊ iſti nũc nõ
crediderũt in veſtrã miſeri-
cordiã: vt ⁊ ipſi miſericordi
am ꝯſequant. Cõcluſit eniꝫ
deus oĩa incredulitate: vt
oĩum miſereat. O altitudo
diuitiarũ ſapie ⁊ ſciẽtie dei:
q̃ĩcõprehenſibilia ſũt iu-
dicia ei⁹ ⁊ iueſtigabiles vie
ei⁹. Quis .n. cognouit ſen- Sap.9.c.
ſuꝫ dñi: aut qs ꝯſiliari⁹ eius Eſa.40.c.
fuit? Aut qs prior dedit il- .1.Cor.2.

li: ⁊ retribuet ei? Qm ex ipo
⁊ per ipʒ ⁊ in ipſo ſunt oia:
16.d. ipſi honor ⁊ gloria i ſecula
ſeculorum. Amen.
¶ Cap. ſeq. Inſtruit aplus
romanos tā in his q̄ ſunt
ad deum q̄ in his que ſunt
ad proximum. 12
A O Bſecro itaqʒ vos fra
hil.4.d. tres p miſericordiam
dei vt exhibeatis corpa vr̄a
hoſtiā viuētē: ſctāʒ: deo pla
cētē: rōnabile obſequiū ve-
ſtrū. Et nolite ꝯformari hu
ic ſeclo: ſed reformamini in
ph.5.d. nouitate ſenſus vr̄i vt ꝓbe
.Teſ.4.a tis q̄ ſit volūtas dei bona ⁊
beneplacēs ⁊ pfecta. Dico
eni p grāʒ q̄ data ē mihi oi-
bus q ſūt iter vos: nō plꝰ
ſape q̄ opʒ ſape: ſed ſape ad
B ſobrietatē ⁊ vnicuiqʒ ſic de-
Co.12.b. us diuiſit mēſurā fidei. Sic
ph.4.a. eni in vno corpe multa mē
bra habemus: oia mēbra ñ
eūdē actū habēt: ita multi
vnū corpus ſumus in xp̄o
ſinguli aūt alter alterius mē-
bra habentes donatiōes ſʒ
grām q̄ data ē nobis differē
tes. Siue ꝓphetiā: ſm rō-
nē fidei. Siue miſteriū i mi
niſtrādo. Siue q docet i do
ctrina. Qui exhortat: in ex
hortādo. Qui tribuit i ſim-
C plicitate. Qui pēſt: in ſolli-
citudine. Qui miſeret: i hi-
laritate. Dilectio: ſine ſimu-
mos.5.a. latione. Odiētes malū: ad-
ph.4.c. herētes bono. Charitatem
.Pe.2.c. fraternitatis inuicē diligen-

tes: honore inuicē puenien- .1.Pe.5.b.
tes. Sollicitudie nō pigri:
ſpū feruētes: dn̄o ſeruiētes.
Spe gaudētes i tribulatiōe
patiētes: orationi inſtātes.
Neceſſitatibꝰ ſanctoꝝ com
municātes. hoſpitalitatē ſe Heb.13.a.
ctātes. Bn̄dicite pſequēti-
bus vos. Bn̄dicite ⁊ nolite
maledicere. Gaudere cū ga
udētibus: flere cū flentibꝰ.
Idipſuʒ inuicē ſentientes.
Nō alta ſapiētes: ſed hūili D
bus ꝯſentiētes. Nolite eſſe
prudētes apd̄ voſmetipſos.
Nulli malū pro malo red- Prouē.3.a.
dentes ꝓuidētes bona: nō Eſa.5.e.
tm̄ corā deo: ſed etiā coram Puer.20.c.
oibꝰ hoibꝰ. Si fieri pōt qd̄ .1.Pe.3.b.
ex vobis eſt: cū oibꝰ hoibꝰ .2.Cor.8.d.
pacē hn̄tes. Nō voſmetip- Hebr.12.d.
ſos defendētes chariſſimi: Deu.32.e.
ſed date locū ire. Scriptuʒ Hebr.10.f.
eſt eni. Mihi vidictā: ⁊ ego Puer.25.c.
retribuā: dicit dn̄s. Sed ſi
eſurierit inimicꝰ tuus ciba
illū: ſi ſitit potū da illi. Hoc
eni faciens carbones ignis
ꝯgeres ſuper caput eiꝰ. No
li vinci a malo: ſed vince in
bono malum.
¶ Cap. ſeq. Docet aplus mi
nores obedire ſuperioribꝰ p
ſubiectiōeʒ ⁊ dilectionē. 13
O Mnis aīa poteſtatibꝰ A
ſublimioribꝰ ſubdita Sap.6.a.
ſit. Nō eſt enim ptās niſi a
deo. Que autē ſūt a deo or
dinata ſunt. Itaqʒ q reſiſtit
ptāti: dei ordinatiōi reſiſtit.
Qui aūt reſiſtūt: ipſi ſibi dā

nationē acqrunt. Nā prin-
cipes nō ſūt tiori bōi opis
ſed mali. Uis aūt nō time-
B re poteſtatē? Bonum fac: ⁊
habebis laudeꝫ ex illa. Dei
enim miniſter eſt tibi in bo-
nū. Si aūt malū feceris: ti-
me. Nō eniꝫ ſine cauſa gla
diū portat. Dei enim mini-
ſter eſt: vindex in irā ei q ma
lū agit. Ideoqꝫ neceſſitate
ſubditi eſtote: non ſolū pro
pter irā: ſed etiā pp cōſcien
tiā: Ideo enim ⁊ tributa p-
ſtatis. Miniſtri enī dei ſūt:
Mat.22.c. in hoc ipſuꝫ ſeruiētes. Red
dite ergo oībus debita. Cui
tributum tributū: cui vecti
gal vectigal: cui timorē tīo
rem: cui honorē honorem.
C Nemini qcq̄ʒ de beatis niſi
vt inuicē diligatis. Qui enī
diligit proximū: legē imple
Deut.5.b. uit. Nam nō adulterabis:
non occides: non furabe-
ris: non falſum teſtimoniū
dices: non concupiſces: ⁊ ſi
quod eſt aliud mandatum:
Leui.19.b. in hoc verbo inſtaurat̄ dili-
Mat.22.d. ges proximū tuū ſicut teip-
Gal.5.c. ſum. Dilectio ꝓximi malū
Jaco.2.b. non opat̄. Plenitudo ergo
D legis eſt dilectio. Et hͦ ſcien
tes tps: qꝛ hora ē iā nos de
ſōno ſurgē. Nūc. n. ꝓpior
eſt nr̄a ſalꝰ: q̄ʒ cū credidimꝰ.
Nox pceſſit: dies āt appro-
piquauit. Abiiciamus ergo
opa tenebraꝝ ⁊ iduamur ar
ma lucis: ſicut i die honeſte
Luce.21.g. ambulemꝰ. Nō in comeſſa
tionibus ⁊ ebrietatibus: nō
in cubilibus ⁊ ipudicitiis:
non in cōtētione ⁊ emula-
tione: ſed induimini dn̄ꝫ ie-
ſum chriſtū ⁊ carnis curaꝫ Gal.5.c.
ne feceritis in deſideriis. .1.Pe.2.b.
¶ Capi. ſeq. Aplus maio-
res hortatur ne iferiores cō
tēnent aut eos ſcandalizēt:
ſꝫ eos pacifice edificēt. 14
I Nfirmū aūt in fide aſ- A
ſumite: nō in diſcepta-
tionibꝰ cogitationū. Alius
enim credit manducare ſe
oīa. Qui aūt ifirmus ē olꝰ
manducet. Is q mādūcat:
nō māducātē nō ſpernat: ⁊
q non manducat: mandu-
cantem nō iudicet. Deꝰ enī
illū aſſumpſit. Tu qs es q Jaco.4.c.
iudicas alienū ſeruū? Dn̄o
ſuo ſtat aut cadit. Stabit
aūt. Poteſt eſt enim deꝰ ſta-
tuere illū. Nā alius iudicat
diē inter diē: alius aūt iudi-
cat oēm diē. Unuſqſqꝫ in
ſuo ſenſu abundet. Qui ſa-
pit diē: dn̄o ſapit: ⁊ qui mā
ducat: dn̄o māducat. Grāſ B
enim agit deo. Et q nō mā
ducat: dn̄o nō māducat: ⁊
grāſ agit deo. Nemo. n. no
ſtrū ſibi viuit: ⁊ nemo ſibi
morit̄. Siue. n. viuimꝰ: dn̄o
viuimꝰ: ſiue morimur: dn̄o
morimur. Siue ergo viui-
mus: ſiue morimur: dn̄i ſu-
mus. In hoc. n. xp̄s mor-
tuꝰ ē ⁊ reſurrexit: vt ⁊ viuo
rū ⁊ mortuoꝝ dn̄et̄. Tu aūt Jaco.4.c.
qd iudicas frēm tuū? aut tu

q̄re ſpernis frēm tuū? Oēs
enim ſtabimus an̄ tribunal
Iſa.45.d. xpi. Scriptum eſt enim. Ui
Phi.2.b. uo ego dicit dn̄s: qm̄ mihi
.Cor.2.b. flectet omne genu: ⁊ oīs lin
C gua confitebit deo. Itaqꝫ
vnuſqſqꝫ noſtrū pro ſe rōeʒ
reddet deo. Nō ergo ampliꝰ
inuicē iudicemus. Sʒ hoc iu-
dicate magis ne ponatis of-
fendiculū fratri vł ſcādalū.
Scio ⁊ ꝯfido in dn̄o ieſu:
qꝛ nihil cōmune ꝑ ipm̄: niſi
ei qui exiſtiat qd cōe eē: illi
cōmune eſt. Si.n. ꝑꝑ cibuʒ
frater tuus contriſtat̄: iā nō
ſm̄ charitatē ambulas. No
li cibo tuo illū perdere: pro
quo xp̄s mortuꝰ eſt. Nō er-
go blaſphemet̄ bonū nr̄m.
Nō eſt enī regnuʒ dei eſca
⁊ potus: ſed iuſticia ⁊ pax
⁊ gaudiū ī ſpū ſctō. Qui.n.
in hoc ſuit xp̄o: placet deo:
D ⁊ ꝓbatꝰ ē hoībꝰ. Itaqꝫ que
pacis ſunt: ſectemur: ⁊ que
edificatiōis ſūt in inuicē cu
ſtodiamus. Noli ꝑꝑ eſcam
Tit.1.d. deſtruere opus dei. Oīa q-
dem ſūt mūda: ſed malū eſt
hoī q ꝑ offendiculū mādu-
2.Cor.8.d. cat. Bonū eſt nō māducare
carnē ⁊ nō bibē vinū: neqꝫ
in quo fr̄ tuus offendit̄ aut
ſcandalizatur aut infirmat̄.
Tu fidē quā hēs penes te-
metipʒ: habe corā deo. Bea
tus q nō iudicat ſemetipm̄
in eo qđ ꝓbat. Qui aūt di-
ſcernit: ſi māducauerit dam
natus eſt: quia non ex fide.
Omne aūt quod non eſt ex
fide: peccatum eſt.
¶ Ca. ſeq. Hortat̄ maiores
apl's vt infirmos ſuſtineāt
⁊ eos in bonū ꝓmoueāt ac
ſe excuſat apl's cur romāos
corporalr̄ nō viſitauerit. 15
Debemus aūt nos fir A
miores ībecillitates
infirmoꝝ ſuſtinere: ⁊ nō no
bis placere. Unuſqſqꝫ vr̄uʒ
ꝓximo ſuo placeat in bonū
ad edificationē. Etenī xp̄s
nō ſibi placuit: ſʒ ſicut ſcri-
ptū ē. Improperia īproperā- Ps.68.
tiū tibi ceciderūt ſuper me.
Quecūqꝫ.n. ſcripta ſūt: ad
nr̄aʒ doctrinā ſcripta ſunt:
vt ꝑ patientiā ⁊ ꝯſolationē
ſcripturaꝝ ſpē hēamꝰ. Deꝰ B
aūt patiētie ⁊ ſolatij det vo
bis idipm̄ ſapē in alterutrū
ſm̄ ieſuʒ xp̄m: vt vnanimes
vno ore honorificetis deū ⁊
prēʒ dn̄i nr̄i ieſu xp̄i. Propt̄
qđ ſuſcipite inuicē ſicͤ ⁊ xp̄s
ſuſcepit vos in honorē dei.
Dico.n. xp̄m ieſuʒ miniſtrū
fuiſſe circūciſiōis ꝑꝑ vitatē
dei ad ꝯfirmādas ꝓmiſſio-
nes patrū: gētes aūt ſuꝑ mi
ſericordia honorare deū: ſicͭ
ſcriptū eſt. Propterea ꝯfite- .2.Re.22.d
bor tibi in gētibꝰ dn̄e: ⁊ noī C Ps.17.
tuo cantabo. Et iteꝝ dicit. Ps.116.
Letamini gētes cū plebe eiꝰ
Et iteꝝ. Laudate oēs gētes
dn̄m: ⁊ magnificate eū oēs
ppli. Et rurſus Eſaias ait:
Et erit radix ieſſe ⁊ q exur- Eſa.11.c.
get regere gētes: ī eū gētes

ſpabūt. De⁹ āt ſpei repleat
vos oī gaudio ⁊ pace ī cre-
dēdo vt abūdetis ī ſpe ⁊ vir
tute ſpūſſcti. Certus ſū aūt
frēs mei ⁊ egoipe de vobis:
qm̄ ⁊ ipſi pleni eſtis dilectio
D ne: repleti omni ſcīa: ita vt
poſſitis alterutrū mouere.
Audacius āt ſcripſi vobis
frēs ex pte: tāq̄ in memoriā
vos reducēs: pp gr̄az q̄ da-
ta eſt mihi a deo: vt ſim mi-
niſter xpi ieſu in gētib⁹ ſctīfi
cans euāgelium dei: vt fiat
oblatio gētiū accepta ⁊ ſan
ctificata ī ſpūſctō. Hēo igr̄
gl'iā in xpo ieſu ad deū. Nō
eni audeo aliqd loq eoꝝ q̄ p
me nō efficit xps in obedien
tiā gentiū in v̄bo ⁊ factis in
virtute ſignoꝝ ⁊ pdigioꝝ ī
virtute ſpūſſancti: ita vt ab
hierl'm p circuitū vſq̄ ad il
lyricū repleuerim euangeliū
E xpi. Sic aūt p̄dicaui euāge-
liū hoc non vbi noīatus eſt
xps ne ſup alienū fundamē
tū edificarē: ſz ſic̄ ſcriptū ē.
Eſa. 52. d. Qm̄ qbus nō ē annūciatū
de eo videbunt: ⁊ q nō audi
erunt de eo intelligēt. Pro
pter qd ⁊ īpediebar plimuz
venire ad vos ⁊ phibit⁹ ſū
vſq̄ adhuc. Nunc v̄o vlte
rius locū nō hn̄s in his re-
gionib⁹: cupiditatē aūt hn̄s
veniēdi ad vos ex multis iā
p̄cedētib⁹ annis: cū in hiſpa
F niā pficiſci cepo: ſpo q̄ pre-
teriēs videā vos: ⁊ a vobis
deducar illuc: ſi vob primū
ex pte fruit⁹ fuero. Nūc igr̄
pficiſcar in hierl'm miniſtra
re ſctīs. Probauerūt. n. ma
cedonia ⁊ achaia collationē
aliquā facē in paupes ſctōꝝ
qui ſunt in hierl'm. Placuit
eni eis ⁊ debitores ſūt eoꝝ.
Nā ſi ſpūaliū eoꝝ partici- 1. Cor. 9. b.
pes facti ſūt gētiles: debent
⁊ in carnalib⁹ miniſtrare eis.
Hoc igit̄ cū ꝯſummauero ⁊
aſſignauero eis fructū hūc:
p vos pficiſcar in hiſpaniā.
Scio āt qm̄ veniēs ad vos
in abūdātia bn̄dictiōis xpi
veniam. Obſecro ergo vos
frēs p dn̄z nr̄z ieſū xpm: ⁊ p
charitatē ſctīſpūs: vt adiu-
uetis me ī orōnib⁹ v̄ris pro
me ad deū: vt liberer ab infi
delib⁹ q ſūt in iudea: ⁊ obſe-
quij mei oblatio accepta fiat
in hierl'm ſctīs: vt veniā ad
vos in gaudio p voluntatē
dei vt refrigerer vobiſcum.
Deus aūt pacis ſit cū omni
bus vobis: amen.

¶ Cap. ſeq. Proponit apl's q̄dā exēpla bonoꝝ hoīum: ad imitādū ⁊ ad perſeueran dum inducit.

16

Commēdo aūt vobis A
plebē ſororē nr̄az q̄ ē
in miniſterio eccl'ie q̄ eſt cen
chris: vt eam ſuſcipiatis in
dn̄o digne ſctīs: ⁊ aſſiſtatis
ei in quocunq̄ negocio v̄ri
īdiguerit. Eteni ipſa quoqz
aſſiſtit multis: ⁊ mihiipſi.
Salutate priſcā ⁊ aqlā ad-
iutores meos in xpo ieſu: q

pro aīa mea ſuas ceruices
ſuppoſuerūt: qbus nō ſolū
ego gr̄as ago: ſed ꝛ cuncte
eccleſie gentiū: ꝛ domeſticā
eccleſiā eoꝝ. Salutate ephe
netū dilectū mihi: q eſt p̄mi
tiuus eccleſie aſie ī xp̄o ieſu.
Salutate mariā q̄ multū la
borauit in vobis. Salutate
andronicū ꝛ iuliam cogna-
tos ꝛ cōcaptiuos meos qui
B ſūt nobiles in apl'is: q ꝛ añ
me fuerūt in xp̄o ieſu. Salu
tate ampliatū dilectiſſimuꝫ
mihi ī dño. Salutate vrba-
nū adiutorē nr̄m in xp̄o ie-
ſu: ꝛ ſtachium dilectū meū.
Salutate appellen ꝓbuꝫ in
xp̄o. Salutate eos q ſunt ex
ariſtoboli domo. Salutate
herodionem cognatū meū.
Salutate eos q ſūt ex narci
ſci domo: qui ſunt in dño.
Salutate triphenā ꝛ tripho
ſam: q̄ laborāt in dño. Sa
lutate pſidā chariſſimā que
multū laborauit ī dño. Sa
lutate rufum electū in dño:
ꝛ matrē eiꝰ ꝛ meā. Salutate
aſyncretū ꝛ phlegontā her-
men patrobā hermā: ꝛ qui
cū eis ſūt fratres. Salutate
philologū ꝛ iuliā nereum ꝛ
ſororem eiꝰ ꝛ olympiadē: ꝛ
C oēs q cū eis ſunt ſctōs. Sa
lutate inuicē ī oſculo ſctō.
Salutant vos oēs eccleſie
xp̄i. Rogo aūt vos frēs vt
obſuetis eos q diſſenſiones
ꝛ offendicula p̄ter doctrinā
quā vos didiciſtis faciunt ꝛ
declinate ab illis. Huiuſce- Phili. 3. d.
modi enī xp̄o dño nr̄o non
ſuiūt: ſꝫ ſuo vētri: ꝛ p dul-
ces ſmones ꝛ bn̄dictiones
ſeducūt corda inocentium.
Veſtra.n.obediētia in oī lo
co diuulgata ē. Gaudeo igi
tur in vobis: ſed volo vos
ſapiētes eſſe in bono: ꝛ ſim
plices in malo. Deus āt pa
cis ꝯterat ſathanā ſub pedi
bus vr̄is velocit̄. Gr̄a dñi
nr̄i ieſu xp̄i vobiſcū. Salu- D
tat vos timotheus adiutor
meꝰ: ꝛ lucius ꝛ iaſon ꝛ ſoſi
pater cognati mei. Saluto
vos ego tertius q ſcripſi epi
ſtolā in dño. Salutat vos
caius hoſpes meus: ꝛ vni-
uerſe eccleſie. Salutat vos
eraſtus archarius ciuitatis.
ꝛ q̄rtus fr̄. Gr̄a dñi nr̄i ieſu
xp̄i cū oībus vobis amē. Ei
āt q potēs eſt vos ꝯfirmare
iuxta euāgeliū meū ꝛ p̄dica
tionē ieſu xp̄i. ſm reuelatio-
nē myſterij tpibꝰ eternis taci
ti qđ nūc patefactū ē p ſcri-
pturas pphaꝝ ſm p̄ceptuꝫ
eterni dei ad obeditionem fi
dei in cūctis gētibꝰ cogniti
ſoli ſapienti deo per ieſum
xp̄m: cui honor ꝛ gloria in .S.11.d.
ſecula ſeculoꝝ: amen.

¶ Explic̄ ep'la pauli ad ro-
manos. Incipit ꝓlogus in
primā ep'laꝫ ad Corīthios.

EPiſtola p̄ma ad Co-
rinthios multas cās
diuerſaſqꝫ cōplectit̄. Quaꝝ
ptē relatiōe fratrū cognouit

apl's. Partim ipſoꝝ corin-
thioꝝ ſūt lr̃is indicate. Nō
nullas vō pro officij ſui cu
ra: aut ordinat: aut emēdat
⁊ varijs curationibꝰ medet̃:
diuerſa infirmitate languen
tibꝰ. Nā apud eos primū
curat̃ diſſenſionis vitiū: qđ
multi pſeudo aploꝝ vnita-
tē intulerūt ſcindētes eccle-
ſie: vt ꝓprij nois facerēt ſe-
ctatores: qđ his exprobrat
.1.Cor.1.b. vbis apl's. Hoc aūt dico qđ
vnuſqꝫ veſtrū dic̄: Ego q-
dē ſū pauli: ego āt apollo:
ego vō cephe: ego autē xp̄i.
Et ob h̃ qdē hoꝝ ſe dic̄ facē
nominū mētionē: vt multo
magis erubeſcāt id ſe facere
ſub falſoꝝ aploꝝ noibꝰ: qđ
etiā ſi ſub pauli ⁊ petri fieret
.1.Cor.5.a. noīe: diſpliceret. Scđa cā
eiꝰ inducit̃: q p̄n̄e oblitꝰ re
uerentie vxorē ſibi non eru-
buit facere de nouerca. Qđ
facinus lꝫ fornicationē ap-
pellauerit apl's: tn̄ ita ꝯdē-
nauit: vt in vltionē facti au
ctorē talis opis diabolo iu
dicauerit deputādū īpoſita
iudicioꝝ ⁊ litiū tertia qōne.
Quarto loco mr̄imōioꝝ iu
ra tractāt̃ his. Quito loco
virginitatis ꝯſiliū velut e vi
cino ꝯiūgit̃. Sexto loco de
eſcaꝝ licētia diſputat̃. Se-
ptimo atqꝫ octauo loco de
attōdēdo viris: ⁊ mulieribꝰ
velādo capite: ac ſacroꝝ cō
muniōe p̄cipit̃. Nono loco
emulatio que diuerſitate do
noꝝ ſpūalium naſcebat̃: ſub
exēplo mēbroꝝ ⁊ corporis
caſtigatur. Decimo reſurre-
ctionis ſpes multis ⁊ argu
mentis ⁊ rōnibꝰ approbat̃.
Ultimo de colligendis ad
neceſſitatē ſctōꝝ noīe chari
tatis cura: vel edificatio cul
tui ſponit̃. Interſerunt̃ his
pauce q̄ aut: vt quibuſdā vi
det̃: pendent ex ſupioribus:
aut habēt lꝫ ꝓprias tamen
paruulas actiones.

¶ Explicit ꝓlogus. Inci-
pit argumentum.

Corinthij ſūt achaici:
⁊ hi ſilr̃ ab aplo au-
dierūt vbū vitatis: ⁊ ſubuer
ſi ſūt multifarie a falſis apo
ſtolis. Quidā a ph̄ie vboſa
eloquētia: alij ſecta legis iu
daice inducti ſūt. Hos reuo
cat apl's ad verā fidē ⁊ euā-
gelicā ſapiaꝫ: ſcribēs eis ab
epheſo per Timotheū diſci
pulum ſuum.

¶ Explicit argumentum.
Incipit ep̄la pauli ad Co-
rinthios prima.

¶ Cap. ſeq. Laudat corin-
thios apl's: atqꝫ ad concor
diā hortat̃ illos q dicunt ſe
baptizatos a diuerſis: ⁊ q̄
deus ſtultā fecerit ſapientiā
huius mūdi oſtēdit. 1

Paulus vocatꝰ apl's A
ieſu xp̄i p volūtatē
dei ⁊ ſoſthenes fra
ter eccleſie dei q̄ eſt
corinthi: ſctificatis
in xp̄o ieſu vocatis ſctis: cū

oĩbus q inuocãt nomẽ dñi
nſi ieſu xp̃i in oĩ loco ipſoꝝ
⁊ nſo. Gr̃a vobis ⁊ pax a
deo pr̃e nſo ⁊ dño ieſu xp̃o.
4.d. Gr̃as ago deo meo ſemper
.co. pro vobis ĩ gr̃a dei q̃ data ẽ
vobis in xp̃o ieſu: q2 ĩ oĩbꝰ
diuites facti eſtis in illo: in
oĩ ṽbo ⁊ in omni ſciã: ſicut
teſtimoniũ xp̃i ꝯfirmatũ eſt
in vobis: ita vt nihil vobis
deſit in vlla gr̃a: expectanti
bus reuelationẽ dñi nſi ie-
B ſu xp̃i: qui ⁊ cõfirmabit vos
vſq3 in finẽ ſine crimine: in
die aduẽtꝰ dñi nſi ieſu xp̃i.
Teſ.5.d. Fidel' deꝰ p quẽ vocati eſtis
o.c. in ſocietatẽ filij eiꝰ ieſu xp̃i
dñi nſi. Obſecro autẽ vos
fratres: p nomẽ dñi nſi ieſu
xp̃i: vt idip̃m dicatis oẽs: ⁊
non ſint in vobis ſciſmata.
Sitis ãt pfecti ĩ eodẽ ſenſu
⁊ ĩ eadẽ ſciã. Significatũ ẽ
enĩ mihi de vobis fr̃es mei
ab his q ſunt cloes: q2 ꝯten
tiones ſunt inter vos. Hoc
ãt dico: qd̕ vnuſq̃ſq3 veſtrũ
.a. dicit. Ego qdẽ ſũ pauli: ego
ãt apollo ego ṽo cephe: ego
ãt xp̃i. Diuiſus eſt xp̃s? Nũ
qd paulꝰ crucifixꝰ ẽ pro vo
bis: aut in noĩe pauli bapti
o. zati eſtis? Gratias ago deo
meo ꝙ neminẽ veſtrũ bapti
zaui: niſi cryſpũ ⁊ caiu3: ne
C qs dicat ꝙ in noĩe meo ba-
ptizati eſtis. Baptizaui aũt
⁊ ſtephane domũ: cetez ne-
ſcio ſi quẽ aliũ veſtrũ bapti
zauerim. Non. n. miſit me
xp̃s baptizare ſ3 euãgelizare
nõ in ſapiã ṽbi: vt non eua
cuetur crux xp̃i. Verbũ. n.
crucis pereũtibus qdẽ ſtulti
cia eſt: his ãt q ſalui fiũt. i.
nobis dei virtꝰ eſt. Scriptũ Eſa.29.e.
eſt enĩ. Perdã ſapiã3 ſapiẽ Abdie.1.e.
tiũ: ⁊ prudẽtiã prudentiũ re Eſa.33.e.
probabo. Vbi ſapiens: vbi
ſcriba: vbi inq̃ſitor huius ſe
culi? Nõne ſtultã fecit deꝰ
ſapiã3 huius mũdi? Nã q2
in dei ſapiẽtia nõ cognouit
mũdus p ſapientiã deũ: pla
cuit deo per ſtulticiã p̃dica
tionis ſaluos facere creden
tes. Qm̃ ⁊ iudei ſigna pe- D
tunt: ⁊ greci ſapiãm q̃runt.
Nos ãt p̃dicamꝰ xp̃m cruci
fixũ: iudeis qdẽ ſcãdalũ: gẽ
tibꝰ aũt ſtulticiã: ipſis ãt vo
catis iudeis atq3 grecis xp̃3
dei virtutẽ ⁊ dei ſapientiã.
Quia qd̕ ſtultũ eſt dei: ſapiẽ
tius eſt hoĩbꝰ: ⁊ qd̕ infirmũ
eſt dei: fortiꝰ eſt hoĩbꝰ. Vide
te. n vocationẽ veſtrã fr̃es
q2 nõ multi ſapiẽtes ſ̃m car
nẽ: nõ multi potentes: nõ
multi nobiles: ſed q̃ ſtulta
ſũt mũdi elegit deꝰ vt ꝯfun
dat ſapiẽtes: ⁊ infirma mũ-
di elegit deꝰ: vt ꝯfundat for
tia: ⁊ ignobilia mũdi ⁊ con
tẽptibilia elegit deꝰ ⁊ ea que
nõ ſunt: vt ea q̃ ſunt deſtru
eret: vt nõ glorieẽ oĩs caro
in cõſpectu eiꝰ. Ex ipſo aũt
vos eſtis in xp̃o ieſu: qui fa-
ctus ẽ nobis ſapiã ⁊ iuſticia
⁊ ſanctificatio ⁊ redẽptio:

1. Cor.10.d vt queadmodũ ſcriptũ eſt:
Hiere.9.g. qui gloriat̃ in dño gloriẽt.
¶Cap.ſeq. Oſtẽdit apl's ſe
apud corinthios nõ vſum
fuiſſe excellẽtia ſecularis ſer
monis. qua vtẽdũ eſt inter
ꝑfectos q̃ pñt ea cape vt ſũt
hoĩes ſpũales. 2
A Et ego cũ veniſſem ad
vos frẽs: veni nõ in
ſublimitate ſmonis: aut ſa-
pientie annũciãs vobis te-
ſtimoniũ xpi. Nõ.n.iudica
ui me ſcire aliq̃d inter vos
niſi ieſũ xp̃m: ⁊ hunc crucifi
xum. Et ego in infirmitate
⁊ timore ⁊ tremore multo
fui apud vos: ⁊ ſmo meus
⁊ p̃dicatio mea: nõ in ꝑſua-
ſibilibꝰ humane ſapie v̂bis:
ſed in oſtenſione ſpũs ⁊ vir
tutis: vt fides vr̃a nõ ſit in
ſapĩa hoĩum: ſed in virtute
B dei. Sapiam ãt loq̃mur iter
ꝑfectos. Sapiam v̂o nõ hu
ius ſeculi: neq; p̃ncipũ hu-
ius ſeculi q̃ deſtruunt̃: ſ; loq
mur dei ſapĩam in myſterio
que abſcondita eſt: quã p̃de
ſtinauit deꝰ añ ſecula in glo
riã nr̃am: quã nemo princi
pũ huius ſeculi cognouit.
Si.n.cognouiſſent: nunq̃
dñm glorie crucifixiſſent. Si
Eſa.64.b. cut ſcriptũ eſt: q̄ oculus nõ
C vidit: nec auris audiuit: nec
in cor hoĩs aſcẽdit: q̃ p̃para
uit deus his q̃ diligũt illũ.
Nobis aũt reuelauit deꝰ ꝑ
ſpũm ſuũ. Spũs.n.oĩa ſcru
tatur: etiã ꝓfũda dei. Quis
eni ſcit hoĩum q̃ ſunt hoĩs:
niſi ſpũs hoĩs q̃ in ipſo eſt?
Ita ⁊ que dei ſũt: nemo co
gnouit: niſi ſpũs dei. Nos
aũt nõ ſpũm huiꝰ mũdi acce
pimus: ſ; ſpm̃ q̃ ex deo eſt:
vt ſciamus q̃ a deo donata
ſunt nobis: q̃ ⁊ loq̃mur nõ
in doctis humane ſapientie
v̂bis: ſed in doctrina ſpũs: D
ſpũalibꝰ ſpũalia cõparãtes.
Aĩalis aũt homo nõ perci
pit ea q̃ ſũt ſpũs dei. Stul-
ticia.n.eſt illi: ⁊ nõ põt in-
telligere q2 ſpũaliter exami-
natur. Spũalis aũt iudicat
oĩa: ⁊ ipſe a nemine iudicat̃
ſic̃ ſcriptũ eſt. Quis.n.co- Eſa.40.c.
gnouit ſenſũ dñi: aut q̃s in Ro.11.d.
ſtruxit eũ? Nos aũt ſenſum
chriſti habemus.
¶Cap.ſeq. Remouet apl's
errorẽ corinthioꝝ eo q̄ aliq̃
bus miniſtris eccleſie nimis
attribuebãt: ⁊ dicit de edifi
catione ſup lignũ fenũ ⁊ ſti
pulam: ⁊ q̃uo ſapĩa mundi
ſtultitia eſt apud deum. 3
Et ego frẽs nõ potui A
vobis loq̃ q̃ſi ſpũali-
bus: ſ; q̃ſi carnalibꝰ. Tãq̃
paruulis i xp̃o lac vobis po
tũ dedi nõ eſcã. Nõdũ eni
poteratis: ſ; nec nũc quidẽ
poteſtis. Adhuc.n. carna-
les eſtis. Cũ.n.ſit inter vos
zelus ⁊ ꝯtentio: nõne carna
les eſtis ⁊ ſm hoĩe ambula
tis. Cũ.n.q̃s dicat: ego q̃dẽ S.1.b.
ſum pauli: aliꝰ ãt: ego apol
lo: nõne hoĩes eſtis? Quid

B Igit̃ ē apollo? Quid vo pau
lus? Miniſtri eiꝰ cui credidi
ſtis. Et vnicuiqꝫ ſic dñs de
dit. Ego plãtaui: apollo ri-
gauit: ſꝫ deꝰ nũc incremẽtũ
dedit. Itaqꝫ neqꝫ qui plan
tat eſt aliqd neqꝫ qui rigat:
ſed q incrementũ dat deus.
Qui plãtat aũt ⁊ qui rigat
vnũ ſunt. Unuſqſqꝫ ãt ꝓ
priam mercedẽ accipiet ſm
ſuũ laborem. Dei.n.ſumus
adiutores. Dei agricultura
eſtis: dei edificatio eſtis. Se
cundũ gr̃az dei que data eſt
mihi: vt ſapiẽs architectus
fũdamẽtũ poſui: alius autẽ
C ſupedificat. Unuſqſqꝫ autẽ
videat quõ ſupedificet. Fũ-
damẽtũ.n.aliud nemo põt
ponẽ: ꝑter id qđ poſitũ eſt:
qđ eſt xp̃s ieſus. Si qs autẽ
ſupedificat ſupra fũdamen-
tũ h̃ aurũ: argentũ: lapides
ꝑcioſos: ligna: fenũ: ſtipulã
vniuſcuiuſqꝫ opus manife
ſtũ erit. Dies.n.dñi declara
bit: qꝛ in igne reuelabitur:
⁊ vniuſcuiuſqꝫ opus quale
ſit: ignis ꝓbabit. Si cuius
opus mãſerit: qđ ſupedifica
uit mercedem accipiet. Si
cuius opus arſerit: detrimẽ
tũ patiet̃: ipſe tñ ſaluꝰ erit:
...d. ſic tñ q̃ſi per ignẽ. Neſcitis
...Co.6.d. qꝛ tẽplũ dei eſtis: ⁊ ſpiritus
...l.2.d. dei habitat in vobis? Si qs
aũt tẽplũ dei violauerit: di-
D ſperdet illũ deꝰ. Tẽplũ.n.
dei ſanctuꝫ eſt qđ eſtis vos.
Nemo ſe ſeducat. Si quis
videt̃ inter vos ſapiens eſſe
in h̃ ſeculo: ſtultꝰ fiat vt ſit
ſapiẽs. Sapiẽ.n.huiꝰ mun Ro.1.c.
di: ſtulticia eſt apud deum.
Scriptũ eſt eni. Cõphendã Iob.5.d.
ſapiẽtes in aſtutia eoꝝ. Et
iteꝝ: Dñs nouit cogitatio- Pſ.93.
nes ſapiẽtiũ qm̃ vane ſunt.
Nemo itaqꝫ glriet̃ in hoibꝰ.
Oĩa.n.vr̃a ſũt: ſiue paulꝰ:
ſiue apollo: ſiue cephas: ſi-
ue mundus: ſiue vita: ſiue
mors: ſiue p̃ſentia: ſiue futu
ra. Oĩa.n.vr̃a ſũt: vos aũt
chriſti: chriſtus aũt dei.
¶ Cap. ſeq. Arguit apl̃s iu
dicij temeritatẽ de cõtẽptu
quorũdã miniſtroꝝ: ac inſi-
ſtit eoꝝ correctioni. 4
SIc nos exiſtimet hõ: A
vt miniſtros xp̃i: ⁊ di .2.Cor.6.a.
ſpẽſatores miniſterioꝝ dei.
Hic iã q̃rit̃ inter diſpenſato
res: vt fidelis qs inueniat̃.
Mihi ãt pro minimo eſt vt
a vobis iudicer: aut ab hu-
mano die. Sed neqꝫ meipſꝫ
iudico. Nihil.n.mihi con-
ſcius ſum: ſꝫ nõ in h̃ iuſtifi
catus ſum. Qui ãt iudicat
me: dñs ē. Itaqꝫ nolite an̄
tp̃s iudicare: quoaduſqꝫ ve
niat dñs: q illuminabit ab-
ſcõdita tenebraꝝ: ⁊ manife
ſtabit cõſilia cordium: ⁊ tũc
laꝰ erit vnicuiqꝫ a deo. Hec B
aũt frẽs trãſfiguraui in me
⁊ apollo ꝓpter vos vt ĩ vo
bis diſcatis: ne ſupra q̃ ſcri
ptũ eſt vnꝰ aduerſus alterũ
inflet̃ pro alio. Quis.n.te

diſcernit? Quid aũt hẽs qđ nõ accepiſti? Si aũt accepiſti: qđ gloriaris q̃ſi nõ acceꝑis? Iã ſaturati eſtis: iã diuites facti eſtis. Sine nobis regnatis. Et vtinã regnetis: vt ⁊ nos vobiſcũ regnem⁹. Puto.n.q de⁹ nos apl'os nouiſſimos oñdit tã q̃ morti deſtinatos: q2 ſpectaculũ facti ſumus mũdo ⁊ ãgelis
C ⁊ hoib⁹. Nos ſtulti ꝓpter xp̃m: vos aũt prudentes in xp̃o. Nos infirmi: vos aũt fortes. Uos nobiles. nos aũt ignobiles: Uſq3 ĩ hanc horã ⁊ eſurimus ⁊ ſitimus ⁊ nudi ſumus: ⁊ colaphis cedimur: ⁊ inſtabiles ſum⁹: ⁊ laboram⁹ operãtes manibus noſtris. Maledicimur: ⁊ bñdicim⁹. Perſecutiones patimur: ⁊ ſuſtinem⁹. Blaſphemamur: ⁊ obſecram⁹. Tã q̃ purgamẽta hui⁹ mundi facti ſum⁹ oĩum ꝑipſima vſq3 adhuc. Nõ vt ꝯfundã vos hec ſcribo: ſed vt filios meos chariſſimos moneo. Nã ſi decem millia pedagogoꝝ hẽatis in xp̃o: ſed non
D multos pr̃es. Nã in xp̃o ieſu per euãgeliũ ego vos genui. Rogo ergo vos imitatores mei eſtote: ſic̃ ⁊ ego xp̃i. Ideo miſi ad vos Timotheũ q eſt fili⁹ meus chariſſimus ⁊ fidelis in dño: q vos cõmonefaciat vias meas q̃ ſunt in xp̃o ieſu: ſicut vbiq3 in oĩ eccleſia doceo.

Ephe.5.a. Phil'.3.d. ĩ.11.a.

Tã q̃ nõ venturus ſim ad vos: ſicut inflati ſunt qdã. Veniã autem ad vos cito ſi dñs voluerit: ⁊ cognoſcam nõ ſmonẽ eoꝝ q inflati ſũt ſ3 virtutẽ. Nõ.n. in ſmone eſt regnũ dei: ſ3 in virtute. Quid vultis? in virga veniã ad vos: an in charitate ⁊ ſpiritu manſuetudinis.

¶ Ca. ſeq. Arguit apl's fornicationis vitiũ ⁊ penã adiungit ⁊ radicẽ culpe reprehendit cũ negligentia correctionis. 5

OMnino auditur inter vos fornicatio: ⁊ talis fornicatio q̃lis nec inter gẽtes: ita vt vxorẽ pr̃is ſui aliqs hẽat. Et vos inflati eſtis: ⁊ non magis luctũ habuiſtis: vt tollat̃ de medio veſtrũ q h̄ opus fec̃. Ego quidẽ abſens corpore: pñs aũt ſpũ: iã iudicaui vt pñs eũ q ſic opatus eſt ĩ noĩe dñi nr̃i ieſu xp̃i: cõgregatis vobis ⁊ meo ſpũ cũ virtute dñi ieſu tradere huiuſmodi hominẽ ſathane in interitũ carnis: vt ſpũs ſaluus ſit in die dñi nr̃i ieſu xp̃i. Non eſt bona gliatio vr̃a. Neſcitis q2 modicũ fermẽtũ totã maſſam corrũpit? Expurgate vetus fermẽtũ: vt ſitis noua conſpſio ſic̃ eſtis azymi. Eteni paſca noſtrũ imolat⁹ ẽ xp̃s. Itaq3 epulemur: nõ in fermẽto veteri: neq3 ĩ fermẽto malicie ⁊ neqtie: ſed in azy-

A

Colo.2.a.

B

Gala.5.b.

C

mis ſinceritatis ⁊ veritatis.
Scripſi vobis in epl'a ne cō
miſceamini fornicariis. Nō
vtiqꝫ fornicariis huiꝰ mūdi
aut auaris: aut rapacibus:
aut idolis ſeruientibꝰ: alioqn
debueratis de hoc mundo
D exiſſe. Nūc āt ſcripſi vobis
nō cōmiſceri. Si is q fr̄ no
minaꝛ inter vos: eſt fornica
tor: aut auarus: aut idolis
ſeruiēs: aut maledicus: aut
ebrioſus: aut rapax: cū hu-
iuſmodi nec cibuꝫ ſumere.
Quid. n. mihi de his q foris
ſunt iudicare? Nōne de his
qui intus ſunt vos iudica-
tis? Nam eos q foris ſunt
deus iudicabit. Auferte ma
lum ex vobiſipſis.
¶ Cap. ſeq. Arguit apl's co
rinthios de iudicibus corā
qbus litigabāt ac cauſis q̄s
inter ſe hēbant ⁊ reuertiꝛ ad
fornicationis vitium redar
guendum. 6
A Audet aliqs veſtrum
hn̄s negociū aduer-
ſus alterꝝ iudicari apud ini
quos: ⁊ nō apud ſanctos?
An neſcitis: qm̄ ſcti de hoc
mūdo iudicabūt? Et ſi i vo
b'is iudicabiꝛ mūdus: indi-
gni eſtis q de minimis iudi
cetis? Neſcitis qm̄ angelos
iudicabimꝰ: q̄nto magis ſe-
cularia? Secularia igiꝛ iudi
cia ſi habueritis, contēptibi
les q ſūt in eccl'ia: illos ꝯſti
B tuite ad iudicādū. Ad vere
cūdiā veſtrā dico. Sic no ē
iter vos ſapiēs qſq̄: q poſſit
iudicare iter frēꝫ ſuū: ſed fr̄
cū frē iudicio ꝯtēdit: ⁊ hoc
apud infideles. Iā qdē oī-
no delictū eſt in vobis: q̄ iu
dicia hn̄s iter vos. Quare
nō magis iniuriā accipitis?
Quare nō magis fraudē pa
timini? Sed vos iniuriā fa-
citis ⁊ fraudatis ⁊ h' frībus.
An neſcitis qꝛ iniq regnum
dei nō poſſidebunt. Nolite Ephe.5.a.
errare: neqꝫ fornicari: neqꝫ .1.Ti.1.d.
idolis ſuiētes: neqꝫ adulte
ri: neqꝫ molles: neqꝫ maſcu
lorꝝ ꝯcubitores: neqꝫ fures:
neqꝫ auari neqꝫ ebrioſi: neqꝫ
maledici: neqꝫ rapaces re-
gnū dei poſſidebūt. Et hec
aliqn̄ qdē fuiſtis: ſed abluti
eſtis: ſed ſctificati eſtis: ſꝫ iu
ſtificati eſtis: in noīe dn̄i nr̄i
ieſu xp̄i: ⁊ in ſpiritu dei nr̄i.
Oīa mihi licēt: ſꝫ nō oīa ex ĩ.10.f.
pediūt. Oīa mihi licent: ſed Eccl'.37.d.
ego ſub nullius redigar po
teſtate. Eſca ventri: ⁊ vēter
eſcis: deꝰ āt ⁊ hūc ⁊ hāc de
ſtruet. Corpus aūt nō forni
cationi ſed dn̄o: ⁊ dn̄s cor
pori. Deus vō ⁊ dn̄m ſuſci
tauit: ⁊ nos ſuſcitabit p vir
tutē ſuā. Neſcitis qm̄ cor
pora vr̄a membra ſunt xp̄i?
Tollens ergo mēbra xp̄i: fa
ciā mēbra meretricis? Ab-
ſit. An neſcitis: qm̄ q adhe B
ret meretrici: vnum corpus
efficiꝛ? Erūt. n. inqt duo in Gen.2.d.
carne vna. Qui āt adheret Eph.5.d.
dn̄o vnus ſpūs eſt. Fugite Matt.19.a.

Mar.10.a. fornicationez. Om̄.n.pctm̄
ſ.3.c. qdcūqz fecerit homo: ex̄ cor
pus eſt: q āt fornicat̄: in cor
1.Cor.6.d pus ſuū peccat. An neſcit̄
qm̄ mēbra vr̄a tēplum ſunt
ſpūſſcti q in vobis eſt: quē
hētis a deo: ⁊ non eſtis vr̄i.
ſ.7.d. Empti.n.eſtis p̄cio magno:
.1.Pe.1.d. glorificate ⁊ portate deū in
corpore veſtro.

¶ Cap. ſeq. Inſtruit corin
thios mr̄imoniū ↄtrahen-
tes: ac deinde matrimoniū
pro meliore bono fugiētes:
ſiue in cōtinentia virginali:
ſiue viduali. 7

A De qbus āt ſcripſiſtis
mihi: bonū eſt homi
ni mulierē nō tāgē. Proptē
fornicationē āt vnuſquiſqz
ſuā vxorē hēat: ⁊ vnaqueqꝫ
ſuū virū hēat. Uxori vir de
bitū reddat: ſilr̄ aūt ⁊ vxor
viro. Mulier ſui corpis po-
teſtatē nō hz: ſz vir: ſilr̄ aūt
⁊ vir ſui corporis ptātē nō
hz: ſed mulier. Nolite frau
dare inuicē niſi forte ex con
ſenſu ad tp̄s vt vacetis ora
tioni: ⁊ iterꝫ reuertimini in
idip̄m ne temptet vos ſatha
nas ꝓpter incōtinētiā vr̄az.
B Hoc āt dico ſm̄ indulgētiā
⁊ non ſm̄ impiū. Uolo aūt
oēs vos hoies eſſe ſicut me
ipſuz. Sed vnuſqſqz ꝓpriū
donū hz ex deo: alius qdē
ſic: alius vō ſic. Dico āt nō
nuptis ⁊ viduis: bonuz eſt
illis ſi ſic permāſerint ſicut
⁊ ego. Qđ ſi nō ſe ↄtinent:
nubāt. Melius eſt.n.nubē
qꝫ vri. His āt q mr̄imonio
iuncti ſunt: p̄cipio nō ego
ſed dn̄s: vxorē a viro nō di
ſcedē. Qđ ſi diſceſſerit: ma-
nere inuptā: aut viro ſuo re
cōciliari. Et vir vxorē non
dimittat. Nam ceteris dico
ego nō dn̄s. Si qs fr̄ vxorē
hz infidelē: ⁊ hec conſentit C
habitare cū illo: non dimit
tat illā. Et ſi qua mulier fi
delis hz virū infidelē: ⁊ hic
cōſentit habitare cū illa: nō
dimittat virū. Sāctificatꝰ ē
eniz vir infidelis p mulierē
fidelē: ⁊ ſctiſicata eſt mulier
infidelis p virꝫ fidelē. Alio
qn filiiꝰ vr̄i imūdi eſſent: nūc
āt ſcti ſunt. Qđ ſi infidelis
diſcedit diſcedat. Non.n.
ſuituti ſubiectus eſt fr̄ vel
ſoror in eiuſmodi. In pace
āt vocauit uos deꝰ. Unde
eni ſcis mulier ſi virū ſaluū
facies? Aut vnde ſcis uir ſi
mulierē ſaluaz facies? Niſi
unicuiqz ſicut diuiſit dn̄s. D
Unūquēqz ſic̄ uocauit deꝰ
ita ambulet: ⁊ ſicut in oibꝰ
eccleſiis doceo. Circūciſus
aliqs uocatus eſt: nō addu
cat p̄putiū. In p̄putio aliqs
uocatus eſt: nō circūcidat.
Circūciſio nihil eſt: ⁊ prepu
tium nihil eſt: ſed obſuatio
mādatorꝫ dei. Unuſqſqz in Eph.4.a.
qua uocatione uocatus ē:
in ea p̄maneat. Seruus uo
catus es: non ſit tibi cure.
Sed ⁊ ſi potes fieri liber:

magis utere. Qui.n.ī dñ̄o uocatus eſt ſuus: libert⁹ eſt dñ̄i. Siľr q̄ liber uocat⁹ eſt: ſuus eſt xp̄i. Precio empti eſtis: nolite fieri ſui hoīu3. E Unuſq̄ſq3 ergo ī quo uocatus eſt ff: in hoc permaneat apud deū. De uirginib⁹ aūt p̄ceptū dñ̄i non hēo: ꝯſiliū āt do tāq̄ miſericordiā cōſecutus a deo: ut ſim fidelis. Exiſtimo.n.h̄ bonū eſſe ꝓpter inſtātē neceſſitatē: q̄ñ bonū eſt hoī ſic eſſe. Alligatus es uxori: noli q̄rere ſolutionē. Solut⁹ es ab uxore: noli q̄rere uxorē. Si aūt acceperis uxore3: nō peccaſti: ⁊ ſi nupſerit v̄go: nō peccauit. Tribulationē tñ̄ carnis hēbūt huiuſmodi. Ego āt uobis parco. Hoc itaq3 dico ffes. Tp̄s breue eſt. Reliquū eſt: ut qui hn̄t uxores tāq̄ nō hñtes ſint: ⁊ q̄ flēt: tāq̄ nō flentes: ⁊ q̄ gaudēt nō gaudentes: ⁊ qui emūt tāq̄ non poſſidentes: ⁊ q̄ utunť hoc mūdo: tāq̄ non F utantur. Preterit.n. figura huius mūdi. Uolo aūt vos ſine ſollicitudine eſſe. Qui ſine vxore eſt ſollicit⁹ eſt que dñ̄i ſunt: q̄uo placeat deo. Qui aūt cū vxore eſt: ſollicitus eſt q̄ ſūt mūdi: q̄uo placeat vxori: ⁊ diuiſus eſt. Et mulier īnupta ⁊ virgo cogitat q̄ dñ̄i ſūt: vt ſit ſcā corpore ⁊ ſpū. Que āt nupta ē cogitat q̄ ſūt mūdi: q̄uo placeat viro. Porro h̄ ad vtilitatē vr̄a3 dico: nō vt laque3 vobis iniciā: ſ3 ad id qđ honeſtū eſt: ⁊ qđ facultatē p̄beat ſine impedimēto dñ̄m obſecrādi. Si q̄s aūt turpē G ſe videri exiſtimat ſup virgine ſua q̄ ſit ſupadulta: ⁊ ita o3 fieri: qđ vult faciat. Nō peccat ſi nubat. Nā qui ſtatuit in corde ſuo firmus nō hn̄s neceſſitatē: p̄tātē aūt hn̄s ſue volūtatis: ⁊ h̄ iudicauit in corde ſuo ſuare virginē ſuā: bn̄ facit. Igiť ⁊ q̄ mr̄imonio iungit virginem ſuā: bn̄ facit: ⁊ q̄ nō iungit: melius facit. Mulier alligata eſt legi: q̄to tp̄e vir ei⁹ viuit. Qđ ſi dormierit vir ei⁹: liberata eſt a lege. Cui autē vult nubat: tm̄ ī dñ̄o. Beatior tñ̄ erit ſi ſic p̄māſerit ſ3 meū ꝯſiliū. Puto autē q̄ ⁊ ego ſpiritum dei habeam. Ro.7.a.

¶ Cap. ſeq. Apl's oſtendit ſcia3 nō valere niſi ſm charitatē ſit ordinata: ac oñdit veritatē de eſcis idolaticis: deinde arguit ſcandalizantium temeritatem. 8

De his āt q̄ idolis ſacrificantur ſcimus: A q2 oēs ſcia3 hēm⁹. Sciētia inflat: charitas v̄o edificat. Si q̄s autē ſe exiſtimat ſcire aliq̄d nōdū cognouit quēadmodū oporteat eū ſcire. Si q̄s aūt diligit deū: h̄ cognit⁹ eſt ab eo. De eſcis aūt que idolis īmolanť: ſcimus

qꝛ nihil eſt idolũ in mũdo: ⁊ q̄ nullus deus niſi vnus.
B Nã ⁊ ſi ſunt q dicanť dij: ſiue in celo: ſiue ĩ terra: ſiqdẽ ſunt dij multi ⁊ dñi multi: nobis tñ vnꝰ deꝰ pr̄ ex quo oĩa: ⁊ nos in illo: ⁊ vnꝰ dñs ieſus xp̃s p quẽ oĩa: ⁊ nos p ip̃m. Sed nõ in oibꝰ eſt ſciẽtra. Quidã aũt cũ ꝯſcientia vſqꝫ nũc idoli: q̄ſi idolotitũ mãducãt: ⁊ ꝯſcia ipſoꝝ cũ ſit infirma polluiť. Eſca ãt nos non commendat deo.
C Neqꝫ.n. ſi mãducauerimꝰ: abũdabimꝰ: neqꝫ ſi nõ manducauerimꝰ: deficiemꝰ. Videte aũt: ne forte hec licẽtia vr̃a offẽdiculũ fiat infirmis. Siqs.n. viderit eũ q hꝫ ſciẽtiã in idolio recũbẽtẽ: nõne cõſcia eiꝰ cũ ſit infirma edificabiť ad mãducãdũ idolo-
D tica? Et pibit infirmꝰ in tua ꝯſcia ff: ꝓpter quẽ xp̃s mortuus eſt. Sic ãt peccãtes in frẽs ⁊ pcutiẽtes ꝯſciaꝫ coꝝ infirmam: in xp̃m peccatis.
Ro.14.d. Quapropter ſi eſca ſcãdalizat frẽꝫ meũ: nõ manducabo carnẽ in eternũ: ne frẽm meũ ſcandalizem.

¶ Cap. ſeq. Inducit ap̃lus corinthios ad virtutis pfectionẽ ſui exẽplo atqꝫ currẽtium in ſtadio. 9

A NOn ſum liber? Non ſum ap̃ls? Nõne xp̃ꝫ ieſũ dñm nr̃m vidi? Nõne opus meũ vos eſtis ĩ dño? Et ſi alijs nõ ſum ap̃ls. ſed tñ vobis ſũ. Nã ſignaculũ apoſtolatꝰ mei vos eſtis in dño. Mea defẽſio apud eos qui me interrogant: hec eſt. Nũqd nõ hẽmꝰ ptãtẽ mãducãdi ⁊ bibendi? Nunqd nõ hẽmus ptãtẽ ſororẽ mulierculã circũducendi: ſicut ⁊ ceteri ap̃li ⁊ frẽs dñi ⁊ cephas? Aut ſolus ego ⁊ barnabas: nõ hẽmꝰ ptãtẽ hoc opandi? Quis militat ſuis ſtipendijs vnqꝫ? Quis plantat vineã: ⁊ de fructu eiꝰ nõ edit? Quis paſcit gregem: ⁊ de lacte gregis non manducat? Nunqd ſm hoiem hec dico? An ⁊ lex hec nõ dič?
B Scriptũ ě.n. in lege moyſi. Nõ alligabis os boui triturãti. Nũqd de bobus cura eſt deo? An ꝓpter nos vtiqꝫ hoc dič. Nã pp nos vtiqꝫ ſcripta ſunt: qm̃ dꝫ in ſpe qui arat: arare: ⁊ q triturat in ſpe fructus pcipiẽdi. Deut.25.a .1.Thi.5.
Si nos vobis ſp̃ũalia ſeminauimus: magnũ eſt ſi nos carnalia vr̃a metamus? Si alij ptãtis veſtre participes ſunt: q̄re non potius nos? Sed nõ vſi ſumꝰ hac ptãte. Sed oĩa ſuſtinemus: ne qd̃ offendiculũ demꝰ euangelio xp̃i. Neſcitis qm̃ q in ſacrario operanť: que de ſacrario ſunt edũt. Et q altario deſ uiũt cũ altario participant. Ro.15.f.
C Ita ⁊ dñs ordinauit his q euãgeliũ annũciãt: de euãgelio viuě. Ego autẽ nullo

hoꝝ vſus ſum. Nō āt ſcri-
pſi hec: vt ita fiant in me.
Bonum eſt.n.mihi magis
mori: ꝙ̃ vt gloriā meā quis
euacuet. Nā ⁊ ſi euāgeliza-
uero: non eſt mihi gloria.
Neceſſitas.n.mihi incum
bit. Ve.n.mihi eſt: ſi non
euāgelizauero. Si.n.volēs
hec ago: mercedem habeo:
ſi autē inuitus: diſpenſatio
mihi credita ē. Que ē ergo
merces mea? Vt euangeliū
p̄dicās: ſine ſumptu ponā
euangeliū vt nō abutar po
teſtate mea in euangelio?
Nā cū liber eſſem ex oib⁹:
oīum me ſeruū feci: vt plu-
res lucrifacerem. Et factus
ſum iudeis tanꝗ̃ iudeus: vt
iudeos lucrarer. His q ſub
lege ſunt: q̄ſi ſub lege eſſe;:
cū ipſe non eſſem ſub lege:
vt eos q ſub lege erāt lucri
D facerē. His q ſine lege erant
tanꝗ̃ ſine lege eſſem cū ſine
lege dei nō eſſem: ſ; in lege
eſſem xp̄i: vt lucrifacerē eos
qui ſine lege erant. Factus
ſum infirmis infirmus: vt
īfirmos lucrifacerē. Omni
bus oīa factus ſum: vt oēs
facerē ſaluos. Omnia autē
facio ꝓpter euangelium: vt
particeps eius efficiar. Ne-
ſcitis qḋ hi q in ſtadio cur-
runt oēs quidē currūt: ſed
vnus accipit brauium. Sic
currite: vt cōprehendatis.
Omnis q in agone ↄtēdit
ab oībus ſe abſtinet: ⁊ illi q
dē; vt corruptibilē coronā
accipiant: nos aūt incorru-
ptā. Ego igiť ſic curro: nō
quaſi in incertū: ſic pugno:
nō q̄ſi aerē vberās. Sed ca
ſtigo corpus meū: ⁊ in ſer-
uitutē redigo: ne forte cum
alijs predicauerim ipſe re-
probus efficiar.

¶ Cap.ſeq. Reprobat apl's
participātes ex idolis. ⁊ do
cet quomodo eſt vtendum
īmolatis ipſis idolis. 10

Nolo.n.vos ignorare A
frēs qm̄ pr̄es nr̄i oēs Exo.13.d.
ſub nube fuerūt ⁊ oēs mare
tranſierūt: ⁊ oēs in Moyſe Exo.14.e.
baptizati ſunt in nube ⁊ in Exo.16.d.
mari. Et oēs eadē eſcā ſpi- Exo.17.b.
ritalē manducauerūt ⁊ oēs
eūdē potū ſpiritale biberūt
Bibebāt aūt de ſpiritali cō
ſequēte eos petra: petra āt
erat xp̄s. Sed nō in pluri- B
bus eoꝝ bn̄placitū eſt deo. Nu.20.a.
Nā ꝓſtrati ſunt in deſerto.
Hec aūt in figura facta ſūt
nr̄i: vt nō ſimus ↄcupiſcen
tes maloꝝ ſicut ⁊ illi cōcu
pierunt. Neqꝫ idolatre effi
ciamini ſicut qdā ex ipſis:
quēadmodu; ſcriptum eſt.
Sedit populus māducare Exo.32.b.
⁊ bibere: ⁊ ſurrexerūt ludē. Nu.25.b.
Neqꝫ fornicemur ſicut quidā
ex ipſis fornicati ſunt: ⁊ ce-
ciderūt vna die vigintitria
milia. Neqꝫ tēptemus xp̄m Nu.12.b.
ſicut qdā eoꝝ tēptauerunt
⁊ a ſerpentibus perierunt. Judith.8.
Neqꝫ murmurauerītis ſicut C

qdã eoꝝ murmurauerunt:
⁊ perierũt ab exterminato-
re. Hec aũt oĩa in figura cõ
tingebant illis: ſcripta ſunt
aũt ad correptionẽ noſtrã:
in quos fines ſeculoꝝ deue
nerunt. Itaq̃ q ſe exiſtimat
ſtare: videat ne cadat. Tem
ptatio vos nõ apphendat:
Ȝ.1.b. niſi humana. Fidelis autẽ
deus eſt: qui nõ patiet vos
tẽptari ſupra id qđ poteſtis
ſed faciet etiã cũ tẽptatione
puẽtũ: vt poſſitis ſuſtinẽ.
D Propter qđ chariſſimi mihi
fugite ab idoloꝝ cultura.
Ut prudẽtib⁹ loquor: voſ-
ipſi iudicate qđ dico. Calix
bñdictionis cui bñdicim⁹:
nõne cõmunicatio ſangui-
nis xpi ẽ? Et panis quẽ frã
gimus: nonne participatio
corporis dñi eſt? Qm̃ vnus
panis ⁊ vnũ corpus multi
ſumus: oẽs q de vno pane:
⁊ de vno calice participa-
mus. Uidete iſrael ſm car-
E nẽ. Nõne q edũt hoſtias:
pticipes ſunt altaris? Quid
ergo? Dico q idolis imola
tũ ſit aliqd: aut q idolũ ſit
aliqd? Sed q̃ imolãt gẽtes
demoniis imolãt: ⁊ nõ deo
Deut.32.c. Nolo aũt vos ſocios fieri
demonioꝝ. Nõ poteſtis ca
licẽ dñi bibere: ⁊ calicẽ de-
monioꝝ: nõ poteſtis mẽſe
dñi participes eſſe: ⁊ menſe
demonioꝝ. An emulamur
dñm? Nũqd fortiores illo
Eccl.37.d. ſumus. Oĩa mihi licẽt: ſed
nõ oĩa expediũt. Oĩa mihi F Ȝ.6.c
licent: ſed nõ oĩa edificant.
Nemo qđ ſuũ eſt q̃rat: ſed I.13.b.
qđ alteri⁹. Omne qđ in ma
cello venit: manducate, ni-
hil interrogãtes pp ꝯſciam.
Dñi ẽ terra ⁊ plenitudo ei⁹ Pſ.23.
Si qs vocat vos infideliuȝ
ad cenã: ⁊ vultis ire: omne
qđ vobis apponit mãduca-
te; nihil interrogãtes ꝓpter
ꝯſcientiã. Si qs aũt dixerit G
hoc imolatũ eſt idolis: no-
lite manducare ꝓpter illũ q
indicauit: ⁊ ꝓpter ꝯſciam.
Cõſciẽtiã aũt dico: nõ tuã
ſed alterius. Ut qd. n. liber
tas mea iudicatur ab aliena
ꝯſcia? Si ego cũ grã parti-
cipo: qd blaſphemor ꝓ eo
q grãs ago? Siue ergo mã Col.3.c.
ducatis ſiue bibitis: vł aliđ
qd facitis; oĩa in gliam dei
facite. Sine offenſiõe eſtote
iudeis ⁊ gẽtib⁹ ⁊ eccłie dei:
ſicͭ ⁊ ego p oĩa oib⁹ placeo;
nõ q̃rẽs qđ mihi vtile eſt: ſȝ
qđ multis vt ſalui fiant.

¶ Cap. ſeq. Apłs reprobat
errores corinthioꝝ circa ce
lebritatẽ ſacramẽti euchari
ſtie quãtũ ad habitũ ⁊ cõui
ctũ. ac deinde ponit eucha-
riſtie dignitatem ac ritũ cõ
uenientem. .xi.

I Mitatores mei eſtote: A Ȝ.4.
ſicut ⁊ ego xpi. Laudo
aũt vos frẽs q per oĩa mei
memores eſtis ⁊ ſicͭ tradidi
vobis pcepta mea tenetis.
Uolo aũt vos ſcire: q oĩs

he.5.e. viri caput xp̄s eſt: caput aūt
mulieris vir: caput vo chri
ſti deus. Omnis vir orans
aut ꝓphetās velato capite:
deturpat caput ſuum. Oīs
aūt mulier orans aut ꝓphe
tās nō velato capite detur-
pat caput ſuū. Unū eſt.n.
ac ſi decaluet. Nā ſi nō ve
B latur mulier: tōdeat. Si vo
turpe eſt mulieri tōderi aut
decaluari: velet caput ſuū.
Uir qdē nō dȝ velare caput
ſuū: qm̄ imago ⁊ glīa dei ē.
mulier aūt glīa viri eſt. Nō
enī vir ex muliere eſt ſȝ mu-
...n.2.d. lier ex viro. Etenim non eſt
creatus vir ꝓpter mulierē:
ſed mulier ꝓpter virꝫ. Ideo
dȝ mulier velamen hēe ſup
caput ſuū: ⁊ ꝓpter āgelos.
Uerūtn̄ neqȝ vir ſine mulie
re: neqȝ mulier ſine viro in
dño. Nā ſicut mulier de vi
ro: ita ⁊ vir p mulierē. Oīa
C aūt ex deo. Uoſipſi iudica-
te: decet mulierē nō velatā
orare deū? Nec ipſa natura
docet vos. Qđ vir quidem
ſi comā nutriat: ignominia
eſt illi: mulier vo ſi comam
nutriat: gloria eſt illi: qm̄ ca
pilli ꝓ velamine ei dati ſūt.
Si qs aūt videt̄ cōtētioſus
eſſe: nos talē conſuetudinē
nō hēmus neqȝ eccl̄ia dei.
D Hoc aūt ꝑcipio nō laudās
q̄ nō in melius: ſed in dete
rius cōuenitis. Primū qdē
ɔuenientib⁹ vobis in eccl̄iā:
audio ſciſſuras eſſe īter vos
⁊ ex pte credo. Nā oportet
⁊ hereſes eſſe: vt q ꝓbati ſūt
manifeſti fiāt in vobis. Cō
uenientibus ergo vobis in
vnū: iam nō eſt dñicā cenā
māducare. Unuſqſqȝ enim
ſuā cenā ꝑſumit ad mandu
candū. Et alius qdē eſurit E
alius aūt ebrius eſt. Nūqd
domos nō hētis ad mādu
candū ⁊ bibēdū? Aut eccle
ſiā dei ɔtēnitis: ⁊ ɔfunditis
eos qui nō hñt? Quid dicā
vobis? Laudo vos: in hoc
nō laudo. Ego.n.accepi a
dño qđ ⁊ tradidi vobis: qm̄
dñs ieſus in qua nocte tra-
debat̄: accepit panē: ⁊ gr̄as
agens fregit ⁊ dixit. Accipi Matt.26.c.
te ⁊ māducate. Hoc eſt cor Marc.14.c.
pus meū qđ pro vobis tra- Luc.22.b.
detur. Hoc facite in meā cō F
memorationē. Silr̄ ⁊ calicē
poſtqȝ cenauit: dicens. Hic
calix nouū teſtm̄ eſt in meo
ſanguine. Hoc facite quo-
tienſcūqȝ bibetis in meā cō
memorationem. Quotienſ-
cūqȝ.n.māducabitis panē
hūc: ⁊ calicē bibetis mortē
dñi annūciabitis donec ve-
niat. Itaqȝ qcūqȝ māduca
uerit panē: ⁊ biberit calicē
dñi idigne: reus erit corpo-
ris ⁊ ſāguinis dñi. Probet G
aūt ſeipm̄ homo ⁊ ſic de pa
ne illo edat ⁊ d calice bibat.
Qui.n.māducat ⁊ bibit in Joā.6.f.
digne: iudiciū ſibi māducat
⁊ bibit: nō diiudicans cor-
pus domini. Ideo īter vos

multi infirmi ⁊ imbecilles:
⁊ dormiũt multi. Quod ſi
noſmetipſos diiudicarem⁹:
non vtiq͡ȝ iudicaremur. Dũ
iudicamur aũt a dño corri-
pimur vt nõ cũ hoc mũdo
damnemur. Itaq͡ȝ frẽs mei
cũ ꝯuenitis ad mãducãdũ
inuicẽ expectate. Si qs eſu-
rit: domi manducet: vt nõ
in iudiciũ ꝯueniatis. Cete-
ra aũt cũ venero diſponã.

Cap. ſeq. Cõmẽdat apl's
gratiã dei in gñali declaran
do ꝯditionẽ gr̃e gratis date
cõparando corpus eccleſie
ad corpus nature. 12

A De ſpiritualib⁹ aũt nolo
vos ignorare fratres
Scitis aũt qm̃ cum gentes
eſſetis: ad ſimulacra muta
prout ducebamini: euntes.
Marc. 9. f. Ideo notũ vobis facio: ꝙ
nemo in ſpũ dei loquẽs dič
anathema Jeſu. Et nemo
põt dicere dñs ieſus: niſi in
ſpũſctõ. Diuiſiões vo gr̃aꝝ
ſunt: idẽ aũt ſpũs. Et diui-
ſiones miniſtrationũ ſunt:
idẽ aũt dñs. Et diuiſiones
operationũ ſũt: idẽ vo de⁹
qui opat̃ oĩa in oĩbus. Uni
cuiq͡ȝ autẽ dat̃ manifeſtatio
ſpũs: ad vtilitatẽ. Alij qdẽ
per ſpũm dat̃ ſermo ſapie:
alij autẽ ſmo ſcie ſm eundẽ
ſpũm. Alteri fides in eodẽ
ſpũ: alij gr̃a ſanitatũ in vno
B ſpũ. Alij opatio virtutuȝ:
alij prophetia: alij diſcretio
ſpirituũ: alij gñа linguaꝝ:
alij interptatio ſmonũ. Hec
aũt oĩa opat̃ vnus atq͡ȝ idẽ
ſpũs: diuidẽs ſingulis ꝑut
vult. Sicut. n. corpus vnũ Ro. 12. b
eſt ⁊ membra hȝ multa: oĩa Eph. 4.
aũt mẽbra corporis cũ ſint
multa: vnũ tñ corpus ſũt:
ita ⁊ xp̃s. Etenĩ in vno ſpũ
oẽs nos in vnũ corpus ba
ptizati ſumus: ſiue iudei: ſi
ue gentiles: ſiue ſerui: ſiue li
beri: ⁊ oẽs in vno ſpũ pota
ti ſumus. Nã ⁊ corpus nõ
eſt vnũ mẽbruȝ: ſed multa.
Si dixerit pes qm̃ nõ ſum
manus nõ ſum de corpore:
nũ ideo nõ eſt de corpore?
Et ſi dixerit auris: qm̃ non C
ſum oculus: nõ ſum de cor
pore: nũ ideo non eſt de cor
pore? Si totũ corpus ocu-
lus: vbi auditus? Si totuȝ
auditus: vbi odorat⁹? Nũc
aũt poſuit de⁹ mẽbra: vnũ-
quodq͡ȝ eoꝝ in corpore ſič
voluit. Qđ ſi eſſent omnia
vnũ membrũ: vbi corpus?
Nũc aũt multa qdẽ mẽbra
vnũ aũt corpus. Non põt
aũt oculus dicẽ manui: opa
tua nõ indigeo: aut iteꝝ ca
put pedib⁹: nõ eſtis mihi ne
ceſſarij. Sed multomagis
que vident̃ mẽbra corporis
ĩfirmiora eẽ: neceſſaria ſũt.
Et q̃ putamus ignobiliora
mẽbra eſſe corporis: his ho
norẽ abundantiorẽ circũda
mus. Et q̃ inhoneſta ſunt
nr̃a: abũdantiorẽ honeſtatẽ
hñt. Honeſta autẽ nr̃a nul-

D lius egẽt. Sed deꝰ tẽpauit
corpus ei cui deerat abũdã
tiorẽ tribuendo honorẽ: vt
nõ ſit ſciſma in corpore: ſed
in idipſꝫ pro inuicẽ ſollicita
Ro.8.b. ſint mẽbra. Et ſi qd patitur
Hebr.4.d. vnũ mẽbrũ: cõpatiunt̃ oĩa
membra. Siue gloriat̃ vnũ
mẽbrũ cõgaudẽt oĩa mem
bra. Uos autẽ eſtis corpus
Eph.4.d. xp̄i: ꝛ mẽbra de mẽbro. Et
quoſdã quidẽ poſuit deus
in eccleſia: primũ apl'os: ſe
cũdo ꝓphas: tertio docto
res: deinde virtutes: exinde
gr̃as curationũ: opitulatio
nes: gubernationes: genera
linguarꝫ: interp̃tationes ſer
monũ. Nũquid oẽs apl'i?
Nũqd oẽs ꝓphete? Nũqd
oẽs doctores? Nunqd oẽs
virtutes? Nũqd oẽs gr̃am
hñt curationũ? Nũqd oẽs
linguis loquũt? Nũqd oẽs
.14.a. interp̃tant̃. Emulamini aũt
chariſmata meliora. Et ad
huc excellentiorẽ viam vo
bis demonſtro.

¶Cap.ſeq. Recommendat
apl's charitatis excellẽtiam
vtilitatẽ ꝛ ſtabilitatẽ. 13

A SI linguis hoĩum lo
quar ꝛ angelorꝫ cha
ritatẽ aũt nõ habeã factus
ſuꝫ velut es ſonãs aut cym
balũ tĩniens. Et ſi habuero
ꝓphetiã: ꝛ nouerim myſte
ria oĩa: ꝛ oẽm ſciam: ꝛ ſi ha
buero oẽm fidẽ ita vt mon
tes trãſferam: charitatẽ aũt
B nõ habuero nihil ſuꝫ. Et ſi
diſtribuero ĩ cibos pauperũ
oẽs facultates meas: ꝛ ſi tra
didero corpꝰ meũ ita vt ar
deã: charitatẽ aũt nõ habu
ero nihil mihi ꝓdeſt. Chari
tas patiens eſt: benigna eſt.
Charitas non emulat̃: non ĩ.10.d.
agit ꝑperã: nõ inflat̃: nõ eſt
ambitioſa: nõ q̃rit q̃ ſua ſũt Phil'.2.c.
Nõ irritat̃: nõ cogitat ma
lũ: nõ gaudet ſup iniq̃tate:
cõgaudet aũt veritati. Oĩa
ſuffert: oĩa credit: oĩa ſpat: C
oĩa ſuſtinet. Charitas nũq̃
excidit. Siue prophetie eua
cuabunt̃: ſiue lingue ceſſa
bũt: ſiue ſcĩa deſtruetur. Ex
pte.n.cognoſcimꝰ: ꝛ ex pte
ꝓphamꝰ. Cũ aũt venerit qđ
perfectũ eſt: euacuabit̃ qđ ex
pte eſt. Cũ eſſem paruulus:
loq̃bar vt paruulus: ſapie
bã vt paruulus: cogitabã vt
paruulus. Qñ aũt factꝰ ſũ D
vir: euacuaui q̃ erãt paruuli
Uidemus nũc ꝑ ſpeculũ in
enigmate: tunc aũt facie ad
faciem. Nũc cognoſco: ex
pte: tũc aũt cognoſcã ſicut
ꝛ cognitus ſum. Nũc autẽ
manẽt fides ſpes: charitas:
tria hec. Maior autem horꝫ
eſt charitas.

¶Cap.ſeq. Eminẽtiã oſten
dit ꝓphetie ſuper donũ lin
guarꝫ. ꝛ quomodo ſit vten
dum vtroqꝫ dono. 14

A SEctamini charitatẽ:
emulamini ſpiritalia:
magis autẽ vt prophetetis.
Qui.n. loquitur lingua nõ ĩ.12.d.

homínibus loquit̄: ſed deo.
Nemo.n. audit. Spūs āt
loquit̄ myſteria. Nā q pro-
phetat: hoībus loquitur ad
edificationē ⁊ exhortationē
⁊ ꝯſolationē. Qui loquitur
lingua: ſemetipm̄ edificat: q
aūt ꝓphetat: eccleſiā dei edi
ficat. Volo aūt oēs vos lo
qui linguis: magis aūt pro
phetare. Nā maior eſt qui
ꝓphetat q̄ꝫ q loqt̄ linguis:
niſi forte interp̄tet̄ vt ecclia
B edificationē accipiat. Nūc
āt frēs ſi venero ad vos lin
guis loquēs: qd vobis ꝓde
ro: niſi vobis loquar: aut in
reuelatione: aut in ſcientia:
aut in ꝓphetia: aut ī doctri
na. Tn̄ q̄ ſine aīa ſunt vocē
dantia: ſiue tibia: ſiue citha
ra: niſi diſtinctionē ſonituū
dederint: qūo ſciet̄ id qđ ca-
nitur aut qđ citharizatur?
Etenī ſi incertā vocē det tu
ba: qs parabit ſe ad bellū?
Ita ⁊ vos per linguam niſi
manifeſtū ſmonē dederitis
qūo ſciet̄ id qđ dicit̄. Eritis
enī in aera loquētes. Tam
multa vtputa gn̄a linguaꝝ
ſunt in h̄ mūdo ⁊ nihil ſine
C voce ē. Si ergo neſciero vir
tutē vocis: ero ei cui loquar
barbarus: ⁊ qui loquit̄ mihi
barbarus. Sic ⁊ vos qm̄
emulatores eſtis ſpirituū ad
edificationē eccleſie: q̄rite vt
abūdetis. Et ideo q loquit̄
lingua: oret vt interpretet̄.
Nam ſi orem lingua: ſpūs
me⁹ orat: mens aūt mea ſine
fructu eſt. Quid ergo eſt?
Orabo ſpū orabo ⁊ mente.
Pſallā ſpū: pſallā ⁊ mēte.
Ceteꝝ ſi benedixeris ſpū: qs
ſupplet locum idiote? Qūo
dicet amē ſup tuā bn̄dictio
nem? Qm̄ qd dicas neſcit. D
Nā tu qdē bene gr̄as agis:
ſed alter nō edificat̄. Gr̄as ȝ.1.a.
ago deo meo q̄ omniū vr̄m
linguā loquor. Sed ī ecclia
volo quinqꝫ v̄ba ſenſu meo
loq vt alios inſtruā: q̄ꝫ decē
millia v̄boꝝ in lingua. Frēs
nolite pueri effici ſenſibus:
ſed malicia paruuli eſtote:
ſenſib⁹ aūt ꝑfecti eſtote. In
lege.n. ſcriptum eſt. Qm̄ in Eſa.28.
alijs linguis ⁊ ī labijs alijs
loquar populo huic: ⁊ nec
ſic exaudient me dicit dn̄s.
Itaqꝫ lingue in ſignū ſunt
non fidelib⁹: ſed infidelib⁹: E
ꝓphetie autē nō infidelib⁹:
ſed fidelib⁹. Si ergo conue
niat vniuerſa ecclia in vnū
⁊ oēs linguis loq̄nt̄: intrēt
aūt idiote aut infideles: nō-
ne dicent: qd inſanitis? Si
aūt oēs ꝓphetēt: intret aūt
qs infidelis vel idiota: con-
uincit̄ ab oīb⁹: diiudicat̄ ab
oībus. Occulta.n. cordis
eius manifeſta fiūt: ⁊ ita ca-
dens in faciē adorabit deū:
ꝓnūciās q̄ vere deus in vo
bis ſit. Quid ergo eſt frēs? F
Cū ꝯuenitis: vnuſqſqꝫ vr̄m
pſalmū hꝫ: doctrinā habet:
apocalypſim hꝫ: linguā hꝫ:

interpretationē h3 oīa ad edificationē fiāt. Siue lingua qs loquit: ſm duos: aut vt multū tres: ⁊ p ptes ⁊ vn⁹ interptet. Si aūt non fuerit interps: taceat in eccl'ia: ſibi āt loquat ⁊ deo. Prophete aūt duo aut tres dicāt: ⁊ ceteri diiudicent. Qd ſi alij reuelatū fuerit ſedenti: prior taceat. Poteſtis.n.oēs per ſingulos pphetare vt oēs diſcant ⁊ oēs exhortent. Et ſpūs pphaꝝ pphetis ſubiectus eſt. Nō.n.diſſenſionis eſt de⁹: ſ3 pacis: ſic ⁊ i oib⁹ eccleſijs ſctōꝝ doceo. Mulieres in eccleſijs taceant. Non.n.pmittit eis loq: ſed ſubditas eſſe: ſic ⁊ lex dicit. Si qd aūt volūt diſcere: domi viros ſuos interrogent. Turpe eſt.n.mulieri loq in eccleſia. An vobis vbū dei pceſſit: aut i vos ſolos puenit? Si qs videt ppha eſſe: aut ſpūalis: cognoſcat que ſcribo vobis: quia dñi ſunt mādata. Si qs aūt ignorat ignorabit. Itaq3 frēs emulamini pphetare: ⁊ loq linguis nolite prohibere. Oīa autem honeſte ⁊ ſm ordinē fiant in vobis.

B
Ti.2.c.
Ti.3.c.

¶Cap.xv. Tractat aplus de gratia reſurrectionis premittendo cōmendationem doctrine euangelice. 15

A
Gala.1.b.

Notū aūt vobis facio frēs euāgeliū qd pdicaui vobis: qd ⁊ accepiſtis: quo ⁊ ſtatis p qd ⁊ ſaluamini: qua rōne pdicauerim vobis ſi tenetis: niſi fruſtra crediditis. Tradidi.n.vobis ipmis qd ⁊ accepi qm xps mortuus eſt pro pctis nřis ſm ſcripturas: ⁊ q2 ſepult⁹ eſt: ⁊ q2 reſurrexit tertia die ſm ſcripturas: ⁊ q2 viſus eſt cephe: ⁊ poſt hoc vndecim. Deinde viſus eſt pluſq3 qngentis frīb⁹ ſimul: ex qbus multi manent vſq3 adhuc: qdā aūt dormierūt. Deinde viſus eſt iacobo: deide aplis oib⁹. Nouiſſime aūt oiu3: tāq3 abortiuo viſus eſt ⁊ mihi. Ego.n.ſum minimus aploꝝ qui nō ſum dign⁹ vocari apl's: qm pſecutus ſum eccleſiā dei. Gřa āt dei ſum id qd ſum: ⁊ gřa eius in me vacua nō fuit: ſ3 abūdāti⁹ illis oibus laboraui. Non ego autē: ſed gřa dei mecū. Siue.n.ego ſiue illi: ſic pdicauim⁹: ⁊ ſic crediditis. Si aūt xps pdicat q reſurrexit a mortuis: quō quidā dicūt in vob qm reſurrectio mortuoꝝ nō eſt? Si aūt reſurrectio mortuoꝝ nō eſt: neq3 xps reſurrexit. Si autē xps nō reſurrexit inanis eſt pdicatio nřa: inanis eſt ⁊ fides vřa. Inuenimur aūt ⁊ falſi teſtes dei: qm teſtimoniū diximus aduerſus deū q ſuſcitauerit xpm quē nō ſuſcitauit: ſi mortui nō reſurgūt. Nā ſi mortui nō reſurgunt

B
Eph.3.b.
C

neqȝ xp̄s reſurrexit. Quod
ſi xp̄s nō reſurrexit vana eſt
fides vr̄a. Adhuc.n. eſtis
in pctis vr̄is. Ergo ⁊ q dor
mierunt in xp̄o perierūt. Si
in hac vita tm̄ in xp̄o ſperā
tes ſumus miſerabiliores ſu
Colo.1.c. mus oībus hoībus. Nunc
1.Teſ.4.d. āt xp̄s reſurrexit a mortuis
p̄mitie dormientiū: qm̄ qdē
per hoīem mors ⁊ p hoīez
reſurrectio mortuorum. Et ſi
cut in adā oēs moriuntur:
ita ⁊ ī xp̄o oēs viuificabūt.
Unuſqſqȝ aūt in ſuo ordi-
ne: p̄mitie xp̄s. Deinde hi q
ſunt xp̄i qui in aduētu eius
crediderūt. Deinde finis cū
tradiderit regnū deo ⁊ p̄ri:
cū euacuauerit oēm p̄ncipa
tū ⁊ p̄tātē ⁊ virtutē. Opor
D tet autē illū regnare: donec
ponat oēs inimicos ſub pe
Ps.109. dibus eius. Nouiſſime aūt
Ibidē.S. inimica deſtruet mors. Oia
Hebr.2.d. .n. ſubiecit ſub pedibus ei⁹.
Cum aūt dicat oīa ſubiecta
ſunt ei: ſine dubio p̄ter eum
qui ſubiecit ei oīa. Cū autē
ſubiecta fuerint illi oīa: tūc
⁊ ipſe fili⁹ ſubiectus erit illi
qui ſubiecit ſibi oīa: vt ſit
deus oīa in oībus. Alioqn
qd facient qui baptizant pro
mortuis? Si oīno mortui
nō reſurgūt: vt qd ⁊ bapti-
zant pro illis? Ut qd ⁊ nos
periclitamur oī hora? Quo
tidie morior p̄pter veſtram
gloriā frēs: quā hēo in xp̄o
ieſu dn̄o nr̄o. Si ſm̄ hoīez
ad beſtias pugnaui epheſi:
qd mihi p̄deſt ſi mortui nō
reſurgūt. Mādūcemus ⁊ bi Eſa.22.d
bamus: cras.n. moriemur.
Nolite ſeduci. Corrumpūt
mores bonos colloq̄a ma-
la. Euigilate iuſti: ⁊ nolite
peccare. Ignorantiā.n. dei E
qdā hn̄t. Ad reuerentiā vo
bis loquor. Sed dic aliqs.
Quomō reſurgūt mortui?
Quali aūt corpore veniēt?
Inſipiēs tu: qd ſemias nō
viuificat niſi prius moriat.
Et quid ſeminas? Nō cor-
pus qd futurū eſt ſeminas:
ſed nudū granū: vtputa tri
tici: aut alicuius ceterorū.
Deus aūt dat illi corpus ſi
cut vult ⁊ vnicuiqȝ ſeminū
p̄priū corpus. Non oīs ca
ro eadē caro: ſȝ alia hoīuȝ:
alia pecorum: alia volucrum:
alia aūt piſciū. Et corpora
celeſtia ⁊ corpora terreſtria.
Sed alia qdē celeſtiuȝ glīa:
alia aūt terreſtriū. Alia cla-
ritas ſolis: alia claritas lu-
ne ⁊ alia claritas ſtellarum.
Stella.n.a ſtella differt in F
claritate: ſic ⁊ reſurrectio
mortuorum. Seminat in cor-
ruptione: ſurget in incor-
ruptione. Seminat in igno
bilitate: ſurget in glīa. Se-
minat in infirmitate: ſurget
in virtute. Seminatur cor-
pus animale: ſurget corpus
ſpūale. Si eſt corpus aīale:
eſt ⁊ ſpūale: ſicut ſcriptū ē. Geñ.2.b
Factus eſt primus hō Adā

in animam viuentē: nouiſſi
mus adam in ſpiritū viuifi-
cantē: ſed nō prius qđ ſpiri
tuale eſt: ſ; qđ aiale: deinde
qđ ſpūale. Primus homo
de terra terrenus: ſecūdus
homo de celo celeſtis. Qua
lis terrenus: tales ⁊ terreni:
⁊ q̄lis celeſtis tales ⁊ cele-
ſtes. Igit̄ ſicut portauimus
imaginē terreni: portemus
⁊ imaginē celeſtis. Hoc aūt
dico frēs: q: caro ⁊ ſanguis
regnū dei poſſidere nō pn̄t:
neq; corruptio incorrupte-
lam poſſidebit. Ecce myſte
B riū vobis dico. Oēs quidē
reſurgemus ſ; nō oēs imu
tabimur. In momento: in
ictu oculi: in nouiſſima tu-
ba. Canet.n.tuba ⁊ mor-
tui reſurgēt icorrupti ⁊ nos
immutabimur. Op;.n.cor
ruptibile h̄ induere incor-
ruptionē ⁊ mortale hoc in-
duere imortalitatē. Cū aūt
mortale h̄ induerit imortali
tatē tūc fiet ſmo q̄ ſcript⁹ ē.
ee.13.d. Abſorta eſt mors in victo-
re.2.d. ria. Ubi eſt mors victoria
tua? Ubi eſt mors ſtimulus
tuus? Stimulus aūt mortꝭ
pctm̄ eſt: virtus vo peccati
Jo.5.a. lex. Deo aūt grās: qui dedit
nobis victoriā per dominū
noſtrum ieſum xp̄m. Itaq;
fratres mei dilecti: ſtabiles
eſtote ⁊ immobiles: abūdan
tes in omni opere dn̄i ſemp
ſciētes q̄ labor veſter nō eſt
inanis in domino.

¶ Ca.ſeq. Docet apl's q̄uo
ↄuerſandū eſt cū ex̄neis ⁊ vi
cinis: ac in finē epiſtole an-
nectit ſalutationem. 16
DE collectis autē que A
fiūt in ſanctos: ſicut
ordinaui ī eccleſijs galatie:
ita ⁊ vos facite per vnā ſab
bati. Unuſqſq; veſtrū apud
ſe reponat recōdēs qđ ei bn̄
placuerit: vt non cū venero
tūc collecte fiāt. Cū āt pn̄s
fuero: quos ꝓbaueritis per
epl'as hos mittā pferre grāz
vrāz in hierl'm. Qđ ſi dignū
fuerit vt ego eā: mecū ibūt.
Ueniā aūt ad vos: cū mace
doniā ptrāſiero. Nā mace
doniā ptrāſibo. Apud vos
āt forſitan manebo: vel etiā
hyemabo: vt vos me dedu-
catis quocūq; iero. Nolo
enī vos mō in trāſitu vidē. B
Spo.n.me aliquātulū tpis
manē apud vos: ſi dn̄s pmi
ſerit. Permanebo āt epheſi
vſq; ad pētecoſten. Oſtium
eni; mihi apertū eſt magnū
⁊ euidēs ⁊ aduerſarij multi
Si aūt venerit timotheus:
videte vt ſine timore ſit apđ
vos. Opus.n.dn̄i opat̄ ſic̄
⁊ ego. Ne qs ergo illū ſper
nat. Deducite aūt illū in pa
ce: vt veniat ad me. Expe-
cto.n.illū cū frib⁹. De apol C
lo aūt frē vobis notū facio:
q̄m multū rogaui eū vt ve-
niret ad vos cū fratribus: ⁊
vtiq; nō fuit voluntas eius
vt nūc veniret. Ueniet aūt

cū eiuacuū fuerit. Uigilate: ſtate ī fide: virilr̄ agite ꝛ cō-fortamini: oīa. n. vſa ī charitate fiāt. Obſecro āt vos frēs: noſtiꝫ domū ſtephane: ꝛ fortunati ꝛ achaici: qm̄ ſūt p̄mitie achaie: ꝛ in miniſteriū ſctōꝝ ordinauerūt ſeipſos vt ꝛ vos ſubditi ſitis eiuſmodi: ꝛ omni coopanti ꝛ laborāti. Gaudeo autē in p̄ſentia ſtephane ꝛ fortunati ꝛ achaici: qm̄ id qđ vobiꝫ deerat: ipſi suppleuerūt. Refecerūt. n. ꝛ meū ſp̄m ꝛ vſꝫ.
D Cognoſcite ergo q eiuſmodi ſunt. Salutant vos oēs ecclie aſie. Salutat vos in dño multū aqla: ꝛ priſca cū domeſtica ſua eccleſia: apud quos ꝛ hoſpitor. Salutant vos oēs frēs. Salutate inuicē in oſculo ſctō. Salutatio mea manu pauli. Si qs nō amat dñꝫ nr̄m ieſū xp̄z: ſit anathema maranatha. Gr̄a dñi nr̄i ieſu xp̄i vobiſcū. Charitas mea cū oībus vobis in xp̄o ieſu. Amen.

¶ Explicit ep̄la pauli ad corinthios prima. ¶ Incipit ꝓlogus in ſecūda epiſtolaꝫ ad Corinthios.

In ſecunda ad Corinthios ep̄la q̄ſi in parte ſuperiori poſt tribulationuꝫ ſuaꝝ relationes reddit cāʒ q̄re ad eos ſcd̄o nō ierit: qm̄ non leui mutatione ꝯſilij feciſſe ſe aſſerit: ſꝫ ne aduentu ſuo triſticiā incurreret: cum in pctō p̄manere diſcipulos repp̄iſſet. Deinde poſt agnitos fructus p̄nie recōciliat eū eccleſie quē i p̄ma ꝓpter fornicationē a cōſortio ſanctoꝝ iuſſerat amoueri. Tertio cōtra pſeudo apl'os offi cij ſui dignitatē tuet̄: ꝛ noui teſtamēti miniſtros: tāto anteire gr̄a oñdit: q̄to euāgeliū eſt lege p̄ſtantius. Immorat̄ ēt in cā illa plurimū quā breuiter in prima ꝯtigerat vt ꝓmpto ac libēti aio neceſſaria p̄ntis vite nō habentibus largiant̄: ꝛ vtilitatem ſp̄ualis cōmercij cōmutet p̄ſentia cum futuriꝫ: atq; abūdātia ſua ſctōꝝ inopiā ſuppleāt: vt viciſſiꝫ eoꝝ inopia ſcōꝝ abūdātia ſuppleat̄. In fine repetit qđ ſupius ꝯ pſeudo apl'os egerat ꝛ iactationē eoꝝ p̄dicatiōeſq; de ſe glioſas vel collata antiqtate gn̄is vel catalogo iniuriarū ac p̄iculoꝝ ſuoꝝ euacuat dicitq; eos opar ios ſubdolos q ad imitatiōeꝫ ſathane trāſſigurēt̄ in apl'os xp̄i: ſub p̄dicationis ſpe lucra pecuniaria queq; ſectantes.

¶ Incipit argumentum.

Poſt actā a corinthiis penitentiā ꝯſolatoriā ſcribit eis ep̄l'am apoſtolus a troade per tituꝫ: ꝛ collaudans eos: hortat̄ ad meliora: ꝯtriſtatos quidem eos ſꝫ emendatos oſtendens.

¶ Explicit argumentū.

¶ Incipit epiſtola pauli ad
Corinthios ſecunda.

¶ Cap. ſeq. Captat Corin-
thios beniuolentia per ſuas
tribulationes ad excitandū
attentionem: ⁊ excuſat ſe de
ꝓmiſſione eis facta. 1

A PAulus apl's chriſti
ieſu per voluntatē
dei: ⁊ Timotheus
frater ecclie dei q̄ ē
corinthij cū oībus
ſanctis qui ſunt in vniuerſa
achaia. Gr̄a vobis ⁊ pax a
deo p̄re nr̄o ⁊ dn̄o ieſu xp̄o.
[...]he.1.a. Bn̄dictus deus ⁊ pater dn̄i
[...]Pe.1.a. nr̄i ieſu xp̄i: p̄r miſericordiaꝝ
⁊ deus totius ɔſolationis:
qui ɔſolat̄ nos in omni tri-
bulatione nr̄a: vt poſſimus
⁊ ipſi ɔſolari eos q in omni
pſſura ſunt per exhortatio-
nem qua exhortamur: ⁊ ipſi
a deo: qm̄ ſicut abundant
paſſiones xp̄i in nobis: ita ⁊
per xp̄m abūdat conſolatio
nr̄a. Siue autē tribulamur
B pro vr̄a exhortatione ⁊ ſa-
lute: ſiue ɔſolamur pro vr̄a
ɔſolatione ſiue exhortamur
pro vr̄a exhortatione ⁊ ſalu
te q̄ operat̄ tolerantiā earū-
dem paſſionū q̄s ⁊ nos pa-
timur vt ſpes nr̄a firma ſit
pro vobis: ſciētes qm̄ ſicut
ſocij paſſionū eſtis: ſic eritꝭ
⁊ ɔſolationis. Nō. n. volu
mus ignorare vos fr̄es de
tribulatione nr̄a q̄ facta eſt
in aſia: qm̄ ſupra modū gra
uati ſumus ſupra virtutē:
ita vt tederet nos etiā viuē.
Sed ipſi in nobiſipſis rn̄ſū
mortis habuimus: vt non
ſimus fidentes in nobis: ſ3
in deo q ſuſcitat mortuos:
qui de tantis periculis nos
eripuit: ⁊ eruit: in quē ſpera
mus qm̄ ⁊ adhuc eripiet ad
iuuantibus ⁊ vobis in ora-
tione pro nobis: vt ex mul C
taꝝ pſonis facierū eius q̄ in
nobis eſt donationis p mul
tos gr̄e agantur pro nobis.
Nā gloria nr̄a hec eſt teſti-
moniū ɔſcie nr̄e: ꝙ in ſim-
plicitate cordis ⁊ ſinceritate
dei: ⁊ nō in ſapia carnali: ſ3
in gr̄a dei cōuerſati ſumus
in h̄ mūdo abūdantius aūt
ad vos. Non. n. alia ſcribi
mus vobis q̄̄ que legiſtis ⁊
cognouiſtis. Spero aūt ꝙ
vſq3 in finē cognoſcetis: ſic
⁊ cognouiſtis nos ex parte:
q2 gloria veſtra ſumus: ſicut
⁊ vos nr̄a: in die dn̄i nr̄i ie-
ſu xp̄i. Et hac ɔfidentia vo-
lui prius venire ad vos vt
ſcd̄a3 gratiā haberetis ⁊ per
vos trāſirē in macedoniā:
⁊ iterū a macedonia venirē
ad vos: ⁊ a vobis deduci iu
deā. Cū ergo h̄ voluiſſem:
nūquid leuitate vſus ſum?
Aut q̄ cogito ſm carnē co- D
gito: vt ſit apd̄ me: ē ⁊ nō?
Fidelis aūt deus: q2 ſermo
nr̄ qui fuit apud vos: nō eſt
in illo: ē ⁊ nō: ſ3 ē in illo ē.
Dei enī fili⁹ ieſus xp̄s qui in
vobis per nos p̄dicatus eſt:

per me ⁊ ſiluanum ⁊ timo-
theum: non fuit in illo eſt ⁊
nõ: ſed eſt in illo fuit. Quot
quot.n. ꝑmiſſiones dei ſũt
in illo eſt. Ideo ⁊ per ipſuꝫ
amẽ deo ad gloriã veſtram.
Qui aũt confirmat nos vo
biſcũ in xp̃o: ⁊ q vnxit nos
deus: ⁊ q ſignauit nos ⁊ de
dit pignus ſpũs in cordibꝰ
nr̃is. Ego aũt teſtẽ deũ in-
uoco in animã meã: ꝙ par-
cens vobis non veni vltra
corinthum: nõ qꝛ dñamur
fidei veſtre: ſed adiutores ſu
mus gaudij veſtri. Nam fi
de ſtatis.

¶ Cap. ſeq. Ponit duplex
cã q̃re apl̃s non venerit co
rinthũ. ſ. ne ꝯtriſtaret: ⁊ ali
bi maiorẽ fructum faceret:
quẽ fructũ deinde oſtendit:
a quo falſos prophetas ex-
cludat. 2

A STatui aũt hoc ipſuꝫ
apud me: ne iterũ in
triſticia venirem ad vos. Si
enĩ ego ꝯtriſto vos: ⁊ qs eſt
qui me letificet niſi qui ꝯtri-
ſtatur ex me? Et h̃ ip̃m ſcri-
pſi vobis vt non cũ venero
triſticiã ſup triſticiã habeaꝫ
de qbus oportuerat me gau
dere: ꝯfidens in oĩbus vo-
bis: qꝛ mecũ gaudiũ omniũ
B veſtrũ eſt. Nã ex multa tri
bulatione ⁊ anguſtia cordis
ſcripſi vobis per multas la
chrymas: nõ vt ꝯtriſtemini
ſed vt ſciatis quã charitatẽ
habeã abũdãtius in vobis.
Si qs aũt ꝯtriſtauit me: nõ
me cõtriſtauit: ſed ex parte:
vt nõ onerẽ oẽs vos. Suffi
cit illi q eiuſmodi eſt obiur-
gatio hec q̃ fit a pluribus:
ita vt econtrario magis do
netis ⁊ cõſolemini: ne forte
abundantiori triſticia abſor
beat̃ q eiuſmodi eſt. Propt̃ C
qͦ obſecro vos: vt ꝯfirmetꝭ
in illũ charitatẽ. Ideo enĩ
⁊ ſcripſi vobis vt cognoſcã
experimentũ veſtrum: an in
oĩbus obedientes ſitis. Cui
autẽ aliqd donaſtis: ⁊ ego.
Naꝫ ⁊ ego qͦ donaui ſi qd
donaui ꝑpter vos in pſona
xp̃i: vt nõ circũueniamur a
ſathana. Nõ.n. ignoramꝰ
cogitationes eius. Cum ve
niſſem autẽ troadem ꝑpter
euãgeliũ xp̃i: ⁊ oſtium mihi
apertũ eſſet ĩ dño nõ habui
requiem ſpiritui meo: eo ꝙ
non inuenerim titũ fratreꝫ
meũ: ſed valefaciẽs eis pro-
fectus ſum in macedoniã.
Deo aũt gratias qui ſemper D
triũphat nos in chriſto ieſu
⁊ odorẽ noticie ſue manife-
ſtat per nos in omni loco:
qꝛ xp̃i bonus odor ſumus
deo in his qui ſalui fiunt:
⁊ in his qui pereunt. Alijs
quidẽ odor mortis in mor-
tem: alijs autem odor vite
in vitã. Et ad hec quis tam
idoneus? Non enĩ ſumus
ſicͭ plurimi adulterãtes ver-
bũ dei: ſꝫ ex ſinceritate ſicͭ ex
deo corã deo ĩ xp̃o loqmur.

¶Cap.ſeq. Oſtēdit apl's ſe
cōmendatione hominū nō
indigere nec eā q̄rere atq; re
cōmēdat miniſtros eccleſie
chriſti q̄ſtū ad officij digni-
tatem ⁊ q̄ſtū ad cogitatio-
nis excellentiam. 3
A Incipimus iteru; noſ-
metipſos cōmendare.
Aut nūquid egemus ſicut
qdā cōmēdaticijs ep'lis ad
vos: aut ex vobis? Epiſtola
nr̄a vos eſtis ſcripta in cor
dibus nr̄is: q̄ ſcit̄ ⁊ legit̄ ab
oībus hoībus: manifeſtati
qm̄ ep'la eſtis xp̄i miniſtrata
a nobis ⁊ ſcripta non atra-
mento ſed ſpū dei viui: non
B in tabulis lapideis: ſ; in ta-
Hebr.4.d. bulis cordis carnalibus. Fi
duciā autē talem habemus
per xp̄m ad deū: non q; ſuffi
cientes ſimus cogitare ali-
qd a nobis q̄ſi ex nobis: ſed
ſufficiētia noſtra ex deo eſt.
Qui ⁊ idoneos nos fec̄ mi-
niſtros noui teſtamenti: nō
lr̄a: ſed ſpū. Lr̄a.n. occidit:
ſpūs aūt viuificat. Quod ſi
miniſtratio mortꝭ lr̄is defor
mata in lapidibus: fuit in
gloria ita vt non poſſent in
tendere filij iſrael in faciem
moyſi ꝓpter gloriā vultus
eius q̄ euacuat̄: quō nō ma
gis miniſtratio ſpūs erit in
C gloria? Nam ſi miniſtratio
dānationis ī glīa eſt: multo
magis abūdat miniſterium
iuſticie in gloria. Nam nec
glorificatū eſt qd claruit in
hac parte ꝓpter excellentem
gloriā. Si.n. qd euacuat̄: ꝑ
gloriā eſt: multo magis qd
manet ī gloria eſt. Habētes
igit̄ talem ſpē multa fiducia
vtimur. Et non ſic moyſes Exo.34.d
ponebat velamē ſuper faciē
ſuā vt non intenderent filij
iſrael in faciem eius qd eua-
cuat̄: ſed obtuſi ſunt ſenſus
eor̄. Uſq; in hodiernū die; D
idipm̄ velamē in lectione ve
teris teſtamēti manet nō re-
uelatū: qd in xp̄o euacuat̄:
ſed vſq; in hodiernū diē cū
legit̄ moyſes: velamē poſi-
tū eſt ſuper cor eor̄. Cū aūt
ↄuerſus fuerit ad deū: aufe
retur velamē. Dn̄s aūt ſpūs Joā.4.d.
eſt. Ubi aūt ſpūs dn̄i ibi li-
bertas. Nos vo oēs reuela
ta facie gloriā dn̄i ſpeculan
tes: in eādē imaginē trāſfor
mamur a claritate in clari-
tatem tāq; a dn̄i ſpiritu.
¶Cap.ſeq. Cōmēdat apl's
myſteriū noui teſtamenti: ⁊
q̄ſtū ad operationē boni: ⁊
q̄ſtū ad tollerātiā mali. 4
Ideo hn̄tes hāc ammi- A
niſtrationē iuxta qd mi
ſericordiam ↄſecuti ſumus:
non deficimus: ſed abdica-
mus occulta dedecoris: nō
ambulantes in aſtucia: neq;
adulterātes vbū dei: ſed in
manifeſtatione veritatis cō
mendantes noſmetipſos ad
oē; ↄſcia; hoīu; corā deo.
Qd ſi etiā opertū eſt euāge-
liū noſtrū: in his q pereunt

eſt opertū: in qbus deus hu
ius ſeculi excecauit mentes
infideliū: vt nō fulgeat illu
minatio euangelij glie xpi:
B quí eſt imago dei. Non eniꝫ
noſmetipos pdicamus: ſed
ieſum xpm dñm nrm. Nos
aūt ſuos vros per ieſū: qm
deus q dixit de tenebris lu
cem ſplendeſcere: ipe illuxit
in cordibus nris ad illumi
nationē ſcie claritatis dei i
facie xpi ieſu. Habemus aūt
theſaurū iſtū in vaſis fictili
bus: vt ſublimitas ſit virtu
tis dei: ⁊ non ex nobis. In
oībus tribulationē patimur
ſed nō anguſtiamur. Apo
riamur: ſꝫ nō deſtituimur.
C Perſecutionē patimur: ſed
nō derelinqmur. Humilia
mur: ſed nō confundimur.
Deijcimur: ſed nō perimus.
Semp mortificationē ieſu
xpi in corpore nro circūferē
tes: vt ⁊ vita ieſu manifeſtet
in corporib⁹ nris. Semper
enim nos qui viuimus in
mortē tradimur ꝑpter ieſū:
vt ⁊ vita ieſu manifeſtet in
carne noſtra mortali. Ergo
mors in nobis operat: vita
aūt in vobis. Hñtes autem
eundē ſpm fidei ſicut ſcri
Ps.115. ptū eſt: credidi ꝑpter qd lo
cutus ſum: ⁊ nos credim⁹:
ꝑpter qd ⁊ loqmur ſcientes
qm q ſuſcitauit ieſuꝫ: ⁊ nos
cū ieſu ſuſcitabit: ⁊ ꝯſtituet
D vobiſcū. Omnia eniꝫ ꝑpter
vos: vt gra abundans per
multos in graꝝ actiōe abū
det in gloriaꝫ dei. Propter
qd nō deficimus. Sed lꝫ is
qui foris ē noſter homo cor
rūpat: tñ is qui intus eſt re
nouat de die in diē. Id.n.
qd in pñti eſt momentaneū
⁊ leue tribulationis noſtre:
ſupra modū in ſublimitate
eternū glorie pondus opat
in nobis: nō ꝯtēplantibus
nobis que vident: ſed q nō
vident. Que.n. vident: tem
poralia ſunt: que aūt nō vi
dentur: eterna ſunt.

¶ Cap. ſeq. Agit de premio
iuſtoꝝ apl's ac eius deſide
rio atq debita ad ipm ꝑpa
ratione ac cā vtriuſq. 5

S Cimus.n. qm ſi terre A
ſtris domus nra hu
ius habitationis diſſoluat:
ꝙ edificationē ex deo habe
mus domū nō manufactā
ſed eternā in celis: nā ⁊ in
hoc ingemiſcimus habita
tionē noſtrā que de celo eſt
ſupindui cupientes: ſi tñ ve
ſtiti ⁊ nō nudi inueniamur.
Nā ⁊ qui ſumus in hoc ta
bernaculo: ingemiſcim⁹ gra
uati: eo ꝙ nolumus expolia
ri: ſed ſuperueſtiri: vt abſor
beat qd mortale eſt a vita.
Qui aūt efficit nos in hoc B
ipm deus: q dedit nobis pi
gnus ſpūs. Audētes igitur
ſemper ⁊ ſcientes: qm dū ſu
mus in h corpore peregrina
mur a dño. Per fidem eniꝫ
ambulamus ⁊ nō per ſpēꝫ.

Audemus aūt ⁊ bonā vo-
luntatē hēmus magis pere
grinari a corpore ⁊ pñtes
eſſe ad dñm: ⁊ ideo ꝯtendi-
mus ſiue abſētes ſiue pñtes
Ro.14.b. placere illi. Oēs.n. nos ma
niſeſtari oportet ante tribu
nal xpi: vt referat vnuſqſqꝫ
ꝓpria corporis ꝓut geſſit:
ſiue bonū ſiue malū. Scien
tes ergo timorē dñi hoibus
ſuademus: deo aūt maniſe-
ſti ſumus. Spero aūt ⁊ in
cōſcientijs vřis manifeſtos
nos eſſe. Nō iterꝫ cōmēda
mus nos vobis: ſꝫ occaſio
nem damus vobis gloriādi
C pro nobis: vt hēatis ad eos
qui in facie gloriant: ⁊ non
in corde. Siue.n. mēte exce
dimus deo: ſiue ſobrij ſu-
mus vobis. Charitas enim
xpi vrget nos eſtimantes h
qm̄ ſi vnus pro oibus mor
tuus eſt: ergo oēs mortui
ſunt. Et pro oibꝰ mortuus
eſt xps: vt ⁊ qui viuūt: iam
nō ſibi viuāt: ſed ei qui pro
ipſis mortuus eſt ⁊ reſurre
xit. Itaqꝫ nos ex h nemiē
nouimus ſm carnem. Et ſi
cognouimꝰ ſm carnē xpm:
ſed nunc iā non nouimus.
D Si q̄ ergo in xpo noua crea
Eſa.43.c. tura: vetera tranſierūt: ecce
Apo.21.b. facta ſūt oia noua. Omnia
aūt ex deo q nos reconcilia
uit ſibi per xpꝫ: ⁊ dedit nob
miniſteriū reconciliationis.
Qm̄ quidē deus erat in xpo
mūdū reconcilians ſibi: nō
reputās illis delicta ipſoꝝ:
⁊ poſuit in nobis vbū recō
ciliatiōis. Pro xpo ergo le-
gatione fungimur tāqꝫ deo
exhortante per nos. Obſe-
cramus pro xpo: reconcilia
mini deo. Eum qui nō no-
uerat peccatum: pro nobis
peccatū fecit: vt nos efficere
mur iuſticia dei in ipſo.

¶ Cap.ſe. Hortat ad bonū
corinthios apl's in futuro
agēdū qētū ad exteriorē cō
uerſationē: iteriorē deuotio
nē: ac īfideliū vitationē. 6

ADiuuātes aūt exhor A
tamur ne in vacuuꝫ
gratiā dei recipiatis. Ait.n.
Tempore accepto exaudiui Eſa.49.c.
te ⁊ in die ſalutis adiuui te.
Ecce nunc tps acceptabile:
ecce nūc dies ſalutꝭ. Nemi
ni dātes vllā offenſionem:
vt non vituperet miniſteriū
noſtrū: ſꝫ in oibus exhibea .1.Co.4.a.
mus noſmetipſos ſicut dei Ti.13.c.
miniſtros. In multa patiē- ī.11.e.
tia: in tribulationibꝰ: in ne-
ceſſitatibus: in anguſtijs: in
plagis: in carceribꝰ: in ſedi-
tionibus: in laboribus: in
vigilijs: in ieiunijs: in caſti- B
tate: in ſcia: in lōganimita-
te: in ſuauitate: in ſpū ſctō:
in charitate nō ficta: in vbo
veritatis: in virtute dei: per
arma iuſticie: a dextris ⁊ a ſi
niſtris: per gloriā ⁊ ignobi-
litatē: per infamiā ⁊ bonam
famā. Ut ſeductores ⁊ ve-
races: ſicut qui ignoti ⁊ co-

gniti. Quaſi morietes et ecce viuim⁹: vt caſtigati et nō mortificati: q̄ſi triſtes: ſemp aūt gaudētes: ſicut egētes: multos aūt locupletantes: tāq̄ nihil hn̄tes: et oīa poſſi

C dētes. Os noſtrū patet ad vos o corinthij: cor noſtrū dilatatū eſt. Non anguſtia mini i nobis: anguſtiamini aūt in viſcerib⁹ vr̄is. Eādē aūt hn̄tes remunerationē: tanq̄ filijs dico: dilatamini et vos. Nolite iugū ducere

Eccl'.13.c. cū infidelibus. Que.n.par ticipatio iuſticie: cū iniqui tate: aut q̄ ſocietas luci ad tenebras? Que aūt conuentio xp̄i ad belial? Aut q̄ pars fi

D deli cū infideli? Qui aūt cō ſenſus tēplo dei cū idolis.

.1.Cor.3.c. Vos.n.eſtis tēplū dei viui

9.d. ſicut dicit deus: qm̄ inhabi

Leui.26.g. tabo in illis et inambulabo inter eos: et ero illoꝝ deus: et ipſi erunt mihi populus.

Eſa.52.c. Propter qd̄ exite de medio eoꝝ: et ſepamini dicit dn̄s: et imūdū ne tetigeritis: et ego recipiā vos: et ero vobis in pr̄em: et vos eritis mihi in fi lios et filias: dic̄ dn̄s omni potens.

¶ Cap.ſeq. Monitio vtilis apoſtoli premittit̄: atq̄ corinthij: de preteritis bonis cōmendentur.

A Has ergo hn̄tes pmiſſiones chariſſimi: mū demus nos ab omni inqui namēto carnis et ſpūs: perfi cientes ſanctificationē in ti more dei. Capite nos. Neminē leſimus: neminē corrupimus: neminē circūuenimus. Nō ad condēnatiōez veſtrā dico. Predixim⁹.n. q in cordibus nr̄is eſtis ad cōmoriēdū: et ad conuiuēdū. Multa mihi fiducia ē apud vos multa mihi gloriatio pro vobis. Repletus ſum conſolatione: ſupabūdo gaudio in omni tribulatione veſtra. Nam et cū veniſſemus B in macedoniā nullā requiē habuit caro nr̄a: ſz oēm tri bulationē paſſi ſumus. Foris pugne: intus timores. Sed qui conſolatur humiles: conſolatus eſt nos deus in aduentu titi. Nō ſolū autē in aduentu eius: ſed etiā in conſolatione: qua conſolatus ē in vobis referēs nobis vr̄z deſideriū: vr̄m fletū: veſtrā emulationē pro me: ita vt magis gauderē. Qm̄ et ſi cō triſtaui vos in ep̄la non me penitet. Et ſi pēiteret vidēs q ep̄la illa et ſi ad horā vos contriſtauit: nūc gaudeo: non qr contriſtati eſtis: ſed qr cōtri ſtati eſtis ad pn̄iam. Contri C ſtati.n.eſtis ſm̄ deum vt in nullo detrimētū patiamini ex nobis. Que.n.ſm̄ deum .1.Pe.2. triſticia eſt pn̄iam in ſalutez ſtabilē operat̄: ſeculi aūt tri ſticia mortē opat̄. Ecce.n.h̄ ipm ſm̄ deū cōtriſtari vos: q̄ntā in vobis operet̄ ſollici

tudinẽ:ſed defenſionẽ : ſed
indignationẽ:ſed timorẽ:ſ3
deſideriũ:ſ3 emulationẽ: ſ3
vindictam. Jn oibus exhi
buiſtis vos incõtaminatos
eſſe negocio. Jgit̃ ⁊ ſi ſcripſi
vobis:nõ ꝑpter eũ qui fec̃
iniuriã: nec ꝑpter eum qui
paſſus eſt:ſed ad manifeſtã
dam ſollicitudinẽ nr̃az quã
hẽm⁹ pro vobis corã deo.
D Jdeo cõſolati ſumus. Jn
ꝯſolatione aũt nr̃a abũdan
tibus magis gauiſi ſumus
ſupgaudio titi:q2 refect⁹ eſt
ſpũs eius ab oibus vobis.
Et ſi qd apud illũ de vobis
gloriatus ſum:nõ ſum ꝯfu
ſus : ſed ſicut oia vobis in
veritate locuti ſumus:ita ⁊
gloriatio nr̃a q̃ fuit ad titũ
veritas facta eſt. Et viſcera
eius abũdãtius in vob ſũt:
reminiſcẽtis oium vr̃m obe
diẽtiã:quõ cũ timore ⁊ tre-
more excepiſtis illum. Gau
deo q in oib⁹ ꝯfido in vob.
¶ Cap.ſeq. Ad elemoſynã
in hieruſalem mittenda co-
rinthios hortat̃ apoſtolus.
Et agit de collectorib⁹ hu-
ius elemoſyne. 8
A Notã aũt facimus vo
bis frẽs gr̃az dei q̃ da
ta eſt in eccleſijs macedonie
⁊ q in multo experimento
tribulationis abũdãtia gau
dij ipſorum fuit: ⁊ altiſſima
paupertas eoꝝ abũdauit in
diuitias ſimplicitatis eoꝝ.
Quia ſ3 virtutẽ teſtimoniũ
illis reddo: ⁊ ſupra virtutes
voluntarij fuerũt:cũ multa
exhortatiõe obſecrãtes nos
gr̃az ⁊ cõicationẽ miniſterij
qd̃ fit in ſctõs. Et nõ ſicut
ſperauimus: ſ3 ſemetipſos
dederũt primũ dño: deinde
nobis per voluntatẽ dei: ita
vt rogaremus: titũ vt quẽ-
admodũ cepit: ita ⁊ ꝑficiat
in vobis etiam:gratiã iſtã.
Sed ſicut in oibus abũdã- B
tis fide ⁊ ſermone ⁊ ſciẽtia
⁊ omni ſollicitudine:inſup
⁊ charitate veſtra in nos: vt
⁊ in hac gr̃a abũdetis. Nõ
quaſi imperãs dico: ſed per
alioꝝ ſollicitudinẽ etiã vr̃e
charitatis ingeniũ bonũ cõ
probãs. Scitis.n.gratiam
dñi nr̃i ieſu xpi: qm̃ propter
vos egenus factus eſt: cu3
eſſet diues vt illius inopia
vos diuites eſſetis. Et cõſi
lium in h̃ do. Hoc.n.vobis
vtile eſt:qui nõ ſolũ facere:
ſed ⁊ velle cepiſtis ab anno
priore. Nũc vo ⁊ facto per
ficite: vt quẽadmodũ prom
ptus eſt animus volũtatis:
ita ſit ⁊ perficiendi ex eo qd̃
hẽtis. Si.n. voluntas ꝓm C
pta eſt: ſm id qd̃ habet: acce
pta eſt: nõ ſm id qd̃ nõ h3.
Nõ.n. vt alijs ſit remiſſio:
vobis aũt tribulatio: ſed ex
eq̃litate in pñti tẽpore: vr̃a
abũdãtia illoꝝ inopiã ſup-
pleat: vt ⁊ illoꝝ abũdantia
vr̃e inopie ſit ſupplementũ
vt fiat eq̃litas ſicẽ ſcriptũ eſt.

Exo.16.d. Qui multū habuit: nō abū
dauit: ⁊ q modicū nō mino
rauit. Gratias aūt ago deo
qui dedit eādē ſollicitudinē
pro vobis in corde titi: qm̄
exhortationē qdē ſuſcepit:
ſ3 cū ſollicitior eſſet: ſua vo
luntate ꝑfectus eſt ad vos.
D Miſimus etiā cū illo fratrē
nr̄m: cuius laus eſt in euan
gelio per oēs eccleſias. Nō
ſolū aūt: ſ3 ⁊ ordinatus eſt
ab eccleſijs comes peregri-
nationis nr̄e in hāc gr̄am q̄
miniſtratur a nobis ad dn̄i
gloriā ⁊ deſtinatā volūtatē
nr̄am. Deuitātes h̄: ne quis
nos vituperet in hac pleni-
tudine q̄ miniſtrat̄ a nobis
Ro.12.d. in dn̄i gloriā. Prouidemus
eni bona nō ſolū corā deo:
ſed etiā corā hoibus. Miſi-
mus aūt cū illis ⁊ frēm no-
ſtrū quē ꝓbauimus in mul-
tis ſepe ſollicitū eſſe: nūc āt
multo ſollicitiorē: ꝯfidētia
multa in vos: ſiue pro tito
qui eſt ſocius meus: ⁊ i vo
bis adiutor ſiue fratres nr̄i
apl'i eccleſiaꝝ glorie chriſti.
Oſtenſionē ergo q̄ eſt chari
tatis veſtre: ⁊ nr̄e glorie pro
vobis: in illos oſtendite in
faciem eccleſiarum.

¶ Cap. ſeq. Apl's ſuſpitio-
nem excludēs docet elemo
ſynam eſſe dādā velociter:
abūdanter: ⁊ hilariter. 9

A Nam de miniſterio qđ
fit in ſanctos: ex abū
dāti eſt mihi ſcribere vobis.
Scio. n. ꝓmptū animū ve
ſtrū pro quo de vobis glo-
rior apud macedones qm̄ ⁊
achaia parata eſt ab anno p̄
terito: ⁊ vr̄a emulatio ꝓuo
cauit plimos. Miſimus aūt
frēs: vt ne qđ gloriamur de
vobis euacuet̄ i hac parte:
vt quēadmodu3 dixi parati
ſitis: ne cū venerit macedo
nes mecū: ⁊ inuenerint vos
impatos: erubeſcam⁹ nos:
vt nō dicamus vos in hac
ſubſtātia. Neceſſariu3 ergo B
exiſtimaui rogare fratres vt
ꝑueniāt ad vos: ⁊ ꝑparēt re
promiſſa3 bn̄dictionē hanc
paratā eſſe ſic q̄ſi bn̄dictio-
nē: nō q̄ſi auariciā. Hoc aūt
dico. Qui parce ſeminat:
parce ⁊ metet: ⁊ q ſeminat
in bn̄dictionibus: de bn̄di-
ctionib⁹ ⁊ metet. Vnuſqſq3
ꝓut deſtinauit i corde ſuo:
nō ex triſticia aut ex neceſſi-
tate. Hilarē. n. datorē dili- Eccl'.35.b
git deus. Potēs ē aūt deus
oēm gr̄a3 abūdare facere in
vobis: vt in oibus ſemper
oēm ſufficientiā hn̄tes abū
detis in omne opus bonū: C
ſicut ſcriptū ē. Diſꝑſit dedit Pſ.111.
paupibus: iuſticia eius ma-
net in ſeculū ſeculi. Qui āt
amminiſtrat ſemē ſeminātī:
⁊ panē ad mādu cādū ꝑſta-
bit. Et multiplicabit ſemen
veſtrū: ⁊ augebit incremēta
frugū iuſticie vr̄e: vt in oib⁹
locupletati abūdetis i oēm
ſimplicitatē: que operat̄ per

D nos grãꝝ actionē deo. Qm miniſteriū huius officij nō ſolū ſupplet ea q̄ deſunt ſanctis: ſed etiã abūdat p multas grãꝝ actiones in dño p ꝓbationē miniſterij huius gloꝛificãtes deū in obediencia ꝯfeſſionis vr̃e ī euãgelio xp̄i ⁊ ſimplicitate cõicationis veſtre in illos ⁊ in oẽs: ⁊ in ipſoꝝ obſecratione pro vobis: deſiderãtiū vos propter eminentē gratiã dei in vobis. Grãs ago deo ſuper inenarrabili dono eius.

¶ Cap. ſeq. Excuſat ſe apl's de ſibi falſe impoſitis per facti euidentiam: ac per rationem ⁊ exempla. 10

A Ipſe autem ego paulus obſecro vos per manſuetudinem ⁊ modeſtiã xp̄i: qui ī facie qdē humilis ſum inter vos: abſens aūt ꝯfido in vobis. Rogo aūt vos ne pſens audeã per eã ꝯfidentiã qua exiſtimoꝛ audere in quoſdã: qui arbitrant̄ nos tãq̄ ſm carnē ambulemus. In carne. n. ãbulantes: nō

B ſm carnē militamus. Nã arma militie nr̃e non carnalia ſunt: ſed potẽtia deo ad deſtructionem munitionū: ꝯſilia deſtruẽtes: ⁊ oẽm altitudinē extollentē ſe aduerſus ſciã dei: ⁊ in captiuitatem redigẽtes oẽ intellectū in obſequiū xp̄i: ⁊ ī ꝓmptu hñtes vlciſci oẽm inobediẽtiã: cū impleta fuerit veſtra obediẽtia. Que ſm faciẽ ſūt videre. Si quis ꝯfidit xp̄i ſe eſſe: h̄ cogitet iterū apud ſe: qꝛ ſicẽ ⁊ ipe xp̄i eſt: ita ⁊ nos.

C Nã ⁊ ſi amplius aliqd gloriatus fuero de ptãte nr̃a quã dedit nobis dñs in edificationē: ⁊ nō in deſtructionē vr̃aꝫ: nō erubeſcã. Ut ãt nō exiſtimer tãq̄ terrẽ vos per epiſtolas: qm quidē epl'e inquiūt graues ſūt ⁊ foꝛtes pñtia aūt coꝛpoꝛis infirma: ⁊ ſmo ꝯtẽptibilis h̄ cogitet qui eiuſmodi eſt: qꝛ q̄les ſumus v̄bo p epl'as abſentes: tales ⁊ pñtes ī fctō. Nō. n. audemus inſerere aut cõparare nos qbuſdaꝫ q ſeipſos cõmẽdãt: ſed ipſi in nobis noſmetipſos metiẽtes: ⁊ cõparãtes noſmetipſos nob̄.

D Nos ãt nō in imẽſū gliabimur: ſꝫ ſm menſurã regule qua menſus eſt nobis deus mẽſurã pertingẽdi vſq̄ ad vos. Nō. n. q̄ſi nō ptingẽtes ad vos ſupertendimus nos. Uſq̄ ad vos. n. puenimus in euãgelio xp̄i: nō in imẽſū gliãtes ī alienis laboribꝰ. Spē ãt hñtes creſcentis fidei vr̄e: in vob̄ magnificari ſm regulã nr̃am in abūdantia: ēt in illa q̄ vltra vos ſūt euãgelizare nō in aliena regula ī his q̄ ꝑparata ſunt gloꝛiari. Qui aūt gloꝛiat̄ in dño gloꝛiet̄. Nō. n. q ſeipm cõmẽdat ille ꝓbatus eſt: ſed quē deus cõmendat.

Eph. 4. a.
Apoc. 21. c.

.1. Coꝛ. 1. d.
Hier. 9. g.

¶ Cap. ſeq. Apl's ſuá ponit
cõmendationez ꝑmittendo
rationem cõmẽdationis ex
ſuis operibus ac malis per
peſſis. .xj.

A V Tiná ſuſtineretis mo
dicũ quid inſipientie
mee : ſed ⁊ ſupportate me.
Emulor.n. vos dei emula
tione: deſpondi.n. vos vni
viro virginẽ caſtaz exhibere
Geñ.3.a. xpo. Timeo aũt ne ſicut ſer
pens ſeduxit Euam aſtutia
ſua: ita corrumpant̃ ſenſus
vr̃i: ⁊ excidãt a ſimplicitate
que eſt in xpo ieſu. Ná ſi is
qui venit: aliuz xp̃m ꝑdicat
quẽ nõ predicauimus : aut
aliũ ſpm̃ accipitis quẽ non
accepiſtis: aut aliud euange
liũ qḋ nõ recipiſtis: recte pa
B teremini. Exiſtimo.n. nihil
me minus feciſſe a magnis
aplis. Ná ⁊ ſi impitus: ſer-
mone: ſed nõ ſcia. In om
nibus autẽ manifeſtus ſum
vobis. Aut nũqd pctm̃ fe-
ci meipm̃ humiliás: vt vos
exaltemini? Qm̃ gratis euá
geliũ dei euãgelizaui vobis:
alias eccleſias expoliaui ac
cipiens ſtipẽdiũ ad miniſte-
rium vr̃m: ⁊ cũ eſſem apud
vos ⁊ egerẽ: nulli oneroſus
fui. Ná qḋ mihi deerat ſup
pleuerũt frẽs qui venerũt a
macedonia: ⁊ in oĩbus ſine
onere me vobis ſuaui: ⁊ ſer
C uabo. Eſt ṽitas xpi in me:
qm̃ hec gloriatio nõ infrin-
get̃ ĩ me ĩ regionibꝰ achaie.
Quare? Q: nõ diligo vos.
Deus ſcit. Qḋ aũt facio: ⁊
faciá: vt amputẽ occaſionẽ
eoꝝ: qui volunt occaſionẽ:
vt in quo gloriant̃: inueniá
tur ſicut ⁊ nos. Ná eiuſmo
di pſeudo apl'i ſũt operarij
ſubdoli: tráſfigurátes ſe in
apoſtolos xpi. Et nõ mirũ.
Ipſe.n. ſathanas tráſfigu-
rat ſe ĩ angelũ lucis. Nõ ẽ
ergo magnũ ſi miniſtri eius
tranſfigurent̃ velut miniſtri
iuſticie quoꝝ finis erit ſm̃
opera ipſoꝝ. Iterũ dico: ne D
qs me putet inſipiẽtẽ. Alio
qn velut inſipientẽ accipite
me: vt ⁊ ego modicũ qd glo
rier. Qḋ loquor: nõ loquor
ſm̃ deũ: ſed q̃ſi in inſipiẽtia:
in hac ſubſtantia glie. Qm̃
multi gloriant̃ ſm̃ carnem:
⁊ ego gloriabor. Libent̃.n.
ſuffertis inſipiẽtes : cũ ſitis
ipſi ſapiẽtes. Suſtinetis.n.
ſi qs vos in ſuitutẽ redigit:
ſi qs deuorat: ſi qs accipit:
ſi qs extollit̃: ſi qs in faciem
vos cedit. Scd̃m ignobili- E
tatẽ dico: q̃ſi nos infirmi fu
erimus in hac pte. In quo
qs audet in inſipiẽtia dico:
audeo ⁊ ego. Hebrei ſunt ⁊
ego. Iſraelite ſunt: ⁊ ego.
Semen abrae ſunt : ⁊ ego.
Miniſtri xpi ſunt ⁊ ego. Ut .1.Co.4.
minus ſapiens dico plus .1.Tim.3
ego. In laboribꝰ plurimis: ſ.6.
in carceribꝰ abũdantius: in
plagis ſupra modũ: in mor
tibus frequenter. A iudeis

quinqes q̃dragenas vna mi
nus accepi. Ter virgis ce-
ſus ſum: ſemel lapidat⁹ ſũ:
ter naufragiũ feci. Nocte ⁊
die in ꝓfundum maris fui.
F In itineribus ſepe: ꝑiculis
fluminũ: periculis latronũ:
ꝑiculis ex gñe: ꝑiculis ex gẽ
tibus: periculis in ciuitate:
ꝑiculis i ſolitudine: ꝑiculis
in mari: ꝑiculis in falſis fra
Teſ.3.b. tribus. In labore ⁊ erũna:
...u.28.b. in vigilijs multis. In fame
⁊ ſiti: in ieiunijs multis. In
frigore ⁊ nuditate: ꝓter illa
que extrinſecus ſunt: inſtan
tia mea quotidiana: ſollici-
tudo omniũ eccliaꝝ. Quis
infirmat: ⁊ ego nõ ĩfirmor?
Quis ſcãdalizat: ⁊ ego non
G vror? Si gloriari oꝫ: q̃ infir
mitatis mee ſũt gloriabor.
Deus ⁊ pr dñi nr̃i Jeſu xp̄i
ſcit q eſt bñdictus in ſecula
ꝙ nõ mẽtior. Damaſci ꝓpo
ſitus gentis arethe regis cu
ſtodiebat ciuitatẽ damaſce-
noꝝ vt me cõprehenderet:
...t.9.e. ⁊ ꝑ feneſtrã in ſporta dimiſ-
ſus ſum per murũ ⁊ ſic effu
gi manus eius.

¶Cap. ſeq. Recõmẽdat ſe
apl's ex diuinis reuelationi-
bus: ⁊ ponit ibi remedium
ꝯ periculũ ſuperbie: ⁊ ſeipm
excuſat ponẽs beneficia co-
rinthijs impenſa. 12

A Si gliari opꝫ: nõ expe
dit qdẽ. Veniã aũt ad
viſiones ⁊ reuelatiões dñi.
Scio hoĩez in xp̄o ante an-
nos quattuordecim ſiue in
corpore: ſiue ex̄ corpus ne-
ſcio: deus ſcit: raptũ huiuſ-
modi vſq; ad tertiũ celum.
Et ſcio huiuſmodi hoĩem:
ſiue in corpore: ſiue ex̄ cor-
pus neſcio: deus ſcit: qm̄ ra
ptus eſt in paradiſũ: ⁊ audi
uit archana vba q̃ nõ lꝫ hoĩ
loq. Pro huiuſmodi gloria B
bor: pro me aũt nihil niſi in
infirmitatib⁹ meis. Nã ⁊ ſi
voluero gloriari: nõ ero in-
ſipiens. Veritatẽ.n. dicã.
Parco aũt: ne qs me exiſti-
met ſupra id qḋ videt ĩ me:
aut audit aliquid ex me. Et
ne magnitudo reuelationũ
extollat me: datus eſt mihi
ſtimulus carnis mee ange-
lus ſathane qui me colaphi
zet. Propter qḋ ter dñm ro C
gaui: vt diſcederet a me: ⁊
dixit mihi. Sufficit tibi gr̃a Deu.3.d.
mea. Nã virtus in infirmi-
tate ꝑficit. Libẽter igit glo-
riabor in infirmitatib⁹ meis
vt inhabitet ĩ me vtus xp̄i.
Propter qḋ placeo mihi in
infirmitatib⁹ meis: in cõtu
melijs: in neceſſitatibus: in
ꝑſecutionibus: in anguſtijs
pro xp̄o. Cum.n. infirmor:
tũc potẽs ſum. Factus ſum
inſipiẽs: vos ĩ me coegiſtis.
Ego.n. a vobis debui cõ-
mẽdari. Nihil.n. minus fe D
ci ab his q ſũt ſupra modũ
apli. Tã ⁊ ſi nihil ſuꝫ ſigna
tñ apoſtolatus mei fcã ſũt
ſup vos in omni patientia:

ſignis ⁊ ꝓdigijs ⁊ ỽtutibꝰ.
Quid eſt enī qđ minus ha-
buiſtis p̄ceteris eccleſijs: niſi
ꝙ ego ip̄e nō grauaui vos?
Donate mihi hanc iniuriā.
Ecce tertio hͣ paratus ſum
E venire ad vos: ⁊ nō ero gra
uis vobis. Nō.n. q̄ro que
vr̄a ſunt: ſ; vos. Nec.n. de
bēt filij parētibꝰ theſauriza-
re: ſ; parētes filijs. Ego aūt
libētiſſime impēdā: ⁊ ſupim
pēdar egoipſe pro animabꝰ
vr̄is: l; plus vos diligens:
minꝰ diligar. Sed eſto. Ego
vos grauaui: ſed cū eſſem
aſtutus dolo vos cepi. Nū
qd p aliquē eoꝝ quos miſi
ad vos circūueni vos. Ro
gaui titū ⁊ miſi cū illo frēz.
F Nunqd titus vos circūue-
nit? Nōne eodē ſpū ambu
lauimus? Nōne eiſdē veſti
gijs? Olim putatis ꝙ excu
ſemus nos apđ vos? Corā
deo in xp̄o loqmur. Oīa.n.
chariſſimi pp edificationem
vr̄az. Timeo.n. ne forte cū
venero: nō q̄les volo inue-
G niam vos: ⁊ ego inueniar a
Gala.5.d. vobis q̄lē nō vultis: ne for
te ꝯtentiones: emulationes
aīoſitates: diſſenſiones: de-
tractiōes: ſuſurratiōes: iſla
tiōes: ſeditōes ſint īter vos.
Ne iteꝝ cum venero humi
liet me deꝰ apđ vos: ⁊ lugeā
multos ex his q an̄ peccaue
rūt: ⁊ nō egerūt pn̄iam ſup
īmūdicia ⁊ fornicatiōe ⁊ im
pudicitia quā ꝯgeſſerūt.

¶ Cap. ſeq. Vitupat apl's
adherētes prophetis falſis
cōmendādo perſiſtentes in
vera doctrina. Et finaliter
ponitur ſalutatio. 13

Ecce tertio hͣ venio ad A
vos: vt in ore duoꝝ Deu.17.b.
vel triū teſtiū ſtabit oē ỽbū. Matt.18.b.
Predixi.n. ⁊ p̄dico: vt p̄ns Joā.8.c.
vobis: ⁊ nūc abn̄s his q an̄ Hebr.10.d.
peccauerūt ⁊ ceteriſ oībus:
qm̄ ſi venero iteꝝ nō parcā.
An experimētū q̄ritis eius q
in me loquit xp̄s? Qui i vo
bis nō infirmat: ſ; potēs ē
in vobis. Nam ⁊ ſi crucifi-
xus eſt ex infirmitate: ſed vi
uit ex virtute dei. Nā ⁊ nos B
infirmi ſumus in illo: ſ; vi
uemus cū eo ex ỽtute dei in
vobis. Voſmetipſos tēpta
te: ſi eſtis in fide: ipſi vos ꝓ-
bate. An non cognoſcitis
voſmetip̄os: qr xp̄s ieſus in
vobis eſt? Niſi forte repro-
bi eſtis. Spo āt ꝙ cognoſci
tis: qr nos nō ſumus repro
bi. Oramus āt deū vt nihil
mali faciatis: non vt nos ꝓ
bati pareamus: ſed vt vos qđ
bonū eſt faciatis. Nos aūt
vt reprobi ſumꝰ. Nō poſſu C
mus.n. aliqd aduerſus ve-
ritatē: ſ; pro ỽitate. Gaude
mus.n. qm̄ nos infirmi ſu
mus: vos aūt potētes eſtis.
Hoc ⁊ oramus: vr̄az ꝯſum
mationē. Ideo.n. hec ab-
ſens ſcribo: vt nō p̄ſens du
rius agā ſm ptātē quā dn̄s
dedit mihi in edificatiōe; ⁊

D nō ī deſtructionē. Decetero
frēs gaudete: pfecti eſtote:
exhortamini: idē ſapite. Pa
cē habete ⁊ deus pacis ⁊ di
lectiōis erit vobiscū. Salu-
tate inuicē in oſculo ſctō.
Salutant vos oēs ſancti.
Gr̄a dn̄i nr̄i ieſu xp̄i: ⁊ cha-
ritas dei: ⁊ cōicatio ſciſpūs
ſit cū oib⁹ vobis. Amē.
¶ Explicit epiſtola pauli ad
Corinthios ſecunda.
¶ Incipit argumentum in
epiſtolam ad Galathas.
Galathe ſunt greci: hi
v̄bū v̄itatis primū ab
apl̄o acceperūt; ſed poſt di-
ſceſſum eius tēptati ſunt a
falſis apl̄is; vt in legē ⁊ cir-
cūciſionē v̄terent. Hos apo
ſtolus reuocat ad fidē veri
tatis: ſcribēs eis ab epheſo.
¶ Explicit argumentū.
¶ Incipit epiſtola pauli ad
Galathas.
¶ Ca. ſeq. Redarguit apl̄s
galathas de veloce tranſla
tione ab euāgelio xp̄i: qd tn̄
apl̄s non ab homine acce-
pit: nec ante ſuā ꝯuerſionē:
nec poſt: ſed a xp̄o.
A Paulus apl̄s nō ab
hominib⁹ neq̄ꝫ per
hoīeꝫ: ſꝫ per ieſum
xp̄m: ⁊ deū patrem
qui ſuſcitauit eum
a mortuis; ⁊ qui mecū ſunt
oēs frēs; eccleſijs galathie.
Gr̄a vobis ⁊ pax a deo p̄re
nr̄o ⁊ dn̄o ieſu xp̄o; q dedit
ſemetipm̄ pro pctis nr̄is: vt
eriperet nos de p̄n̄ti ſeculo
nequā ſm volūtatē dei ⁊ pa
tris nr̄i: cui eſt glia in ſecula
ſeculoꝝ amen. Miror q̄ ſic
tam cito tranſſerimini ab eo
qui vos vocauit in gratiam
chriſti in aliud euāgeliū: qd
nō eſt aliud niſi ſunt aliqui
qui vos cōturbāt: ⁊ volunt
ꝯuertere euāgeliū xp̄i. Sed B
lꝫ nos aut angelus de celo
euangelizet vobis p̄terq̄ꝫ qd
euāgelizauimus vobis ana
thema ſit. Sicut p̄diximus .1. Cor. 15. a
⁊ nūc iteꝝ dico: ſi qs uobis
euāgelizauerit p̄ter id qd ac
cepiſtis: anathema ſit. Mo
do. n. hominib⁹ ſuadeo an
deo? An q̄ro hoib⁹ placere?
Si adhuc hoibus placereꝫ
xp̄i ſu⁹ nō eſſem. Notū. n.
uobis facio frēs euangeliū
qd euangelizatū eſt a me: qꝛ
nō eſt ſm hoiem. Neq̄ꝫ. n.
ego ab homine accepi illud C
neq̄ꝫ didici: ſꝫ p reuelationē
ieſu xp̄i. Audiſtis. n. ꝯuerſa
tionē meā aliqn̄ ī iudaiſmo
qm̄ ſupra modū pſequebar
eccleſiā dei; ⁊ expugnabam
illam: ⁊ p̄ficiebaꝫ in iudaiſ-
mo ſupra ml̄tos coetaneos
meos ī gn̄e meo abūdātius
emulator exiſtens paternaꝝ
meaꝝ traditionū. Cum aūt
placuit ei qui me ſegregauit
ex utero matris mee: ⁊ voca
uit per gr̄am ſuā: ut reuela
ret filiū ſuū in me: ut euāge
lizarē illū in gētib⁹: ꝯtinuo
nō acqeui carni ⁊ ſanguini.

Neq̄ ueni hieroſolymā ad
anteceſſores meos apl'os:
D ſed abij in arabiā: ⁊ iterū re
uerſus ſum damaſcū. Dein
de poſt annos tres ueni hie
roſolymā uidē petrū ⁊ māſi
apud euȝ dieb⁹ quindecim.
Aliū āt apl'oꝝ uidi neminē
niſi iacobū fratrē dn̄i. Que
autē ſcribo uobis: ecce corā
deo q꞉ nō mentior. Deinde
ueni in ꝑtes Syrie ⁊ cilicie.
Erā āt ignotus facie eccle
ſijs iudee: que erant in xp̄o.
Tm̄ aūt auditū habebant:
qm̄ q ꝑſequebāt nos: aliqn̄:
nūc euāgelizat fidē quā ali
quādo expugnabat: ⁊ in me
clarificabant deum.

℄ Cap. ſeq. Oſtendit apl's
circūciſionē nō eſſe neceſſa
riam ex approbatione ⁊ au
ctoritate alioꝝ apoſtoloꝝ.
Et reſtitit apoſtolus Petro
qui uidebāt aliq̄liter circūci
ſionē palliare: ꝯcludēs lega
lia nō eſſe ſeruanda. 2

A Deinde poſt ānos q̄t
tuordecim iteꝝ aſcē
di hieroſolymā cū barnaba
aſſumpto ⁊ tito. Aſcēdi āt
ſm̄ reuelationē ⁊ ꝯtuli cum
illis euāgelium qd̄ ꝑdico in
gētibus. Seorſuȝ aūt his q
uidebānt aliqd eſſe: ne forte
in uacuū currerē aut cucur
riſſem. Sed neq̄ titus qui
mecū erat: cū eſſet gentilis
cōpulſus eſt circūcidi: ſed
ꝓpter ſubintroductos fal
ſos frēs: qui ſubintroierūt
explorare libertatē noſtram
quā hēmus in xp̄o ieſu: ut
nos in ſeruiturē redigerēt.
Quibus neq̄ ad horā ceſſi
mus ſubiectioni: ut ueritas
euāgelij ꝑmaneat apd̄ uos.
Ab his aūt q uidebānt eſſe B
aliqd: quales aliqn̄ fuerint
nihil mea intereſt. Deus. n. Ro. 2. b.
perſonam hois nō accipit. Ephe. 6. b
Mihi. n. q uidebānt eſſe ali Coloſ. 3. c
qd mihi ꝯtulerūt: ſȝ ecōtra. Act. 10. f.
Cū uidiſſent q̄ creditum eſt Jaco. 2. b.
mihi euāgeliū ꝑputij: ſicut
⁊ petro circūciſionis: q eniȝ
operatus eſt petro in apoſto
latū circūciſionis: operatus ē
⁊ mihi inter gētes: ⁊ cū co
gnouiſſent gratiā q̄ data eſt
mihi: Jacobus ⁊ cephas ⁊
Joānes q uidebānt colūne
eſſe dextras dederūt mihi ⁊
barnabe ſocietatis: ut nos
in gentes: ipſi aūt in circūci
ſionē: tm̄ ut paupeꝝ memo
res eſſemus. Qd̄ etiā ſollici C
tus fui h̄ ipm̄ facē. Cū autē
ueniſſet petrus antiochiā:
in faciē ei reſtiti: q꞉ reꝑhenſi
bilis erat. Prius. n. q̄ ueni
rent qdā a iacobo: cū genti
bus edebat. Cū aūt ueniſ
ſent: ſubtrahebat ⁊ ſegrega
bat ſe: timēs eos q ex circū
ciſione erāt. Et ſimulationi
eius cōſenſerūt ceteri iudei:
ita ut ⁊ barnabas duceretur
ab eis in illā ſimulationeȝ.
Sed cū uidiſſem q̄ nō recte
ambularēt ad ūitatē euāge
lij: dixi cephe corā omnib⁹.

Si tu cū iudeus ſis: gentili
ter viuis ⁊ nō iudaice: quō
gētes cogis iudaizarī? Nos
natura iudei: ⁊ nō ex genti-
bus pctōꝛes. Scientes aūt
ꝙ non iuſtificaṫ hō ex operi
bus legis: niſi per fidē ieſu
D xpi: ⁊ nos in xp̄o ieſu credi
mus: vt iuſtificemur ex fide
xpi ⁊ nō ex operibus legis.
.3.c. Propter qḋ ex opibus legiꝫ
nō iuſtificabiṫ omnis caro.
Qḋ ſi q̄rentes iuſtificari in
xp̄o: inuenti ſumus ⁊ ipſi
pctōꝛes: nūqd xp̄s pcti mi-
niſter eſt? Abſit. Si.n.que
deſtruxi iterū hec reedifico:
preuaricatoꝛē me cōſtituo.
Ego.n.per legem legi moꝛ
tuus ſum: vt deo viuam.
Chꝛiſto crucifixus ſū cruci.
Viuo aūt iā nō ego: viuit
vo in me xp̄s. Qḋ autē nūc
viuo in carne: in fide viuo
filij dei: qui dilexit me ⁊ tra
didit ſeipſum pꝛo me. Nō
abijcio gratiā dei. Si.n.per
legem iuſticia: ergo gratis
xp̄s moꝛtuus eſt.
¶ Cap.ſeq. Increpanṫ ga-
lathe: ac oſtendens apoſto-
lus imperfectionē legis mo
ſaice dicit iuſtitiā eſſe ex fide
annectēdo legis vtilitatē. 3
A O Inſenſati galathe: qs
.b. vos faſcinauit ñ obe-
dire v̄itati? Ante quoꝝ ocu
los xp̄s ieſus ꝓſcriptus eſt:
⁊ in vobis crucifixus. Hoc
ſolum a vobis volo diſcere
ex operib⁹ legis ſpm̄ accepi
ſtis: an ex auditu fidei? Sic
ſtulti eſtis: vt cū ſpū cepeři
tis: nūc carne ꝯſūmamini.
Tanta paſſi eſtis ſine cā: ſi
tñ ſine cā. Qui ergo tribuit
vobis ſpm̄ ⁊ operaṫ virtu-
tes in vobis: ex operibus le
gis: an ex auditu fidei? Sic
ſcriptū eſt: abꝛaam credidit Gen̄.15.b.
deo: ⁊ reputatū eſt illi ad iu Ro.4.a.
ſticiaꝫ. Cognoſcite ergo: qꝛ Iaco.2.d.
qui ex fide ſunt: hi ſunt filij Gen̄.22.d.
abꝛae. Pꝛouidens autē ſcri B
ptura: qꝛ ex fide iuſtificat gē
tes deus: ꝑnūciauit abꝛae:
qꝛ bn̄dicenṫ i te oēs gētes.
Igiṫ qui ex fide ſunt: bn̄di-
cenṫ cū fideli abꝛaam. Qui-
cūqꝫ.n.ex opib⁹ legis ſunt:
ſub maledicto ſunt. Scri-
ptū eſt eni. Maledictus oīs Deu.27.d.
qui nō permāſerit in oībus
que ſcripta ſunt in libꝛo le-
gis: vt faciat ea. Qm̄ autēꝫ
in lege nemo iuſtificaṫ apud
deū: manifeſtū eſt: qꝛ iuſtus Abacuc.2.a
ex fide viuit. Lex aūt nō eſt Ro.10.b.
ex fide: ſed qui fecerit ea: vi Hebꝛ.10.b.
uet in illis. Chꝛiſtus nos re Deu.21.d.
demit de maledicto legis:
factus pꝛo nobis maledict⁹
qꝛ ſcriptū eſt. Maledictus
oīs q pendet in ligno: vt in
gentibus bn̄dictio abꝛae fi-
eret in xp̄o ieſu: vt pollicita
tionē ſpūs accipiamus per
fidē. Frēs ſm̄ hoiem dico: Hebꝛ.9.c.
tñ hois ꝯfirmatū teſtm̄ ne-
mo ſpernit aut ſupoꝛdinat. C
Abꝛae dicte ſunt pꝛomiſſio
nes: ⁊ ſemini eius. Non di

eit ⁊ ſeminibus q̄ſi in mul-
tis: ſed quaſi in vno: ⁊ ſemi
ni tuo qui eſt xp̄s. Hoc autē
dico teſtamentū confirma-
tum a deo que poſt quadrin
gentos ⁊ triginta annos fa
cta eſt lex: nō irritū facit ad
euacuandā ꝓmiſſionē. Nā
ſi ex lege hereditas: iā nō ex
ꝓmiſſione. Abrae aūt p re-
promiſſionē donauit deus.
Quid igit̄ lex? Propt̄ trāſ-
greſſionē poſita ē: donec ve
niret ſemē cui ꝓmiſerat: or-
dinata per angelos ī manu
mediatoris. Mediator autē
vnius nō ē: de⁹ āt vnus ē.
Lex ergo aduerſus ꝓmiſſa
dei? Abſit. Si. n. data eſſet
D lex q̄ poſſet viuificare: vere
ex lege eſſet iuſticia. Sʒ ꝯclu
ſit ſcriptura oīa ſub pctō:
vt promiſſio ex fide ieſu xp̄i
daret̄ credētib⁹. Prius aūt
q̄ veniret fides ſub lege cu-
ſtodiebamur cōcluſi in eā fi
dem q̄ reuelāda erat. Itaqꝫ
lex pedagogus nr̄ fuit ī xp̄o
vt ex fide iuſtificemur. At
vbi venit fides: iā nō ſum⁹
ſub pedagogo. Oēs. n. filij
Ro.6.a. dei eſtis per fidē q̄ eſt in xp̄o
ieſu. Quicūqꝫ. n. in xp̄o ba-
ptizati eſtis: xp̄m induiſtis.
Non eſt iudeus: neqꝫ gre-
cus: nō eſt ſeruus neqꝫ liber:
nō eſt maſculus: neqꝫ femi-
na. Oēs. n. vos vnuʒ eſtis
in xp̄o ieſu. Si aūt vos xp̄i:
ergo ſemen abrae eſtis: ſm
ꝓmiſſionem heredes.

¶ Cap. ſeq. Oſtendit apl's
ceſſationē legaliū per duas
ſilitudines interpoſita gala
thaꝝ ingratitudine. 4

D Ico aūt. Quāto tp̄e A
heres paruulus eſt:
nihil differt a ſeruo cū ſit dn̄s
omniū: ſed ſub tutoribus
⁊ actoribus eſt vſqꝫ ad p̄fini
tū tp̄s a p̄re. Ita ⁊ nos cū
eſſemus paruuli ſub elemen
tis mūdi eramus ſeruientes.
At vbi venit plenitudo tē-
poris: miſit deus filiū ſuuʒ
factū ex muliere: factuʒ ſub
lege: vt eos q ſub lege erant
redimeret: vt adoptionē fi-
lioꝝ reciperemus. Qm̄ aūt
eſtis filij dei: miſit deus ſpm̄
filij ſui in corda veſtra cla-
mantē: abba p̄r. Itaqꝫ iam Ro.8.c.
nō eſt ſeruus: ſʒ filius. Qd ſi
filius ⁊ heres per deū. Sed
tūc qdē ignorātes deū: his
qui natura nō ſunt dij: ſerui
batis. Nunc autem cū co- B
gnoueritis deū: imo cogni-
ti ſitis a deo: qūo ꝯuertimi-
ni iterū ad infirma ⁊ egena
elementa qbus denuo ſeruire
vultis? Dies obſeruatis ⁊ mē
ſes ⁊ tp̄a ⁊ annos. Timeo
vos: ne forte ſine cā labora
uerim in vobis. Eſtote ſicut
ego: qꝛ ⁊ ego ſic̄ vos. Frēs
obſecro vos: nihil me leſi-
ſtis. Scitis aūt qꝛ per infir-
mitatem carnis euāgelizaui
vobis iāpridē: ⁊ tēptationē
veſtrā in carne mea nō ſpre
uiſtis: neqꝫ reſpuiſtis: ſed ſic

angelū dei excepiſtis me ſic̄
xp̄m ieſū. Ubi eſt ergo bea-
titudo vr̄a? Teſtimoniū.n.
perhibeo vobis: q2 ſi fieri poſ-
ſet oculos vr̄os eruiſſetis ⁊
C dediſſetis mihi. Ergo inimi
cus vobis factꝰ ſum verꝫ di
cens vobis? Emulant̄ vos
nō bene: ſed excludere vos
volūt: vt illos emulemini.
Bonū aūt emulamini i bo
no ſemꝑ: ⁊ nō tm̄ cū p̄ſens
ſum apud vos. Filioli mei
quos iterū parturio donec
formet̄ xp̄s in vobis. Uellē
aūt eſſe apud vos modo: ⁊
mutare vocē meā: qm̄ ꝯfun
dor in vobis. Dicite mihi:
qui ſub lege vultis eē. Legē
eſt.21.a. nō legiſtis. Scriptū eſt.n.
qm̄ abraam duos filios ha-
buit: vnū de ancilla: ⁊ vnū
de libera. Sed q de ancilla
ſm carnē natus eſt: qui aūt
de libera: ꝑ repromiſſionē.
Que ſunt ꝑ allegoriā dicta.
Hec.n.ſunt duo teſtamēta.
D Unū qdē in monte ſyna in
ſeruitutē generās: q̄ eſt agar.
Syna.n.mons eſt i arabia
qui ꝯiunctus eſt ei: q̄ nūc eſt
hierl'm: ⁊ ſeruit cū filijs ſuis.
Illa aūt q̄ ſurſuꝫ eſt hierl'm
libera eſt q̄ eſt mr̄ nr̄a. Scri
ap.3.c. ptum eſt.n. Letare ſterilis q̄
ſa.54.a. non paris: erūpe ⁊ clama q̄
uce.23.d. non parturis: q2 multi filij
deſerte magis q̄ eius q̄ hꝫ
virꝫ. Nos āt frēs ſm yſaac
o.9.b. ꝑmiſſionis filij ſumus. Sꝫ
qūo tūc his q ſm carnē na-
tus fuerat pſequebat̄ eū qui
ſm ſpm̄: ita ⁊ nūc: ſꝫ qd di-
cit ſcriptura. Eijce ancillaꝫ Gen.21.a.
⁊ filiū eius. Non.n.heres
erit filius ancille: cū filio li-
bere. Itaq̄ frēs nō ſumus
ancille filij: ſꝫ libere: q̄ liber-
tate xp̄s nos liberauit.

¶ Cap.ſeq. Inducunt̄ ga-
lathe legalia non obſeruare
ꝓpter euaſionē maloꝝ. de-
inde ex ꝯſeruatione bonoꝝ
⁊ diſtinguuntur opera car-
nis ⁊ ſpiritus. 5

STate: ⁊ nolite iteruꝫ A
iugo ſeruitutis ꝯtineri. Act.15.a.
Ecce ego paulus dico vo-
bis: qm̄ ſi circuncidamini:
xp̄s vobis nihil ꝓderit. Te
ſtificor aūt rurſus omni ho
mini circūcidenti ſe: qm̄ de
bitor eſt vniuerſe legis faciē
de. Euacuati eſtis a xp̄o q̄
in lege iuſtificamini a gratia
excidiſtis. Nos.n.ſpū ex fi
de ſpē iuſticie expectamus.
Nā in xp̄o ieſu neq̄ circūci ī.6.d.
ſio aliqd valet neq̄ p̄puciū: B
ſed fides que per charitatē
operatur. Currebas bene.
Quis vos impediuit vitati 5.3.a.
nō obedire? Nemini cōſen
ſeritis. Perſuaſio hec nō eſt
ex eo qui vocat vos. Modi 1.Cor.5.b.
cū fermētū totā maſſaꝫ cor
rūpit. Ego ꝯfido in vobis
in dn̄o: q nihil aliud ſapie-
tis. Qui aūt ꝯturbat vos:
portabit iudiciū: qcunq̄ eſt
ille. Ego aūt frēs ſi circun-
ciſionē adhuc predico: quid

adhuc perſecutionẽ patioꝛ.
Ergo euacuatũ eſt ſcãdalũ
crucis. Utinã abſcindant̃ q
vos ꝯturbãt. Uos.n. in li
bertatẽ vocati eſtis frẽs: tñ
ne libertatẽ in occaſionẽ de
tis carnis: ſed per charitatẽ
C ſpũs ſuire inuicẽ. Oĩs eniꝫ
lex in vno ſermone implet̃.
Matt.22.d. Diliges ꝓximũ tuũ ſicut te
Marc.12.c. ipm. Qð ſi inuicẽ moꝛdetis
Luce.10.e. ⁊ comeditis: videte ne ab in
Ro.13.c. uicẽ ꝯſũmamini. Dico ãt in
.1.Pe.2.b. xpo. Spũ ambulate ⁊ deſi
Ro.13.d. deria carnis nõ perficietis.
Caro.n. concupiſcit aduer
ſus ſpm: ſpũs ãt aduerſus
carnẽ. Hec.n. ſibi inuicẽ ad
uerſant̃: vt nõ q̃cũq; vultis
illa faciatis. Qð ſi ſpũ duce
mini nõ eſtis ſub lege. Ma
nifeſta ſunt aũt opa carnis:
D que ſunt foꝛnicatio: imũdi
cia: ipudicitia: luxuria: ido
loꝝ ſuitus: veneficia: inimi
.1.Coꝛ.12.g citie: ꝯtentiones: emulatio
nes: ire: rixe: diſſenſiões: ſe
cte: iuidie: homicidia: ebꝛie
tates: comeſſationes: ⁊ his
ſilia: que ꝑdico vobis ſicut
ꝑdixi: qm̃ qui talia agũt re
gnũ dei non conſequentur.
Apoc.22.a. Fructus aũt ſpũs eſt chari
tas: gaudiũ: pax: patientia:
benignitas: bonitas: longa
nimitas: mãſuetudo: fides:
modeſtia: ꝯtinẽtia: caſtitaſ.
Aduerſus huiuſmodi nõ ẽ
Ro.13.d. lex. Qui aũt ſunt xpi: carnẽ
.1.Pe.2.b. ſuam crucifixerunt cũ vitijs
⁊ concupiſcentijs.

¶ Cap. ſeq. Monet gala
thas apl's ad mutuam ſup
poꝛtationẽ: ⁊ ꝯfirmat dicta
de ceſſatione legalium. 6

SI ſpũ viuimus: ſpũ A
ambulemus. Nõ effi
ciamur inanis gloꝛie cupidi
inuicẽ ꝓuocãtes: inuicẽ in
uidẽtes. Frẽs: ⁊ ſi ꝑoccupa
tus fuerit homo i aliquo de
licto: vos q ſpũales eſtis hu
iuſmodi inſtruite in ſpũ leni
tatis: ꝯſiderãs teipꝫ: ne ⁊ tu
tẽpteris. Alter alterius one
ra poꝛtate: ⁊ ſic adimplebi
ris legẽ xpi. Nam ſi quis exi
ſtimat ſe aliquid eſſe cũ ni
hil ſit: ipſe ſe ſeducit. Opus
autẽ ſuũ ꝓbet vnuſquiſq;:
⁊ ſic in ſemetipſo tantũ glo
riã habebit: ⁊ nõ in altero.
Unuſqſq;.n. onus ſuũ poꝛ B
tabit. Cõmunicet aũt his q
cathetizat̃ vbo: ei q ſe cathe
tizat in oĩb⁹ bonis. Nolite
errare: deus nõ irridet̃. Que
enĩ ſeminauerit homo: hec
⁊ metet. Qm̃ qui ſeminat in
carne ſua: de carne ⁊ metet
coꝛruptionẽ: qui ãt ſeminat
in ſpiritu: de ſpiritu metet
vitam eternã. Bonũ aũt fa .2.Teſ.3.
cientes nõ deficiamus: tem C
poꝛe enĩ ſuo metemus non
deficientes. Ergo dũ tẽpus
habemus: operemur bonũ
ad oẽs: maxime aũt ad do
meſticos fidei. Uidete qua
libus lr̃is ſcripſi vobis mea
manu. Quicũq;.n. volunt
placere in carne: hi cogunt

vos circũcidi: tm̃ vt crucis
xp̄i pſecutionẽ nõ patianṫ.
Neq3.n.q circũcidũṫ: legẽ
cuſtodiũt: ſ3 volũt vos cir-
cũcidi: vt ĩ carne vr̃a glienṫ.
Mihi aũt abſit gliari niſi in
cruce dñi nr̃i ieſu xp̄i: p quẽ
D mihi mũdus crucifixus eſt:
τ ego mũdo. In xp̄o.n. ieſu
neq3 circunciſio aliqd valet
neq3 p̄putiũ: ſ3 noua creatu
5.g.a. ra. Et qcũq3 hanc regulá ſe
cuti fuerint: pax ſup illos τ
miſericordia τ ſup iſrael dei.
De cetero nemo mihi mole-
ſtus ſit. Ego enim ſtigmata
dñi ieſu in corpore meo por
to. Gratia dñi nr̃i ieſu xp̄i
cũ ſpũ vr̃o fratres. Amẽ.
¶ Explicit epiſtola pauli ad
galathas. ¶ Incipit argu-
mẽtũ ĩ epl'a3 ad Epheſios.

Epheſij ſũt aſiani. Hi
accepto v̄bo veritatis
perſtiterũt in fide. Hos col-
laudat apl's: ſcribens eis a
Roma de carcere per tychi
cum diaconem.
¶ Explic̄ argumẽtũ. ¶ In
cipit epl'a pauli ad epheſios
¶ Cap. ſeq. Ponit aliquoꝝ
diuina predeſtinatio: τ reco
luntur diuina bñficia facta
apoſtolis τ epheſiis. 1

Paulus apl's xp̄i ie-
ſu per voluntatem
dei: oĩbus ſanctis
qui ſunt epheſi τ fi
delibus ĩ xp̄o ieſu.
Gratia vobis τ pax a deo
patre noſtro τ dño ieſu xp̄o.
Bñdictus deus τ pater dñi .2.Cor.1.a.
nr̃i ieſu xp̄i qui bñdixit nos .1.Pe.1.a.
in omni bñdictione ſpũali
in celeſtibus in xp̄o: ſicut ele
git nos in ipſo ante mundi
ꝯſtõnem: vt eſſemus ſancti
τ ĩmaculati in ꝯſpectu eius
in charitate. Qui p̄deſtina-
uit nos in adoptionẽ filioꝝ
per ieſum xp̄m in ipſum ſm
propoſitũ volũtatis ſue in
laudẽ glorie gr̃e ſue: in qua
gratificauit nos in dilecto fi
lio ſuo: in quo hẽmus redẽ
ptionẽ per ſanguinẽ eius re
miſſionẽ pctõꝝ ſm diuitias
gr̃e eius q̃ ſuperabũdauit in
nobis in omni ſapĩa τ pru-
dentia: vt notũ faceret no-
bis ſacr̃m volũtatis ſue ſm
bñplacitũ eius qđ ꝓpoſuit
in eo in diſpenſatione ple-
nitudinis tẽpoꝝ inſtaurare
oĩa in xp̄o q̃ in celis: τ q̃ in
terra ſunt in ipſo. In quo
etiá nos ſorte vocati ſum᷒:
p̄deſtinati ſm ꝓpoſitũ eius
qui opaṫ oĩa ſm ꝯſiliũ volũ
tatis ſue: vt ſimus in laudẽ
glorie eius nos qui ante ſpe
rauimus in xp̄o. In quo τ E
vos cũ audiſſetis v̄bũ veri-
tatis euangeliũ ſalutis vr̃e:
in quo τ credentes ſignati
eſtis ſpũ promiſſionis ſctõ:
qui eſt pignus hẽditatis nr̃e
in redẽptionẽ acquiſitionis
in laudẽ glorie ipſius. Pro
pterea τ ego audiens fidem
vr̃am q̃ eſt in xp̄o ieſu: τ di-
lectionẽ in oẽs ſanctos nõ

ceſſo gr̄as agens pro vobis
memoriā vr̄i faciens in ora
tionibus meis: vt deus dn̄i
nr̄i ieſu xp̄i pr̄ glorie det vo
bis ſpr̄m ſapiētie ⁊ reuelatio
nis ī agnitionē eius illumi-
natos oculos cordis veſtri
D vt ſciatis q̄ ſit ſpes vocatio
nis eius: ⁊ que diuitie glorie
hēreditatis eius in ſctīs: ⁊ q̄
ſit ſupeminens magnitudo
virtutis eius in nos q credi
mus ſm̄ operationē poten-
tie virtutis eius quā opera
tus eſt in xp̄o ſuſcitans illū
a mortuis: ⁊ conſtituēs ad
dexterā ſuā in celeſtibus ſu-
pra oēm principatū ⁊ pote
ſtatē ⁊ virtutē ⁊ dn̄ationē:
⁊ omne nomē qđ noiat̄ nō
ſolū in hoc ſeculo: ſed etiā in
futuro: ⁊ oīa ſubiecit ſub pe
dibus eius: ⁊ ipſuꝫ dedit ca
put ſupra oēm eccleſiā q̄ eſt
corpus ipſius: ⁊ plenitudo
eius qui omnia ī omnibus
adimpletur.

¶ Cap. ſeq. Inducūt̄ ephe
ſij ad gratiaꝝ actionē: quia
ſunt a peccato liberati: ⁊ ab
aliis gētibus ſegregati. 2

A
Col. 2. c. ET vos conuiuificauit
cū eſſetis mortui deli
ctis ⁊ pctīs vr̄is in quibus
aliqn̄ ambulaſtis ſm̄ ſeculū
mūdi huius ſm̄ principem
poteſtatis aeris huius: ſpi-
ritus qui nūc opat̄ in filios
diffidētie: in quibus ⁊ nos
oēs aliqn̄ ꝯuerſati ſumus in
deſiderijs carnis nr̄e facien
tes voluntatē carnis ⁊ cogi
tationū: ⁊ eramus natura fi
lij ire ſic̄ ⁊ ceteri. Deus aūt
qui diues eſt in miſericordia
ꝓpter nimiā charitatē ſuaꝫ
qua dilexit nos: ⁊ cum eſſe-
mus mortui pctīs: ꝯuiuifi-
cauit nos in xp̄o: cuius gr̄a
eſtis ſaluati: ⁊ conreſuſcita
uit ⁊ cōſedere fecit in celeſti
bus in xp̄o ieſu: vt oſtende B
ret in ſeculis ſupuenientibus
abūdantes diuitias gr̄e ſue
in bonitate ſup nos in xp̄o
ieſu. Gratia. n. eſtis ſaluati
per fidē: ⁊ hoc nō ex vobis.
Dei. n. donū eſt: nō ex ope-
ribus: vt ne quis glorietur.
Ipſius. n. ſumus factura:
creati in xp̄o ieſu in opibus
bonis: que ꝑparauit deus:
vt ī illis ambulemus. Pro-
pter qđ memores eſtote ꝙ
aliqn̄ vos qui gentes eratis
in carne qui dicebamini pre
putiū ab ea q̄ dicit̄ circūciſio
in carne manufacta: q eratis
illo in tēpore ſine xp̄o alie-
nati a conuerſatione iſrael:
⁊ hoſpites teſtamētoꝝ: pro C
miſſionis ſpem non hn̄tes:
⁊ ſine deo in hoc mundo.
Nūc aūt in xp̄o ieſu vos q
aliqn̄ eratis longe: facti eſtis
ꝓpe in ſanguine xp̄i. Ipſe
enī eſt pax nr̄a q fecit vtraqꝫ
vnū: ⁊ mediū parietē mace-
rie ſoluēs inimicitias in car
ne ſua: legē mandatoꝝ de-
cretis euacuās: vt duos cō
dat in ſemetipſo in vno no

no hoie faciēs pacē: vt recō
ciliet ambos i vno corpore
D deo per crucē interficiēs ini
[...]cc.2.b. micitias in ſemetipſo: ⁊ ve-
niens euāgelizauit pacē vo
bis qui lōge fuiſtis: ⁊ pacez
his qui ꝓpe: qm̄ per ipm̄ ha
bemus acceſſum ambo in
vno ſpū̄ ad prēm. Ergo iā
nō eſtis hoſpites ⁊ aduene:
ſed eſtis ciues ſanctoꝝ ⁊ do
meſtici dei: ſupedificati ſup
fundamentū apl'oꝝ ⁊ ꝓphe
tarū: ipſo ſummo angulari
lapide xp̄o ieſu: in quo oīs
edificatio ꝯſtructa creſcit in
tēplū ſctm̄ in dño. In quo
⁊ vos coedificamini in tab-
naculū dei in ſpūſanto.

¶ Cap. ſeq. Premittit apl's
adorandū pro epheſijs di-
ſpoſitionem: ⁊ pro eis orat
totum bonum eorum deo
attribuendo. 3

A Huius rei gr̄a ego pau
lus vinctus xp̄i ieſu ꝓ
vobis gentibꝰ: ſi tñ audiſtis
diſpēſationē gr̄a dei que da
ta eſt mihi in vobis: qm̄ ſm̄
reuelationē notum mihi fa
ctū eſt ſacramentū: ſicut ſu-
pra ſcripſi in breui ꝓut po-
teſtis legētes intelligere pru
dentiam meā in miniſterio
xp̄i: qd̄ alijs generationibus
nō eſt agnitū filijs hoīum:
ſicuti nunc reuelatū eſt ſan-
ctis apl'is eius ⁊ prophetis
in ſpiritu: eſſe gentes cohe-
redes ⁊ cōcorporales ⁊ cō-
participes ꝓmiſſionis i xp̄o
ieſu per euangeliū: cuius fa B
ctus ſum ego miniſter ſm̄ 1.Cor.15.d.
donū gr̄e dei q̄ data eſt mi-
hi ſm̄ operationez virtutis
eius. Mihi.n. omniū ſan-
ctoꝝ minimo data ē gratia
hec: in gētibꝰ euāgelizare in
ueſtigabiles diuitias xp̄i: ⁊ il
luminare oēs q̄ ſit diſpēſa-
tio ſacr̄i abſcōditi a ſeculis
in deo qui oia creauit: vt in
noteſcat p̄ncipatibus ⁊ po
teſtatibus celeſtibus per ec-
cleſiā multiformis ſapiētia C
dei: ſm̄ p̄finitionē ſeculoꝝ
quā fecit in xp̄o ieſu dño no
ſtro: in quo habemus fidu-
ciam ⁊ acceſſum in ꝯfidētia
per fidem eius. Propter qd̄
peto ne deficiatis in tribula
tionibus meis pro vobis:
que eſt gloria veſtra. Huius
rei gratia flecto genua mea
ad patrē dñi nr̄i ieſu xp̄i ex
quo omnis paternitas in ce
lis ⁊ in terra noīatur: vt det
vobis ſz diuitias glorie ſue
virtutē corroborari per ſpi-
ritum eius in interiori hoīe
xp̄m habitare per fidē in cor D
dibus vr̄is: in charitate ra-
dicati ⁊ fundati: vt poſſitis
cōprehendere cū omnibus
ſanctis que ſit latitudo ⁊ lō
gitudo ⁊ ſublimitas ⁊ pro-
fundū. Scire etiā ſuperemi
nentē ſcientie charitatē xp̄i:
vt impleamini in oēm pleni
tudinem dei. Ei aūt qui po
tens eſt omnia facere ſuper-
abūdanter q̄ȝ petimus: aut

ītelligimus ſm virtutē que
operatur in nobis ipſi glo-
ria in eccleſia: ⁊ in xp̄o ieſu
in omnes generationes ſe-
culi ſeculoꝝ. Amen.

¶ Cap. ſeq. Inſtruit aplus
epheſios ad ſeruandā vnita
tem eccleſiaſticam in cōne-
xione ⁊ diſtinctione mem-
broꝝ: ac deinde inducit ad
moꝝ̄ honeſtatem. 4

A Obſecro itaqꝫ vos ego
.1.Cor.7.d vinctus in dn̄o: vt di
gne ambuletis: vocatione q̄
vocati eſtis: cū omni humi
litate ⁊ manſuetudine: cum
patientia ſupportantes in-
uicem ī charitate. Solliciti
ſeruare vnitatē ſpūs in vin
Ro.12.b. culo pacis. Unum corpus
.1.Cor.12.b ⁊ vnus ſpūs: ſicut vocati
eſtis in vna ſpe vocationis
vẽ. Unus dn̄s: vna fides:
B vnū baptiſma. Unus deus
⁊ pater omniū qui ſup oēs
⁊ per oia: ⁊ in oibus nobis.
.2.Cor.10.b Unicuiqꝫ aūt noſtrum da-
ta eſt gr̄a ſm menſurā dona
tionis xp̄i. Propter qđ dic.
Ps.67. Aſcendens in altū captiuā
duxit captiuitatē dedit do-
Joan.3.b. na hoibus. Qđ aūt aſcēdit
quid eſt niſi qꝛ ⁊ deſcendit
primū in inferiores partes
terre. Qui deſcēdit: ipſe eſt
⁊ qui aſcendit ſuper oēs ce
los: vt adimpleret omnia.
.1.Cor.12.d Et ipſe dedit quoſdā quidē
C aplos: quoſdam aūt pphe
tas: alios vo euangeliſtas:
alios aūt paſtores ⁊ docto
res ad conſummationē ſan
ctoꝝ in opus miniſterij in
edificationem corporis xp̄i:
donec occurramus oēs in
vnitatē fidei ⁊ agnitionis fi
lij dei in virū perfectum: in
menſurā etatis plenitudinis
xp̄i: vt iā nō ſimus paruuli
fluctuātes: ⁊ circūferamur
omni vento doctrine in ne
quitia hoium: in aſtutia ad
circūuētionē erroris. Veri- D
tatem autē facientes in cha
ritate creſcamus in illo per
omnia qui eſt caput xp̄s: ex
quo totū corpus cōpactuꝫ
⁊ cōnexū per oēm iuncturā
ſubminiſtrationis ſm ope
rationē in menſurā vniuſ-
cuiuſqꝫ membri augmentū
corporis facit: in edificatio
nem ſui in charitate. Hoc
igit dico ⁊ teſtificor in dn̄o:
vt iam non ambuletis ſicut Ro.1.c.
⁊ gentes ambulant in vani E
tate ſenſus ſui: tenebris ob
ſcuratū hn̄tes intellectum:
alienati a vita dei per igno-
rantiā que eſt in illis ꝓpter
cecitatē cordis ipſoꝝ: que
deſperātes ſemetipſos tradi
derūt impudicitie in opera
tionē imundicie oīs: in aua
riciā. Vos aūt nō ita didi-
ciſtis xp̄m: ſi tn̄ illū audiſtis
⁊ in ipſo edocti eſtis: ſic̄ eſt
vitas in ieſu. Deponite vos Ro.6.a.
ſm priſtinā cōuerſationē ve Col.3.b.
terē hoiem qui corrūpit ſm F
deſideria erroris. Renoua- Hebr.12.
mini aūt ſpū mentis veſtre: .1.Pe.2.

ꝛ induite nouū hominē qui
ſm deum creatus eſt in iu-
ſticia ꝛ ſanctitate veritatis.
ach.8.c. Propter quod deponentes
mendaciū loquimini verita
tem vnuſquiſq; cum proxi-
mo ſuo: qm̄ ſumus inuicē
Ps.4. membra. Iraſcimini ꝛ noli
te peccare. Sol nō occidat
ſuper iracundiam veſtram.
Jac.4.b. Nolite locū dare diabolo.
Pe.4.a. Qui furabatur iam non fu
retur: magis autem laboret
operando manibus ſuis qđ
bonū eſt: vt habeat vñ tri-
buat neceſſitatem patienti.
B Omnis ſmo malus ex ore
veſtro non pcedat: ſed ſi qs
bonus ad edificationem fi-
dei: vt det gratiā audienti-
bus. Et nolite ꝯtriſtare ſpi
ritūſctm̄ dei: in quo ſignati
eſtis in die redemptionis.
Omnis amaritudo ꝛ ira ꝛ
indignatio ꝛ clamor ꝛ blaſ-
phemia tollat a vobis: cum
Col.3.b. omni malicia. Eſtote autē
inuicem benigni: miſericor-
des: donantes inuicē: ſicut
ꝛ deus in xp̄o donauit vob.
¶ Cap. ſeq. Inducit ephe-
ſios ad ſequendū chriſtum
in feruore charitatis: in de-
core ſanctitatis: ac veritate
cognita: ꝛ inſtruit perſonas
iunctas matrimonio. 5
A Eſtote ergo imitato-
an.13.d. res dei ſicut filij cha-
Jo.4.b. riſſimi: ꝛ ambulate in dile-
ctione ſicut ꝛ chriſtus dile-
xit nos: ꝛ tradidit ſemetipſ

pro nobis oblationē ꝛ ho-
ſtiam deo in odorē ſuauita
tis. Fornicatio autem ꝛ oīs
imundicia aut auaricia: nec
nominet in vobis: ſicut de-
cet ſanctos: aut turpitudo
aut ſtultiloquiū: aut ſcurri-
litas que ad rem non perti
net: ſed magis grāꝝ actio.
Hoc. n. ſcitote intelligētes: B
q; oīs fornicator: aut imun
dus: aut auarus: qđ eſt ido
lorum ſeruitus: non habet
hereditatē in regno chriſti ꝛ
dei. Nemo vos ſeducat ina
nibus verbis: ꝑpter hec. n. Col.3.a.
venit ira dei in filios diffidē
tie. Nolite ergo effici parti
cipes eoꝝ. Eratis enī aliqñ
tenebre: nūc aūt lux i domi
no. Ut filij lucis ambula- C
te. Fructus enī lucis eſt in
omni bonitate ꝛ iuſticia ꝛ
veritate. Probantes qđ ſit
beneplacitū deo. Et nolite
cōmunicare operibus in fru-
ctuoſis tenebrarum: magis
autē redarguite. Que enim
in occulto fiūt ab ipſis tur-
pe eſt ꝛ dicere. Omnia autē
que arguunt: a lumine ma-
nifeſtantur. Omne enim qđ
manifeſtat lumen eſt. Pro-
pter quod dicit: Surge qui D
dormis: ꝛ exurge a mortuis
ꝛ illuminabit te xp̄s. Vide- Col.4.a.
te itaq; frēs quō caute am-
buletis: non quaſi inſipien
tes: ſed vt ſapiētes: redimē
tes tp̄s: qm̄ dies mali ſunt.
Propterea nolite fieri im-

Ro.12.a. prudentes ſed intelligentes
.1.Teſ.4.a que ſit voluntas dei. Et no
lite inebriari vino in quo eſt
luxuria: ſed implemini ſpiri
tuſancto: loquētes: vobiſ-
metipſis in pſalmis: hym-
nis et canticis ſpiritalibus
cantantes ⁊ pſallētes in cor
dibus veſtris dño: gratias
agentes ſemper pro omni-
bus in noīe dñi nři ieſu xpi
E deo ⁊ pr̄i. Subiecti inuicē
.1.Cō.11.a. in timore xp̄i. Mulieres vi-
Col.3.c. ris ſuis ſubdite ſint ſicˉ do-
.1.Pe.3.a. mino: q̄ꝛ vir caput eſt mu-
lieris: ſicut chriſtus caput ē
eccleſie: ipſe ſaluator corpo
ris eius. Sed, ſicut eccleſia
ſubiecta eſt chriſto: ita ⁊ mu
lieres viris ſuis in oībus.
Col.3.c. Viri diligite vxores veſtras
ſicut ⁊ chriſtus dilexit eccle
ſiam: ⁊ ſeipſum tradidit pro
ea: vt illā ſanctificaret: mū-
dās eā lauacro aque in ver
bo vite: vt exhiberet ipſe ſi-
bi glorioſam eccleſiam non
habentē maculā: aut rugā:
aut aliquid huiuſmodi: ſed
vt ſit ſctā ⁊ imaculata. Ita
⁊ viri debēt diligere vxores
ſuas: vt corpora ſua. Qui
ſuā vxorem diligit: ſeipſum
diligit. Nemo enim vnquā
carnem ſuam odio habuit:
ſed nutrit ⁊ fouet eam ſicut
⁊ chriſtus eccleſiam: q̄ꝛ mē-
bra ſumus corporis eius de
carne eius ⁊ de oſſib⁹ eius.
B Propter h̄ relinquet homo
Gen.2.d. patrē ⁊ matrē ſuā: ⁊ adhere
bit vxori ſue: ⁊ erunt duo in
carne vna. Sacramētū hoc .3.Eſd.
magnū eſt. Ego aūt dico in Matt.19
xp̄o: ⁊ in eccleſia. Verūtñ ⁊ Marc.10
vos ſinguli vnuſq̄ſq̄ vxorē .1.Cor.6
ſuā ſicut ſeip̄ꝫ diligat: vxor
aūt timeat virū ſuū.

¶ Cap. ſeq. Docet ap̄ſs pa-
rentū ac filioꝝ mutuā con-
uerſationem: ⁊ redit ad in-
ſtruendū epheſios de oībus
virtutibus generaliter. 6

Filij obedite parenti- A
bus veſtris in dño. Col.3.d.
Hoc enim iuſtū eſt. Honora Exo.20.
patrem tuum ⁊ matrē tuā: Eccl.3.b.
qđ eſt mandatū primum in Matt.19
p̄miſſione: vt bene ſit tibi: Marc.10
⁊ ſis longeuus ſuper terrā.
Et vos patres nolite ad ira
cundiam p̄uocare filios ve
ſtros: ſꝫ educate illos in di-
ſciplina ⁊ correptione dñi.
Serui obedite dñis carnali Col.3.d.
bus cuꝫ timore ⁊ tremore: ad Tit.2.
in ſimplicitate cordis veſtri .1.Pe.2.
ſicut xp̄o: nō ad oculuꝫ ſer-
uientes q̄ſi hominibus pla
centes: ſed vt ſerui chriſti fa
cientes voluntatē dei ex ani
mo cū bona voluntate ſer-
uientes ſicut dño ⁊ non ho
minibus: ſciētes q̄ꝛ vnuſ-
quiſq̄ quodcunq̄ fuerit bo
nū: hoc recipiet a dño ſiue
ſeruus ſiue liber. Et vos dñi B
eadē facite illis remittentes
minas: ſcientes q̄ꝛ ⁊ illorū:
⁊ vr̄ dñs eſt in celis: ⁊ per- Ro.2.b.
ſonaꝝ acceptio nō eſt apud Col.3.d.
deū. De cetero fratres con- Act.10.

a.2.b. fortamini in dño: ⁊ in potē
Pe.1.c. tia virtutis eius. Induite
vos armaturā dei vt poſſi-
tis ſtare aduerſus inſidias
diaboli: qm̄ non eſt nobis
colluctatio aduerſus carnē
⁊ ſanguinem: ſed aduerſus
principes ⁊ poteſtates: ad-
uerſus mūdi rectores tene-
brarum harum: cōtra ſpiritualia
nequitie in celeſtibus. Pro-
C pterea accipite armaturam
dei vt poſſitis reſiſtere in die
malo: ⁊ in omnibus perfe-
cti ſtare. State ergo ſuccin-
cti lumbos veſtros in veri-
tate: ⁊ induti loricā iuſticie:
⁊ calciati pedes in prepara-
tionem euangelij pacis. In
Teſ.2.b. omnibus ſumētes ſcutū fi-
dei in quo poſſitis oīa tela
nequiſſimi ignea extinguere
⁊ galeam ſalutis aſſumite:
⁊ gladiū ſpūs qđ eſt verbuz
dei: per oēm orationē ⁊ ob-
ſecrationē orantes omni tē
pore in ſpiritu: ⁊ in ipſo vi-
gilantes in omni inſtantia:
⁊ obſecratione pro omnibus
ſanctis: ⁊ pro me: vt detur
mihi ſermo in apertione oris
mei cū fiducia notuz facere
D myſteriū euangelij: pro quo
legatione fungor in cathe-
na iſta: ita vt in ipſo audeā:
prout oportet me loqui. Ut
autē ⁊ vos ſciatis que circa
me ſunt: quid agam oīa vo
bis nota faciet tychicus cha-
riſſimus frater ⁊ fidelis mi-
niſter in dño: quem miſi ad
vos in hoc ipſum: vt cogno-
ſcatis que circa nos ſunt: ⁊
conſoletur corda veſtra. Pax
fratribus: ⁊ charitas cum fi
de a deo patre nr̄o: ⁊ dño ieſu
xp̄o. Gratia cum omnibus
qui diligūt dn̄m nr̄m ieſum
xp̄m in incorruptiōe. Amē.
¶ Explicit epiſtola pauli ad
Epheſios.
¶ Incipit argumētū in epi
ſtolam ad Philippenſes.

Philippenſes ſunt ma
cedones. Hi accepto
verbo veritatis perſtiterunt
in fide: nec receperūt falſos
apl'os. Hos collaudat apo
ſtolus: ſcribens eis a roma
de carcere per epaphroditū.
¶ Explicit argumentū.
¶ Incipit epiſtola pauli ad
Philippenſes.
¶ Cap. ſeq. Apl's agit gra-
tias de bonis philippenſi-
bus collatis quibus ſignifi
cans ſuū ſtatū ponit diſtin
ctiones predicantiū: ⁊ erga
eos ſuā charitatē: quos mo
uet ad tollerantiam perſecu
tionis. I

Paulus ⁊ timotheus A
ſerui ieſu xp̄i: omni
bus ſanctis in xp̄o
ieſu qui ſunt philip
pis cū ep̄is ⁊ diaco
nibus. Gratia vobis ⁊ pax
a deo patre nr̄o: ⁊ dño ieſu
xp̄o. Gr̄as ago deo meo in
omni memoria veſtri ſemper
in cūctis orationibus meis
pro oībus vobis cū gaudio

deprecationē faciens ſup cō
municatione vr̄a in euange
lio xp̄i a p̄ma die vſq₃ nūc:
ꝯfidēs hoc ip̄m: qꝛ qui cepit
in vobis opus bonū: perfi
ciet vſq₃ in diem chriſti ieſu.
Sicut eſt mihi iuſtū h̄ ſenti
re pro omnibus vobis: eo
q͝ habeaʒ vos in corde ⁊ in
vinculis meis ⁊ in defenſio
ne ⁊ cōfirmatione euāgelij:
ſocios gaudij mei oēs vos
B eſſe. Teſtis. n. mihi eſt deus
q̄uo cupiam oēs vos eſſe in
viſceribus ieſu xp̄i. Et hoc
oro: vt charitas vr̄a magis
ac magis abundet in omni
ſcientia ⁊ in omni ſenſu: vt
ꝓbetis potiora vt ſitis ſin-
ceres ⁊ ſine offenſa in diem
chriſti: repleti fructu iuſticie
per ieſum xp̄m in gloriam ⁊
laudē dei. Scire autē volo
vos fratres: qꝛ que circa me
ſūt: magis ad ꝓfectū vene-
runt euangelij: ita vt vincu
la mea manifeſta fierent in
xp̄o in omni p̄torio ⁊ in ce-
teris omnibus: vt plures e
fratribus in dn̄o cōfidentes
in vinculis meis: abundan
tius auderēt ſine timore ver
bum dei loqui. Quidā qdē
⁊ ꝓpter inuidiā ⁊ cōtentio-
nem: quidā aūt ⁊ ꝓpter bo
nam volūtatē xp̄m p̄dicāt.
Quidā ex charitate: ſciētes
qm̄ in defenſione euangelij
C poſitus ſum. Quidā aūt ex
ꝯtentione xp̄m annūciāt nō
ſincere: exiſtimantes preſſu-
rā ſe ſuſcitare vīculis meis.
Quid. n. Dum omnimodo
ſiue per occaſionē: ſiue per
veritatē xp̄s annunciet: ⁊ in
hoc gaudeo: ſ₃ ⁊ gaudebo.
Scio. n. qꝛ hoc mihi proue
niet ad ſalutē: per veſtram
orōnē ⁊ ſubminiſtrationem
ſp̄us ieſu xp̄i: ſm̄ expectatio
nem ⁊ ſpem meā: qꝛ in nul-
lo cōfundar: ſed in omni fi
ducia ſicut ſemp ⁊ nūc ma-
gnificabitur xp̄s in corpore
meo: ſiue per vitaʒ: ſiue per
mortē. Mihi enī viuere xp̄s
eſt ⁊ mori lucrum. Quod ſi
viuere in carne: hic mihi fru
ctus operis eſt: ⁊ qd eligam .2. Re. 2.
ignoro: coartor aūt: e duo-
bus deſideriū hn̄s diſſolui:
⁊ eſſe cū xp̄o: multomagis D
melius: permanere auteʒ in
carne: neceſſariū ꝓpter vos.
Et hoc ꝯfidens ſcio: qꝛ ma
nebo ⁊ permanebo omnib⁹
vobis ad profectū veſtrum
⁊ gaudium fidei: vt gratula
tio veſtra abundet in xp̄o ie
ſu in me: per meū aduentū
iterum ad vos. Tm̄ digne
euangelio xp̄i cōuerſamini:
vt ſiue cuʒ venero ⁊ videro
vos: ſiue abiens audiam de
vobis: qꝛ ſtatis in vno ſpiri
tu vnanimes: collaborātes
fidei euāgelij: ⁊ in nullo ter
reamini ab aduerſarijs q̄ eſt
illis cauſa perditionis: vo-
bis auteʒ ſalutis. Et hoc a
deo. Quia vobis donatū ē
pro xp̄o nō ſolū vt in eum

credatis: ſed vt etiã pro illo
patiamini: idẽ certamen ha
bentes q̃le ⁊ vidiſtis in me:
⁊ nunc audiſtis de me.
¶ Cap. ſeq. Inſtruit apl'us
Philippenſes de fidei vni
tate: vera humilitate: omni
moda ſanctitate. Et ad vl
terius inſtruendum mittit
nuncios. 2
A SI qua ergo ꝯſolatio
in xp̃o: ſi qđ ſolatium
charitatis: ſi q̃ ſocietas ſpi
ritus: ſi qua viſcera miſera
tiõis: implete gaudiũ meũ:
vt idẽ ſapiatis: eandẽ chari
tatem habẽtes: vnanimes:
idipm ſentientes. Nihil per
ꝯtentionẽ: neq̃ per inanem
gloriã: ſed in humilitate ſu
periores ſibi inuicẽ arbitrã
tes: nõ que ſua ſunt ſinguli
ꝯſiderantes: ſed ea q̃ alioꝝ.
Hoc. n. ſentite in vobis: qđ
⁊ in xp̃o ieſu. Qui cũ in for
ma dei eſſet: nõ rapinã arbi
tratus eſt eſſe ſe eq̃lem deo:
ſed ſemetipm exinaniuit for
mã ſerui accipiens in ſimili
tudinẽ hoĩum factus: ⁊ ha
bitu inuentus vt homo hu
miliauit ſemetipſum factus
obediens vſq̃ ad mortem:
ebr.2.b mortẽ aũt crucis. Propter
B qđ ⁊ deus exaltauit illum: ⁊
o.14.b. donauit illi nomẽ quod eſt
ſup omne nomẽ: vt in noĩe
ieſu omne genu flectat: cele
ſtiũ: terreſtriũ: ⁊ infernoꝝ: ⁊
omnis lingua cõfiteatur: q2
dñs ieſus xp̃us in gloria eſt
dei patris. Itaq̃ chariſſimi
mei ſicut ſemper obediſtis:
nõ in preſentia mei tm̃: ſed
multo magis nũc in abſen
tia mea cũ metu ⁊ tremore
veſtram ſalutez operamini.
Deus eſt enim qui operat̃ in
vobis: ⁊ velle: ⁊ pficere pro
bona volũtate. Omnia aũt .i. Pe. 4. b.
facite ſine murmurationib'
⁊ heſitationib': vt ſitis ſine
querela ⁊ ſimplices filij dei
ſine reprehenſione in medio
nationis praue ⁊ peruerſe:
inter quos lucetis ſicut lu C
minaria in mũdo v̄bũ vite
ꝯtinentes ad gloriã meã in
die xp̃i: q2 non in vacuũ cu
curri: neq3 in vacuũ labora
ui. Sed ⁊ ſi emulor ſupra ſa
crificiũ ⁊ obſequiũ fidei vr̃e:
gaudeo ⁊ cõgratulor omni
bus vobis. Idipſum autez
⁊ vos gaudete: ⁊ congratu
lamini mihi. Spero autẽ in
dñõ ieſu: timotheũ me cito
mittere ad vos: vt ⁊ ego bo
no animo ſim cognitis que
circa vos ſunt. Neminem
eniz habeo tã vnanimẽ: qui
ſincera affectiõe pro vobis
ſollicitus ſit. Omnes enim .i. Cor. 13. b
que ſua ſunt q̃runt: nõ que
ieſu xp̃i. Experimentũ autẽ
eius cognoſcite: q̃ꝛ ſicut
patri filius mecũ ſeruiuit in
euangelio. Hũc igitur ſpero
me mittere ad vos: mox vt
videro que circa me ſunt.
Confido autem in dñõ: q̃ꝛ
⁊ ipſe veniam ad vos cito.

D Neceſſarium aũt exiſtimaui
epaphroditũ frẽm ⁊ coope
ratorem ⁊ cõmilitonẽ meũ:
veſtrũ aũt apl'm: ⁊ miniſtrũ
neceſſitatis mee: mittere ad
vos: qm̄ quidẽ oẽs vos de
ſiderabat: ⁊ meſtus erat: ꝓ
pterea ꝙ audieratis illũ in
firmatum. Nam ⁊ infirma
tus eſt vſqȝ ad mortem: ſed
deus miſertus eſt eius. Nõ
ſolum aũt eius: verũetiam
⁊ mei: ne triſticiá ſuper triſti
ciam haberẽ. Feſtinantius
ergo miſi illum: vt viſo illo
iteruȝ gaudeatis: ⁊ ego ſine
triſticia ſim. Excipite itaqȝ
illũ cũ omni gaudio in do
mino: ⁊ eiuſmodi cũ honoꝛ
habetote: qm̄ propter opus
xp̄i vſqȝ ad morteȝ acceſſit:
tradẽs animá ſuá: vt imple
ret id qđ ex vobis deerat er
ga meũ obſequium.

¶ Cap. ſeq. Oſtendit apl's
euacuationẽ legaliũ verbo
⁊ exẽplo ſui: ac deinde ſe ex
cuſat: atqȝ philippenſes ad
ſe imitandũ inuitat. 3

A De cetero fratres mei
gaudete ĩ dño: eadeȝ
vos ſcribere mihi quidẽ nõ
pigrũ: vobis aũt neceſſariũ.
Uidete canes: videte ma
los operarios: videte conci
ſionẽ. Nos eniȝ ſumus cir
cũciſio qui ſpiritu ſeruimus
deo: ⁊ gloriamur ĩ xp̄o ieſu:
⁊ nõ in carne fiduciá haben
tes: quãq̄ ⁊ ego habeá confi
dentiá in carne. Si qs alius
videt cõfidere in carne: ego
magis circunciſus octaua
die ex genere iſrael de tribu
beniamin: hebreus: ex he Act.23.b
breis: ſm legẽ phariſeus ſȝ B
emulationẽ perſequẽs eccle
ſiam dei ſm iuſticiá que in le
ge eſt cõuerſatus ſine q̃rela.
Sed que mihi fuerũt lucra:
hec arbitratus ſum propter
xp̄m detrimẽta verũtñ exiſti
mo oĩa detrimentũ eſſe pro
pter eminentẽ ſcientiaȝ ieſu
xp̄i dñi mei: ꝓpter quẽ oĩa
detrimẽtũ feci ⁊ arbitror vt
ſtercora vt xp̄m lucrifaciaȝ:
vt ⁊ inueniar in illo nõ hñs
meá iuſticiaȝ que ex lege eſt:
ſed illá que ex fide eſt xp̄i ie
ſu: que ex deo eſt iuſticia in
fide ad cognoſcendũ illuȝ:
⁊ virtutẽ reſurrectionis ei⁹:
⁊ ſocietatẽ paſſionis illius
ꝯfiguratus morti ei⁹: ſi quo
modo occurram ad reſurre
ctionẽ q̃ eſt ex mortuis: nõ
ꝙ iam acceperim: aut iam ꝑ C
fectus ſim. Sequor auteȝ ſi
quo modo cõprehendaȝ in
quo ⁊ comprehẽſus ſum a
xp̄o ieſu. Frẽs ego me non
arbitror cõprehẽdiſſe. Unũ
aũt: que qdẽ retro ſunt obli
uiſcens: ad ea vo que ſunt
priora extendẽs meipſum:
ad deſtinatuȝ perſequor ad
brauiũ ſuperne vocationis
dei in xp̄o ieſu. Quicũqȝ er
go perfecti ſumus hoc ſen
tiamus: ⁊ ſi quid aliter ſapi
tis: ⁊ hoc vobis deus reue

labít. Verũtñ ad qđ perue-
nimus: vt idem ſapiamus:
⁊ in eadẽ permaneamus re
D gula. Imitatores mei eſto-
te fratres: ⁊ obſeruate eos q
ita ambulant ſicut habetis
formã noſtrã. Multi enim
ambulant quos ſepe dicebã
vobis: nũc aũt ⁊ flens dico
inimicos crucis xp̄i: quoꝝ
Ro.16.c. finis interitus: quoꝝ deus
venter eſt: ⁊ gloria in cõfu-
ſione ipſorũ qui terrena ſa
piũt. Noſtra aũt conuerſa
tio in celis eſt. Unde etiam
ſaluatorẽ expectamus dñm
nr̄m ieſum xp̄m: qui reforma
bit corpus humilitatis nr̄e
configuratũ corpori clarita
tis ſue: ſm̄ operationẽ virtu
tis ſue: qua etiã poſſit ſubij
cere ſibi omnia.

¶ Cap. ſeq. Firmat patiẽtiã
philippenſium apl's eos ad
ſpũalem leticiã hortando:
ac bonoꝝ perſeuerantiam:
atqȝ gratulatur de eoꝝ libe
ralitate; poniturqȝ ſalutatio
eorundem. 4

A ITaqȝ frẽs mei chariſſi
mi: et deſideratiſſimi:
gaudiũ meũ ⁊ corona mea:
ſic ſtate in dño chariſſimi.
Euchodiã rogo ⁊ ſynticen
deprecor: idipſum ſapere in
dño. Etiã rogo ⁊ te germa
ne cõpar: adiuua illas que
mecũ laborauerũt in euãge
lio cũ clemente ⁊ ceteris ad
iutoribus meis: quoꝝ noĩa
ſunt in libro vite. Gaudete
in dño ſemꝑ: iteꝝ dico gau
dete. Modeſtia vr̄a nota ſit
omnibus hoĩbus. Dñs. n.
ꝓpe eſt. Nihil ſolliciti ſitis:
ſȝ in omni oratione ⁊ obſecra
tione cũ gr̄aꝝ actione peti-
tiones vr̄e innoteſcant apud
deũ. Et pax dei q̄ exuperat B
oẽm ſenſum: cuſtodiat cor-
da vr̄a ⁊ intelligentias vr̄as
in xp̄o ieſu. De cetero fratres
q̄cũqȝ ſunt vera: q̄cunqȝ pu
dica: q̄cũqȝ iuſta: q̄cũqȝ ſan
cta: q̄cũqȝ amabilia: q̄cũqȝ
bone fame: ſi qua virtus: ſi
qua laus diſcipline hec co-
gitate: que ⁊ didiciſtis ⁊ ac-
cepiſtis ⁊ audiſtis ⁊ vidiſtis
in me. Hec agite ⁊ deus pa
cis erit vobiſcum. Gauiſus
ſum aũt in dño vehemẽt:
q̄m tandẽ aliq̄n refloruiſtis
pro me ſentire ſicut ⁊ ſentie
batis. Occupati aũt eratis.
Nõ q̄ſi ꝓpter penuriã dico C
Ego. n. didici in q̄bus ſum
ſufficiẽs eſſe. Scio ⁊ humi
liari: ſcio ⁊ abũdare. Ubiqȝ
⁊ in oĩbus inſtitutus ſum:
⁊ ſatiari ⁊ eſurire: ⁊ abũdaꝛ
⁊ penuriã pati. Oĩa poſſũ:
in eo q me ꝯfortat. Verũtñ
bene feciſtis: cõicantes tri-
bulationi mee. Scitis autẽ
⁊ vos philippenſes q in pn
cipio euangelij q̄n ꝓfectus
ſum a macedonia nulla mi
hi eccleſia cõicauit in rõne
dati ⁊ accepti: niſi vos ſoli:
quia ⁊ theſſalonicam ſemel
⁊ bis i vſum mihi miſiſtis.

D Non q2 quero datum: ſed requiro fructū abundantē in ratione vſa. Habeo autē omnia: et abundo. Repletus ſum acceptis ab epaphrodito: q̄ miſiſtis in odo
Ro.12 a. rem ſuauitatis hoſtiā acceptam placentem deo. Deus autem meus impleat omne deſiderium veſtrum ſm diuitias ſuas in gloria in xp̄o ieſu. Deo autem et patri noſtro gloria in ſecula ſeculorum amen. Salutate oēm ſanctum in chriſto ieſu. Salutant vos qui mecū ſunt fratres. Salutant vos omnes ſancti: maxime autē qui de ceſaris domo ſunt. Gratia domini noſtri ieſu chriſti cū ſpiritu veſtro. Amen.

¶ Explicit epiſtola pauli ad Philippenſes.

¶ Incipit argumentum in epiſtolam ad Coloſſenſes.

Coloſſenſes: et hi ſicut et Laodicenſes ſunt aſiani: et ipſi preuenti erant a pſeudo apoſtolis. Nec ad hos acceſſit ipſe apoſtolus: ſed ⁊ hos per epiſtolā corrigit. Audierant eni verbum ab archippo: qui et miniſterium in eos accepit. Ergo apoſtolus iam ligatus ſcribit eis ab epheſo per tychicum diaconē et oneſimum accolytum.

¶ Explicit argumentū.

¶ Incipit epiſtola pauli ad Colloſſenſes.

¶ Cap. ſeq. Apoſtolus capta beniuolentia coloſſenſium auctoritatē euangelij inducit illi firmiter eſſe credendum. 1

Paulus apl'us ieſu xp̄i per voluntatē dei et Timotheus frater his qui ſunt coloſſis ſctis et fidelibus fratrib⁹ in xp̄o ieſu. Gratia vobis et pax a deo p̄re nr̄o. Gr̄as agimus deo et p̄ri dn̄i nr̄i ieſu xp̄i ſemper pro vobis orantes: audientes fidē veſtram in xp̄o ieſu et dilectionē quā habetis in ſanctos omnes ꝓpter ſpem que repoſita eſt vobis in celis: quā audiſtis in v̄bo veritatis euāgelij qd̄ peruenit ad vos: ſicut ⁊ in vniuerſo mūdo ē: ⁊ fructificat et creſcit ſicut in vobis ex ea die qua audiſtis et cognouiſtis gratiā dei in veritate: ſicut didiciſtis ab epaphra chariſſimo cōſeruo nr̄o: qui eſt fidelis pro vob miniſter xp̄i ieſu. Qui etiā manifeſtauit nobis dilectionē veſtrā in ſpiritu. Ideo et nos ex qua die audiuim⁹: nō ceſſamus pro vobis orantes: et poſtulantes: vt impleamini agnitione volūtatis eius i omni ſapientia et intellectu ſpirituali: vt ambuletꝫ digne deo per omnia placentes in omni opere bono fructificātes et creſcentes in ſcientia dei:

in omni virtute confortati ſm potētiā claritatis eius: in omni patiētia ⁊ longanimitate cum gaudio gratias agentes deo ⁊ patri qui dignos nos fecit in partē ſortis ſanctoꝝ in lumine. Qui eripuit nos de poteſtate tenebraꝝ: ⁊ trāſtulit in regnū filij dilectiōis ſue in quo habemus redēptionē ⁊ remiſſionē pctōꝝ. Qui eſt imago dei inuiſibilis pmogenitus omnis creature: qm̄ in ipſo ꝯdita ſunt vniuerſa in celis ⁊ in terra viſibilia ⁊ inuiſibilia. Siue throni: ſiue dominationes: ſiue principatus: ſiue poteſtates: oīa per ipm
C ⁊ in ipſo creata ſūt. Et ipſe eſt ante oēs: ⁊ oīa in ipſo cō ſtant. Et ipſe eſt caput cor-
1. Cō.15.c. poris eccleſie: qui eſt principium primogenitus ex mortuis: vt ſit in oībus ipſe primatū tenens. Quia in ipſo cōplacuit oēm plenitudinē inhabitare: ⁊ per eū reconciliari oīa in ipſum pacificās per ſanguinē crucis eius: ſiue que in terris: ſiue que in celis ſunt. Et vos cū eſſetis aliqñ alienati ⁊ inimici ſenſu in operibus malis: nunc aūt reconciliauit in corpore carnis eius per mortē: exhibere vos ſanctos ⁊ imaculatos ⁊ irrephenſibiles corā ipo: ſi tñ permanetis in fide fundati ⁊ ſtabiles ⁊ īmobiles a ſpe euangelij qđ audiſtis: qđ predicatū eſt in vniuerſa creatura q̄ ſub celo ē: cuius factus ſum ego paulus miniſter: qui nunc gaudeo in paſſionibus pro vobis: ⁊ adimplebo ea que de
D ſunt paſſionū xp̄i in carne mea pro corpore eius qđ eſt eccleſia. Cuius factus ſum ego ⁊ miniſter ſm diſpenſationē dei q̄ data eſt mihi in vobis: vt impleā vbū dei: myſteriū qđ abſcōditū fuit a ſeculis ⁊ generationibus: nūc aūt manifeſtatū eſt ſanctis eius: qbus voluit deus notas facere diuitias glorie ſacramēti huius in gētibus qđ eſt xp̄s in vobis ſpes glorie: quē nos annūciauimus corripientes oēm hominē ⁊ docētes ī omni ſapiētia: vt exhibeamus oēm hoīem perfectū in xp̄o ieſu: in quo laboro certando ſm operationem eius: quā operatur in me in virtute.

¶ Cap. ſeq. Docet apl̄s precauere deceptiones per falſam ꝓphetiam legis auctoritatē per ſanctitatis ſimulationem. 2

V Olo. n. vos ſcire qualem ſollicitudinē habeā pro vobis ⁊ pro his qui A
ſunt in laodicie: ⁊ quicūq3 nō viderūt faciē meā in carne: vt cōſolenť corda ipſoꝝ inſtructi in charitate: ⁊ in omnes diuitias plenitudinis intellectus in agnitione

myſterij dei p̄ris ⁊ xp̄i ieſu: in quo ſunt oēs theſauri ſapientie ⁊ ſcientie abſcōditi. Hoc aūt dico: vt nemo vos decipiat in ſublimitate ſmonū.
.1.Cor.5.a. Nā ⁊ ſi corpore abſens
B ſum: ſʒ ſpū vobiſcum ſum gaudens ⁊ vidēs ordinē veſtrū: ⁊ firmamentū eius que in xp̄o eſt fidei veſtre. Sicut ergo accepiſtis ieſuʒ chriſtū dn̄m nr̄m: in ipſo ambulate: radicati: ⁊ ſupedificati ī ipſo: ⁊ cōfirmati ī fide ſicut ⁊ didiciſtis: abundantes in illo ī gr̃aꝝ actione. Uidete ne qs vos decipiat per philoſophiā ⁊ inanē fallaciam ſm traditionē hominū: ſm elemēta mūdi ⁊ nō ſm xp̄ʒ. Quia in ipſo inhabitat oīs plenitudo diuinitatis corporalr̄: ⁊ eſtis in illo repleti qui eſt caput oīs p̄ncipatus ⁊ poteſtatis. In quo ⁊ circūciſi eſtis: circūciſione non manufacta in expoliatione corporis carnis: ſʒ in circūciſione xp̄i cōſepulti ei in ba
C ptiſmo: in quo ⁊ reſurrexiſtis per fidē operatiōis dei q ſuſcitauit illum a mortuis.
Ephe.2.a. Et vos cū mortui eſſetis in delictis ⁊ p̄putio carnis veſtre cōuiuificauit cū illo donans vobis oīa delicta: delens qđ aduerſus nos erat chirographuʒ decreti quod erat ꝯriū nobis. Et ip̄m tulit de medio affigens illud cruci: ⁊ expoliās p̄ncipatus ⁊ poteſtates: traduxit conſidenter palā triūphās illos in ſeipſo. Nemo ergo vos iudicet in cibo aut in potu aut ī parte diei feſti aut neomenie: aut ſabbatoꝝ q̄ ſunt vmbra futuroꝝ: corpus āt D
xp̄i. Nemo vos ſeducat volens in humilitate ⁊ religio Matt.24.
ne angeloꝝ q̄ nō vidit: am Marc.13.
bulās fruſtra inflatus ſenſu Luc.21.b
carnis ſue: ⁊ non tenens caput ex quo totū corpus per nexus ⁊ cōiunctiones ſum miniſtratū ⁊ ꝯſtructū creſcit in augmentū. Si ergo mortui eſtis cū xp̄o ab elemētis hui⁹ mundi: qđ adhuc tāq̄ viuentes mūdo decernitis? Ne tetigeritis: neq̄ guſtaueritis: neq̄ ꝯtrectaueritis: que ſunt oīa in interitu ip̄o vſu ſm p̄cepta ⁊ doctrinas hominū: que ſunt rationeʒ qdē hn̄tia ſapientie in ſupſtitione ⁊ humilitate ⁊ nō ad parcendū corpori nō in honore aliquo ad ſaturitatem carnis.

¶ Cap. ſeq. Informat apl̄s de moribus gn̄aliter in depoſitione vitioꝝ ac acquiſitione virtutū: ⁊ ſpecialiter quātū ad ꝯiugatos parētes ⁊ filios atq̄ ſeruos. 3

A Igitur ſi conſurrexiſtis cū xp̄o: que ſurſū ſunt querite vbi xp̄s eſt in dextera dei ſedens: ⁊ q̄ ſurſum ſunt ſapite: non que ſuper terrā. Mortui.n.eſtis: ⁊ vita vr̄a

abſcõdita eſt cũ xp̄o in deo:
cũ aũt xp̄s apparuerit vita
vr̄a: tũc ⁊ vos apparebitis
cũ ipſo in gl'ia. Mortificate
ergo mẽbra vr̄a q̄ ſunt ſup
terrã: fornicationẽ: ĩmundi
ciam: libidinẽ: ꝯcupiſcentiã
malã: ⁊ auariciã: q̄ eſt ſimu
ꝥh.5.b. lacroꝝ ſeruitus: ꝓpter q̄ ve
B nit ira dei ſuper filios incre
dulitatis in quibus ambula
ſtis aliq̄n cum viueretis in
:br.12.a. illis. Nũc autem deponite
Pe.2.a. ⁊ vos oīa: irã: indignatio-
ꝥhe.2.e. nem: maliciã: blaſphemiã:
o.6.a. turpẽ ſermonez de ore vr̄o.
ꝥhe.4.f. Nolite mentiri inuicẽ expo
liantes vos veterẽ hominẽ
cũ actibus ſuis: ⁊ induẽtes
nouũ eũ q renouat in agni
tionẽ dei ſcḋm imaginez eius
qui creauit eũ: vbi nõ eſt gẽ
tilis: ⁊ iudeus: circuncìſio ⁊
p̄putiũ: barbarus ⁊ ſytha:
ſeruus ⁊ liber: ſed oīa ⁊ in
ꝥhe.6.b. oībus xp̄s. Induite vos er
go ſicut electi dei ſancti ⁊ di
lecti viſcera miſericordie: be
nignitatẽ: humilitatẽ: mo-
ꝥh.4.g. deſtiã: patientiã: ſupportan
tes inuicẽ ⁊ donãtes vobiſ-
metipſis ſi qs aduerſus ali-
C quẽ hꝫ querelã: ſicut ⁊ dñs
donauit vobis: ita ⁊ vos.
Sup oīa aũt hec: charitatẽ
habete qd̄ eſt vinculũ perfe
ctionis: ⁊ pax xp̄i exultet in
cordibus vr̄is: in quo ⁊ vo
cati eſtis in vno corpore: et
grati eſtote. Verbuz xp̄i ha-
bitet in vobis abundanter:
in omni ſapientia docentes
et cõmonẽtes voſmetipſos
in pſalmis ⁊ hymnis ⁊ can
ticis ſpiritualibus in gratia
cantantes in cordibus ve-
ſtris deo. Omne quodcũq̄ .1.Cor.10.g
facitis in v̄bo: aut in opere:
omnia in nomine dñi noſtri
ieſu xp̄i: gratias agẽtes deo
⁊ p̄ri per ip̄m. Mulieres ſub Eph.5.e.
dite eſtote viris: ſicut opor
tet ĩ dño. Viri diligite vxo .1.Pe.3.a.
res vr̄as ⁊ nolite amari eſſe D
ad illas. Filij obedite paren Eph.6.a.
tibus per oīa: hoc.n. placi-
tum eſt in dño. Pr̄es nolite
ad indignationẽ ꝓuocare fi
lios vr̄os: vt nõ puſillo aīo
fiant. Serui obedite per oīa Eph.6.a.
dñis carnalibꝰ: nõ ad ocu- .1.Pe.2.e.
lum ſuiẽtes q̄ſi hoībus pla
cẽtes: ſꝫ in ſimplicitate cor
dis timentes dñm. Qd̄cũq̄
facitis: ex aīo operamini: ſicˉ
dño ⁊ nõ hoībus: ſciẽtes q̄
dño accipietis retributiõez
hereditatis. Dño xp̄o ſuite.
Qui enim iniuriam facit: re
cipiet id quod inique geſſit. Ro.2.b.
Et nõ eſt perſonarum acce- Eph.6.e.
ptio apud deum. Act.10.a.

Cap. ſeq. Dños inſtruit
apoſtolus atq̄ orationibus
coloſſenſium ſe recommen-
dat oſtendens quomodo ſe
ad infideles habere debeãt:
⁊ ponitur epiſtole concluſio
et confirmatio per ſaluta-
tionem. 4

DOmini: qd̄ iuſtũ eſt ⁊ A
equũ ſuis p̄ſtate: ſciẽ

tes: q̄ṁ ⁊ vos dñm hētis in
celo. Orationi inſtate vigi-
lantes in ea in grã actione
orantes ſimul ⁊ pro nobis:
vt deus aperiat nobis oſtiū̃
ſermonis ad loquendū̃ my
ſterium chriſti: ꝓpter quod
etiã vinctus ſum: vt mani-
feſtem illud: ita vt oportet
Eph.5.d. me loqui. In ſapiētia am-
bulate ad eos qui foris ſūt:
tēpus redimentes. Sermo
veſter ſemper in grã ſale ſit
cōditus: vt ſciatis quomo
do oporteat vos vnicuiq̃
B rñdere. Que circa me ſunt:
omnia vobis nota faciet ty
chicus chariſſimus frater ⁊
fidelis miniſter ⁊ cōſeruus
in dño: quē miſi ad vos ad
hocipſum vt cognoſcat que
circa vos ſunt: ⁊ cōſoletur
corda veſtra cum Oneſimo
chariſſimo: et fideli fratre
qui ex vobis eſt: qui omnia
que hic agunt̃ nota facient
vobis. Salutat vos Ariſtar
chus concaptiuus meus:
.2.Ti.4.b. ⁊ Marcus ꝯſobrinus Bar-
C nabe: de quo accepiſtis mã
data. Si venerit ad vos ſu-
ſcipite illum. Et Ieſus qui
dicit̃ iuſtus: qui ſunt ex cir-
cūciſione. Hi ſoli ſunt adiu
tores mei in regno dei: qui
mihi fuerunt ſolatio. Salu
tat vos Epaphras q ex vo-
bis eſt ſeruus chriſti Ieſu:
ſemper ſollicitus pro vobis
in orationibus: vt ſtetis per
fecti ⁊ pleni in omni volun
tate dei. Teſtimonium eni
illi perhibeo ꝙ habet multū̃
laborē pro vobis: ⁊ pro his
qui ſunt laodicie ⁊ qui hie-
rapoli. Salutat vos lucas D
medicus chariſſimus: ⁊ de-
mas. Salutate fratres qui
ſunt laodicie ⁊ nympham:
⁊ que in domo eius eſt eccle
ſia. Et cū̃ lecta fuerit apud
vos epiſtola hec: facite vt
⁊ in laodicenſium eccleſia le
gatur: ⁊ ea que laodicenſiū̃
eſt vobis legatur. Et dicite
archippo. Uide miniſterium
quod accepiſti in domino:
vt illud impleas. Saluta-
tio mea manu pauli. Me-
mores eſtote vinculoꝝ meo
rum. Gratia dñi nr̃i ieſu xp̄i
vobiſcum. Amen.

¶ Explicit epiſtola pauli ad
Coloſſenſes.

¶ Incipit argumentum in
epiſtolam ad Theſſalonicē
ſes primam.

Theſſalonicenſes ſunt
macedones: qui acce
pto uerbo ueritatis perſtite
runt in fide: etiam in perſe-
cutione ciuium ſuoꝝ. Pre-
terea nec receperunt falſos
apoſtolos: nec ea que a fal-
ſis apoſtolis dicebant̃. Hos
collaudat apl's ſcribens eis
ab athenis: per Tychicum
diaconem: et Oneſimū̃ acco
lytum.

¶ Explicit argumentū̃.

¶ Incipit epiſtola pauli ad
Theſſalonicenſes prima.

¶ Cap. ſeq. Apoſtolus agit
gratias de theſſalonicenſiū
bona incohatione: atq; hu
ius bonitatis diffuſione. 1
A PAulus ⁊ ſiluanus
⁊ timotheus eccle-
ſie theſſalonicenſiū
in deo p̄re noſtro ⁊
dn̄o ieſu xp̄o: gra-
tia vobis ⁊ pax. Gr̄as agi-
mus deo ſemper pro omni
bus vobis: memoriaz veſtri
facientes in orōnibus nr̄is
B ſine intermiſſiōe: memores
operis fidei veſtre ⁊ laboris
⁊ charitatis ⁊ ſuſtinētie dn̄i
nr̄i ieſu xp̄i: ante deum ⁊ pa
trem nr̄m. Sciētes fratres
dilecti a deo electionem ve
ſtrā: q2 euangeliū noſtrū nō
fuit ad vos in ſermone tm̄:
ſed ⁊ in virtute ⁊ in ſp̄ūſctō
⁊ in plenitudine multa: ſicͤ
ſcitis quales fuerimus in vo
C bis ꝓpter vos. Et vos imi
tatores nr̄i facti eſtis ⁊ dn̄i:
excipientes verbū in tribu-
latione multa cum gaudio
ſp̄ūſſancti: ita vt facti ſitis
forma omnib' credentibus
in Macedonia ⁊ in achaia.
A vobis enī diffamatus eſt
ſermo dn̄i: nō ſolū in mace
donia ⁊ in Achaia: ſed ⁊ in
omni loco fides vr̄a que eſt
ad deum profecta eſt: ita vt
non ſit nobis neceſſe quicq̄
D loqui. Ipſi enim de nobis
annunciāt qualem introitū
habuerimus ad vos: ⁊ quō
conuerſi eſtis ad deū a ſimu
lacris ſeruire deo viuo ⁊ ve
ro: ⁊ expectare filiū eius de
celis quē ſuſcitauit ex mor-
tuis ieſum: qui eripuit nos
ab ira ventura.
¶ Cap. ſeq. Conſolat̄ ap̄ls
theſſalonicēſes in aduerſis
per ꝯformitatē ad ip̄m atq;
ad eccl'iā hieroſolymitaꝝ. 2
NAm ⁊ ipſi ſcitis fr̄es A
introitū nr̄m ad vos
q2 non inanis fuit: ſed ante
paſſi multa ⁊ contumelijs
affecti ſicut ſcitis in philip-
pis: fiduciam habuimus in
deo nr̄o loqui ad vos euan
geliū dei in multa ſollicitu
dine. Exhortatio enim nr̄a
nō de errore: neq; de imun-
dicia: neq; in dolo: ſ; ſicut
ꝓbati ſumus a deo: vt cre-
deretur nobis euāgeliuz ita
loqmur: nō q̄ſi hoībus pla
centes: ſed deo qui probat
corda nr̄a. Neq; eniz aliqn̄
fuimus in ſmone adulatio
nis ſicut ſcitis: neq; in occa
ſione auaricie: deus teſtis ē:
nec q̄rentes ab hoibus glo B
riam: neq; a vobis: neq; ab
alijs: cum poſſemus vobis
oneri eē: vt xp̄i ap̄li. Sed fa
cti ſumus paruuli in medio
veſtrū: tāq̄ ſi nutrix foueat
filios ſuos: ita deſiderātes
vos cupide: volebamus tra
dere vobis: nō ſolū euange
lium dei: ſed etiā aīas nr̄as
qm̄ chariſſimi nobis facti
eſtis. Memores enim facti
eſtis fr̄es laboris nr̄i: ⁊ fati-

gationis:nocte ⁊ die operá
tes:ne quē veſtrum grauare
mus:ꝓdicauimus in vobis
euangeliū dei. Vos teſtes
eſtis ⁊ deus:q̄ȝ ſancte ⁊ iu-
ſte et ſine querela vobis qui
credidiſtis affuimus:ſic̄ ſci-
C tis q̄liter vnūquēq; veſtrū:
ſicut pr̄ filios ſuos depreca
tes vos ⁊ conſolantes:teſti
ficati ſumus: vt ambulare-
tis digne deo qui vocauit
vos in ſuū regnū ⁊ gloriá.
Ideo ⁊ nos gr̄as agimus
deo ſine intermiſſione: q̄ꝛ
cū accepiſſetis a nobis v̄bū
auditus dei:accepiſtis illud
nō vt verbum hominū:ſed
ſicut eſt vere verbuȝ dei:qui
operat̄ in vobis qui credidi
ſtis. Vos eniȝ imitatores fa
cti eſtis fratres eccleſiaꝝ dei
que ſūt in iudea in xp̄o ieſu:
qꝛ eadem paſſi eſtis: ⁊ vos a
contribulibus vr̄is:ſicut et
ipſi a iudeis: qui et dn̄m oc
ciderunt ieſum ⁊ ꝓphetas:
D ⁊ nos perſecuti ſunt: et deo
nō placēt:et oībus hoībus
aduerſant̄: ꝓhibentes vos
gentibus loq vt ſalui fiant:
vt impleát pc̄tá ſua ſemper.
Peruenit eniȝ ira dei ſuper
illos vſq; in finē. Nos aūt
fratres deſolati a vobis ad
tp̄s hore: aſpectu nō corde
abundantius feſtinauimus
faciē veſtrá videre cū multo
deſiderio: q̄ꝛ voluimus ve
nire ad vos:ego quidē pau
lus ⁊ ſemel et iteꝝ:ſed impe
diuit nos ſathanas. Que ē
enim nr̄a ſpes:aut gaudiū:
aut corona glorie? Nonne
vos añ dn̄m nr̄m ieſum xp̄ȝ
in aduentu eius? Vos eniȝ
eſtis gloria nr̄a et gaudiū.

¶ Cap.ſeq. Apl's mittit ti-
motheū ad ꝯſoládū theſſa
lonicenſes:ponit̄ vtilitas re
uerſionis eiuſdē cū apoſtoli
deprecatione pro theſſaloni
cenſibus. 3

PRopter qd non ſuſti- A
nentes amplius:pla-
cuit nobis remanere athe-
nis ſolis:et miſimus timo-
theū fratrē nr̄m et miniſtrū
dei in euangelio xp̄i:ad con
firmandos vos et exhortan
dos pro fide vr̄a: vt nemo
moueat̄ in tribulationibus
iſtis? Ipſi enim ſcitis q̄ in h̄ B
poſiti ſumus. Nam et cum
apud vos eſſemus ꝓdiceba
mus vob paſſuros nos tri-
bulationes:ſicut et factū eſt
et ſcitis. Propterea et ego
amplius nō ſuſtinēs niſi ad
cognoſcendū fidē veſtrá:ne
forte tēptauerit vos is q tē
ptat:et inanis fiat labor no
ſter. Nūc aūt veniēte timo
theo ad nos a vobis:et an-
nunciáte nobis fidē et cha-
ritatē veſtrá: et qꝛ memoriá
nr̄i hētis bonā:ſemper de- C
ſiderantes nos videre:ſicut
et nos quoq; vos:ideo con
ſolati ſumus fr̄es in vobis:
in omni neceſſitate et tribu
latione nr̄a per fidē veſtraȝ:

qm̄ nūc viuimus: ſi vos ſta
tis in dño. Quā enim grāꝝ
actionē poſſumus deo retri
buere pro vob in omni gau
dio quo gaudemus ꝑpter
vos ante deū noſtrū: nocte
ac die abūdantius orantes
vt videamus faciē veſtram:
et cōplaceamus ea q̄ deſunt
D fidei veſtre: Ipſe autē deus
et pr̄ nr̄ et dñs ieſus xp̄s di
rigat viam noſtraȝ ad vos.
Uos autē dñs multiplicet:
et abūdare faciat charitatē
veſtrā in inuicem: et in oēs:
quēadmodum et nos in vo
bis ad ꝯfirmāda corda vr̄a
ſine querela in ſanctitate añ
deū et patrē noſtrū in aduē
tu dñi nr̄i ieſu xp̄i cū oībus
ſanctis eius. Amen.

¶ Cap. ſeq. Apl's increpat
theſſalonicēſes de vitio for
nicationis cupiditatis: ocio
ſitatis: immoderati luctus
mortuorum. 4

A De cetero ergo fratres
rogamus vos et ob
ſecramus i domino ieſu: vt
quēadmodū accepiſtis a no
bis: qūo oporteat uos am
bulare et placere deo: ſic et
ambuletis: ut abūdetis ma
gis. Scitis enim q̄ precepta
dederim uobis p dñm ieſū.
Ro.12.a. Hec eſt enim uoluntas dei
Eph.5.d. ſanctificatio veſtra: ut abſti
neatis uos a fornicatione:
ut ſciat unuſquiſq; ueſtrum
uas ſuū poſſidere in ſanctifi
catione et honore: non in
paſſione deſiderij ſicut et gē
tes que ignorāt deū. Et ne
qs ſupergrediat̄: neq; circū
ueniat in negocio frēm ſuū:
qm̄ uindex eſt dñs de his
oībus ſicut prediximus uo B
bis et teſtificati ſumus. Nō
eni uocauit nos deus in im
mundiciā: ſed in ſanctifica
tionem. Itaq; qui hec ſper
nit: nō hominē ſpernit: ſed
deū: qui etiā dedit ſpm̄ ſuū
ſanctū in nobis. De charita Joā.15.b.
te aūt fraternitatis non ne
ceſſe habuimus ſcribere uo
bis. Ipſi.n. uos a deo didi .1.Jo.4.c.
ciſtis: ut diligatis inuicem.
Etenim illud facitis in oēs C
fratres: in uniuerſa macedo
nia. Rogamus autem uos
fratres: ut abūdetis magis:
et operam detis ut quieti ſi
tis: et ut ueſtrum negociuȝ
agatis et operemini manib⁹
ueſtris ſicut precepimus uo
bis: et ut honeſte ambuletis
ad eos qui foris ſūt: et nul
lius aliqd deſideretis. No
lumus auteȝ uos ignorare
frēs de dormiētibus ut nō
cōtriſtemini ſicut et ceteri q
ſpem non hñt. Si.n. credi D
mus q̄ ieſus mortuus eſt et
reſurrexit ita et deus eos q
dormierūt per ieſum addu
cet cū eo. Hoc.n. vobis di
cimus in uerbo dñi: q2 nos
qui uiuimus: qui reſidui ſu
mus in aduētu dñi nō pue
niemus eos qui dormierūt.
Qm̄ ipſe dñs in iuſſu et in

voce archāgeli et ī tuba dei
.1.Cor.15.c. deſcendet de celo: et mortui
qui in xp̄o ſunt reſurgēt pri
mi. Deinde nos q uiuimus
qui relinquimur ſimul rapie
mur cū illis in nubibus ob
uiā xp̄o in aera: ⁊ ſic ſemper
cū dn̄o erimus. Itaq3 cōſo
lamini inuicē in v̄bis eſtis.
¶ Cap. ſeq. Apl'us cautos
reddit theſſalonicenſes: de
die mortis futura: ac de die
iudicij gn̄al': et īducit theſſa
lonicenſes: vt bn̄ ſe habeāt
ad ꝓximū et ad deū. 5
A De tpibus aūt et mo
mentis frēs nō indi
getis ut ſcribamus uobis.
.2.Pe.3.c. Ipſi.n. diligenter ſcitis: qr
Apoc.3.a. dies dn̄i ſicut fur ī nocte ita
ueniet. Cū eni3 dixerint pax
et ſecuritas: tūc repentinus
eis ſuꝑueniet interitus ſicut
dolor in vtero hn̄tis: et nō
effugiēt. Uos aūt frēs non
eſtis ī tenebris: ut uos dies
ille tāq̄ fur comprehēdat.
Oēs.n. uos filij lucis eſtis:
et filij diei. Non ſumus no
B ctis neq3 tenebrarum. Igitur
nō dormiamus ſicut et cete
ri: ſed uigilemus et ſobrij ſi
mus. Qui.n. dormiunt: no
cte dormiūt: et q ebrij ſunt:
Eſa.59.d. nocte ebrij ſunt. Nos autē
Eph.6.c. qui diei ſum⁹ ſobrij ſimus:
induti loricā fidei et chari
tatis: et galea3 ſpem ſalutis:
qm̄ nō poſuit nos deus in
irā: ſed in acqſitionē ſalutis
per dn̄m nr̄m ieſu3 xp̄m qui
mortuus ē pro nobis: ut ſi
ue uigilemus: ſiue dormia
mus: ſimul cū illo uiuam⁹.
Propter qd̄ ꝯſilamini inui
cem: et edificate alterutrū: ſi
cut et facitis. Rogamus āt C
uos frēs: ut noueritis eos q
laborāt inter uos: et p̄ſunt
uobis dn̄o et monent uos:
ut hēatis illos abūdantius
in charitate ꝑꝑ opus illorum:
et pacē habete cū eis. Roga
mus aūt uos frēs: corripite
ingetos: cōſolamini puſilla
nimes: ſuſcipite infirmos:
patientes eſtote ad oēs. Ui
dete ne qs malu3 pro malo D
alicui reddat: ſ3 ſemꝑ qd̄ bo
nū eſt ſectamini in inuicem
et in oēs. Semꝑ gaudete: ſi Eccl.18.c.
ne intermiſſione orate in oī Luc.18.a.
bus gr̄as agite. Hec eſt eni3
uoluntas dei in xp̄o ieſu in
oibus uobis. Spūm nolite
extinguere: ꝓphetias nolite
ſpernere. Oia aūt ꝓbate: qd̄
bonū eſt tenete: ab oī ſpecie
mala abſtinete uos. Ipſe āt
deus pacis ſctificet vos per
oia: vt īteger ſpūs veſter et
aīa et corpus ſine q̄rela ī ad
uētu dn̄i nr̄i ieſu xp̄i ſeruet.
Fidelis eſt q uocauit uos: q .1.Cor.1.b.
etiam faciet. Frēs orate pro
nobis. Salutate fratres oēs
in oſculo ſctō. Adiuro uos
per dn̄m ut legat̄ ep'la hec
oibus ſctis frib⁹. Grā dn̄i
nr̄i ieſu xp̄i vobiſcū. Amē.
¶ Explicit epiſtola pauli ad
Theſſalonicenſes prima.

¶ Incipit argumentum in
epiſtolam ſecundam.

AD Theſſalonicenſes
ſecũdã ſcribit epl'am
apl's: ⁊ notũ facit eis de tẽ-
poribus nouiſſimis ⁊ de ad
uerſarij deiectione. Scribit
hanc epl'am ab athenis per
titum diaconẽ ⁊ oneſimum
accolytum.

¶ Explicit argumẽtũ.

¶ Incipit epiſtola pauli ad
Theſſalonicenſes ſecunda.

¶ Cap. ſeq. Grãs agit apl's
de bona theſſalonicẽſiũ cõ-
uerſatione: orando pro me
liori conſummatione. 1

A PAulus ⁊ ſiluanus
⁊ timotheus: eccle
ſie theſſalonicenſiũ
in deo patre noſtro
⁊ dño ieſu xp̃o: grã
vobis ⁊ pax a deo patre nr̃o
⁊ dño ieſu xp̃o. Grãs agere
B debemus ſemp deo pro vo-
bis frẽs: ita vt dignũ ẽ: qm̃
ſupercreſcit fides vr̃a ⁊ abũ
dat charitas vniuſcuiuſq;
veſtrũ ĩ inuicẽ: ita vt ⁊ noſ-
ipſi in vobis gloriemur in
eccleſijs dei pro paciẽtia vr̃a
⁊ fide ⁊ in oĩbus pſecutioni
bus vr̃is ⁊ tribulationibus
quas ſuſtinetis in exemplũ
iuſti iudicij dei: vt digne ha
C beamini ĩ regno dei p quo
⁊ patimini: ſi tamẽ iuſtũ eſt
apud deũ retribuere retribu
tionẽ his qui vos tribulãt:
⁊ vobis qui tribulamini re-
quiẽ nobiſcũ in reuelatione
dñi ieſu de celo cum angelis
virtutis eius in flãma ignis
dantis vindictã his qui nõ
nouerũt deũ: ⁊ qui nõ obe-
diunt euãgelio dñi nr̃i ieſu
xp̃i. Qui penas dabũt in in
teritu eternas a facie dñi ⁊ a
gloria virtutis eius: cũ ve- D
nerit glorificari ĩ ſctis ſuis:
⁊ ammirabilis fieri ĩ oĩbus
qui crediderũt: qr creditũ eſt
teſtimoniũ noſtrum ſup vos
in die illo. In quo etiã ora
mus ſemp pro vobis vt di-
gnetur vos vocatione ſua
deus: ⁊ impleat oẽm volun
tatẽ bonitatis ſue ⁊ opus fi
dei ĩ virtute: vt clarificet no
men dñi nr̃i ieſu xp̃i in vob:
⁊ vos in illo: ſm gratiã dei
noſtri ⁊ dñi ieſu xp̃i.

¶ Cap. ſeq. Remouet erro
rem apl's de aduentu anti-
chriſti: de quo vlterius oſtẽ
dit veritatem. 2

ROgamus autem vos A
frẽs per aduentũ dñi
nr̃i ieſu xp̃i ⁊ nr̃e ꝯgregatio
nis in ip̃m vt non cito mo-
ueamini a veſtro ſenſu: neq;
terreamini: neq; per ſpiritũ:
neq; per ſermonem: neq; per
epiſtolã tãq̃ p nos miſſam:
quaſi inſtet dies dñi. Ne qs Matt. 23. a.
vos ſeducat vllo mõ. Qm̃ Marc. 13. b.
niſi venerit diſſenſio primũ: Luce. 21. b.
⁊ reuelatus fuerit hõ pecca Eph. 5. b.
ti filius pditionis: q aduer- B
ſatur ⁊ extollit ſupra omne
qđ dicit deus: aut qđ colit:
ita vt in templo dei ſedeat:

oſtendens ſe tāq̃ ſit deus. Non retinetis q̄ cū adhuc eſſem apud vos: hec dicebā vobis. Et nūc qd detineat ſcitis vt reueletᷣ in ſuo tp̄e. Nā myſteriū iā opatᷣ iniqui tatis: tm̄ vt qui tenet: nunc teneat: donec de medio fiat
Eſa.11.a. Et nūc reuelabitur ille iniquus quē dn̄s ieſus interficiet ſpū oris ſui: ⁊ deſtruet illuſtratione aduentus ſui: eum cuius eſt aduentus ſm
C operationē ſathane in omni virtute et ſignis et ꝓdigijs mēdacibus ⁊ in omni ſeductione iniqtatis his qui pereunt: eo q̄ charitatē veritatis nō receperūt vt ſalui fierēt. Ideo mittet illis deus opationē erroris vt credant mēdacio: vt iudicentur oēs qui nō crediderūt veritati: ſed conſenſerūt iniquitati. Nos aūt debemus gratias agere deo ſemper pro vobis
D fratres dilecti a deo: q̄ elegerit nos deus p̄mitias in ſalutē in ſanctificatione ſpūs ⁊ in fide veritatis: in qua et vocauit vos per euangeliuꝫ noſtrū in acquiſitiōe glorie dn̄i noſtri ieſu xp̄i. Itaq̃ fratres ſtate ⁊ tenete traditiones quas didiciſtis: ſiue per ſermonē: ſiue per epiſtolam noſtram. Ipſe autem dn̄s noſter ieſus chriſtus ⁊ deus ⁊ pr̄ noſter qui dilexit nos: ⁊ dedit conſolationem eternā: ⁊ ſpem bonaꝫ in gratia: exhortetᷣ corda veſtra ⁊ confirmet in omni opere ⁊ ſermone bono.

¶ Cap. iii. Petit apl's theſſalonicenſibus orōnē ſuffragij: atq̃ inſortat eos in regeneratione mali: atq̃ incitat ad laborē manuū. 3

De cetero frēs orate ꝓ nob vt ſmo dei currat ⁊ clarificetᷣ ſicut ⁊ apud vos: ⁊ vt liberemur ab importunis ⁊ malis hoibus. Nō enim omniū eſt fides. Fidelis aūt deus eſt qui cōfirmabit vos: ⁊ cuſtodiet a malo. Confidimus autē de vobis frēs in dn̄o: qm̄ quecūq̃ precepimus: ⁊ facitis: ⁊ facietis. Dn̄s autē dirigat corda vr̄a in charitate dei: ⁊ patiētia xp̄i. Denūciamus autē vobis frēs in noie dn̄i nr̄i ieſu xp̄i vt ſubtrahatis vos ab omni fratre ambulāte inordinate ⁊ nō ſm traditionem quā acceperūt a nobis. Ipſi enim ſcitis quēad modū oporteat imitari nos quoniā nō inquieti fuimus inter vos: neq̃ gratis panē manducauimus ab aliquo: ſed in labore et fatigatione nocte ac die operantes: ne quē veſtrum grauaremus. Nō quaſi nō habuerimus poteſtatē: ſed vt noſmetipſos formā daremus vobis ad imitandum nos. Nam et cum eſſemus apud vos hoc denūciabamus vobis:

Margin: A (beside "De cetero"); B (beside "Dn̄s autē dirigat"); .1.Cor.11 (beside "ſed in labore"); C (beside "Nō quaſi").

quia ſi quis non vult operari: nec manducet. Audiuimus eniꝫ inter vos quoſdã ambulantes inquiete nihil operantes: ſed curioſe agentes. His autem qui eiuſmodi ſunt denunciamus ⁊ obſecramus in dño ieſu christo: vt cum ſilentio operantes ſuum panẽ mãducent.
Gal. 5. b. Vos autem fratres nolite
D deficere bñfacientes. Quod ſi quis non obedierit verbo noſtro: per epiſtolam hunc notate: ⁊ nõ cõmiſceamini cum illo vt confundatur. Et nolite quaſi inimicũ extimare: ſed corripite vt fratrẽ. Ipſe autem deus pacis det vobis pacem ſempiternam in omni loco. Dominus ſit cum omnibus vobis. Salutatio mea manu pauli: qḋ eſt ſignum in omni epiſtola. Ita ſcribo. Gratia domini noſtri ieſu christi cum omnibus vobis. Amen.

¶ Explicit epiſtola pauli ad Theſſalonicenſes ſecunda.

¶ Incipit argumentum in epiſtolam ad Timotheum primam.

Timotheuꝫ inſtruit et docet de ordinatione epiſcopatus et dyaconij: et omnis eccleſiaſtice diſcipline ſcribens ei a laodicia per tychicum diaconem.

¶ Explicit argumẽtũ.

¶ Incipit epiſtola pauli ad Timotheum prima.

¶ Cap. I. Timotheũ cõmonet apl's vt nõ attendat genealogijs ac legalib⁹ obſeruantijs: ac gratias agit deo ꝓuocatione ad apoſtolatũ: atq; inducit timotheũ ad reſiſtendum doctoribus falſitatis. I

Paulus apl's ieſu xp̄i ſm imperiũ dei A
ſaluatoris noſtri ⁊ xp̄i ieſu ſpei nr̄e: timotheo dilecto filio in fide: gr̄a et miſericordia ⁊ pax a deo p̄re ⁊ xp̄o ieſu dño nr̄o. Sicut rogaui te vt remaneres epheſi cum irẽ in macedoniã: vt denunciares qbuſdã ne aliter docerẽt: neq; intenderẽt fabulis et genealogiis interminatis: que q̄ones p̄ſtant magis q̄ edificationẽ dei q̄ eſt in fide. Finis autẽ p̄cepti eſt charitas: de corde puro et ↄſcia bona: et fide nõ ficta.
A qbus qdã aberrantes cõ B
uerſi ſunt in vaniloquiũ: volentes eẽ legis doctores: nõ intelligẽtes: neq; q̄ loquũť: neq; de quibus affirmant.
Scimus aũt q2 bona eſt lex Ro. 7. c.
ſi qs ea legitime vtať: ſcien- Gal. 4. a.
tes hoc q2 lex iuſto non eſt poſita: ſed iniuſtis ⁊ nõ ſub
ditis impiis ⁊ peccatorib⁹: Exo. 10. a.
ſceleratis ⁊ ↄtaminatis: pa- 21. a.
tricidis ⁊ matricidis: homi Leui. 18. a.
cidis: fornicarijs: maſculo- .1. Cor. 5. c.
rũ ↄcubitoribus plagiarijs: mendacibus ⁊ periuris: ⁊ ſi

quid aliud ſane doctrine ad
uerſatur: que eſt ſm euange
lium glorie beati dei qđ cre
C dituꝫ eſt mihi. Gratias ago
ei qui me cōfortauit in chri
ſto ieſu domino noſtro: qꝛ
fidelem me exiſtimauit po
nēs in miniſterio. Qui prius
blaſphemus fui et perſecu
tor et cōtumelioſus: ſed mi
ſericordiam dei conſecutus
ſum: qꝛ ignorans feci in in
credulitate. Superabunda
uit autē gratia domini no
ſtri cū fide ꝛ dilectione q̄ eſt
ī.4.c. in chriſto ieſu. Fidelis ſer
mo et omni acceptione di
D gnus: qꝛ chriſtus ieſus ve
nit in hunc mundū pecca
tores ſaluos facere: quorū
.1.Cor.15.c. primus ego ſum. Sed ideo
miſericordiam conſecutus
ſum: vt in me primo oſten
deret chriſtus ieſus omnem
patientiam ad informatio
nem eoꝝ qui crediturì ſunt
illi in vitam eternam. Regi
autem ſeculorū immortali
inuiſibili ſoli deo honor et
glia: in ſecula ſeculoꝝ amē.
Hoc preceptum cōmendo
tibi fili timothee ſm prece
dentes in te prophetias: vt
milites in illis bonam mili
tiam habens fidem ꝛ bonā
conſcientiam. Quam qui
dam repellentes circa fideꝫ
naufragauerūt: ex qbus eſt
hymeneus ꝛ alexāder quos
tradidi ſathane: vt diſcant
non blaſphemare.

¶ Cap. ſeq. Inſtruit apl̄us
timotheum de actu orandi
ꝛ modo ac deinde de oratio
ne loquitur quo ad populū
ſubiectum. 2

A Obſecro igitur primū
omnium fieri obſecra
tiones: orationes: poſtula
tiones: gratiarum actiones
pro omnibus hominibus:
pro regibus ꝛ omnibus qui
in ſublimitate cōſtituti ſunt:
vt quietā ꝛ tranquillā vitā
agamus in omni pietate ꝛ B
caſtitate. Hoc enim bonū eſt ī.5.a.
ꝛ acceptum corā ſaluatore
noſtro deo: qui omnes ho
mines vult ſaluos fieri: et
ad agnitionē veritatis veni
re. Unus enim deus: vnus
ꝛ mediator dei ꝛ hoīum ho
mo xp̄s ieſus: q dedit redē
ptionē ſemetipm pro oīb᷒.
Cuius teſtimonium tpibus
ſuis confirmatū eſt: in quo .2.Tim.1
poſitus ſum ego p̄dicator ꝛ
apl̄s. Ueritatē dico nō mē C
tior: doctor gentiū in fide ꝛ
veritate. Uolo ergo viros
orare in omni loco: leuātes
puras manus ſine ira ꝛ di
ſceptatione. Similiter ꝛ mu .1.Pe.3.
lieres in habitu ornato cuꝫ
verecūdia ꝛ ſobrietate ornā
tes ſe ꝛ nō in tortis crinib᷒
aut auro aut margaritis vel
veſte precioſa: ſed qđ decet
mulieres ꝓmittētes pietatē
per opera bona. Mulier in .2.Cor.1.
ſilentio diſcat: cū omni ſu
biectione. Docere autē mu D

lieri nõ permitto: neqꝫ do-
minari in virum: ſed eſſe in
ſilentio. Adam eniꝫ primus
formatus eſt: deinde Eua:
⁊ Adam non eſt ſeductus:
mulier autem ſeducta in pre
uaricatione fuit. Saluabit
autẽ per filioꝝ generationẽ
ſi permanſerit in fide ⁊ dile-
ctione ⁊ ſanctificatione cuꝫ
ſobrietate.

¶ Cap. ſeq. Docetur timo-
theus ordinare gradus ec-
cleſie tam quo ad ephesios
ꝙ quo ad diacones ac vxo-
res eoꝝ: ⁊ ponitur ratio pre
dictorum. 3

A F Idelis ſmo. Si quis
epiſcopatuꝫ deſiderat
Titũ.1.b. bonũ opus deſiderat. Opor
tet enim epiſcopũ irreprehẽ
ſibilem eſſe: vnius vxoris vi
rũ: ſobriũ: ornatũ: pruden-
tem: pudicum: hoſpitalem:
doctorẽ: non vinolentum:
non percuſſorẽ: ſed mode-
ſtum: non litigioſum: non
cupidũ: ſed ſue domui bene
prepoſituꝫ: filios habentem
ſubditos cũ omni caſtitate.
Si quis aũt domui ſue pre-
eſſe neſcit quõ eccleſie dei di
B ligentiã habebit? Non neo
phitum: ne in ſuperbiã ela-
tus in iudicium incidat dia
boli. Oportet autẽ ⁊ illum
teſtimonium habere bonuꝫ
ab his qui foris ſunt: vt nõ
in opprobrium incidat ⁊ in
laqueum diaboli. Diacones
ſimiliter pudicos: nõ bilin-
gues: nõ multo vino dedi-
tos: non turpe lucrũ ſectan
tes: hñtes myſteriũ fidei in
ꝯſcientia pura. Et hi autem
ꝓbentur primũ: ⁊ ſic mini-
ſtrent nullũ crimen hñtes.
Mulieres ſilr pudicas: non C
detrahẽtes: ſobrias: fideles
in omnibus. Diacones ſint
vnius vxoris viri: qui filijs
ſuis bene ꝑſint: ⁊ ſuis domi
bus. Qui.n. bñ miniſtraue
rint: gradũ bonũ ſibi acqui
rent: ⁊ multã fiduciã in fide
que eſt in xp̄o ieſu. Hec tibi
ſcribo fili timothee: ſperãs D
me venire ad te cito. Si aũt
tardauero: vt ſcias quomõ
oporteat te in domo dei cõ
uerſari que eſt eccleſia dei vi
ui: columna ⁊ firmamentũ
veritatis. Et manifeſte ma-
gnũ eſt pietatis ſacramentũ
qđ manifeſtatũ eſt in carne:
iuſtificatum eſt in ſpũ: appa
ruit angelis: ꝑdicatũ eſt gen
tibus: creditũ eſt in mũdo:
aſſumptũ eſt in gloria.

¶ Cap. ſeq. Excludit apo-
ſtolus modũ docendi erro-
neum: ac ponit verum do-
cendi modum. 4

S Piritus aũt manife- A
ſte dicit: qꝛ in nouiſſi Timo.3.a.
mis tpibus diſcedent quidã .2.Pe.3.a.
a fide: attendentes ſpiritibꝰ Iud.1.f.
erroris ⁊ doctrinis demo-
nioꝝ in hypocriſi: loquẽtiũ
mẽdaciũ ⁊ cauteriatã habẽ
tiũ ſuã conſcientiã: ꝓhiben
tiũ nubere: abſtinere a cibis

quos deus creauit ad perci
piendū cū grãꝝ actione fi-
delibus: ꝛ his qui cognoue
B rūt veritatē. Quia oīs crea
tura dei bona ē: ꝛ nihil reij
ciendū qḋ cū grãrū actione
percipit. Sanctificat. n. per
verbū dei ꝛ orōnē. Hec pro
ponēs fratrib⁹: bonus eris
miniſter xp̄i ieſu enutritus
vbis fidei et bone doctrine
.2.Ti.2.d. quā aſſecutus es. Ineptas
aūt ꝛ aniles fabulas deuita.
Exerce āt teip̄m ad pietatē.
Nā corporalis exercitatio
C ad modicū vtilis ē. Pietas
aūt ad oīa vtilis eſt: pmiſ-
ſionē hñs vite que nunc eſt
S.1.c. ꝛ future. Fidelis ſmo et oī
acceptiōe dignus. In hoc
enī laboramus et maledici
mur: q: ſperamus in deum
viuū: q eſt ſaluator omniū
hominū: maxime fidelium.
Precipe hec ꝛ doce. Nemo
adoleſcentiā tuā cōtemnat:
ſed exēplū eſto fidelium: in
vbo: in ꝯuerſatione: in cha
ritate: in fide: in caſtitate.
D Dū venio attēde lectioni ex
hortatiōi ꝛ doctrine. Noli
negligere grãm q̄ in te eſt: q̄
data eſt tibi per pphetā cū
impoſitione manuū preſby
terij. Hec meditare: in his
eſto: vt pfectus tuus mani
feſtus ſit oībus. Attēde. n.
tibi ꝛ doctrine: inſta ī illis.
Hoc enim faciēs ꝛ teipſum
ſaluum facies: et eos qui te
audiunt.

¶ Cap. ſeq. Inſtruit apl̄us
timotheū de viduis: ꝛ dicit
que videre vidue ſunt docē
do: ac loquitur de puiſione
miniſtroꝝ eccleſie: docēs de
actis iudicandi et puniendi
ſubiectos.

5

SEniorē ne increpaue A
ris: ſed obſecra vt pa
trē. Iuuenes vt frēs anus
vt mr̄es: iuuēculas vt ſoro
res: in oī caſtitate. Viduas
honora: que vere vidue ſūt.
Si qua aūt vidua filios aut
nepotes hz: diſcat primum
domū ſuā regere ꝛ mutuā
vicem reddere parentibus.
Hoc. n. acceptū ē corā deo.
Que autem vere vidua eſt S.2.b.
ꝛ deſolata ſperet in deum:
et inſtet obſecrationibus et
orōnibus nocte et die. Nā
que in delicijs ē: viuēs mor
tua eſt. Et hoc p̄cipe: vt irre
prehēſibiles ſint. Si qs aūt
ſuoꝝ ꝛ maxime domeſticoꝝ
curā nō hz: fidem negauit:
ꝛ eſt īfideli deterior. Vidua
eligat non minus ſexaginta
annoꝝ: q̄ fuerit vnius viri B
vxor: in opibus bonis: teſti
moniū habēs: ſi filios edu
cauit: ſi hoſpitio recepit: ſi
ſctōꝝ pedes lauit: ſi tribula
tionē patiētibus ſubminiſtra
uit: ſi omne opus bonū ſub
ſecuta eſt. Adoleſcentiores
aūt viduas deuita. Cū enī
luxuriate fuerit in xp̄o nubē
volūt: hñtes dānationē: q:
p̄mā fidē irritā fecerūt. Si-

mul aũt ⁊ ocioſe diſcũt cir-
cũire domos: nõ ſolũ ocio
ſe ſed ⁊ v̄boſe ⁊ curioſe: lo
quẽtes q̄ nõ op₃. Volo aũt
iuniores nubẽ: filios pcrea
C re: matreſfamilias eẽ: nullá
occaſiones dare aduerſario
maledicti gr̃a. Jam.n.q̄dá
ↄuerſe ſunt retro poſt ſatha
ná. Si qs fidelis h₃ viduas
ſũminiſtret illis: vt nõ gra-
uetur eccl̄ia: vt his q̄ v̄e vi-
due ſunt: ſufficiat. Qui bñ
preſunt pſ byteri duplici ho
nore digni hẽanť: maxime q
laborát in v̄bo ⁊ doctrina.
Luk.25.a. Dicit.n. ſcriptura. Nõ alli
gabis os boui trituranti: et
dignus eſt oparius mercede
Cor.9.b. ſua. Aduerſus pſ bŕm accu
ſationẽ noli recipe: niſi ſub
duob⁹ aut trib⁹ teſtib⁹. Pec
D cátes corá oibus argue: vt
Luk.19.b. ⁊ cęteri timorẽ habeát. Te-
ſtor coram deo ⁊ xp̄o ieſu ⁊
electis angelis eius: vt hec
cuſtodias ſine preiudicio: ni
hil faciẽs in alterá ptẽ decli
nádo. Manus cito nemini
ĩpoſueris: neq₃ cõicaueris
pctis alienis. Teipm caſtu₃
cuſtodi. Noli adhuc aqua₃
bibeŕ: ſ₃ modico vino vtere
ppter ſtomachũ tuũ ⁊ fre-
quentes tuas infirmitates.
Quorũdá hominũ peccata
manifeſta ſunt pcedentia ad
iudiciũ: quorũdá aũt ſubſe
quũť. Sil'r ⁊ fctá bona ma-
nifeſta ſunt: ⁊ q̄ aliter ſe hñt
abſcondi nõ poſſunt.

Cap. ſeq. Inducit aplus
epos ad cuſtodiá pauperu₃
in ſuitio dños: ac demũ in
ducit ad ſectandá: humili-
tatẽ: pietatẽ: et ceteras vir-
tutes. 6

Quicũq₃ ſunt ſub iu A
go ſerui dños ſuos
omni honore dignos arbi-
trentur: ne nomen dñi ⁊ do
ctrina blaſphemeť. Qui aũt
fideles hñt dños nõ contẽ
nant: qr frẽs ſunt: ſ₃ magis
ſeruiát: quia fideles ſunt ⁊
dilecti: qr bñficij participes
ſunt: hec doce ⁊ exhortare.
Si quis aliter docet: et nõ
acquieſcit ſanis ſermonib⁹
dñi nr̃i ieſu xp̄i: ⁊ ei que ſm
pietatẽ eſt doctrine: ſuperb⁹
nihil ſciẽs: ſed languẽs cir-
ca q̄ões ⁊ pugnas verbo⁊ B
ex q̄bus oriunť inuidie: con
tentiões: blaſphemie: ſuſpi
tiones: male ↄflictiones ho
minũ mente corruptor: ⁊ q
a veritate priuati ſunt: exiſti
mantiũ queſtũ eſſe pietate₃.
Eſt aũt q̄ſtus magnus: pie-
tas cũ ſufficiẽtia. Nihil.n. Eccl'.5.a.
intulimus in hũc mundũ:
haud dubiũ: qr nec auferre
quid poſſumus. Hñtes aũt Job.1.d.
alimẽta ⁊ quibus tegamur:
his ↄtenti ſimus. Ná q vo
lunt diuites fieri: incidũt in
tẽptationẽ ⁊ in laqueũ dia-
boli: ⁊ deſideria multa inu-
tilia ⁊ nociua: que mergunt
hoĩes ĩinteritũ ⁊ pditionẽ.
Radix.n. omniũ malor eſt Eccl'.10.b.

cupiditas: quã qdã appetẽtes errauerũt a fide: ꝛ inſeruerunt ſe doloꝛibꝰ multis.
E Tu autẽ o hõ dei hec fuge.
.2. Ti.2.d. Sectare vo iuſticiã: pietatẽ: fidẽ: charitatẽ: patiẽtiã: mãſuetudinẽ. Certa bonũ certamẽ fidei: appꝛehẽde vitã eternã i q̃ vocatus es: ꝛ cõfeſſus bonã cõfeſſionẽ coꝛã multis teſtibus. Pꝛecipio tibi coꝛã deo q iuſtificat oĩa: ꝛ xp̄o ieſu: q teſtimoniũ reddidit ſub põtio pilato bonã cõfeſſionẽ: vt ſues mãdatũ ſine macula irrepꝛehenſibile vſq; in aduẽtu; dñi nr̃i ieſu xp̄i: quẽ ſuis tp̄ibus oſtẽdet
Apo.19.c. beatus ꝛ ſolus potẽs: rex regũ ꝛ dñs dñantiu;: q ſolus h; imoꝛtalitatẽ: ꝛ lucẽ habitat inacceſſibilẽ: quẽ nullus
Joã.1.b.
.1. Jo.4.c. hoĩu; vidit: ſ; nec vidẽ pt: cui honoꝛ ꝛ impiũ ſempiter
D nũ: amẽ. Diuitibꝰ huiꝰ ſecli pcipe nõ ſublime ſape: neq; ſpare in incerto diuitiaꝝ: ſ; in deo viuo qui pſtat nobis oĩa abũde ad fruendũ: bene agere: diuites fieri in bonis opibus: facile tribuẽ: cõicare: theſaurizare ſibi fũdamẽtũ bonũ in futuꝝ: vt appꝛhẽdãt bonã vitã. O timothee depoſitũ cuſtodit: deuitans pphanas vocũ nouitates: ꝛ oppõnes falſi noĩs ſcie: q̃ qdã pmittẽtes circa fidẽ exciderũt. Gr̃a tecũ. Amẽ.

¶ Explicit epiſtola pauli ad Timotheum pꝛima.

¶ Incipit argumentum in epiſtolam ſecundam.

ITem timotheo ſcribit de exhoꝛtatione martyrij: ꝛ omni regula veritatis: ꝛ quid futurũ ſit tẽpoꝛibus nouiſſimis: ꝛ de ſua paſſione ſcribẽs ei ab vꝛbe roma.

¶ Explicit argumentũ.

¶ Incipit epiſtola pauli ad Timotheum ſecunda.

¶ Cap. ſeq. Inducit apl̄us timotheũ ad ꝯſtanter pꝛedicandũ chꝛiſti ex pontificati dignitate: ac pꝛedicantium paucitate. 1

PAulus apl̄us ieſu xp̄i per voluntate; dei ſm̄ pmiſſione; vite q̃ eſt i xp̄o ieſu: timotheo chariſſimo filio: gr̄a ꝛ miſericoꝛdia ꝛ pax a deo pr̄e nr̄o: et xp̄o ieſu dño nr̄o. Gratias ago deo meo cui ſuio a pgenitoribus meis in ꝯſcia pura: q̄ ſine intermiſſione habeã tui memoꝛiã in oꝛonibus meis nocte ac die deſiderãs te videre. Memoꝛ lachꝛymaru; tuaru;: vt gaudio implear. Recoꝛdationẽ accipiẽs eiꝰ fidei q̃ eſt in te nõ ficta: que ꝛ habitauit pmũ i auia tua loide ꝛ mr̃e tua eunice: certus ſum aũt q̄ ꝛ in te. Pꝛopter quã cãm ammoneo te: vt reſuſcites gratiã dei q̃ eſt in te p impoſitionẽ manuũ meaꝝ. Nõ. n. dedit nobis deus ſpũm timoꝛis ſ; virtu A Ro.1.a. B Ro.8.c.

tis: ⁊ dilectionis ⁊ ſobrieta
tis. Noli itaqꝫ erubeſcere te
ſtimonium dñi nři: neqꝫ me
vinctuꝫ eius: ſed collabora
euãgelio ſm virtutẽ dei: qui
C nos liberauit ⁊ vocauit vo-
Ti.3.f. catione ſua ſancta: non ſm
opera noſtra: ſed ſm ꝓpoſi
tum ſuũ ⁊ gratiaꝫ q̃ data eſt
nobis in xp̃o ieſu ante tẽpo
ra ſecularia. Manifeſtata eſt
aũt nunc per illuminationẽ
ſaluatoris nři ieſu xp̃i: qui
deſtruxit quidẽ mortẽ: illu-
minauit aũt vitã ⁊ incorru-
Ti.2.b. ptionẽ per euãgeliũ: in quo
poſitus ſum ego predicator
⁊ apľs ⁊ magiſter gentium.
Ob quã cauſam etiam hec
patior: ſed non confundor.
Scio enim cui credidi: ⁊ cer
tus ſum: qꝛ potẽs eſt depo-
ſitũ meũ ſeruare in illũ diẽ.
Formã habe ſanoꝝ verboꝝ
que a me audiſti in fide ⁊ di
lectione in chriſto ieſu. Bo-
num depoſitum cuſtodi per
ſpiritũ ſanctũ qui habitat in
D nobis. Scis enim hoc ꝙ
auerſi ſunt a me omnes qui
in aſia ſunt: ex q̃bus eſt phi-
letus et Hermogenes. Det
miſericordiaꝫ dñs oneſifori
domui: quia ſepe me refrige
rauit: ⁊ cathenam meã non
erubuit: ſed cũ romã veniſ-
ſet ſollicite me q̃ſiuit ⁊ inue
nit. Det illi dñs inuenire mi
ſericordiã a deo in illa die.
Et quãta epheſi miniſtrauit
mihi: tu melius noſti.

¶ Cap. ſeq. Sollicitat apľs
timotheũ ad exequẽdũ pre-
dicationis officium: ac mo-
net ipſum iuuenilia deſide-
ria fugere.

2

Tu ergo fili mi cõfor- A
tare in gr̃a que eſt in
xp̃o ieſu: ⁊ que audiſti a me
per multos teſtes hec cõmẽ
da fidelib⁹ hoĩbus q̃ idonei
erũt: ⁊ alios docere. Labo-
ra ſicut bonus miles chriſti
ieſu. Nemo militãs deo: im
plicat ſe negocijs ſeculari b⁹:
vt ei placeat cui ſe ꝓbauit.
Nã ⁊ q̃ certat in agone nõ
coronabit: niſi legitime cer
tauerit. Laborãtẽ agricolã .1.Cor.9.b.
opꝫ p̃mũ de fructib⁹ accipe.
Intellige q̃ dico: dabit eniꝫ B
tibi dñs ĩ oĩbus intellectũ.
Memor eſto dñm ieſum xp̃ꝫ
reſurrexiſſe a mortuis ex ſe-
mine dauid ſm euangelium
meũ in quo laboro vſqꝫ ad
vincula quaſi male operãs:
ſed v̂bũ dei nõ eſt alligatũ.
Ideo oĩa ſuſtineo ꝓpter ele
ctos: vt ⁊ ipſi ſalutem cõſe-
quant̃ que eſt in xp̃o ieſu cũ
gloria celeſti. Fidelis ſmo.
Nam ſi cõmortui ſumus: C
⁊ conuiuemus: ſi ſuſtinebi-
mus ⁊ ꝯregnabim⁹: ſi nega
uerim⁹: ⁊ ille negabit nos:
ſi non credimus: ille fidelis
permanet: negare ſeip̃m nõ
põt. Hec cõmone teſtificãs
corã deo. Noli ꝯtẽdere ver
bis: ad nihil. n. vtile eſt: niſi
ad ſubuerſionẽ audientiuꝫ.

Sollicite aũt cura teipm ꝓ-
babilẽ exhibẽ deo: operariũ
incõfuſibilẽ recte tractantẽ
vbũ vitatis. Prophana aũt
⁊ vaniloqa deuita. Multuʒ
enim ꝓficiũt ad impietatẽ:
⁊ ſmo eoꝝ vt cancer ſerpit.
Ex qbus ẽ hymeneus ⁊ phi
letus: qꝛ a vitate exciderunt
dicẽtes reſurrectionẽ iam fa
ctã: ⁊ ſubuerterũt quorũdã
fidẽ. Sed firmũ fũdamẽtũ
dei ſtat hñs ſignaculũ hoc.
Cognouit dñs q ſunt eius:
⁊ diſcedat ab iniqtate oĩs q
inuocat nomẽ dñi. In ma-
gna aũt domo nõ ſolũ ſunt
vaſa aurea ⁊ argẽtea: ſʒ ⁊ li-
gnea ⁊ fictilia: ⁊ qdã qdẽ in
honorẽ: qdã aũt in cõtume
D liã. Si qs ergo emũdauerit
ſe ab iſtis: erit vas in hono-
rẽ ſanctificatũ ⁊ vtile dño:
ad omne opus bonũ para-
.1.Ti.4.b. tũ. Iuuenilia aũt deſideria
Ibidẽ.6.c. fuge; ſectare vo iuſticiam: fi
dẽ; ſpẽ; charitatẽ; ⁊ pacem:
cũ his qui inuocãt dñm de
ad Ti.3.c. corde puro. Stultas auteʒ
⁊ ſine diſciplina qõnes deui
ta: ſciens, qꝛ generant lites.
Seruũ autem dñi nõ opoꝛ
tet litigare: ſʒ manſuetũ eſſe
ad oẽs: docibilẽ: patienteʒ:
cũ modeſtia corripientẽ eos
qui reſiſtunt veritati; neqñ
deus det illis penitentiã ad
cognoſcendã veritatẽ: ⁊ re-
ſipiſcant a diaboli laqueis a
quo captiui tenentur ad ip-
ſius voluntatem.

¶ Cap. ſeq. hortaſ aplſs ti-
motheũ ad pdicãdũ: ꝓpter
falſoꝝ pdicatoꝝ multiplica
tionẽ futuram ⁊ inchoatã:
ac ponitur timothei moni-
tio de firmitate. 3

Hoc aũt ſcito: qꝛ in no A
uiſſimis diebus inſta- 1.Tim.4
bũt tẽpora piculoſa: ⁊ erũt .2.Pe.2.
hoĩes ſeipſos amãtes: cupi Iude.1.f.
di: elati: ſupbi: blaſphemi:
parẽtibus nõ obediẽtes: in
grati: ſceleſti: ſine affictiõe:
ſine pace: criminatores: in-
cõtinentes: imites: ſine be
nignitate: ꝓditores: ꝓter-
ui: tumidi: et voluptatum
amatores magis q̃ dei: ha-
bentes ſpeciẽ qdẽ pietatis:
virtutẽ aũt eius abnegãtes.
Et hos deuita. Ex his eniʒ B
ſũt q penetrãt domos: ⁊ ca
ptiuas ducunt mulierculas
oneratas pctis: qui ducunt
varijs deſiderijs: ſemp diſcẽ
tes: ⁊ nũq̃ ad ſciam verita-
tis puenientes. Quẽadmo- Exo.7.b.
dũ aũt iãnes ⁊ mãbres reſti
terũt moyſi: ita ⁊ hi reſiſtũt
veritati: hoĩes corrupti mẽ
te: reprobi circa fidẽ: ſed vl-
tra nõ ꝓficient. Inſipientia C
enĩ eoꝝ manifeſta erit oĩb⁹:
ſicut ⁊ illoꝝ fuit. Tu auteʒ
aſſecutus es meã doctrinã:
inſtitutionẽ: ꝓpoſitũ: fidẽ:
longanimitatẽ: dilectioneʒ:
patientiã: pſecutiones: paſ-
ſiones: q̃lia mihi facta ſunt
antiochie: iconij: liſtris: q̃-
les perſecutiones ſuſtinui:

⁊ ex oĩbus me eripuit dñs.
Et oẽs qui pie volũt viuere
in xp̃o ieſu perſecutionẽ pa
tientᷣ. Mali autẽ hoĩes ⁊ ſe-
ductores ꝓficient in penis
errãtes ⁊ in errorẽ mittẽtes.
B Tu vo ꝑmane in his q̃ didi
ciſti: ⁊ credita ſunt tibi ſciẽs
a quo didiceris. Et qꝛ ab in
fantia ſacras lr̃as noſti: q̃ te
pñt inſtruere ad ſalutẽ per fi
.Pe.i.d. dẽ q̃ eſt in xp̃o ieſu. Oĩs.n.
ſcriptura diuinitus inſpira-
ta vtilis ẽ ad docẽdũ: ad ar
guendũ: ad corripiendũ: ad
erudiendũ in iuſticia: vt pfe
ctus ſit homo dei ad omne
opus bonũ inſtructus.
¶ Cap. ſeq. Predicit apl'us
multiplicationẽ maloꝝ au-
ditoꝝ cũ denunciatione ſui
martyrii: ⁊ aduentum timo
thei ad ſe flagitat: ⁊ amicos
ſalutat. 4
A TEſtificor coram deo
⁊ ieſu xp̃o: q iudica-
turus eſt viuos ⁊ mortuos:
⁊ per aduentum ipſius ⁊ re
gnũ eius: p̄dica verbũ: inſta
opportune: importune: ar-
gue: obſecra: increpa in om
ni patiẽtia ⁊ doctrina. Erit
enim tp̃s cũ ſanã doctrinã
nõ ſuſtinebũt: ſed ad ſua de
ſideria coaceruabũt ſibi ma
giſtros ꝓrurientes auribus:
⁊ a veritate quidẽ auditum
auertẽt: ad fabulas aũt cõ-
uertentur. Tu vo vigila: in
oĩbus labora: opus fac euã
geliſte: miniſteriũ tuũ imple:

ſobrius eſto. Ego enim iam B
delibor: ⁊ tp̃s reſolutionis
mee inſtat. Bonũ certamen
certaui: curſum ꝯſũmaui: fi
dem ſeruaui. In reliquo re
poſita eſt mihi corona iuſti-
cie: quã reddet mihi dñs in
illa die iuſtus iudex. Nõ ſo
lum aũt mihi: ſed ⁊ his qui
diligũt aduentũ eius. Feſti-
na ad me vẽire cito. Demas
enim me reliqͣt diligens hoc
ſeculũ ⁊ abiit theſſalonicã:
creſcens in galatiã: titus in
dalmatiã: lucas eſt mecũ ſo
lus. Marcum aſſume ⁊ ad- Colo.4.d.
duc tecũ: eſt enim mihi vti- C
lis in miniſterio. Tychicũ
aũt miſi epheſum. Penulã
quã reliqui troade apud car
pum veniens affer tecũ: ⁊ li
bros: maxime aũt membra
nas. Alexãder erarius mul
ta mala mihi oſtẽdit: reddet
illi dñs ſm opera eius: quẽ
⁊ tu deuita. Valde.n. reſti-
tit vbis nr̃is. In p̄ma mea
defenſiõe nemo mihi affuit:
ſed oẽs me dereliquerũt: nõ
illis imputetᷣ. Dñs aũt mihi
aſtitit ⁊ ꝯfortauit me: vt per
me p̄dicatio impleatᷣ: ⁊ au-
diãt oẽs gẽtes: ⁊ liberatus
ſum de ore leonis. Libera- D
uit me dñs ab omni ope ma
lo: ⁊ ſaluũ faciet in regnum
ſuũ celeſte: cui gloria ĩ ſecu
la ſeculoꝝ. Amen. Saluta
priſcã ⁊ aqlã ⁊ oneſifori do-
mũ. Eraſtus remãſit corin-
thi: trophinũ autem reliqui

ſ̄firmũ myleti. Feſtina ante
hiemem venire. Salutãt te
eubolus ⁊ pudens ⁊ linus
⁊ claudia ⁊ frẽs oẽs. Dñs
ieſus xp̃s cũ ſpũ tuo. Gra-
tia vobiſcum. Amen.

¶ Explicit epiſtola pauli ad
Timotheũ ſecunda.

¶ Incipit argumentum in
epiſtolam ad Titum.

Titus commonefacit
⁊ inſtituit de ꝯſtõne
pſ byterij: ⁊ de ſpũali cõuer
ſatione ⁊ hereticis vitãdis:
qui traditionibus iudaicis
credũt: ſcribẽs ei a nicopoli.

¶ Explicit argumẽtũ.

¶ Incipit epiſtola pauli ad
Titum.

¶ Cap. ſeq. Titum inſtruit
apl's quales debeat epiſco-
pos ordinare: ⁊ quomodo
mali ſunt increpandi. 1

A Paulus ſeruus dei:
apl's autẽ ieſu xp̃i:
ſm fidem electoruz
dei: ⁊ agnitionem
veritatis: q̃ ſm pie
tatem eſt in ſpẽ vite eterne:
quã ꝓmiſit qui nõ mẽtitur
deus añ tempora ſecularia:
manifeſtauit aũt tẽporibus
ſuis verbũ ſuũ in p̄dicatio-
ne: que credita eſt mihi ſm
p̄ceptum ſaluatoris nr̃i dei:
tito dilecto filio ſm cõmu-
nem fidem: gr̃a ⁊ pax a deo
p̄re ⁊ xp̃o ieſu ſaluatore no-
B ſtro. Huius rei gr̃a reliqui te
crete: vt ea que deſunt corri
gas: ⁊ cõſtituas ꝑ ciuitates
pſ bŕos ſicut ⁊ ego diſpoſui
tibi ſi qs ſine crimine ẽ vni'
vxoris vir: filios hñs fide-
les nõ in accuſatione luxu-
rie aut nõ ſubditos. Opor- .1.Ti.3.a
tet. n. ep̃m ſine crimine eſſe:
ſicut dei diſpẽſatorẽ: nõ ſu-
perbũ: nõ iracundũ: nõ vi-
nolentũ: nõ percuſſorẽ: nõ
turpis lucri cupidũ: ſed ho
ſpitalem: benignũ: ſobriuz:
iuſtũ: ſanctũ: ꝯtinentẽ: am-
plectentẽ eũ qui ſm doctri-
nam eſt fidelem ſermonẽ: vt
potens ſit exhortari in do-
ctrina ſana: ⁊ eos qui cõtra
dicunt arguere. Sunt enim C
multi etiã inobedientes: va
niloqui ⁊ ſeductores: maxi-
me qui de circũciſione ſunt
quos oportet redargui: qui
vniuerſas domos ſubuer-
tunt: docẽtes que nõ opor
tet turpis lucri gratia. Dixit
quidã ex illis ꝓprius ipſoꝝ
ꝓpheta. Cretenſes ſemper
mendaces: male beſtie ven-
tris pigri. Teſtimoniũ hoc
verũ eſt. Quã ob cauſam in D
crepa illos dure vt ſani ſint
in fide: non intendentes iu
daicis fabulis ⁊ mandatis
hominũ auerſantiũ ſe a ve-
ritate. Omnia mũda mun- Ro.14.d.
dis: coinquinatis aũt ⁊ infi
delibus nihil eſt mũdũ: ſed
inquinate ſunt coꝝ: ⁊ mens
⁊ ꝯſciẽtia. Cõfitenť ſe noſſe
deũ: factis aũt negãt: cũ ſint
abominati ⁊ incredibiles: et
omne opus bonũ reprobi.

¶ Cap. ſeq. Apl's titum in-
ſtruit ad informandum exi-
ſtentem in ſtatu ſenili: iuue-
nili: ac ſeruili. 2

A TU autẽ loquere que
decent ſanam doctri
nã. Senes vt ſobrij ſint pu
dici: prudẽtes: ſani in fide:
in dilectione: in patientia.
Anus ſimiliter ĩ habitu ſan
cto: non criminatrices: non
multo vino ſeruiẽtes: bene
docentes: vt prudentiã do-
ceant. Adoleſcentulas vt
viros ſuos ament filios ſu-
os diligant: prudentes: ca-
ſtas: ſobrias: domus curã
habentes: benignas: ſubdi-
tas viris ſuis: vt non blaſ-
phemetur verbũ dei. Juue-
nes ſimiliter hortare vt ſo-
B brij ſint. In omnibus teip-
ſum prebe exemplum bono
rum operum: in doctrina:
in integritate: in grauitate.
Verbum ſanum irreprehẽſi
bile: vt is qui ex aduerſo eſt
C vereatur: nihil habens ma-
Eph.6.a. lum dicere nobis. Seruos
Colo.3.d. dominis ſuis ſubditos eſſe:
1.Pe.2.c. in omnibus placentes: non
ꝯtradicentes: non fraudan
tes: ſed in omnibus fidẽ bo
nam oſtendentes: vt doctri
nam ſaluatoris noſtri dei or
nent ĩ omnibus. Apparuit
enim gratia dei ⁊ ſaluatoris
noſtri omnibus hominibus
erudiẽs nos: vt abnegãtes
impietatẽ ⁊ ſecularia deſide
ria: ſobrie et iuſte ⁊ pie viua
mus in hoc ſeculo: expectã D
tes beatã ſpẽ ⁊ aduentũ glo
rie magni dei et ſaluatoris
nr̃i ieſu xp̃i: qui dedit ſemet
ipm̃ pro nobis: vt nos redi
meret ab omni iniquitate: et
mundaret ſibi populũ acce
ptabilem ſectatorẽ bonoꝝ
opeꝝ. Hec loquere ⁊ exhor
tare: ⁊ argue cũ omni impe
rio. Nemo te ꝯtemnat.
¶ Cap. ſeq. Oſtendit apl's
qñ populus debeat ſe hr̃e
erga principes cum rõne di
cti: atq; erga hereticos: ⁊ an-
nectit ſalutationem. 3

A ADmone illos princi
pibus et poteſtatib⁹
ſubditos eſſe: dicto obedire
ad omne opus bonũ para
tos eſſe neminẽ blaſphema
re: nõ litigioſos eſſe: ſ; mo
deſtos: oẽm oſtendẽtes mã
ſuetudinẽ ad omnes homi
nes. Eramus enĩ aliquãdo
⁊ nos inſipiẽtes: increduli:
errãtes: ſeruiẽtes deſiderijs
⁊ voluptatib⁹ varijs: in ma
licia ⁊ inuidia agẽtes: odibi
les: odiẽtes inuicẽ. Cũ aũt B
benignitas ⁊ humanitas ap
paruit ſaluatoris noſtri dei:
non ex operibus iuſticie que .2.Tim.1.a.
fecimus nos: ſed ſm̃ miſeri
cordiã ſuã ſaluos nos fecit
per lauacrũ regenerationis
⁊ renouationis ſp̃ũſancti:
quẽ effudit in nos abunde
per ieſum xp̃m ſaluatorem
noſtrũ: vt iuſtificati gratia
ipſius herẽdes ſimus ſm̃ ſpẽ

C vite eterne. Fidelis ſmo eſt.
Et de his volo te ꝯfirmare:
vt curent bonis operibus
preeſſe qui credūt deo. Hec
ſunt bona ⁊ vtilia homini-
.2.Ti.2.d. bus. Stultas autē queſtio-
nes ⁊ genealogias ⁊ conten
tiones ⁊ pugnas legis deui
ta. Sunt enim inutiles et
vane. Hereticum hominem
poſt vnā et ſecundam corre
ptionem deuita ſciens quia
ſubuerſus eſt qui eiuſmodi
eſt: ⁊ delinquit cum ſit pro-
prio iudicio cōdemnatus.
D Cum miſero ad te artemā:
aut tychicum: feſtina ad me
venire nicopolim. Ibi eniꝫ
ſtatui hyemare. Zenam le-
giſperitum ⁊ apollo ſollici-
te premitte: vt nihil illis de
ſit. Diſcant autem et veſtri
bonis operibus preeſſe ad
vſus neceſſarios: vt nō ſint
infructuoſi. Salutāt te qui
mecum ſunt omnes. Salu
ta eos qui nos amant in fi-
de. Gratia dei cū omnibus
vobis. Amen.

¶ Explicit epiſtola Pauli
ad Titum.

¶ Incipit argumentum in
epiſtolam ad Philemonē.

Philemoni familiares
litteras facit pro one-
ſimo ſeruo eius: ſcribens ei
ab vrbe Roma de carcere
per ſupraſcriptū oneſimū.

¶ Explicit argumētū.

¶ Incipit epiſtola pauli ad
Philemonem.

¶ Cap. ſeq. Apoſtolus ſcri
bit philemōi formās ad eū
petitionē de recipiēdo oneſi
mo: ⁊ adiūgit ſalutatiōes. I

Paulus vinctus xpi A
ieſu: ⁊ Timotheus
frater philemoni di
lecto adiutori nro:
⁊ apple ſorori cha-
riſſime: ⁊ Archippo cōmili
toni nro: ⁊ eccleſie que ī do
mo tua eſt gra vobis et pax
a deo pre noſtro: et dño ieſu
xpo. Gratias ago deo meo
ſemp memoriā tui faciēs in
orōnibus meis audiēs cha
ritatē tuā ⁊ fidē quā habes
in dño ieſu: ⁊ in oēs ſctōs:
vt cōicatio fidei tue euidēs
fiat in agnitione oīs operis
boni in xpo ieſu. Gaudium
enim magnū habui ⁊ ꝯſola
tionē in charitate tua: qr vi
ſcera ſanctoꝝ requieuerūt ꝑ B
te frater. Propter qd multā
fiduciā hñs in xpo ieſu im-
perādi tibi qd ad rē ptinet:
ꝑpter charitatē magis obſe
cro cū ſis talis vt paulus ſe
nex: nūc aūt ⁊ vinctus ieſu
xpi: obſecro te pro meo filio
quē genui vīculis oneſimo
qui tibi aliqñ inutilis fuit:
nūc aūt ⁊ mihi ⁊ tibi vtilis:
quē remiſi tibi. Tu aūt illū
vt mea viſcera ſuſcipe. Quē
ego voluerā mecū detinere:
vt pro te mihi miniſtraret in
vinculis euāgelij. Sine cō- C
ſilio aūt tuo nihil volui fa-
cere: vti ne velut ex neceſſita

te bonū tuū eſſet: ſed volū-
tarium. Forſitan. n. ideo di
ſceſſit ad horam a te: vt in
eternū illū recipes: iam non
vt ſeruū: ſed pro ſeruo cha-
riſſimū frēm: maxime mihi.
Quāto aūt magis tibi ⁊ in
carne ⁊ in dño. Si ergo ha
bes me ſociū: ſuſcipe illum
ſicut me. Si aūt aliquid no
cuit tibi aut debet: hoc mihi
D impute. Ego paulus ſcripſi
mea manu: ego reddam: vt
nō dicā tibi ꝙ ⁊ teīpm mihi
debes. Ita frat̄ ego te fruar
in dño: refice viſcera mea in
xp̄o. Cōfidens in obediētia
tua ſcripſi tibi: ſciens qm̄ et
ſuper id qđ dico facies. Si-
mul ⁊ para mihi hoſpitiuʒ:
nam ſpero per oꝛōnes vr̄as
donari me vobis. Salutat
te epaphꝛas ꝯcaptiuꝰ meus
in xp̄o ieſu: marcus ariſtar-
chus: demas ⁊ lucas adiu-
toꝛes mei. Gratia dñi no-
ſtri ieſu chꝛiſti cū ſpiritu ve
ſtro. Amen.

¶ Explicit epiſtola pauli ad Philemonem.

¶ Incipit argumentum in epiſtolam ad Hebꝛeos.

IN pꝛimis dicendū eſt:
cur apl̄s paulus ī hac
epl̄a ſcribēda nō ſeruauerit
morē ſuū: vt vel vocabuluʒ
noīs ſui vel oꝛdinis deſcri-
beret dignitateʒ. Hec cā eſt:
ꝙ ad eos ſcribēs: qui ex cir
cūciſione crediderāt q̄ſi gen
tium apl̄s et non hebꝛeoꝝ:
ſciens quoqʒ eoꝝ ſuperbiaʒ
ſuāqʒ humilitatē ipſe demō
ſtrans meritū officij ſui no-
luit anteferre. Nā ſili mō etiā
ioānes apl̄s ꝓpter humili-
tatē in ep̄l̄a ſua nomen ſuū
eadē rōne non ꝓtulit. Hanc
ergo epl̄am fert apl̄s ad he-
bꝛeos ꝯſcriptā hebꝛaica lin
gua miſiſſe: cuius ſenſum ⁊
oꝛdinē retinēs lucas euāge
liſta poſt exceſſuʒ apl̄i pauli
greco ſermone cōpoſuit.

¶ Explicit argumētū.

¶ Incipit epiſtola pauli ad ad Hebꝛeos.

¶ Cap. ſeq. Ponit̄ excellen
tia xp̄i qui eſt datoꝛ noue le-
gis: qꝛ ē pr̄i coeternus ⁊ cō-
ſubſtātialis equalis in ptāte
⁊ dignitate: ⁊ ꝙ in his chꝛi-
ſtus pꝛefert̄ angelis. 1

MUltipharie: A
multiſqʒ mo
dis olim deꝰ
loquēs patri-
bus in ꝓphe-
tis: nouiſſime diebꝰ iſtis lo-
cutus eſt nobis in filio: quē
cōſtituit heredē vniuerſoꝝ:
per quē fecit ⁊ ſecula. Qui
cū ſit ſplendoꝛ gloꝛie ⁊ figu
ra ſubſtātie eius: poꝛtanſqʒ
oīa v̄bo virtutis ſue: purga
tionē pctōꝝ faciēs ſedet ad B
dexterā maieſtatis ī excelſis
tāto melioꝛ āgelis effectus:
quāto differētius p̄ illis no
men hēditauit. Cui. n. dixit
aliqñ angeloꝝ: filius meus Pſ.2.
es tu: ego hodie genui te.

Act.13.e. Et rurſum. Ego ero illi in
.2.Re.7.b. patrē: ⁊ ipſe erit mihi ī filiū.
C Et cū iterꝝ introducit p̄mo
genitū in orbem terre dicit.
Pſ.96. Et adorēt eū oēs āgeli dei.
Et ad angelos quidē dicit.
Pſ.103. Qui facit angelos ſuos ſpi
ritus: ⁊ miniſtros ſuos flā-
mā ignis. Ad filium autē.
Pſ.44. Thronus tuus deus in ſe-
culū ſeculi: virga equitatis:
virga regni tui. Dilexiſti iu-
ſticiā: ⁊ odiſti iniqtatē: pro-
pterea vnxit te deus: deus
tuus oleo exultationis pre
Pſ.101. participibus tuis. Et tu in
p̄ncipio dn̄e terrā fundaſti.
⁊ opa manuū tuaꝝ ſūt celi.
Ipſi peribūt: tu aūt ꝑmane
bis: ⁊ oēs vt veſtimētū vete
D raſcēt. Et velut amictū mu
tabis eos et mutabūtur: tu
aūt idem ipſe es: ⁊ anni tui
nō deficiēt. Ad quē aūt an
Pſ.109. geloꝝ dixit aliqn̄: ſede a dex
tris meis: quoadusq; ponā
inimicos tuos ſcabellū pe-
dū tuoꝝ. Nonne oēs ſunt
amminiſtratorij ſpūs in mi
niſteriū miſſi ꝓpter eos q he
reditatē capiūt ſalutis.

¶ Cap. ſeq. Oſtendit apl's
noue legi eſſe obediendū da
to a xp̄o: ⁊ q̄ nō obſtet hu-
militas paſſionis eius. 2

A PRopterea abūdātius
opꝫ obſeruare nos ea
que audiuimus: ne forte ꝑ-
effluamus. Si.n.q per an-
gelos dictus eſt ſermo: fa-
ctus eſt firmus: ⁊ ſi oīs pre-
uaricatio ⁊ inobediētia acce
pit iuſtam mercedis retribu
tionē: qūo nos effugiemus
ſi tantā neglexerimus ſalu
tē. Que cū initiū accepiſſet
enarrandi per dn̄m ab eis q
audierūt ī nos ꝯfirmata eſt
ꝯteſtante deo ſignis ⁊ portē
tis ⁊ varijs virtutib' ⁊ ſpūs
ſancti diſtributionibus ſm
ſuā volūtatē. Nō.n.ange
lis ſubiecit deus orbē terre
futurū: de quo loquimur.
Teſtatus eſt autē in quodā
loco qs dicēs. Quid eſt hō Pſ.8.
q̄ memor es eius: aut filius
hois: qm̄ viſitas eum? Mi-
nuiſti eum paulominus ab
angelis: glīa ⁊ honore coro
naſti eū: ⁊ ꝯſtituiſti eum ſuꝑ
opa manuū tuarū. Omnia .1.Cor.15.
ſubiecisti ſub pedibus eius.
In eo.n.q̄ oīa ei ſubiecit:
nihil dimiſit nō ſubiectū ei.
Nunc aūt necdū videmus
oīa ſubiecta ei. Eum autē q Phili.2.a.
modico q̄ angeli minora-
tus eſt: videmus ieſū ꝓpter
paſſionem mortis glīa ⁊ ho
nore coronatum: vt grā dei
pro oībus guſtaret mortē.
Decebat.n.eum ꝓpter quē C
oīa: ⁊ per quē oīa: qui mul
tos filios in gloriā adduxe
rat: auctorē ſalutis eoꝝ per
paſſionē ꝯſūmari. Qui.n.
ſanctificat ⁊ qui ſanctificāt
ex vno oēs. Propter quam
cām nō ꝯfunditur frēs eos
vocare: dicēs. Nūciabo no Pſ.21.
men tuum fratribus meis:

in medio ecclie laudabo te.
Et iterū. Ego ero fidens in
Eſa.8.d. eū. Et iteꝝ. Ecce ego ⁊ pue
D ri mei: quos dedit mihi deꝰ.
Quia ergo pueri cōicauerūt
carni ⁊ ſanguini: ⁊ ipſe ſimi
ſee.13.d. liter participauit eiſdem: vt
Cor.15.g per mortē deſtrueret eū qui
hēbat mortis imperiū: id eſt
diabolū: ⁊ liberaret eos qui
timore mortis per totā vitā
obnoxij erāt ſuituti. Nuſ-
quā.n.angelos apphendit:
ſed ſemen abrae apphendit.
Unde debuit per oia fratri
bus ſimilari: vt miſicors fi-
eret ⁊ fidelis pōtifex ad deū:
vt repropitiaret delicta po-
puli. In eo eni in quo paſ-
ſus eſt ipſe ⁊ temptatus po
tens eſt ⁊ eis qui temptanť
auxiliari.

¶Cap. ſeq. Oñdiť q Moy
ſen excedit xp̄s cui firmiter
eſt obediendum. 3

A VNde frēs ſancti: voca
tionis celeſtis partici-
pes: ꝯſiderate aplm ⁊ ponti
ficem ꝯfeſſionis nr̄e ieſum:
qui fidelis eſt ei q fecit illum
ſicut ⁊ moyſes in omni do
mo eius. Amplioris.n.glo
rie iſte p̄ moyſe dignus ha-
bitus eſt q̄ꝫto ampliorē ho-
norē hꝫ domus: qui fabrica
uit illam. Ois nāq domus
fabricať ab aliquo. Qui aūt
Ge.12.b. oia creauit: deꝰ eſt. Et moy
ſes quidē fidelis erat in tota
B domo eius tāq famulus in
teſtimoniū eoꝝ que dicenda
erāt. Chriſtus vo tāq filius
in domo ſua. Que domus
ſumus nos ſi fiduciā ⁊ glo
riā ſpei vſq ad finē firmā re
tineamꝰ. Quapropter ſicut
dicit ſpūſſanctus. Hodie ſi Ps.94.
vocē eius audieritis nolite i.4.b.
obdurare corda veſtra: ſicut
in exacerbatione ſm diē tē-
ptatiōis in deſerto. Ubi tē-
ptauerūt me pres vri: pba-
uerunt ⁊ viderūt opera mea
q̄draginta annis. Propter
qđ infenſus fui generationi
huic: ⁊ dixi ſemꝑ errant cor C
de. Ipſi aūt non cognoue- Ps.94.
rūt vias meas: qbus iuraui
in ira mea ſi introibūt in re-
quiem meā. Uidete frēs: ne
forte ſit in aliquo veſtrū cor
malū incredulitatis diſcedē
di a deo viuo. Sed abhor-
tamini voſmetipſos per ſin
gulos dies donec hodie co
gnominať: vt non obdureť
quis ex vobis fallacia pcti.
Participes.n.xp̄i effecti ſu
mus: ſi tn̄ initium ſubſtātie
eius vſq ad finē firmū reti-
neamus: dum diciť: Hodie
ſi vocē eius audieritis noli-
te obdurare corda vr̄a: quē
admodū in illa exacerbatio
ne. Quidā enim audientes D
exacerbauerūt: ſed nō vni-
uerſi qui pfecti ſunt ab egy
pto per moyſen. Quibꝰ aūt
infenſus eſt quadraginta an
nis? Nōne illis qui pecca-
uerūt: quoꝝ cadauera pro-
ſtrata ſunt in deſerto? Qui-

bus aũt iurauit nõ introire
in requiẽ ipſi⁹: niſi illis qui
increduli fuerunt? Et vide-
mus: q2 non potuerunt in-
troire in requiẽ ipſius pro-
pter incredulitatem.
¶ Cap. ſeq. Oñdit apl's no
bis iminere ſollicitudinem
intrandi in requiẽ celeſtem:
⁊ ↄcludit q̄ eſt feſtinãdũ ad
ipſaʒ ꝓpter excellentiã diui
nitatis ⁊ humanitat; xp̄i. 4
A Timeam⁹ ergo: ne for
te relicta pollicitatio
ne introeũdi in requiẽ eius:
exiſtimetur aliquis ex nobis
deeſſe. Etenim ⁊ nobis nũ-
ciatum eſt: quẽadmodum ⁊
illis: ſed non ꝓfuit illis ſer
mo auditus non admixtus
fidei ex his que audierunt.
Ingrediemur. n. in requieʒ
qui credidimus: quẽadmo-
dũ dixit. Sicut iuraui in ira
mea: ſi introibunt in requiẽ
meã. Et qdẽ opibus ab inſti
tutione mũdi pfectis; dixit
B enĩ in quodã loco de die ſe
Geñ. 2, a. ptima ſic. Et requeuit de⁹ die
Ps̄. 94. ſeptima ab oĩb⁹ opib⁹ ſuis.
Et in iſto rurſuʒ. Si introi
bunt in requiem meã. Cũ
ergo ſupereſt introire quoſ-
dam in illam; ⁊ hi quibus
prioribus annũciatũ eſt: nõ
introierunt ꝓpter increduli
tatem; iterũ terminat diem
quendã hodie in Dauid di
cendo: poſt tantũ tẽporis:
s̄. 3. b. ſicut ſupra dictũ eſt. Hodie
ſi vocẽ ei⁹ audieritis nolite
obdurare corda vr̃a. Nã ſi
eis ieſus requiẽ ꝓſtitiſſet: nũ
q̃ de alia loqueret poſt hac
die. Itaq̃ relinquit ſabba C
tiſſimus pplo dei. Qui eniʒ
ingreſſus eſt in requiẽ eius:
etiã ipſe requeuit ab operibus
ſuis ſicut ⁊ a ſuis deus. Feſti-
nemus ergo ingredi in illã
requiẽ: vt ne in idipſm qs in
cidat incredulitatis exẽplũ.
Uiuus eſt. n. ſmo dei ⁊ effi
cax ⁊ penetrabilior oĩ gla-
dio ancipiti: ⁊ ptingẽs vſq̃
ad diuiſionẽ aie ac ſpũs: cõ
pagũ quoq̃ ac medullaꝝ: ⁊
diſcretor cogitationũ ⁊ in- D
tentionũ cordis. Et non eſt Eccl'. 15.
vlla creatura inuiſibilis ĩ cõ
ſpectu eius: oĩa aũt nuda et
apta ſũt oculis eius ad quẽ Ps̄. 33.
vobis ſmo. Hñtes ergo põ ĩ. 8. a.
tificem magnũ q penetrauit
celos ieſũ filiũ dei: teneam⁹
ſpei nr̃e ↄfeſſionẽ. Non. n.
hẽmus põtificẽ q nõ poſſit
cõpati infirmitatib⁹ nr̃is: tẽ
ptatũ aũt per oĩa pro ſilitu
dine abſq̃ pctõ. Adeamus
ergo cũ fiducia ad thronuʒ
grẽ eius: vt miſericordiã cõ
ſequamur: ⁊ gratiã inuenia
mus in auxilio opportuno.
¶ Cap. ſeq. Declarat aplus
qd in põtifice requirit: ac eo
xp̄o ↄuenire: inſinuãdo dicẽ
doꝝ de xp̄o difficultatẽ. 5
A Omnis nãq̃ pontifex
ex hoibus aſſumptus
pro hoibus ↄſtituit in his q̃
ſunt ad deũ vt offerat dona

⁊ ſacrificia pro pctis. Qui
ↄdolere poſſit his qui igno
rant ⁊ errāt: qm̄ ⁊ ipſe circū
datus eſt infirmitate: ⁊ pro
pterea dꝫ queadmodū pro
populo: ita etiā ⁊ pro ſemet
ipſo offerre pro pctis. Nec
quiſquā ſumit ſibi honorē:
ſed qui vocatur a deo tāq̄
B aaron. Sic ⁊ xp̄s nō ſemet-
ipm̄ clarificauit vt pontifex
fieret: ſed qui locutus eſt ad
Ps.2. eū. Filius meus es tu: ego
s.1.b. hodie genui te. Queadmo-
Ps.109. dū ⁊ in alio loco dicit. Tu
es ſacerdos in eternum: ſm̄
ordinē melchiſedech. Qui
in diebus carnis ſue preces
ſupplicationeſq̄ ad eūꝫ qui
poſſit illum ſaluū facere a
morte cum clamore valido
⁊ lachrymis offerēs: exaudi
tus eſt pro ſua reuerentia.
C Et quidē cū eſſet filius dei:
didicit ex his que paſſus ē:
obedientiā: ⁊ cōſūmatus fa
ctus eſt oībus obtēpantibꝰ
ſibi cā ſalutis eterne: appel-
latus a deo pōtifex iuxta or
dinē melchiſedech. De quo
nobis grādis ſmo ⁊ interp
tabilis ad dicendū: qm̄ im-
becilles facti eſtis ad audiē-
dū. Eteni cū deberetis ma
giſtri eſſe ꝑpter tp̄s: rurſum
D indigetis vt vos doceamini
que ſint elemēta exordij ſer
monū dei: ⁊ facti eſtis qbus
lacte opus ſit: nō ſolido ci-
bo. Omnis.n. qui lactis eſt
particeps: expers eſt ſermo-
nis iuſticie. Paruulus.n.ē.
Perfectoꝝ aūt ē ſolidus ci
bus: eoꝝ qui pro ipa ↄſuetu
dine exercitatos hn̄t ſenſus
ad diſcretionē bōi ac mali.

¶ Cap. ſeq. Apl's addit ea
que vult dimittere: ac qbus
acceptio ſue doctrine eſt im
poſſibilis: ⁊ quibus ſit con
ueniens ⁊ vtilis. 6

Quapropter intermit A
tentes inchoationis
xp̄i ſermonē: ad perfectionē
feramur: nō rurſuꝫ iaciētes 1.10.d.
fundamētū pnīe ab operibꝰ
mortuis ⁊ fidei ad deuꝫ: ba
ptiſmatū doctrine: impoſi-
tionis quoq̄ manuū: ac re-
ſurrectionis mortuoꝝ: ⁊ iu
dicij eterni. Et h̄ faciemus:
ſiqdeꝫ permiſerit deus. Im
poſſibile eniꝫ eſt eos q ſemel
ſunt illuminati: guſtauerūt
etiā donum celeſte: ⁊ partici
pes facti ſūt ſpūſſancti: gu-
ſtauerūt nihilominus bonū
dei verbuꝫ: virruteſq̄ ſeculi
vēturi ⁊ plapſi ſunt: rurſus
renouari ad pnīam: rurſum
crucifigentes ſibimetipſis fi
liū dei ⁊ oſtentui habentes.
Terra.n. ſepe venientē ſup B
ſe bibēs imbrē: ⁊ germinās
herbam opportunaꝫ illis a
qbus colit̄ accepit bn̄dictio
nē a deo. ꝓferens aūt ſpinas
ac tribulos reproba ē ⁊ ma
ledictio ꝓxima: cuius con-
ſūmatio in cōbuſtionē. Cō
fidimus autē de vobis dile
ctiſſimi meliora ⁊ viciniora

ſaluti: tã ⁊ ſi ita loquimur.
Non eniꝫ iniuſtus deus vt
obliuiſcať operis veſtri ⁊ di
lectionis quã oſtendiſtis in
noĩe ipſius: qui miniſtraſtis
ſanctis: ⁊ miniſtratis. Cupi
mus aũt vnũquẽq; veſtruꝫ
eandẽ oſtentare ſollicitudi
nem ad expletionẽ ſpei vſq;
in fineꝫ vt nõ ſegnes efficia
C mini: veruꝫ imitatores eoꝝ
qui fide ⁊ patientia heredita
Geñ.22.c. bunt promiſſiones. Abrae
nãq; promittens deus: qm̃
neminem habuit per quẽ iu
raret maiorẽ: iurauit per ſe
metipſuꝫ dicens: niſi bene
dicens benedicã te: ⁊ multi
plicãs multiplicabo te: ⁊ ſic
lõganimiter ferẽs adeptus
eſt repromiſſionẽ. Homines
enim per maiorẽ ſui iurant:
et omnis controuerſie eoꝝ
finis ad cõfirmationẽ eſt iu
ramentũ. In quo abundan
tius volens deus oſtendere
pollicitationis heredib⁹ im
D mobilitatẽ conſilij ſui: inter
poſuit iuſiurandum: vt per
duas res imobiles quibus
impoſſibile eſt deũ mentiri:
fortiſſimũ ſolatium habea
mus qui confugimus ad te
nendam propoſitam ſpem:
quã ſicut anchoram habe
mus anime tutam ac firmã
⁊ incedentẽ vſq; ad interio
ra velaminis: vbi precurſor
pro nobis introiuit ieſus ſꝫ
ordinẽ melchiſedech: ponti
fex factus in eternum.

¶ Cap. ſeq. Oñdit excellen
tia ſacerdotij xp̃s cõparãdo
xp̃ꝫ ad melchiſedech: cuius
ſacerdotiũ oſtendit excellen
tius eẽ ſacerdotio leuitico:
cũ eiuſdẽ neceſſitate. 7

HIc eniꝫ melchiſedech A
Rex ſalẽ ſacerdos dei
ſummi q obuiauit abrae re- Geñ.14.
greſſo a cede regum ⁊ bñdi
xit ei: cui ⁊ decimas omniũ
diuiſit: Abraã primũ quidẽ
qui interpretať rex iuſticie:
deinde aũt ⁊ rex ſalẽ: qđ eſt
rex pacis: ſine pr̃e: ſine mr̃e:
ſine genealogia: neq; initiũ
dieꝝ: neq; finẽ vite hñs: aſſi
milatus aũt filio dei manet
ſacerdos imppetuũ. Intue
mini aũt quãtus ſit hic: cui
decimas dedit de precipuis
abraã patriarcha. Et quidẽ
de filijs leui ſacerdotiũ acci
pientes: mandatũ hñt deci
mas ſumere a populo ſm
legẽ ideſt a frĩbus ſuis: q̃q̃
⁊ ipſi exierit de lũbis abrae.
Cuius aũt gñatio nõ annu
merať in eis: decimas ſum
pſit ab abraã: ⁊ hũc qui ha
bebat repromiſſiones bñdi
xit. Sine vlla aũt ꝯdictione B
qđ minus eſt a meliore bene
dicit. Et hic quidẽ decimas
morientes hoĩes accipiunt
ibi aũt cõteſtať: q2 viuit. Et
vt ita dictum ſit: per abraã
⁊ leui qui decimas accipit:
decimatus eſt. Adhuc eniꝫ
in lũbis pr̃is erat: qñ obuia
uit ei melchiſedech. Si er-

go ɔſũmatio per ſacerdotiũ
leuiticũ erat: populus enim
ſub ipſo legẽ accepit: quid
adhuc neceſſariũ fuit ſm or
dinẽ melchiſedech aliũ ſur-
gere ſacerdotẽ ⁊ nõ ſm ordi
nem aaron dici? Tranſlato
eni ſacerdotio: neceſſe eſt vt
et legis tranſlatio fiat. In
quo eniꝫ hec dicunt de alio
tribu eſt: de qua nullus alta
rio pſto fuit. Manifeſtuꝫ eſt
eniꝫ ꝙ ex iuda ortus ſit dñs
noſter: in qua tribu nihil de
ſacerdotibus Moyſes locu
C tus eſt. Et amplius adhuc
manifeſtũ eſt: ſi ſm ſimilitu-
dinẽ melchiſedech exurgat
alius ſacerdos qui non ſm
legem mandati carnalis fa-
ctus eſt: ſed ſm virtutẽ vite
inſolubilis. Cõteſtat enim:
Ps.109. qm̃ tu es ſacerdos i eternũ
ſm ordinem melchiſedech.
Reprobatio qdẽ fit pceden
tis mãdati: ppter infirmita
tem ei⁹ ⁊ inutilitatẽ. Nihil
eni ad perfectũ adduxit lex.
Introductio vero melioris
ſpei per quã proximamus ad
deũ. Et q̃ntũ eſt: non ſine iu
reiurãdo? Alij qdẽ ſine iure
iurãdo ſacerdotes facti ſũt.
Hic aũt cũ iureiurando per
Ps.109. eũ qui dixit ad illũ. Jurauit
dñs ⁊ nõ penitebit eũ: tu es
ſacerdos in eternũ. Intãtũ
melioris teſtamenti ſponſor
D factus eſt ieſus. Et alij qdẽ
plures facti ſũt ſacerdotes:
idcirco ꝙ morte phiberent

permanere: hic aũt eo ꝙ ma
neat in eternũ ſempiternum
hꝫ ſacerdotiuꝫ. Unde ⁊ ſal
uare in ppetuũ põt accedẽs
per ſemetipſuꝫ ad deũ ſemp
viuẽs ad intepellandũ pro
nobis. Talis.n.decebat vt
nobis eſſet põtifex ſctũs: in
nocẽs: impollutus: ſegrega
tus a pctõribus: ⁊ excelſior
celis factus. Qui nõ hꝫ ne
ceſſitatẽ quotidie queadmo
dũ ſacerdotes pus pro ſuis
delictis hoſtias offerre: dein
de pro populi. Hoc enim ſe
mel fecit offerẽdo. Lex eniꝫ
ɔſtituit hoies ſacerdotes in
firmitatẽ hñtes: ſermo autẽ
iuſiurandi qui poſt legẽ eſt:
filiũ in eternũ perfectũ.

Cap. ſeq. Oſtẽditur xpm
eſſe melior ſacrorum mini
ſtrum miniſtri veteris teſta-
menti. S

Capitulũ aũt ſuper ea A
que dicunt. Talẽ ha S.4.b.
bemus pontificẽ: qui ɔſedit
in dextera ſedis magnitudi
nis in celis ſctõꝝ miniſter
⁊ tabernaculuꝫ veri: qđ fixit
deus ⁊ non homo. Omnis
enim pontifex ad offerendũ
munera ⁊ hoſtias cõſtituit.
Unde neceſſe eſt: ⁊ nunc ha
bere aliquid quod offerat.
Si ergo eſſet ſuper terram
nec eſſet ſacerdos cũ eſſent
qui offerrent ſm legem mu
nera qui exemplari ⁊ vmbre
deſeruiũt celeſtium: ſicut re
ſponſum eſt moyſi cũ con- B

Exo.25.d. ſũmaret tabernaculũ. Uide
inquit oĩa facito ſm exem-
plar: qđ tibi oſtenſum eſt in
Act.7.f. monte. Nunc autẽ melius
ſortitus ẽ miniſteriũ: quãto
⁊ melioris teſtamenti media
tor eſt: qđ in melioribus re-
promiſſionibus ſancitũ eſt.
Nã ſi illud prius culpa va
caſſet: non vtiqꝫ ſecundi lo
cus inquireret̃. Uituperãs
He 31.a. eniꝫ eos dicit. Ecce dies ve
C nient dicit dñs: ⁊ conſũma
bo ſuper domũ iſrael: ⁊ ſup
domũ iuda teſtamẽtũ nouũ
non ſm teſtamentuꝫ qđ feci
patribus eoꝝ in die qua ap-
prehendi manũ eoꝝ vt edu
cerem illos de terra egypti:
qm̃ ipſi non permanſerũt in
teſtamẽto meo: ⁊ ego negle
xi eos dicit dñs. Quia hˀ eſt
teſtamentũ qđ diſponaꝫ do
mui iſrael poſt dies illos di
cit dñs dando leges meas
D in mentẽ eorum: ⁊ in corda
Apo.21.b. eoꝝ ſuperſcribam eas: ⁊ ero
eis in deum: ⁊ ipſi erũt mihi
Hie.31.a. in populum. Et non doce-
bit vnuſquiſqꝫ ꝓximũ ſuũ:
⁊ vnuſquiſqꝫ fratrem ſuuꝫ:
dicens: cognoſce dominũ:
quoniam omnes ſcient me
a minore vſqꝫ ad maiorem:
quia propitius ero iniqui-
tatibus eorum et peccatoꝝ
eoꝝũ iam non memorabor.
Dicendo autem nouum ve
terauit prius. Quod autem
antiquatur et ſeneſcit: ꝓpe
interitum eſt.

¶ Cap. ſeq. Tangit aplˀs ea
que fuerunt in miniſterio ve
teris teſtamenti. Et ex his
arguit dignitatem chriſti ac
noue legis.
9
Habuit quidẽ ⁊ prius A
iuſtificationes cultu-
re: ⁊ ſanctũ ſeculare. Taber
naculũ .n. factũ eſt primuꝫ:
in quo erãt cãdelabra et mẽ
ſa ⁊ ꝓpoſitio panũ que dicit̃
ſancta: poſt velamentũ aũt
ſm tabernaculuꝫ qđ di ſan
cta ſctõꝝ: aureũ hñs thuri
bulũ ⁊ arcã teſtamẽti circũ-
tectã ex omni parte auro: in B
qua vrna aurea hñs mãna
⁊ virga aaron q̃ frõduerat:
⁊ tabule teſtamenti: ſuper q̃
erãt cherubin glorie obum
brantia ꝓpitiatoꝝ: de qbus
nõ eſt modo dicẽdũ per ſin
gula. His vo ita cõpoſitis
in priori quidẽ tabernaculo
ſemp introibant ſacerdotes
ſacrificioꝝ officia conſũmã
tes: in ſcđo aũt ſemel in an
no ſolus pontifex non ſine
ſanguine quem offerret pro
ſua ⁊ populi ignorãtia: hoc
ſignificãte ſpũ ſctõ: nõdum C
ꝓpalatã eſſe ſctõꝝ viam ad
huc priore tabernaculo hñte
ſtatũ. Que parabola eſt tem
poris inſtantis: iuxͣ quã mu
nera ⁊ hoſtie offerunt̃: q̃ nõ
pñt iuxͣ ꝯſciam pfectũ facere
ſuientẽ: ſolũmodo in cibis
⁊ in potibus ⁊ in varijs ba
ptiſmatibus et iuſticijs car-
nis vſqꝫ ad tps correctiõis

impoſitis. Chriſtus aũt aſſi
ſtens põtifex futurorũ bono
rũ peráplius ⁊ pfectius ta-
bernaculũ nõ manufactũ:
ideſt non huius creationis:
neqʒ per ſanguinem hircorũ
D aut vitulorũ: ſed per ppriũ
ſanguinẽ introiuit ſemel in
ſancta: eterna redemptione
inuẽta. Si enĩ ſanguis hir
corũ ⁊ taurorũ ⁊ cinis vitule
aſperſus: inquinatos ſanctifi
cat ad emũdationẽ carnis:
1.Pe.1.d. q̃to magis ſanguis xpi qui
1.Jo.1.c. per ſpũmſctm̃ ſemetipm ob
Apoc.1.b. tulit imaculatũ deo emũda
uit ↄſciam nr̃am ab opibus
mortis ad ſeruiendũ deo vi
uenti? Et ideo noui teſtamẽ
ti mediator eſt: vt morte in-
tercedẽte in redẽptionẽ earũ
puaricationũ q̃ erãt ſub po
ri teſtamento repromiſſionẽ
accipiãt qui vocati ſunt eter
E ne hẽditatis. Ubi.n. teſtm̃
eſt mors neceſſe eſt itercedat
Gal.3.b. teſtatoris. Teſtm̃.n. in mor
tuis cõfirmatũ eſt. Alioqn
nõdũ valet: dũ viuit qui te
ſtatus eſt. Unde nec primũ
quidẽ ſine ſanguine dedica
tũ eſt. Lecto.n. omni man
dato legis a Moyſe vniuer
ſo populo: accipiẽs ſangui
nem vitulorũ ⁊ hircorũ cum
aq̃ ⁊ lana coccinea et hyſo-
po: ipm̃ quoqʒ librũ et oẽm
Exo.24.b. populũ aſperſit dicens. Hic
F ſanguis teſtamẽti qd mãda
uit ad vos deus. Etiam ta
bernaculũ ⁊ oia vaſa mini
ſterij ſanguine ſimilr aſpſit.
Et oia pene in ſanguine ſm
legẽ mũdant: et ſine ſangui
nis effuſiõe nõ fit remiſſio.
Neceſſe eſt ergo exemplaria
quidẽ celeſtiũ his mũdari:
ipſa aũt celeſtia melioribus
hoſtijs q̃ iſtis. Nõ enim in
manu facta ſancta ieſus in-
troijt exemplaria verorũ: ſed
in ipſũ celũ: vt appareat nũc
vultui dei pro nobis. Neqʒ G
vt ſepe offerat ſemetipſum:
quẽadmodũ põtifex intrat
in ſctã per ſingulos annos
in ſanguine alieno. Alioqn
oportebat eũ frequẽter pati
ab origine mũdi. Nũc aũt
ſemel in ↄſũmatione ſeculo
rum ad deſtitutionẽ peccati
per hoſtiã ſuã apparuit. Et
quẽadmodũ ſtatutũ eſt ho
minibus ſemel mori: poſt h
autẽ iudiciũ: ſic ⁊ xps ſemel Ro.5.b.
oblat⁹ eſt ad multorũ exhau 2.Pe.3.d.
rienda peccata: ſecũdo ſine
peccato apparebit oĩbus ex
pectantibus ſe in ſalutẽ.
¶ Cap.ſeq. Oñdit apl's ve
terem legẽ nõ poſſe auferre
pctm̃: declarãdo excellẽtiã
ſacerdotij chriſti: atqʒ eius
ſacerdotio eſſe firmiter obe
diendum. 10
Umbrã enĩ hñs lex fu A
turorũ bonorũ nõ ip-
ſam imaginẽ rerũ per ſingu-
los annos eiſdem ipſis ho-
ſtijs q̃s offerũt indeſinẽter:
nũq̃ põt accedẽtes pfectos
facere. Alioquin ceſſaſſent

offerri: ideo ꝙ nullá hērent
vltra ꝯſciētiá peccati culto
res ſemel mundati. Sed in
ipſis cōmemoratio peccato
rū per ſingulos annos fit.
Leui.19.a. Impoſſibile.n. eſt ſanguie
taurorum et hircoꝝ auferri
pctá. Ideo ingrediēs mun
Ps̄.39. dū dicit. Hoſtiá ⁊ oblatiōez
B noluiſti: corpus aūt aptaſti
Ibidem. mihi. Holocauſtomata ⁊ ꝓ
peccato nō tibi placuerūt.
Ibidem. Tunc dixi: Ecce venio. In
capite libri ſcriptū eſt ď me:
vt faciá deus volūtatē tuá.
Superius dicēs: qꝛ hoſtias
⁊ oblationes ⁊ holocauſto-
mata ⁊ ꝓ peccato noluiſti:
nec placita ſunt tibi que ſm
legez offerunť: tūc dixi: ecce
venio: vt faciá deus volun
tatē tuá: aufert primū vt ſe
quēs ſtatuat. In qua volū
tate ſanctificati ſumus: per
oblationē corporis xpi ieſu
ſemel. Et oīs qdē ſacerdos
ꝓſto eſt quotidie miniſtrás:
⁊ eaſdē ſepe offerēs hoſtias
que nō pn̄t auferre peccata.
C Hic aūt vná pro pctis offe
rens hoſtiá in ſempiternum
ſedet ī dextera dei: decetero
Ps̄.109. expectás: donec ponanť ini
mici eius ſcabellū pedū ei⁹.
Una.n. oblatiōe ꝯſūmauit
in ſempiternū ſáctificatos.
Cōteſtať aūt nos ⁊ ſpūſſan
s̄.9. ctus. Poſtq̄.n. dixit: Hoc
autem teſtm̄ qḋ teſtabor ad
illos poſt dies illos dič dn̄s
dabo leges meas in cordi-
bus eoꝝ: ⁊ in mētibus eoꝝ
ſupſcribā eas: ⁊ pctōꝝ ⁊ ini
quitatū eoꝝ iá non recorda
bor amplius. Ubi aūt hoꝝ
remiſſio: iam nō eſt oblatio
pro pctō. Hn̄tes itaqꝫ frēs
fiduciam: in introitu ſctōꝝ D
in ſanguine xpi: quá initia-
uit nobis viá nouá ⁊ viuen
tem: per velamē: ideſt carnē
ſuá: ⁊ ſacerdotē magnū ſu-
per domuz dei accedamus:
cū vō corde in plenitudine
fidei aſperſi corda a cōſcien
tia mala: et abluti corpus
aqua mūda: teneamus ſpei
nr̄e ꝯfeſſione indeclinabilē.
Fidelis.n.eſt q repromiſit. E
Et conſideremus inuicē in
ꝓuocationē charitatꝭ ⁊ bo
noꝝ operū: non deſerentes
collectionē nr̄az ſicut ꝯſue-
tudinis eſt qbuſdā: ſed ꝯſo
lantes: ⁊ táto magis quáto
videritis appropinquantez
diē. Uolūtarie.n. peccanti
bus nobis poſt acceptá no
ticiá veritatis iam nō relin
quiť pro pctis hoſtia: terri-
bilis autē q̄dá expectatio iu
dicij ⁊ ignis emulatio: que
ꝯſumptura eſt aduerſarios.
Irritá qs faciēs legē moyſi Deut.27
ſine vlla miſatione: duobus Ma.18.b
vel tribus teſtib⁹ moriť: q̄to .2.Cor.1
magis putatꝭ deteriora me
reri ſupplicia qui filium dei
ꝯculcauerit: ⁊ ꝯſanguinē te
ſtamenti pollutū duxerit: in
quo ſanctificatus eſt ⁊ ſpiri
tui gratie ꝯtumeliá fecerit? F

uk.32.e. Scimus eniꝫ qui dixit: mihi
).12.d. vindictam: ⁊ ego retribuaꝫ.
Et iterum: qꝛ iudicabit dñs
.6.a. populũ ſuuꝫ. Horrendũ eſt
incidere in manus dei viuē-
tis. Rememoꝛamini aũt pri
ſtinos dies in qbus illumi-
nati magnũ certamen ſuſti-
nuiſtis paſſionũ: ⁊ in altero
quidē oppꝛobꝛijs ⁊ tribula
tionibus ſpectaculum facti
in altero aũt ſocij taliter cō
B uerſantiũ effecti. Nā ⁊ vin
ctis cōpaſſi eſtis: ⁊ rapinam
bonoꝝ vr̄oꝝ cũ gaudio ſu-
ſcepiſtis: cognoſcentes vos
hr̄e melioꝛē ⁊ manentē ſub
ſtantiā. Nolite itaqꝫ amitte
re ꝯfidentiā vr̄am q̄ magnā
hꝫ remunerationē. Patien-
tia eniꝫ vobis neceſſaria eſt:
vt volūtatē dei facientes re
poꝛtetis ꝓmiſſionē. Adhuc
enim modicũ aliquātulũqꝫ
qui vēturus eſt veniet ⁊ nō
Abac.2.a. tardabit: iuſtus auteꝫ meus
Ro.10.b. ex fide viuit: q̄ ſi ſubtraxerit
Gal.3.b. ſe non placebit anime mee.
Nos aũt nō ſimus ſubtra-
ctionis filij in perditionem:
ſed fidei in acqſitionē aīe.
¶Cap. ſeq. Apl's oſtēdit q̄
ſubijci xp̄o ſit per fidem: ac
eandem deſcribēs multipli
citer cōmendat. .xj.
A EST aũt fides ſperan-
daꝝ ſubſtātia reꝝ ar-
gumentũ nō apparentium.
In hac.n. teſtimoniũ cōſe-
Gen.1.a. cuti ſunt ſenes. Fide: intelli
gimus aptata eē ſecula v̄bo
dei: vt ex inuiſibilibus viſi-
bilia fierēt. Fide: plurimam Gen.4.a.
hoſtiā abel q̄ꝫ cayn obtulit
deo: per quā teſtimoniũ cō-
ſecutus eſt eſſe iuſtus: teſti-
moniũ ꝑhibēte muneribus
eius deo: ⁊ per illam defun-
ctus adhuc loquitur. Fide Gen.5.d.
enoch trāſlatus eſt ne vide Sap.4.b.
ret moꝛtē: ⁊ nō inueniebat: Eccl.44.c.
qꝛ tranſtulit illũ dñs. Ante .1.Ma.2.f.
tranſlationē eni teſtimoniũ B
habuit placuiſſe deo. Sine
fide aũt impoſſibile eſt pla-
cere deo. Credere.n. oꝫ acce
dentē ad deũ: q̄ eſt: ⁊ inqui
rētibus ſe remuneratoꝛ ſit.
Fide: noe reſponſo accepto Gen.6.b.
de his que adhuc videbant Eccl.44.c.
metuēs aptauit archā in ſa
lutē domus ſue: per quā dā
nauit mundũ: ⁊ iuſticie que
per fidē eſt heres inſtitutus.
Fide qui vocat abꝛahā obe Gen.12.a.⁊
diuit in locũ exire quē acce- 13.a.
pturus erat in hereditatem
⁊ exiit neſciens quo iret. Fi-
de: demoꝛatus eſt in terra re
pꝛomiſſionis tāq̄ꝫ i aliena:
in caſulis habitando: cum
yſaac et iacob coheredibus
repꝛomiſſiōis eiuſdē. Expe- Gen.21.a.
ctabat eni fundamēta hn̄tē C
ciuitatē: cuius artifex ⁊ con
ditoꝛ deus. Fide: ⁊ ipſa ſara
ſterilis virtutē in ꝯceptione
ſeminis accepit etiā p̄ter tē-
pus etatis: qm̄ fidelē credi-
dit, eſſe eũ qui repꝛomiſerat.
Propter qd̄ et ab vno oꝛti
ſunt: ⁊ hoc emoꝛtuo tāquā

ſidera celi in multitudinez:
⁊ ſicut arena que eſt ad orã
maris inumerabilis. Juxta
fidẽ defuncti ſunt oẽs iſti:
non acceptis repromiſſioni
bus: ſed ⁊ lõge eas aſpiciẽ-
tes ⁊ ſalutãtes ⁊ ꝯfitentes:
qꝛ peregrini ⁊ hoſpites ſunt
ſuper terrã. Qui.n.hoc di-
cũt ſignificãt ſe patriã inqui
rere. Et ſi qdẽ ipſius memi-
niſſent de qua exierũt habe-
bant vſqꝫ tẽpus reuertẽdi.
D Nunc aũt meliorẽ appetũt
ideſt celeſtẽ. Jdeo nõ ꝯfun-
ditur deus vocari deꝰ eoꝝ.
Parauit.n.illis ciuitatem
Gen.22.a. Fide obtulit abraã yſaac cũ
Eccl.44.c. tẽptaretẽ ⁊ vnigenitũ offere-
bat in quo ſuſceperat repro
miſſiones ad quẽ dictũ eſt:
qꝛ in yſaac vocabitur tibi ſe
men: arbitrans qꝛ ⁊ a mor-
tuis ſuſcitare potẽs ẽ deus.
Vñ eũ ⁊ in parabolaꝫ acce-
Gen.27.c. pit. Fide ⁊ de futuris bñdi-
Jbidẽ.48.c xit yſaac iacob ⁊ eſau Fide:
⁊.49.a. iacob moriẽs ſingulos filio
rum ioſeph bñdixit ⁊ adora
Gen.50.d. uit faſtigiuꝫ virge eiꝰ. Fide:
E ioſeph moriẽs de ꝓfectione
filioꝝ iſrael memoratus eſt:
⁊ de oſſibus ſuis mãdauit.
Exo.2.a. Fide: moyſes natus occul-
tatus eſt menſibus tribus a
parẽtibus ſuis: eo ꝙ vidiſ
ſent elegantẽ infantez: ⁊ nõ
timuerũt regiꝫ edictũ. Fide:
moyſes grãdis factus nega
uit ſe eſſe filium filie pharao
nis magis eligẽs affligi: cũ
pplo dei: ꝙ̃ tẽporalis pecca
ti hẽre iucũditatem: maiores
diuitias eſtimans theſauro
egyptioꝝ improperium xpi.
Aſpiciebat.n.in remunera
tionẽ. Fide: reliquit egyptũ Exo.12.l
non veritus animoſitatẽ re
gis. Jnuiſibilem.n.tãqꝫ vi
dens ſuſtinuit. Fide: celebra F
uit paſca et ſanguinis effu-
ſionẽ: ne qui vaſtabat ꝑmiti
ua tãgeret eos. Fide: tranſi Exo.14.
erũt mare rubrum tãqꝫ per
aridam terrã: qđ experti egy
ptij deuorati ſũt. Fide: mu Joſue.6.
ri hierico corruerũt circuitu
dieꝝ ſeptẽ. Fide: raab mere- Jbidẽ.2.
trix nõ perijt cũ incredulis ⁊.6.
excipiẽs exploratores cũ pa
ce. Et qđ adhuc dicã. Defi-
ciet eniꝫ me tp̄s enarrãtẽ de
gedeon barach: ſamſon: ie-
pte: dauid: ſamuel: et ꝓphe
tis q per fidez vicerũt regna
opati ſũt iuſticiã: adepti ſũt
repromiſſiones. Obturaue
runt ora leonũ: extinxerunt
impetũ ignis. Effugauerũt
aciẽ gladij: ꝯualuerũt de in
firmitate: fortes facti ſũt in
bello. Caſtra verterunt exte G
roꝝ acceperũt mulieres de
reſurrectiõe mortuos ſuos.
Alij aũt diſtenti ſunt nõ ſu
ſcipiẽtes redẽptionẽ: vt me
liorem inuenirẽt reſurrectio
nem. Alij ṽo ludibria ⁊ ver
bera experti: inſup ⁊ vincu-
la: ⁊ carceres: lapidati ſunt
ſecti ſunt: temptati ſunt: in
occiſione gladij mortui ſũt.

Circuierũt ĩ melotis: in pel
libus caprinis: egentes: an-
guſtiati: afflicti: quibus di-
gnus nõ erat mũdus: in ſol
licitudinib⁹ errãtes: in mõ-
tibus: ⁊ ſpelũcis: ⁊ in cauer
nis terre. Et hi oẽs teſtimo
nio fidei ꝓbati nõ acceperũt
repromiſſionẽ: deo pro no-
bis melius aliqd ꝓuidente:
vt nõ ſine nobis ꝯſũmarẽt.

¶ Cap. ſeq. Inducit ap̃lus
ad mala pene toleranda: ac
mala culpe vitanda: oſten-
dens conditiones legis ve-
teris atq3 noue. 12

A Ideoq3 ⁊ nos tantã ha
Eph.4.f. bẽtes impoſitã nubem
Colo.3.b. teſtiũ deponẽtes omne pon
1.Pe.2.a. dus ⁊ circũſtans nos pctm
per patientiã curramus ad
propoſitũ nobis certamen:
aſpicientes in auctorẽ fidei:
⁊ ꝯſũmatorẽ ieſum: qui pro
poſito ſibi gaudio ſuſtinuit
crucẽ: ꝯfuſione ꝯtẽpta atq3
in dextera ſedis dei ſedet.
Recogitate. n. eũ qui talem
ſuſtinuit a pctõribus aduer
ſus ſemetipm ꝯdictionẽ: vt
non fatigemini animis vr̃is
B deficientes. Nõdũ. n. vſq3
ad ſanguinem reſtitiſtis ad-
uerſus pctm repugnantes:
⁊ obliti eſtis cõſolationis q̃
vobis tãq3 filijs loq̃t dicẽs.
Pro.3.b. Fili mi noli negligere diſci-
plinã dñi: neq3 fatigeris dũ
Apoc.3.d. ab eo argueris. Quẽ. n. di-
ligit dñs: caſtigat: flagellat
aũt oẽm filium quẽ recipit.
In diſciplina perſeuerate.
Tanq3 filijs vobis offert ſe
deus. Quis. n. filius quem C
nõ corripit pater: q ſi extra
diſciplinã eſtis: cui⁹ partici
pes facti ſũt oẽs: ergo adul
teri: ⁊ non filij eſtis. Deinde
pr̃es quidẽ carnis nr̃e erudi
tores habuimus ⁊ reuereba
mur eos. Nõ multo magis
obtẽperabimus pr̃i ſpirituũ
⁊ viuemus. Et illi quidẽ in
tẽpore paucoꝝ dieꝝ ſm vo
luntatẽ ſuã erudiebãt nos:
hic autẽ ad id qd vtile eſt in
recipiendo ſanctificationem
eius. Omnis autẽ diſcipli-
na: in preſenti quidẽ videtũ
nõ eſſe gaudij: ſed meroris.
poſtea aũt fructum pacatiſſi
mũ exercitatis per eã reddet
iuſticie. Propter qd remiſ- D
ſas manus et ſoluta genua
erigite ⁊ greſſus rectos faci
te pedibus vr̃is: vt nõ clau
dicans qs erret: magis autẽ
ſanet. Pacem ſequimini cũ Ro.12.d.
oĩbus ⁊ ſanctimoniã: ſine
qua nemo videbit deũ. Cõ
templantes ne qs deſit gr̃e
dei: ne qua radix amaritudi
nis ſurſum germinãs impe
diat: ⁊ per illam inquinentũ
multi. Ne quis fornicator
aut prophanus: vt eſau qui Gen.25.d.
ꝓpter vnã eſcã vẽdidit pri- E
mitiua ſua. Scitote eñ qm Gen.27.f.
⁊ poſtea cupiens hereditare Exo.19.b.
bñdictionẽ reprobatus eſt.
Non eñ inuenit penitentie Exo.20.c.
locũ: q̃q3 cũ lachrymis inq

ſiſſet eā. Non.n.acceſſiſtis
ad tractabilē et acceſſibilem
ignē: ⁊ turbinē: ⁊ caliginez:
⁊ ꝓcellā: ⁊ tube ſonū: ⁊ vo
cem v̄boꝝ: quā q audierunt
excuſauerunt ſe ne eis fieret
verbū. Nō.n.portabāt qđ
dicebāt: ⁊ ſi beſtia tetigerit
montē lapidabit. Et ita ter
ribile erat quod videbatur.
Exo.19.b. Moyſes dixit. Exteritus ſū
F ⁊ tremebūdus. Sed acceſſi
ſtis ad ſyō mōtē ⁊ ciuitatē
dei viuentis hieruſalē cele
ſtem: ⁊ multoꝝ miliū ange
loꝝ frequentiā: et eccleſiam
primitiuoꝝ qui ꝯſcripti ſūt
in celis: ⁊ iudicē omniū deū
⁊ ſpūs iuſtoꝝ perfectoꝝ: ⁊ te
ſtamenti noui mediatorē ie
ſum: ⁊ ſanguinis aſperſio
nē: melius loquētē ꝙ̄ abel.
G Videte ne recuſetis loquen
tem. Si.n.illi nō effugerūt
recuſantes eū qui ſup terrā
loq̄bāt: multo magis nos q
de celis loq̄ntē nobis auerti
mus: cuius vox mouit ter
rā tūc: nūc aūt repromittit
Aggei.2.b. dicēs. Adhuc ſemel: ⁊ ego
mouebo nō ſolū: terraz: ſed
⁊ celū: ꝙ aūtē adhuc ſemel
dic̄: declarat mobiliū trāſla
tionem tāꝙ̄ factoꝝ: vt ma
neant ea que ſunt īmobilia.
Itaqz regnū īmobile ſuſci
pientes habemus gratiam:
per quā ſeruiamus placētes
deo cum metu: ⁊ reuerētia.
Deut.4.d. Etenim deus noſter ignis
conſummens eſt.

Cap.ſeq. Hortatur apl's
ad opandū bonū erga pxi
mos ſeipos: atqz ꝑlatos: ac
per ſe orandum petit: ⁊ ſue
orationis bñficiuz impartit
cū ſalutatione. 13

Charitas fraternitatis A
maneat ī vobis: ⁊ ho Ro.12.c.
ſpitalitatez nolite obliuiſci.
Per hanc.n.placuerūt qdā .1.Pe.4.
angelis hoſpicio receptis.
Memētote vinctoꝝ tāꝙ̄ ſi
mul vincti: ⁊ laborātiū tāꝙ̄
⁊ ipſi in corpore morantes.
Honorabile ꝯnubiū ī omni
bus: ⁊ thorus imaculatus.
Fornicatores.n. ⁊ adlt'eros
iudicabit deꝰ. Sint mores
ſine auaritia: cōtenti p̄ſenti
bus. Ipſe.n.dixit. Non te Joſue.1.
deſerā: neqz derelinquā: ita
vt ꝯfidenter dicamus. Dñs Ps̄.117.
mihi adiutor eſt: nō timebo B
qđ faciat mihi hō. Memen
tote p̄poſitoꝝ vr̄oꝝ qui vo
bis locuti ſunt v̄bū dei quo
rū intuētes exitū ꝯuerſatio
nis: imitamini fidez. Jeſus
xp̄s heri ⁊ hodie: ipſe ⁊ in ſe
cula. Doctrinis varijs ⁊ pe
regrinis nolite abduci. Op
timū eſt.n.grā ſtabilire cor:
nō eſcis q̄ non ꝓfuerūt am
bulantibus in eis. Hēmus
eni altare de quo edere non
hñt ptātē qui tabernaculo
deſeruiūt. Quoꝝ.n.aīaliuz Nu.19.
infert ſanguis pro peccato
in ſancta per pontificē hoꝝ
corpora cremant̄ ex̄ caſtra.
Propter qđ ⁊ ieſus vt ſan

ctificaret per ſuū ſanguinē
populū: ex̄ portā paſſus eſt.
Mich.2. Exeamus igit̄ ad eū ex̄ ca-
C ſtra: īproperiū eius portātes.
Nō.n.hēmus hic manētē
ciuitatē: ſȝ futurā inq̄rim⁹.
Per ipm ergo offeram⁹ ho-
ſtiā laudis ſemꝑ deo.i.fru-
ctū labiorꝫ cōfitētiū nomini
ei⁹. Bñficētie aūt ⁊ cōionis
nolite obliuiſci. Talib⁹ enim
hoſtijs ꝓmeret̄ de⁹. Obedite
ꝑpoſitis veſtris: ⁊ ſubiacete
eis. Ipi.n.ꝑuigilāt q̄ſi rōnē
pro aīab⁹ vr̄is reddituri: vt
cū gaudio h̄ faciāt: ⁊ nō ge
mentes. Hoc.n.nō expedit
vob. Orate ꝑ nob. Confidi
mus.n.q: bonā ꝯſciam ha
bemus i oīb⁹ bñ volētes cō
D uerſari. Amplius āt dep̄cor
vos h̄ facē quo celeri⁹ reſti-
tuar vob. De⁹ āt pacis q̄ edu
xit de mortuis paſtorē ma-
gnū ouiū i ſāguie teſtamēti
eterni dñȝ nr̄m ieſū xp̄m: ap
tet vos i oī bono vt faciatꝭ
ei⁹ volūtatē: faciēs i vob qđ
placeat corā ſe ꝑ ieſuȝ xp̄m:
cui ē glīa i ſcl'a ſcl'orꝫ. Amē.
Rogo āt vos frēs: vt ſuffe-
ratis vbū ſolatij. Eteni per
paucis ſcripſi vob. Cogno-
ſcite frēs vr̄ȝ timotheū dimiſ
ſum: cū quo ſi celeri⁹ venerit
videbo vos. Salutate oēs
ꝑpoſitos vr̄os: ⁊ oēs ſctōs.
Salutāt vos de italia frēs.
Grā cū oīb⁹ vobis. Amē.
¶ Explicit epiſtola Pauli
ad hebreos.

¶ Incipit ꝓlogus in ſeptē
epiſtolas canonicas.

NOn ita eſt ordo apud
grecos qui integre ſa
piūt: fidēq̄ȝ rectā ſectantur
epiſtolarꝫ ſeptem que cano-
nice nuncupant̄: ſicut in la-
tinis codicibus inuenit̄: vt
q: Petrus eſt primus in or-
dine apoſtolorꝫ: prime ſint
etiā eius epiſtole in ordine
ceterarꝫ. Sed ſicut euange-
liſtas dudum ad veritatis li
neam correximus: ita has
proprio ordini deo iuuante
reddidimus. Eſt enim pri-
ma earum vna Jacobi: due
Petri: tres Joānis: ⁊ Jude
vna. Que ſi ſic ab eis dige-
ſte ſunt: ita quoq̄ȝ ab inter-
pretibus fideliter in latinuȝ
verterent̄ eloquiū: nec ambi
guitatē legentibus facerent
nec ſermonum ſeſe varietas
impugnaret: illo ꝑcipue lo-
co vbi de vnitate trinitatis
in prima ioānis epiſtola po .i.Jo.i.b.
ſitum legimus: in qua etiaȝ
ab infidelibus tranſlatori-
bus multū erratum eſſe a fi
dei veritate cōperimus. triū
tm̄modo vocabula hoc eſt
aque ſanguinis et ſpiritus
in ipſa ſua editione ponenti
bus: ⁊ patris verbiq̄ȝ ac ſpi
ritus teſtimoniū omittenti-
bus. In quo maxime ⁊ fi-
des catholica roborat̄: ⁊ pa
tris ⁊ filij et ſpūſſancti vna
diuinitatis ſubſtantia com-
probatur. In ceteris vero

epiſtolis quantum a noſtra
aliorum diſtet editio. lecto-
ris prudentie derelinquo.
Sed tu virgo chriſti euſto-
chiuȝ dum a me impenſius
ſcripture veritatē inquiris:
meam quodāmodo ſenectu
tem inuidoꝝ dentibus cor-
rodendam exponis qui me
falſariū: corruptoremqȝ ſan-
ctarū pronunciant ſcriptu-
rarū. Sed ego in tali opere
nec emulorum meorum in-
uidentiam pertimeſco: nec
ſancte ſcripture veritatē po
ſcentibus denegabo.

¶ Explicit ꝓlogus in ſeptē
epiſtolas canonicas.

¶ Incipit argumētū eaſdē.

IAcobus: Petrus: et
Joannes: ⁊ Judas ſe
ptem epiſtolas ediderūt: tā
myſticas ꝙ̃ ſuccintas: ⁊ bre
ues pariter: ac longas: bre-
ues in verbis: lōgas in ſen-
tentijs vt rarus ſit qui non
eaꝝ lectione cecutiat.

¶ Explicit argumentum in
ſeptē epiſtolas canonicas.

¶ Incipit argumentum in
epiſtolam canonicam beati
Jacobi apoſtoli.

IAcob⁹ apoſtolus ſan-
ctum inſtruit cleruȝ de
cultura celeſtium precepto-
rum: ⁊ regula catholice ob-
ſeruātie: ⁊ de inuicte patien
tie maieſtate: ⁊ de reuelatio-
ne plurimorum: ⁊ de mēda
cio magiſtrorum.

¶ Explicit argumētū.

¶ Incipit epiſtola canoni-
ca beati Jacobi apoſtoli.

¶ Cap. ſeq. Docet apl's tē-
ptationibus reſiſtere oñdēs
deuȝ nec eſſe temptatorē ac
auctorem peccati: atqȝ veri
tati acquieſcere eā audiēdo
ac opere adimplendo. 1

IAcobus dei ⁊ dñi nr̄i A
ieſu xp̄i: ſeruus duode-
cim tribubus q̄ ſūt in
diſperſione. Salutem.
Omne gaudiuȝ exiſti
mate frēs mei cū in tempta
tiōes varias incideritis: ſciē
tes ꝙ ꝓbatio fidei veſtre pa
tientiā operat̄. Patiētia aūt Ro.5.a.
opus perfectū hēat: vt ſitis
ꝑfecti ⁊ integri in nullo defi
cientes. Si qs aūt veſtrū in
diget ſapiētia poſtulet a deo
qui dat omnibus affluēter:
⁊ nō improperat: ⁊ dabit̄ ei.
Poſtulet autem in fide nihil
heſitās. Qui. n. heſitat ſimi
lis eſt fluctui maris q a vēto
mouet̄ ⁊ circūfert̄. Nō ergo
eſtimet homo ille ꝙ accipiat
aliquid a dño. Vir duplex
aīo inconſtans eſt in oībus
vijs ſuis. Glorieť aūt frater B
humilis in exaltatione ſua:
diues aūt in humilitate ſua
qm̄ ſicut flos feni tranſibit.
Exortus eſt. n. ſol cū ardo- Eccl.14.
re: ⁊ arefecit fenū: ⁊ flos ei⁹ Eſa.40.b
decidit: ⁊ decor vultus eius
deperijt. Ita ⁊ diues in iti- .1.Pe.1.
nerib⁹ ſuis marceſcet. Bea- Job.5.c.
tus vir q ſuffert tentationē:
qm̄ cum ꝓbatus fuerit acci

plet coronā vite quā repro-
miſit deus diligentibus ſe.
Nemo cū tēptatꝰ dicat: qm̄
a deo tēptatꝰ. Deus. n. inten
tator maloꝝ. Ipſe autē ne-
minē tentat. Unuſqſqꝫ vo
tēptatꝰ a cōcupiſcentia ſua:
abſtractus ⁊ illectus. Dein
de ꝯcupiſcentia cū ꝯceperit
parit pctm̄: pctm̄ vo cū cō-
ſūmatū fuerit gn̄at mortē.
Nolite itaqꝫ errare fratres
C mei dilectiſſimi. Omne da-
tum optimū: ⁊ omne donū
perfectū deſurſum eſt deſcē
dens a patre luminū: apud
quē nō eſt trāſmutatio: nec
viciſſitudinis obumbratio.
Uoluntarie eni genuit nos
vbo veritatis: vt ſimus ini-
Prouē. 17. c tiū aliqd creature eius. Sci
Eccl. 5. c. tis fratres mei dilectiſſimi.
Sit autem ois homo velox
ad audiēdū: tardus aūt ad
loquēdū: ⁊ tardus ad irā.
Ira. n. viri iuſticiam dei nō
operatꝰ. Propter qđ abijciē-
tes oēm imūdiciā ⁊ abūdā-
tiā malicie: in māſuetudine
ſuſcipite inſitū vbū: qđ pōt
D ſaluare aīas veſtras. Eſtote
Ro. 2. b. aūt factores vbi: ⁊ nō audi
tores tm̄ fallentes voſmet-
ipſos: qr ſi quis auditor eſt
verbi: ⁊ nō factor h cōpara
bitur viro ꝯſideranti vultū
natiuitatis ſue in ſpeculo.
Cōſiderauit enim ſe ⁊ abijt:
⁊ ſtatim oblitus eſt q̄lis fu-
Mat. 5. c. erit. Qui aūt perſpexerit in
lege perfecte libertatis ⁊ per
manſerit in ea non auditor
obliuioſus factꝰ: ſed factor
opis: h beatus in facto ſuo
erit. Si qs autē putat ſe reli Jacobi. 3. b
gioſum eſſe nō refrenās lin
guā ſuā: ſꝫ ſeducēs cor ſuū
huius vana eſt religio. Reli
gio mūda ⁊ immaculata apđ
deū ⁊ pſem h eſt viſitare pu
pillos ⁊ viduas in tribula-
tione eoꝝ: ⁊ imaculatum ſe
cuſtodire ab hoc ſeculo.

¶ Cap. ſeq. Aplus docens
non eſſe pſonaꝝ acceptionē
apud deū īformat de opibꝰ
miſicordie atqꝫ oñdit fidē
ſine opibus mortuā eſſe. 2

FRatres mei nolite in A
perſonaꝝ acceptione
hēre fidē dñi nři ieſu xpi glo
rie. Eteni ſi introierit in cō
uentū vřm vir aureū annu-
lum hñs in veſte candida:
introierit aūt ⁊ paup in ſor
dido habitu: ⁊ intēdatis in
eū qui indutus eſt veſte pre
clara: ⁊ dixeritis ei tu ſede h
bene: pauperi autē dicatis:
tu ſta illic: aut ſede ſub ſca-
bello pedū meoꝝ. Nōne iu
dicatis apud voſmetipſos:
⁊ facti eſtis iudices cogita-
tionū iniquaꝝ? Audite frēs
dilectiſſimi. Nōne deus ele
git paupes in h mūdo diui-
tes in fide ⁊ heredes regni:
qđ repromiſit deus diligen- B
tibus ſe? Uos aūt exhono-
raſtis pauperē. Nōne diui-
tes per potentiā opprimūt
vos: ⁊ ipſi trahūt vos ad iu

dicia? Nonne ipſi blaſphe-
mãt bonũ nomẽ qḋ inuoca
Leui.19.c. tũ eſt ſuper vos. Si tñ legẽ
perficitis regalẽ ſm ſcriptu
Ro.2.b. ras. Diliges ꝓximũ tuũ ſicut
Eph.6.b. teipm: bñ facitis. ſi aũt per
Colo.3.d. ſonã accipitis pctm̃ opera-
Act.19.f. mini: redargutí a lege quaſi
.1.Pe.1.c. traſgreſſoꝛes. Quicũqz aũt
totã legẽ ſuauerit: offendat
aũt in vno: factus eſt oĩum
reus. Qui.n. dixit non me-
chaberis: dixit ⁊ non occi-
des. Quod ſi nõ mechabe-
ris: occides autẽ factus es
trãſgreſſoꝛ legis. Sic loqui
mini ⁊ ſic facite ſicut per le
gẽ libertatis incipiẽtes iudi
C cari. Judiciũ.n. ſine miſeri
coꝛdia illi: qui nõ facit miſe
ricoꝛdiã. Superexaltat aũt
miſericoꝛdia iudicio. Quid
ꝓderit frẽs mei ſi fidem qs
dicat ſe hẽe. opera aũt non
hẽat. Nũquid poterit fides
ſaluare eũ. Si autem frater
⁊ ſoroꝛ nudi ſint ⁊ indigeãt
victu quotidiano: dicat aũt
aliqs ex vobis illis ite in pa
ce calefacimini et ſaturami-
ni: nõ dederitis aũt eis que
neceſſaria ſũt coꝛpoꝛi: quid
ꝓderit? Sic ⁊ fides ſi non
hẽat opera: moꝛtua eſt in ſe
metipſa. Sed dicet qs. Tu
fidẽ hẽs ⁊ ego opera hẽo.
Oſtende mihi fidẽ tuã ſine
opibus: ⁊ ego oſtẽdã tibi ex
D operibus fidẽ meã. Tu cre
dis: qm̃ vnus ẽ deus: bene
facis. Et demones credunt
⁊ ↄtremeſcũt. Uis aũt ſcire
o hõ inanis: qm̃ fides ſine
opibus ocioſa eſt. Abꝛahã
pr nr nõne ex opibus iuſtifi
catus eſt: offerẽs yſaac filiũ
ſuũ ſup altare. Uides: qm̃
fides cooperatur operibus
illius: ⁊ ex operibus fides
ↄſummata eſt. Et ſuppleta
eſt ſcriptura dicens. Credi- Gen.15.b
dit abꝛahã deo ⁊ reputatũ
eſt illi ad iuſticiã: ⁊ amicus Ro.4.a.
dei appellatus eſt. Uidetis
qm̃ ex opibus iuſtificat: hõ
⁊ non ex fide tm̃. Similiter Gal.3.a.
⁊ raab meretrix: nõne ex opi Joſue.2.
bus iuſtificata eſt ſuſcipiens
nũcios: ⁊ alia via eijciens.
Sicut enim coꝛpus ſine ſpi
ritu moꝛtuũ ẽ: ita fides ſine
operibus moꝛtua eſt.
¶ Cap. ſeq. Oſtendit aplꝰs
mala: ex vitio lingue proue
nientia tã in ſcia q̃ in cõi vi
ta diſtinguẽs ſcientiã mun-
danam ⁊ diuinam. 3 A
NOlite plures magiſtri
fieri frẽs mei ſciẽtes:
qm̃ maius iudiciũ ſumitis.
Jn multis eñi offendimus Mat.23.
oẽs. Si qs in ṽbo nõ offen
dit: hic pfectus eſt vir. Põt
etiã freno circũducere totũ
coꝛpus. Si aũt equis frena
in oꝛa mittimus ad ↄſentiẽ
dũ nobis: omne coꝛpus il-
loꝝ circũferimus. Et ecce
naues cũ magne ſint ⁊ a vẽ
tis validis minent: circũfe-
runtur aũt a modico guber
naculo vbi ĩpetus dirigẽtis

voluerit. Ita ⁊ lingua mo-
dicũ quidẽ mẽbrũ: ⁊ magna
exaltat. Ecce q̃tus ignis q̃
magnã ſiluã incẽdit. Et lin
gua ignis eſt vniuerſitas ini
B quitatis. Lingua ꝯſtituitur
in membris nr̃is que macu
lat totũ corpus: ⁊ inflãmat
rotã natiuitatis nr̃e inflam
mata a gehẽna. Omnis. n.
natura beſtiaꝝ ⁊ volucrum
⁊ ſerpẽtũ ⁊ ceteroꝝ domanẽ
⁊ domita ſunt a natura hu
mana: linguam aũt nullus
C hominũ domare põt. In-
quietũ maluꝫ plena veneno
mortifero in ipa bñdicimus
deũ: ⁊ patrẽ: ⁊ in ipſa male-
dicimus hoĩes q ad imagi-
nem ⁊ ſimilitudinẽ dei facti
ſunt. Ex ipſo ore ꝓcedit be
nedictio ⁊ maledictio. Nõ
oportet frẽs mei h ita fieri.
Nũquid fons de eodẽ fora
mine emanat dulcẽ ⁊ ama-
ram aquã. Nunquid poteſt
frẽs mei ficus vuas facere:
aut vitis ficus. Sic neq̧ ſal
ſa dulcem põt facere: aquã.
Quis ſapiens ⁊ diſciplina-
tus inter vos. Oſtendãt ex
bona ꝯuerſatione operatio-
nem ſuã in mãſuetudine ſa
D pientie. Quod ſi zelũ amaꝝ
habetis et cõtentiones ſint
in cordibus vr̃is nolite glo
riari ⁊ mendaces eſſe aduer
ſus veritatẽ. Non eſt enim
iſta ſapientia deſurſum de-
ſcendens a patre luminuꝫ:
ſed terrena animalis diabo-
lica. Ubi enim zelus ⁊ con-
tentio: ibi incõſtantia: ⁊ om
ne opus prauũ. Que auteꝫ
deſurſum eſt ſapientia. Pri
mũ quidẽ pudica eſt: deinde
pacifica: modeſta: ſuadibi-
lis: bonis cõſentiens plena
miſericordia ⁊ fructibus bo
nis: iudicans ſine ſimulatio
ne. Fructus autem iuſticie
in pace ſeminatur facienti-
bus pacem.

¶ Cap. ſeq. Prohibet bella
⁊ diſſenſiões apoſtolus mo
nens vos a mũdo ⁊ diabo-
lo recedere atq̧ accedere ad
deũ per dilectionẽ ĩterponẽ
do de dilectione ꝓximi. 3

Unde bella ⁊ lites in A
vobis? Nõne ex con
cupiſcentijs veſtris: qui mi-
litant in membris veſtris.
Concupiſcitis ⁊ non habe-
tis: occiditis ⁊ zelatis: ⁊ nõ
poteſtis adipiſci. Litigatis
⁊ belligeratis: ⁊ non habe-
tis propter quod nõ poſtu-
latis. Petitis ⁊ non accipi-
tis: eo q̧ male petatis: vt in
concupiſcentijs veſtris in-
ſumatis. Adulteri: neſcitis
qꝛ amicitia huius mũdi ini-
mica eſt dei. Quicunq̧ ergo
voluerit amicus eſſe ſeculi
huius inimicus dei conſti-
tuitur. An putatis: qꝛ ina- B
niter ſcriptura dicat ad in-
uidiam concupiſcit ſpiritus
qui habitat in vobis. Maio
rem autẽ dat gratiam. Pro .1. Pe. 5. b.
pter qđ dicit. Deus ſuper- Eph. 4. f.

bis reſiſtit: humilibus autez
dat gratiam. Subditi ergo
eſtote deo: reſiſtite autẽ dia-
bolo: ⁊ fugiet a vobis. Ap
propinquate deo: ⁊ appro-
pinquabit vobis. Emunda
te manus peccatores: ⁊ pu-
rificate corda duplices ani
C mo. Miſeri eſtote ⁊ lugete
Joã. 16. d. ⁊ plorate riſus veſter in lu-
ctum cõuertatur: ⁊ gaudiũ
1. Pe. 5. b. in merorem. Humiliamini
in conſpectu domini: ⁊ exal
tabit vos. Nolite detrahe-
re alterutrũ fratres mei qui
detrahit fratri: aut qui iudi
cat fratrem ſuum: detrahit
legi ⁊ iudicat legẽ. Si autẽ
iudicas legem: nõ es factor
legis: ſed iudex. Unus eſt
enim legiſlator ⁊ iudex: qui
Ro. 14. a. poteſt perdere ⁊ liberarẽ. Tu
5. b. autem quis es qui iudicas
D proximum tuũ. Ecce nunc
qui dicitis hodie aut craſti-
no ibimus ad illam ciuita-
tem ⁊ faciemus ibi quidem
annum ⁊ mercabimur ⁊ lu
crum faciemus qui ignora-
tis quid erit in craſtinum.
Que eſt enim vita veſtra.
Uapor eſt ad modicum pa
rens: ⁊ deinceps extermina
bitur pro eo vt dicatis: ſi do
minus voluerit: ⁊ ſi vixeri-
mus: faciemus hoc aut il-
lud. Nũc autem exultatis
Luc. 5. f. in ſuperbijs veſtris. Omnis
exultatio talis maligna eſt.
Sciẽti igit̃ bonũ facere ⁊ nõ
facienti peccatũ eſt illi.

¶ Cap. ſeq. Inducit apo-
ſtolus malos ad bonum ex
cõſideratione diuini iudicij
atq̃ bonos ad patientiam:
⁊ dei reuerẽtiã per iuramẽti
deuitationẽ: feruentẽ deuo
tionẽ penitẽtie ſuſceptionẽ:
ac proximi correptionẽ. 4

Agite nunc diuites: A
plorate vlulãtes ĩ mi
ſerijs vr̃is q̃ aduenient vob.
Diuitie vr̃e putrefacte ſũt:
⁊ veſtimẽta vr̃a a tineis cõ-
meſta ſunt. Aurũ ⁊ argẽtũ
veſtrũ eruginauit: ⁊ erugo
eoꝝ ĩ teſtimoniũ vobis erit:
et manducabit carnes vr̃as
ſicut ignis. Theſaurizaſtis vo
bis irã in nouiſſimis dieb9.
Ecce merces operarioꝝ qui
meſſuerũt regiones veſtras
que fraudata eſt a vobis cla
mat: ⁊ clamor eoꝝ in aures
domini ſabaoth introiuit.
Epulati eſtis ſuper terram:
⁊ in luxurijs enutriſtis cor-
da veſtra. In die occiſionis B
adduxiſtis: et occidiſtis iu-
ſtum: ⁊ non reſtitit vobis.
Patientes igitur eſtote fra-
tres vſq̃ ad aduẽtum dñi.
Ecce agricola expectat pre-
cioſum fructũ terre: patien
ter ferẽs donec accipiat tem
poraneũ ⁊ ſerotinũ. Patien
tes igitur eſtote ⁊ vos ⁊ cõ
firmate corda veſtra: qm̃ ad
uẽtus dñi appropinquabit.
Nolite ingemiſcere fratres
in alterutrũ: vt nõ iudicemi
ni. Ecce iudex ante ianuam

aſſiſtit. Exēplū accipite frēs
exitus mali ⁊ longanimita-
tis ⁊ laboris ⁊ patiētie pro
phetas: q locuti ſūt in noīe
C dñi. Ecce beatificamus eos
qui ſuſtinuerūt. Sufferētiā
Iob audiſtis: ⁊ finē dñi vidi
ſtis: qm̄ miſericors eſt dñs:
⁊ miſerator. Ante oīa autē
frēs mei nolite iurare: neq3
per celū neq3 per terrā: neq3
aliud quodcūq3 iuramētū.
Mat.5.f. Sit aūt ſmo veſter ē eſt: nō
nō: vt non ſub iudicio deci
datis. Triſtat āt aliqs vrm:
oret equo aio ⁊ pſallat. In
firmat qs in vobis inducat
pſbros eccleſie: ⁊ orent ſup
eū: vngētes eū oleo in noīe
dñi. Et oīo fidei ſaluabit in
firmū: ⁊ alleuiabit eū dñs:
⁊ ſi in pctīs ſit: remittent ei.
D Confitemini ergo alterutrū
pctā vra ⁊ orate pro inuicē
vt ſaluemini. Multū.n. va-
let deprecatio iuſti aſſidua.
3.Re.17.a Helias hō erat ſilis nobis
Luc.4.d. paſſibilis: ⁊ oīone orauit vt
nō plueret ſup terrā: ⁊ non
pluit annos tres ⁊ menſes
ſex. Et rurſū orauit: ⁊ celū
dedit pluuiā: et terra dedit
fructū ſuū. Frēs mei: ſi qs
ex vobis errauerit a veritate
⁊ ꝯuerterit quis eū: ſcire dꝫ:
qm̄ q ꝯuerti fecerit peccato
rē ab errore vie ſue: ſaluabit
animā eius a morte: ⁊ opit
multitudinē peccatoꝝ.

Explicit epiſtola beati Ia
cobi apoſtoli.

Incipit argumentum in
epiſtolā beati Petri primā.

Diſcipulos ſaluato-
ris inuicti toto orbe
diffuſos ⁊ peregrinos ī hoc
ſeculo mōſtrat: ⁊ ꝑterite vi-
te penitere ſuadet: ⁊ ī nouā
vitā ꝑficere tota cū ſollicitu
dine exhortat ſimon petrus
filius ioānis prouincie gali
lee vico bethſaida frater an
dree apoſtoli.

Explicit argumētū.

Incipit epiſtola beati Pe
tri apoſtoli prima.

Cap. ſeq. Regratiatur pe
trus de regeneratiōe baptiſ-
mali: ⁊ inducit regeneratos
ad vite mundiciam. I

Petrus aplus Ieſu A
xpi: electis aduenis
diſpſionis pōti: ga
latie: cappadocie:
aſie: ⁊ bithynie: ſm
preſcientiā dei patris in ſan
ctificationē ſpiritus in obe
dientiā ⁊ aſperſionē ſangui
nis ieſu chriſti: gratia vobis
⁊ pax multiplicet. Benedi- 2.Cor.1.a.
ctus deus ⁊ pater dñi noſtri Eph.1.a.
ieſu chriſti: qui ſm miſericor
diam ſuam magnā regene-
rauit nos in ſpem viuā per
reſurrectionē ieſu chriſti ex
mortuis in hereditatē incor
ruptibilem et incōtaminatā
⁊ imarceſſibilē cōſeruatā in
celis ī vobis: qui in virtute
dei cuſtodimini per fidē in
ſalutē paratā reuelari in tpe B
nouiſſimo. In quo exulta- Ioā.16.c.

bitis modicū nūc: ſi oꝫ ꝯtri
ſtari in varijs tēptationibꝰ:
vt probatio vře fidei multo
ꝓcioſioꝛ ſit auro qđ ꝑ ignem
probať: inueniať in laudem
ꝛ gloꝛiá ꝛ honoꝛē in reuela
tione ieſu xp̄i: quē cū nō vi
deritis diligitꝭ. Jn quē nūc
quoqꝫ nō vidētes creditis:
credētes aūt exultabitis leti
tia inenarrabili ꝛ gloꝛificata
repoꝛtantes finē fidei vře ſa
lutē animaꝝ vraꝝ. De qua
ſalute exquiſierūt: atqꝫ ſcru
tati ſunt ꝓphete: q de futu
ra in vobis gřa ꝓph̄auerūt:
ſcrutantes in qđ vel in q̄le
tp̄s ſignificaret in eis ſpūs
xp̄i ꝓnuncians eas q̄ in xp̄o
ſunt paſſiōes ꝛ poſterioꝛes
glias: qbus reuelatuꝫ eſt: qꝛ
nō ſibimetipſis: vobis autē
miniſtrabāt ea q̄ nūc nūcia
C ta ſunt vobis per eos q euā
gelizauerunt vobis ſpūſctō
miſſo de celo: in quē deſide
rāt angeli ꝓſpicē. Propter
qđ ſuccincti lumbos mētis
vře ſobꝛij perfecti ſperate in
eá q̄ offerť vobis gřam in re
uelationē ieſu xp̄i: quaſi filij
obediētie nō ꝯfigurati ꝓoꝛi
bus ignoꝛātie veſtre deſide
Leui.19.a. rijs: ſꝫ ſm eū q vocauit vos
Deuť.10.d. ſanctū: vt ꝛ ipſi in omni cō
Col.3.d. uerſatione ſancti ſitis: qm̄
Ja.2.d. ſcriptū eſt: ſancti eritis: qm̄
Acť.10.f. ſctūs ſum. Et ſi pr̄em inuo
Ro.2.b. catis eū qui ſine acceptione
D pſonaꝝ iudicat ſm vniuſcu
Eph.6.b. iuſqꝫ opus ī timoꝛe īcolatꝰ

vřī tp̄e ꝯuerſamini. Sciētes Hebꝛe.9.
qđ nō coꝛruptibilibus auro .1.Joá.1
vel argēto redempti eſtis de Apoč.1.
vana vřa cōuerſatione pr̄ne
traditiōis: ſꝫ ꝓcioſo ſangui
ne quaſi agni īmaculati xp̄i
et incōtaminati: preecogniti
qdē an̄ mundi ꝯſtōnē: mani
feſtati aūt nouiſſimiꝭ tp̄ibus
ꝓpter vos q per ip̄m fideles
eſtis in deo q ſuſcitauit eū a
moꝛtuis: ꝛ dedit ei gloꝛiaꝫ:
vt fides vřa: ꝛ ſpes eſſet in
deo. Aīas vřas caſtificātes
in obedientia charitatis in
fraternitatis amoꝛe: ſimplici
ex coꝛde inuicē diligite attē
tius: renati non ex ſemine
coꝛruptibili: ſꝫ incoꝛruptibi
li per v̄bū dei viui ꝛ ꝑmanē
tis in eternū: qꝛ oīs caro vt Eſa.40.
fenū: ꝛ oīs gloꝛia eius tāqꝫ Eccľ.14.
flos feni. Exaruit fenum et Jacob.1.
flos eius decidit: verbū aūt
dn̄i manet in eternū. Hoc ē
autē verbum qđ euangeliza
tum eſt in vos.

¶ Cap. ſeq. Jnducit ap̄ľus
ad ſpūalis vite perfectionē:
atqꝫ ꝑfectiōis in alios diffu
ſionē: per ſanctā cōuerſatio
nem: ac inſtruit exeuntes in
ſtatu ſeruili.

2

DEponētes igiť oēm A
maliciá: ꝛ oēm dolū Eph.4.
ꝛ ſimulatiōes: ꝛ inuidias: ꝛ Col.3.b.
oēs detractiones: ſič modo Hebꝛe.12.
geniti infantes rōnabiles: ꝛ
ſine dolo lac ꝯcupiſcite: vt
in eo creſcatis ī ſalutē: ſi tn̄
guſtatis qm̄ dulcis eſt dn̄s.

Ad quē accedētes lapidem
viuū ab hoibus qdez repro
batū: a deo aūt electū ⁊ ho
norificatum: ⁊ ipſi tāq̄ȝ lapi
des viui ſupedificamini do
mos ſpūales in ſacerdotiuȝ
ſanctū: offerētes ſpiritales
hoſtias acceptabiles deo ꝑ
ieſum xp̄m. Propter qđ ꝯti
Eſa.28.a. net ſcriptura. Ecce pono in
ſion lapidē ſūmū angularē
ꝓbatū electū p̄cioſuȝ: ⁊ qui
crediderit in eū: nō ꝯfūdet.
B Uobis igit̄ honor credenti
Ps̄.117. bus: non credētibus aūt la
Mat.21.d. pis quē reprobauerunt edifi
Mar.12.a. cātes hic factus eſt in caput
Luc̄.20.c. anguli: ⁊ lapis offenſiōis: ⁊
Act.4.b. petra ſcādali: his qui offen
Exo.19.a. dūt v̄bo: nec credūt in quo
⁊ poſiti ſunt. Uos auteȝ ge
nus electum: regale ſacerdo
tiū: gens ſctā: populus acq
ſitionis: vt virtutes annun
cietis eius q de tenebris vos
vocauit in ām̄irabile lumen
Oſee.2.d. ſuū. Qui aliqn̄ nō populus
Ro.9.c. dei: nunc aūt populus dei:
Ro.13.d. qui nō ꝯſecuti miſ̄icordiā:
Gal̄.5.c. nūc āt miſericordiā ꝯſecuti.
Chariſſimi obſecro vos tā
quā aduenas et peregrinos
abſtinere vos a carnalibus
deſiderijs q̄ militant aduer
ſus animā: cōuerſationē ve
ſtrā īter gētes hn̄tes bonā:
C vt in eo qđ detractāt de vo
bis tāq̄ȝ de malefactoribus:
ex bonis operibus vos cōſi
derantes: glorificent deū in
Ro.13.a. die viſitatiōis. Subiecti igit̄
eſtote omni humane creatu
re ꝓpter deū. Siue regi q̄ſi
p̄cellenti: ſiue ducibus tāq̄ȝ
ab eo miſſis: ad vindictam
malefactoꝝ: tandem v̄o bo
noꝝ: Quia ſic eſt voluntas
dei: vt bn̄facientes obmute
ſcere faciatis imprudentiuȝ
hominū ignorantiā. Quaſi
liberi ⁊ nō q̄ſi velamē habē
tes malicie libertatē: ſȝ ſicut
ſui dei. Oēs honorate: fra- Ro.12.c.
ternitatē diligite. Deū time
te: regē honorificate. Serui Eph̄.6.a.
ſubditi eſtote ī omni timore Col̄.3.d.
dn̄is: nō tm̄ bonis ⁊ mode Tit̄.2.c.
ſtis: ſȝ etiā diſcholis. Hec eſt .2.Cor.7.c
eni gr̄a ſi ꝓpter dei ꝯſciētiā
ſuſtinet: qs triſticias patiēs
iniuſte. Que.n.eſt gratia: ſi
peccātes ⁊ colaphizati ſuf-
fertis? Sed ſi bn̄faciētes pa D
tienter ſuſtinetis: hec eſt gr̄a
apud deū: in hoc.n.vocati
eſtis: qr ⁊ xp̄s paſſus eſt pro
nobis: vobis relinquēs exē
plum: vt ſequamini veſtigia
eius. Qui peccatū non fecit Eſa.53.b.
nec inuētus eſt dolus in ore .1.Jo.3.a.
eius. Qui cū malediceretur
nō maledicebat: cū pateret̄
nō cōtaminabatur. Trade Eſa.53.b.
bat aūt iudicanti ſe iniuſte.
Qui peccata nr̄a ipſe ꝑtulit
in corpore ſuo ſuper lignū:
vt pctīs mortui iuſticie vi-
uamus: cuius liuore ſanati
eſtis. Eratis.n.ſicut oues
errātes: ſed cōuerſi eſtis nūc
ad paſtorem ⁊ epiſcopū ani
marū veſtrarum.

¶Cap.ſeq. Inſtruit apl'us
exiſtētes in ſtatu cōiugali lo
quēs de mulierū ornatu: ac
viroꝝ ſcientia: ⁊ ordinauit
informando hoīes ad ꝓpri-
mum ⁊ ad deum. 3
A Similiter et mulieres
1.Cor.11.a. ſubdite ſint viris ſuis
Col.3.c. vt ⁊ ſi qui nō credūt verbo
Eph.5.e. per mulieꝝ ꝯuerſationē ſine
1.Timo.2.c v̄bo lucrifiant: ꝯſiderantes
in timore ſanctā cōuerſatio
nē vr̄am: quaꝝ nō ſit extrin
ſecus capillatura: aut circū
datio auri: aut idumenti ve
ſtimētoꝝ cultus: ſed qui ab
ſconditus eſt cordis: homo
in incorruptibilitate quieti
⁊ modeſti ſpūs qui eſt in cō
ſpectu dei locuplex. Sic.n.
aliqñ ⁊ ſancte mulieres ſpe-
rātes ī deo ornabāt ſe ſubie
Geñ.18.b. cte ꝓprijs viris. Sicut ſara
B obediebat abrahe dñm eum
vocās: cuius eſtis filie bñfa
cientes: ⁊ nō ꝑtinentes vllā
ꝑturbationē. Viri ſimiliter
cohabitātes ſm ſcientiā: q̄ſi
infirmiori vaſculo muliebri
impartiētes honorē tāq̄ꝫ co
heredibus gr̄e vite: vt non
Pro.20.c. impediant orōnes vr̄e. In
Ro.12.d. fide aūt oēs vnanimes com
patiētes: fraternitatis ama-
tores: miſericordes: mode-
ſti: humiles: non reddentes
malū pro malo: nec maledi
ctū pro maledicto: ſed econ
trario bñdicentes: q2 in hoc
Ps̄.33. vocati eſtis: vt bñdictionēꝫ
Ja.1.d. hēditate poſſideatis: qui.n.
vult vitam diligere: ⁊ dies
videre bonos cohercеat lin
guā ſuā a malo: ⁊ labia ei⁹
ne loq̄nt dolū. Declinet aūt
a malo: ⁊ labia ei⁹ ne loq̄nt
dolū. Declinet aūt a malo:
⁊ faciat bonū: inqrat pacē:
⁊ ſequat eā: q2 oculi dñi ſuꝑ
iuſtos: et aures eius in ꝑces
eoꝝ: vultus autē dñi ſuꝑ fa
cientes mala. Et qs eſt qui
vobis noceat: ſi boni emula
tores fueritis? Sed ⁊ ſi qd̄ C
patimini ꝓpter iuſticiā: bea Mat.5.a.
ti. Timorē aūt eoꝝ ne timu
eritis: vt nō conturbemini.
Dñm autē xp̄m ſanctificate
in cordib⁹ vr̄is: parati ſemꝑ
ad ſatiſfactionem omni po
ſcenti vos rōnem de ea q̄ in
vobis eſt ſpe: ſꝫ cū modeſtia
⁊ timore ꝯſcientiā habētes
bonā: vt in eo qd̄ detrahūt
de vobis cōfundant qui ca
lūniant veſtrā bonā in xp̄o
ꝯuerſationē. Melius eſt.n. Hebr.9.g
vt bñfacientes ſi voluntas Ro.5.b.
dei velit pati: q̄ꝫ malefacien
tes. Quia et xp̄s ſemel pro
peccatis nr̄is mortuus eſt:
iuſtus pro iniuſtis: vt nos
offerret deo: mortificatos q
dem carne: viuificatos aūt
ſpū. In quo ⁊ his q in car- D
cere erāt: ſpū veniens ꝑdica
uit: qui in increduli fuerant Mat.24.
aliqñ: qñ expectabāt dei pa Luc.17.[f]
tientiā in diebus noe cū fa-
bricaret archa: in qua pauci
ideſt octo aīe ſalue facte ſūt
per aquā: qd̄ ⁊ vos nūc ſimi

lis forme ſaluos fac baptiſma: nō carnis depoſitio ſordiū: ſed ꝯſcientie bone interrogatio in deum per reſurrectionem ieſu xp̄i a mortuis qui eſt in dextera dei deglutiens mortē: vt vite eterne heredes efficeremur: profectus in celum ſubiectis ſibi angelis ⁊ poteſtatibus ⁊ virtutibus.

¶ Cap. ſeq. Inſtruit apl'ſ ad vitandū luxuriā atq gulam: ac docet hoſpitalitatē ⁊ charitatem p̄ximi. Ac exhortatur ad patientiam ab aduerſarijs fidei. 4

A Chriſto igitur paſſo in carne: et vos eadem cogitatione armamini: q2 q paſſus eſt in carne: deſijt a peccatis: vt non iam deſiderijs hominū: ſed voluntate dei qd reliquū eſt in carne viuat tēporis. Eph.4.f. Ja.4.f. Sufficit enim p̄teritū tēpus ad voluntatē gentiū conſummandā his qui ambulauerūt i luxurijs deſiderijs: vinolentijs: cōmeſſationib⁹: potationib⁹: ebrietatibus: ⁊ illicitis idoloꝝ cultibus.
B In quo ammirantur nō ꝯcurrentibus vobis in eandē luxurie confuſionē blaſphemantes qui reddent rationē ei qui paratus ē iudicare viuos et mortuos. Propter h̄ enī ⁊ mortuis euāgelizatū eſt: vt iudicentur qdē ſm hoīes in carne: viuāt aūt ſm deū in ſpiritu. Omniū āt finis appropinqbit. Eſtote itaq prudētes ⁊ vigilate ī orōnib⁹: añ oīa aūt mutuā in vobiſmet ipſos charitatē cōtinuā habentes. Quia charitas opit multitudinē pctōꝝ. Pro.10.d. Hoſpitales inuicē: ſine murmuratione. Ro.12.c. Hebre.13.a. Unuſqſq ſicut accepit gratiā in alterutrū illam āminiſtrātes: Philip.2.b. C ſic boni diſpēſatores multiformis gratie dei. Si qs loquit̄ q̄ſi ſermones dei. Si qs miniſtrat tāquā ex virtute quā amminiſtrat deus: vt in oībus honorificet̄ deus per ieſū xp̄m: cui eſt gloria ⁊ imperiū in ſecula ſeculoꝝ amē. Chariſſimi nolite peregrinari in feruore qui ad tēptationē vobis ſit q̄ſi noui aliqd vobis contingat: ſ3 cōmunicātes xp̄i paſſionibus gaudete: vt ⁊ in reuelatione glorie eius gaudeatis exultātes. Si exprobramini in noīe xp̄i: beati eritis: q̄m qd eſt honoris glorie ⁊ virtutis dei: ⁊ q eſt eius ſpūs ſup vos regeſcet.
D Nemo aūt veſtrū patiat̄ q̄ſi homicida: aut fur: aut maledicus: aut alienoꝝ appetitor. Si aūt vt xp̄ianus: nō erubeſcat: glorificet aūt deū in iſto noīe: q̄m tp̄s eſt vt incipiat iudiciū a domo dei. Si aūt primū a nobis qs finis eoꝝ qui nō credunt dei euāgelio. Et ſi iuſtus quidē Pro.11.d. vix ſaluabit̄: impius ⁊ pecca

toꝛ vbi parebūt. Itaq₃ ⁊ hi qui patiunt̄ ſm voluntatē₃ dei: fideli creatoꝛi cōmēdēt aias ſuas in bn̄factis.

¶ Cap. ſeq. Apl's infoꝛmat exeūtes in ſtatu paſtoꝛali ac ſtatu iuuenili: quo ad humilitatē ⁊ ſobꝛietatē. 5

A SEnioꝛes ergo qui in vobis ſunt: obſecro conſenioꝛ ⁊ teſtis xp̄i paſſionum: qui ⁊ eius q̄ in futuro reuelanda eſt glie cōicatoꝛ. Paſcite q in vobis eſt gregē dei: ꝓuidētes nō coacte: ſ₃ ſpontanee ſm deū: neq₃ turpis lucri gr̄a: ſ₃ voluntarie: neq₃ vt dn̄antes in cleris: ſ₃ foꝛma facti gregis ex aīo: et

B cū apparuerit princeps paſtoꝝ ꝑcipietis īmarceſſibilē₃ glie coronā. Siłr adoleſcētes ſubditi eſtote ſenioꝛib⁹. Omnes. n. inuicē humilita

Ja. 4. b. te inſinuate. Quia dn̄s ſup

Ibidē. 5. bis reſiſtēt: humilibus autē dat gr̄a₃. Humiliamini igiť ſub potēti manu dei vt vos exaltet ī tēpoꝛe viſitatiōis:

Luc. 12. c. omnē ſollicitudinē veſtram

Ro. 12. c. ꝓiicientes in eū: q̄ꝛ ipſi cu

Ja. 4. c. ra ē de vobis. Sobꝛij eſtote

C et vigilate: q꞉ aduerſari⁹ vr̄ diabolus tanq̄₃ leo rugiens circuit querēs quē deuoꝛet. Cui reſiſtite foꝛtes in fide: ſcientes eandē paſſionē ei q̄ in mūdo eſt vr̄e fraternitati fieri. Deus autē oīs gr̄e qui vocauit nos in eternā ſua₃ gloꝛiam in xp̄o ieſu modicū

D paſſos ipſe perficiet confirmabit ſolidabitq₃. Ipſi gloria ⁊ imperiū in ſecula ſeculoꝝ amen. Per ſiluanū fidelem frēm vobis vt arbitroꝛ bꝛeuiter ſcripſi obſecrans et ꝯteſtās hāc eſſe verā gratiā dei in qua ⁊ ſtatis. Salutat vos eccleſia q̄ eſt in babylone collecta: ⁊ marcus filius meus. Salutate inuicem in oſculo ſācto. Gratia vobis omnibus qui eſtis ī chꝛiſto ieſu. Amen.

¶ Explicit epl'a beatri petri apoſtoli pꝛima.

¶ Incipit argumentum in epiſtolam ſecundam.

SImon Petrus per fidē huic mūdo ſapientes moꝛtuos eſſe declarat: eiſdemq₃ pietatis quāta ſit magnitudo luce ipſa clari⁹ manifeſtat.

¶ Explicit argumētū.

¶ Incipit epiſtola ſecunda beati Petri apoſtoli.

¶ Cap. ſeq. Inducit apl'us credentes ad firmiter tenendum fidei veritatē ex doctoris certitudine. 1

SImon petrus ſuus ⁊ apl's ieſu xp̄i: his q coequalem nobis cū ſoꝛtiti ſunt fidem in iuſticia dei nr̄i: ⁊ ſaluatoꝛis ieſu xp̄i: gr̄a vobis ⁊ pax adimpleat ī cognitione dei: ⁊ xp̄i ieſu dn̄i noſtri. Qūo oīa nobis diuine virtutis ſue: q̄ ad vitā ⁊ pieta-

tem donata ſunt per cogni
tionē eius qui vocauit nos
propria gloria ⁊ virtute: per
quē maxima ⁊ p̄cioſa nobis
ꝓmiſſa donauit: vt per hoc
efficiamini diuine conſortes
nature: fugiētes eius que in
mūdo eſt ꝯcupiſcentie cor-
B ruptionē. Uos autē curam
oēm ſubinferētes miniſtrate
in fide vr̄a virtutē: in virtu-
te aūt ſcientiā: in ſciētia aūt
abſtinētiā: in abſtinētia aūt
patiētia: in patiētia aūt pie-
tatem: in pietate aūt amorē
fraternitatis: in amore autē
fraternitatis charitatē. Hec
enim ſi vobiſcū aſſint ⁊ ſu-
perent: nō vacuos: nec ſine
fructu vos cōſtituent in dn̄i
nr̄i ieſu chriſti cognitione.
Cui enim nō p̄ſto ſunt hec:
cecus eſt ⁊ manu temptās:
obliuionē accipiens purga-
tionis veterū ſuoꝝ delicto-
rum. Quapropter frēs ma-
gis ſatagite: vt ꝑ bona opa
certā vr̄am vocationē ⁊ ele
C ctionē faciatis. Hec enim fa
cientes nō peccabitis aliqn̄.
Sic enī abūdanter miniſtra
bitur vobis introitus ī eter
num regnū dn̄i ⁊ ſaluatoris
nr̄i ieſu chriſti. Propter qd̄
vos incipiā ſemper cōmone
re de his ⁊ qdē ſciētes ⁊ cō
firmatos vos in p̄nti verita
te. Iuſtū aūt arbitror q̄ꝺdiu
ſum in h̄ tabernaculo ſuſci
tare vos ī cōmonitione cer
tus ꝙ velox eſt depoſitio ta
bernaculi mei ſm ꝙ ⁊ dn̄s
nr̄ ieſus xp̄s ſignificauit mi
hi. Dabo aūt operam ⁊ fre-
quēter hr̄e vos poſt obitum
meū: vt hoꝝ hoīum memo
riam faciatis. Nō. n. indo-
ctas fabulas ſecuti notā fe-
cimus vobis dn̄i noſtri ieſu
xp̄i virtutē et p̄ſcientiā: ſed
ſpeculatores facti illius ma D
gnitudinis. Accipiēs eniꝫ a Mat.3.b.
deo p̄re honorē ⁊ gloriā vo Mar.1.b.
ce delapſa ad eū huiuſcemo Luc.3.c.
di a magnifica gloria hic eſt
filius meus dilectus in quo
mihi cōplacui: ip̄m audite.
Et hāc vocem nos audiui-
mus de celo allatam cū eſſe
mus cū ipſo in monte ſctō.
Et hēmus firmiorē ꝓpheti
cū ſmonē cui bn̄facitis attē
dtenes q̄ſi lucerne lucēti in
caliginoſo loco donec dies
eluceſcat: et lucifer oriat̄ in
cordibus vr̄is: hoc primuꝫ
intelligentes ꝙ omnis pro-
phetia ſcripture ꝓpria inter
pretatione nō fit. Non. n. .2.Ti.3.d.
volūtate humana allata eſt
aliquādo ꝓphetia: ſed ſpiri-
tu ſctō inſpirati locuti ſunt
ſancti dei homines.

¶ Cap. ſeq. Excludit hereti
coꝝ falſitas. Atq̄ deſcribit
apoſtolus hereticoruꝫ mali
ciam: ⁊ eoꝝ penam. 2

FUerunt vō ⁊ pſeudo A
ꝓphete in populo ſi-
cut ⁊ in nobis erūt magiſtri
mēdaces qui introducēt ſe-
ctas perditionis: ⁊ eum qui

emit eos deũ negant: ſuperducentes ſibi celerem perditionem. Et multi ſequẽtur eorũ luxurias per quos via veritatis blaſphemabitur: ⁊ in auaritia fictis verbis de vobis negociabuntur. Quibus iudicium iam olim nõ ceſſat: ⁊ pditio eoꝝ nõ dormitat. Si eni deus angelis
Job.4.d. peccatibus nõ pepercit: ſed rudentib⁹ inferni detractos in tartarũ tradidit cruciandos in iudiciũ reſuari ⁊ originali mũdo nõ pepercit: ſ;
B octauũ noe iuſticie preconẽ cuſtodiuit diluuium mũdo
Geñ.7.a. impioꝝ inducẽs ⁊ ciuitates ſodomoꝝ ⁊ gomorreoꝝ in cinerẽ redigẽs euerſione dãnauit exẽplũ eoꝝ qui impie acturi ſunt ponẽs ⁊ iuſtum
Geñ.19.c. loth oppreſſum a nephãdoꝝ iniuria ac luxurioſa cõuerſatione eripuit. Aſpectu enim ⁊ auditu iuſtus erat habitãs apud eos q de die in diẽ animã iuſtã iniqs opibus cruciabant. Nouit deus pios de tẽptatione eripe: iniquos vero in die iudicij reſeruare cruciãdos. Magis aũt eos qui poſt carnẽ in ↄcupiſcentia imũdicie ambulant: dñationẽq; ↄtemnũt audaces: ſibi placentes ſectas nõ metuũt itroducere blaſphemãtes. Ubi angeli fortitudine ⁊ virtute cũ ſint maiores: nõ portãt aduerſũ ſe execrabile iudiciũ. Hi võ velut irrationabilia pecora naturaliter in captionẽ ⁊ in perniciẽ in his q̃ ignorãt blaſphemãtes in corruptiõe ſua peribũt pcipientes mercedẽ iuſticie. Uoluptatẽ exiſtimantes dei delicias coinquinationis ⁊ macule: delicijs affluẽtes in ↄuiuijs ſuis luxuriantes vobiſcũ oculos habẽtes plenos adulterij ⁊ inceſſabilis delicti pelliciẽtes animas inſtabiles: cor exercitatũ in auaricia hñtes: maledictionis filij derelinquẽtes rectã viam errauerũt ſecuti Nu.22.c.
viã balaã ex boſor qui mercedẽ inigtatis amauit: correptionẽ vero habuit ſue veſanie. Subiugale mutuũ aial in hois voce loquens: phibuit ↄphe inſipiẽtiã. Hi ſũt D
fontes ſine aq̃ et nebule turbinibus exagitate: qbus caligo tenebraꝝ reſeruat. Superbia eni vanitatis loquentes pelliciunt in deſiderijs carnis luxurie eos q paululum effugiunt: qui in errore ↄuerſati libertatẽ illis ↄmittẽtes cũ ipſi ſui ſint corruptiõis. A quo.n. qs ſupatus ẽ: huius ⁊ ſeruus eſt. Si.n.refugiẽtes coinquinationes mũdi cognitiõe dñi nři ⁊ ſaluatoris ieſu xpi: his rurſus implicati ſuperant: facta ſunt eis poſteriora deteriora prioꝛib⁹. Melius.n.erat illis non cognoſcere viã iuſticie q̃ poſt agnitionẽ retrorſum ↄuerti

Jude.1.d.
Joã.8.d.

ab eo qd̄ illis traditū eſt ſan
cto mādato. Cōtigit.n.eis
Pro.26.b. illud veri ꝓuerbij. Canis re
uerſus ad ſuū vomitū ⁊ ſus
lota in volutabro luti.

¶ Cap. ſeq. Docet apl's pre
cauere maliciā que ꝓueniet
in ſecūdo aduētu xp̄i: ac de
ſcribit aduētus eiuſdē. 3

A Hanc ecce vobis cha
riſſimi ſecundā ſcribo
epiſtolā in q̄bus vſaꝫ excito
cōmonitionē ſincerā mētē:
vt memores ſitis eoꝝ q̄ pre
dixi verboꝝ a ſctis ꝓphetis
⁊ apl'oꝝ vroꝝ p̄ceptoꝝ dn̄i
.1.Ti.4.a. ⁊ ſaluatoris. Hoc p̄mū ſciē
.1.Ti.3.a. tes ꝙ venient in nouiſſimis
diebus in deceptione illuſo
res iuxta ꝓprias ꝯcupiſcen
tias ambulantes: dicentes.
Ubi eſt ꝓmiſſio aut aduen
tus eius? Ex quo.n.patres
dormierūt oīa ſic pſeuerant
B ab initio creature. Latet.n.
eos hoc volētes ꝙ celi erat
prius terra de aq̄ ⁊ per aquā
ꝯſiſtēs dei v̄bo per q̄ ille tūc
mūdus aq̄ inūdatus perijt.
Celi aūt q nūc ſunt: ⁊ terra
eodē v̄bo repoſiti ſunt igni
ſuati in die iudicij perditio
Ezech.12.f. nis impioꝝ hominū. Unū
v̄o h̄ nō lateat vos chariſſi
mi: qꝛ vnus dies apud dn̄m
ſic̄ mille anni: ⁊ mille anni:
C ſicut dies vnus. Nō tardat
dn̄s ꝓmiſſionē ſuā: ſic̄ qdā
exiſtimāt: ſed patienter agit
ꝓpter vos nolens aliquos
perire: ſed oēs ad penitētiā
reuerti. Adueniet aūt dies
dn̄i vt fur: in quo celi ma 1.Theſ.5.a.
gno impetu tranſiēt: elemē Apoc.3.a.
ta v̄o calore ſoluētur: terra
aūt: ⁊ que in ipa ſunt opera
exurent. Cū igit̄ hec omnia
diſſoluenda ſint: q̄les opor
tet vos eſſe in ſanctis cōuer
ſationibus ⁊ pietatibus ex
pectantes ⁊ properantes in
aduentum diei dn̄i: per quē
celi ardentes ſoluent: ⁊ ele
mēta ignis ardore tabeſcēt.
Nouos v̄o celos ⁊ nouam Apoc.21.a.
terram ⁊ ꝓmiſſa ipſius ex
pectamus: in quibus iuſti
cia habitat. Propter quod D
chariſſimi hec expectantes:
ſatagite īmaculati ⁊ inuio
lati ei inueniri in pace: ⁊ dn̄i
nr̄i ieſu xp̄i longanimitateꝫ
ſalutem arbitramini: ſicut
et chariſſimus frater noſter
paulus ſc̄m datā ſibi ſapien
tiā ſcripſit vobis ſicut ⁊ in
omnibus epiſtolis: loquēs
in eis de his in quibus ſunt
quedam difficilia intellectu:
que indocti ⁊ inſtabiles: de
prauant ſicut ⁊ ceteras ſcri
pturas ad ſuā ipſoꝝ perdi
tionē. Uos igit̄ fratres pre
ſciētes cuſtodite ne inſipien
tium errore traducti excida
tis a ꝓpria firmitate. Creſci
te v̄o in gr̄a ⁊ in cognitione
dn̄i noſtri ⁊ ſaluatoris ieſu
xp̄i. Ipſi gloria ⁊ nunc ⁊ in
diem eternitatis. Amen.

¶ Explicit epl'a beati Petri
apoſtoli ſecunda.

¶ Incipit argumentum in epiſtolam beati Joānis apoſtoli primam.

Rationē vbi ⁊ q̄ deus ipſe ſit charitas manifeſtat: ⁊ ſuſurrones fratruꝫ: nec deum ſcire: nec pios fieri poſſe eo vſq̄ diſſerat vt eſſe comprobet homicidas: eo q̄ odiū ſit interfectionis occaſio.

¶ Explicit argumētū.

¶ Incipit ep̄la beati Joannis apoſtoli prima.

¶ Cap. ſeq. Excludit ap̄ls ioānes a ſocietate dei peccatores: ac affirmat homines non eſſe a peccato niſi per confeſſionem. 1

A Quod fuit
ab initio:
quod au
dimus qd̄
vidimus
oculis no
ſtris qd̄ perſperimus: ⁊ ma-
nus noſtre cōtrectauerūt de
vbo vite: ⁊ vita manifeſtata
eſt: ⁊ vidimus ⁊ teſtamur et
annūciamus vob vitā eter-
nā q̄ erat apud prēm ⁊ appa
B ruit nobis. Quod vidimus
⁊ audiuim⁹ et annūciamus
vobis: vt ⁊ vos ſocietatem
hēatis nobiſcuꝫ: ⁊ ſocietas
nr̄a ſit cū prē ⁊ cū filio eius
Joā.16.c. ieſu xpo. Et ſcribimus vo-
3.Jo.1.d. bis: vt gaudeatis: ⁊ gaudiū
C veſtrū ſit plenū: ⁊ hec eſt an
nūciatio quā audiuimus ab
eo: ⁊ annunciamus vobis:
q̄ deus lux ē: ⁊ tenebre in
eo non ſunt vlle. Si dixeri- Hebre.9.
mus q̄ ſocietatem hēmus Apoc.1.
cū eo ⁊ in tenebris ambula D
mus: mētimur ⁊ veritatem
nō facimus. Si aūt in luce .2.Re.8.
ambulamus ſicut et ipſe eſt .2.Pa.6.
in luce ſocietatē hēmus ad
inuicē ⁊ ſanguis ieſu xpi fi-
lij eius emūdat nos ab om
ni pctō. Si dixerimus: q̄
pctm̄ nō hēmus: ipſi nos ſe
ducimus et veritas ī nobis
non eſt. Si ꝯfiteamur pctā
nr̄a fidelis eſt ⁊ iuſtus: vt re
mittat nobis peccata nr̄a:
⁊ emūdet nos ab omni ini-
quitate. Si dixerim⁹ q̄ nō
peccauimus mendacē faci-
mus eū: ⁊ verbū eius nō eſt
in nobis.

¶ Cap. ſeq. Inducit apoſtolus hoīes ad opus meritoriū: ac diſſuadet cupiditatem: ⁊ hereſim. 2

Filioli mei: hec ſcribo A
vobis vt nō peccetis.
Sed ⁊ ſi quis peccauerit ad
uocatū hēmus apud patrē
ieſū xpm iuſtū: ⁊ ipſe eſt ꝓpi
ciatio pro peccatis nr̄is: nō
pro nr̄is aūt tm̄: ſꝫ etiā pro
totius mūdi. Et in hoc ſci-
mus: q̄ cognouimus eū-
ſi mādata eius obſeruamus:
Qui dicit ſe noſſe eū: ⁊ mā-
data eius nō cuſtodit: men
dax eſt: ⁊ in h̄ veritas non eſt.
Qui aūt ſeruat vbū ei⁹: vere
in h̄ charitas dei pfecta eſt.
In h̄ ſcimus: q̄ in ipſo ſu

j.4.d. mus. Qui dicit ſe ĩ xp̄o ma
nere: dꝫ ſicut ille ambulauit
⁊ ipſe ãbulare. Chariſſimi:
nõ mãdatũ nouũ ſcribo vo
bis: ſꝫ mãdatũ vetus qđ ha
B buiſtis ab initio. Mandatũ
vetus eſt verbũ qđ audiſtis.
Joã.13.g. Itez mãdatũ nouũ ſcribo
vobis: qđ verũ eſt: ⁊ in ipſo
⁊ in vobis: qꝛ tenebꝛe tran-
ſierũt: ⁊ verꝫ lumẽ iã lucet.
j.4.b. Qui dicit ſe ĩ luce eſſe: ⁊ fra
trẽ ſuũ odit: in tenebꝛis eſt
vſqꝫ adhuc. Qui diligit fra
trem ſuũ in lumine manet:
⁊ ſcandalum in eo non eſt.
Leui.9.c. Qui aũt odit fratrẽ ſuũ: in
et.3.c. tenebꝛis eſt: ⁊ ĩ tenebꝛis am
bulat: ⁊ neſcit quo eat: qꝛ te
nebꝛe obcecauerunt oculos
eius. Scribo vobis filioli:
qm̄ remittunẽ vobis pecca-
ta veſtra ꝓpter nomẽ eius.
Scribo vobis pr̄es: qm̄ co-
gnouiſtis eũ q ab initio eſt.
Scribo vobis adoleſcẽtes:
qm̄ viciſtis malignũ. Scri-
bo vobis infantes: qm̄ co-
gnouiſtis pr̄em. Scribo vo
bis iuuenes: qm̄ foꝛtes eſtis
⁊ v̄buꝫ dei manet in vobis:
C ⁊ viciſtis malignũ. Nolite
diligere mũdũ: neqꝫ ea q̄ in
mũdo ſunt. Si quis diligit
mũdũ non eſt charitas pr̄is
in eo. Qm̄ omne qđ eſt in
mũdo ꝯcupiſcẽtia carnis ẽ:
⁊ ꝯcupiſcẽtia oculoꝝ ⁊ ſup
bia vite q̄ nõ eſt ex pr̄e: ſꝫ ex
mũdo eſt. Et mũdus trãſit
⁊ ꝯcupiſcẽtia eius. Qui aũt
facit volũtatẽ dei manet in
eternum. Filioli: nouiſſima
hoꝛa eſt. Et ſicut audiſtis:
qꝛ antichꝛiſtus venit: nunc
antichꝛiſti multi facti ſunt.
Vñ ſcim⁹: qꝛ nouiſſima ho
ra eſt. Ex nobis ꝓdierũt: ſꝫ
nõ erant ex nobis. Nam ſi
fuiſſent ex nobis ꝑmãſiſſent
vtiqꝫ nobiſcũ: ſꝫ vt manife-
ſti ſint: qm̄ non ſunt oẽs ex
nob: ſꝫ vos vnctionẽ habe-
tis a ſctõ: ⁊ noſtis oĩa. Nõ
ſcripſi vobis q̄ſi ignoꝛãtib⁹
veritatẽ: ſꝫ q̄ſi ſciẽtibus eã:
⁊ qm̄ omne mẽdaciũ ex veri
tate nõ ẽ: qs eſt mẽdax niſi
is q negat: qm̄ ieſus non eſt
xp̄s. Hic ẽ antichꝛiſtus q ne D
gat pr̄eꝫ ⁊ filiũ. Omnis qui
negat filiũ: nec pr̄em hꝫ: qui
ꝯfitetẽ filiũ ⁊ pr̄em hꝫ. Vos
qđ audiſtis ab initio: in vo-
bis ꝑmaneat: qꝛ ſi in vobis
ꝑmãſerit qđ audiſtis ab ini-
tio: ⁊ vos in filio ⁊ pr̄e ma-
nebitis. Et hec ẽ repꝛomiſ-
ſio quã ipſe pollicitus ẽ no
bis vitã eternã. Hec ſcripſi
vobis de his qui ſeducunt
vos: ⁊ vos vnctionem quã
accepiſtis ab eo maneat in
vobis. Et nõ neceſſe hẽtis
vt aliqs doceat vos: ſed ſicͭ
vnctio eius docet vos de oĩ
bus: ⁊ verꝫ eſt: ⁊ nõ eſt men
daciũ. Et ſicut docuit vos
manete in eo: ⁊ nunc filioli
manete in eo: vt cũ apparu
erit hẽamus fiduciã: ⁊ non
ꝯfundamur ab eo in aduen

tu eius. Si ſcitis qm̃ iuſtus
eſt ſcitote qm̃ ⁊ oĩs q facit
iuſticiã: ex ipſo natus eſt.
¶ Cap. ſeq. Oñdit apl's de
ſocietate hominũ in patria
deſcribendo eius pfectionẽ:
⁊ hortat̃ ad puritatẽ mẽtis
ac fraternã charitatẽ. 3
A Videte q̃lez charitatẽ
dedit nobis pr̃: vt fi-
lij dei nom nemur ⁊ ſimus.
Propter ħ mũdus non no
uit nos: q₂ non nouit eum.
Chariſſimi: nunc filij dei ſu
mus: ⁊ nondũ apparuit: qd
erimus. Scimus qm̃ cũ ap
paruerit: ſil'es ei erimus: qm̃
videbimus eũ ſicuti eſt. Et
oĩs q h₃ hãc ſpem in eo: ſan
ctificat ſe ſic̃ ⁊ ille ſctũs eſt.
Omnis q facit pctm̃ ⁊ iniq
Eſa.53.b. tatẽ facit. Et pctm̃ eſt iniq-
1.Pe.2.d. tas. Et ſcitis: q₂ ille appa-
ruit vt pctã tolleret: ⁊ pctm̃
in eo nõ eſt. Omnis q in eo
B manet: nõ peccat. Et oĩs q
peccat: non vidit eũ: nec co
gnouit eum. Filioli: nemo
Apoc.22.c. vos ſeducat. Qui facit iuſti
ciã: iuſtus eſt: ſicut ⁊ ille iu-
ſtus eſt. Qui facit pctm̃: ex
diabolo ẽ: qm̃ ab initio dia
Joã.8.c. bolus peccat. In hoc appa
ruit filius dei: vt diſſoluat
opa diaboli. Oĩs q natus ẽ
ex deo pctm̃ nõ facit: qm̃ ſe
mẽ ipſius in eo manet: ⁊ nõ
põt peccare: qm̃ ex deo na-
tus eſt. In ħ manifeſti ſunt
filij dei: ⁊ filij diaboli. Oĩs
qui nõ ẽ iuſtus nõ ẽ ex deo:
⁊ qui nõ diligit fratrẽ ſuũ:
Qm̃ hec eſt annũciatio quã
audiſtis ab initio: vt diliga-
tis alterutrũ. Non ſic̃ cayn Geñ.4.b
qui ex maligno erat: ⁊ occi- C
dit frẽm ſuũ: ⁊ ppter quid
occidit eu₃. Qm̃ opera eius Joã.15.c
maligna erãt. fratris aũt ei⁹
iuſta: nolite mirari fratres ſi
odit vos mũdus. Nos ſci-
mus: qm̃ trãſlati ſumus de
morte ad vitã: qm̃ diligim⁹
frẽs: qui non diligit manet
in morte. Omnis qui odit Leui.19.
fratrẽ ſuũ homicida eſt. Et S.2.b.
ſcitis qm̃ oĩs homicida nõ
h₃ vitã: vitã eternã in ſe ma
nentez. In ħ cognouimus Joã.15.b
charitatẽ dei: qm̃ ille animã
ſuã pro nobis poſuit: ⁊ nos
debemus pro frib⁹ aĩas po
nere: qui habuerit ſubſtãtiã
huius mũdi: ⁊ viderit frẽm
ſuũ neceſſe hẽre: ⁊ clauſerit
viſcera ſua ab eo: qñ chari
tas dei manet in eo. Filioli D
mei nõ diligamus v̾bo neq̃
lingua: ſed opere ⁊ veritate.
In ħ cognoſcimus: qm̃ ex
veritate ſumus: ⁊ in cõſpe-
ctu eius ſuadebimus corda
nr̃a: qm̃ ſi reprehẽderit nos
cor nr̃m: maior eſt deus cor
de noſtro: ⁊ nouit oĩa. Cha Job.27.
riſſimi: ſi cor nr̃m nõ rephẽ Joã.16.
derit nos: fiduciam hẽmus
ad deũ: ⁊ qcqd petierimus:
accipiemus ab eo: qm̃ man
data eius cuſtodimus: ⁊ q̃
ſunt placita corã eo facim⁹. Joã.15.c
Et ħ eſt mãdatũ eius vt cre ĩ.4.c.

damus ī noīe filij eius ieſu
xpi: ⁊ diligamus alterutrū
ſicut dedit mādatū nobis.
Et q̄ ſeruat mādata eius in
illo manet: ⁊ ipſe in eo. Et
in hoc ſcimus: qm̄ manet
in nobis de ſpiritu quē de-
dit nobis.

¶ Cap. ſeq. Apl's de v̄bi in
carnatione: adiūgēs de fal-
ſis ꝓphetis ⁊ antixpo: ⁊ de-
ſcribit ꝑfectionē charitatis:
ac hortat̄ ad eandē. 4

A Chariſſimi: nolite om
ni ſpiritui credere: ſ3
probate ſpūs ſi ex deo ſint:
qm̄ multi pſeudo prophete
exierūt in mundū. In h̄ co
gnoſcit̄ ſpūs dei. Oīs ſpūs
qui ꝯfitet̄ ieſū xp̄m in carne
veniſſe: ex deo ē. Et omnis
ſpūs qui ſoluit ieſu3 ex deo
nō eſt: ⁊ hic eſt antichriſtus
de quo audiſtis: qm̄ venit:
Joā. 8. f. ⁊ nūc iā in mūdo eſt. Uos
ex deo eſtis filioli: ⁊ viciſtis
eū: qm̄ maior eſt q̄ in vobis
eſt: q̄ʒ q̄ in mūdo ipſi de mū
do ſunt: ideo de mundo lo
quūt̄: ⁊ mūdus eos audit.
Joā. 8. f. Nos ex deo ſum⁹. Qui no
uit deū audit nos q̄ non eſt
B ex deo nō audit nos. In h̄
cognoſcimus ſpm̄ veritatis
et ſpm̄ erroris. Chariſſimi;
diligamus nos inuicem; q2
charitas ex deo eſt. Et oīs
qui diligit: ex deo natus eſt;
⁊ cognoſcit deū. Qui nō di
ligit: nō nouit deū; qm̄ de⁹
charitas eſt. In h̄ apparuit
charitas dei in nobis: qm̄ fi
liū ſuū vnigenitu3 miſit de⁹
in mūdū vt viuamus ꝑ eū.
In h̄ eſt charitas: nō quaſi Joā. 3. b.
nos dilexerimus deū: ſ3 qm̄
ipſe prior dilexit nos: ⁊ miſit
filium ſuū ꝓpiciationē pro
peccatis nr̄is. Chariſſimi: ſi C
deus dilexit nos: ⁊ nos de-
bemus alterutrum diligere.
Deum nemo vidit vnq̄ʒ. Si Joā. 1. b.
diligam⁹ inuicē: deus in no .1. Ti. 6. c.
bis manet: ⁊ charitas ei⁹ in
nobis ꝑfecta eſt. In hoc co
gnoſcimus: qm̄ in eo mane
mus: ⁊ ipſe in nobis: qm̄ de
ſpū ſctō ſuo dedit nobis: et
nos vidimus ⁊ teſtificamur
qm̄ pr̄ miſit filiū ſuū ſalua-
torē mūdi. Quiſq̄s ꝯfeſſus
fuerit: qm̄ ieſus eſt fili⁹ dei:
deus in eo manet: ⁊ ipſe in
deo: et nos cognouimus et
credidim⁹ charitati quā h3
deus in nobis. Deus chari-
tas eſt: et q̄ manet in chari-
tate ī deo manet: et deus in
eo. In h̄ ꝑfecta eſt charitas D
dei nobiſcū vt fiduciam ha
beamus in die iudicij: q2 ſicͭ
ille eſt: ⁊ nos ſumus in hoc
mūdo. Timor nō eſt ī cha-
ritate: ſ3 ꝑfecta charitas fo-
ras mittit timorem: qm̄ ti-
mor penā h3. Qui autem ti
met nō eſt ꝑfectus in chari
tate. Nos ergo diligamus
deu3: qm̄ deus prior dilexit
nos. Si q̄s dixerit: qm̄ dili- S. 2. a. et. b.
go deū: et frēm ſuū oderit: Joā. 13. d.
mēdax eſt. Qui. n. non dili

git frẽm ſuũ quẽ videt deũ quẽ nõ videt: quõ poteſt diligere. Et hoc mandatũ habemus a deo: vt qui diligit deũ diligat et fratrẽ ſuũ.

¶ Cap. ſeq. Cõtinuãdo de dilectiõe ꝓximi agit de emanatione verbi: et de eius manifeſtatiõe: ac de fiducia habenda in deum. 5

A
Omnis q credit: qꝛ̃ ieſus eſt xp̃s ex deo natus eſt. Et oĩs q diligit eũ qui genuit: diligit et eũ qui natus ẽ ex eo. In hͦ cognoſcimus: qꝛ̃ diligimꝰ natos dei cũ deũ diligamꝰ: et mãdata eiꝰ faciamus. Hec. n. ẽ charitas dei vt mandata eiꝰ cuſtodiamus: et mãdata eiꝰ
1. Cor. 15. g. grauia nõ ſunt. Qꝛ̃ omne qð natũ ẽ ex deo vincit mũdũ: et hec eſt victoria q̃ vin
B cit mũdũ fides nr̃a. Quis ẽ autẽ q vincit mũdũ niſi qui credit: qꝛ̃ ieſus eſt filiꝰ dei. Hic eſt q venit ꝑ aquã et ſanguinẽ ieſus xp̃s. Nõ in aq̃ ſolum: ſꝫ in aq̃ et ſanguine. Et ſp̃us eſt q teſtificat: qꝛ̃ xp̃s eſt veritas. Qꝛ̃ tres ſunt qui teſtimoniũ dãt in celo: pr̃: verbũ: et ſp̃uſſctũs: ⁊ hi tres vnũ ſunt. Et tres ſunt qui teſtimoniũ dãt in terra ſp̃us: aqua: et ſanguis: et hi tres vnũ ſunt: ſi teſtimoniũ hominũ accipimus teſtimoniũ dei maius eſt. Qꝛ̃ hͦ eſt teſtimoniũ dei qð maius ẽ: qꝛ̃ teſtificatꝰ ẽ de filio ſuo.

Qui credit in filiũ dei hꝫ teſtimoniũ dei in ſe. Qui non credit filio mẽdacẽ facit eũ: qꝛ nõ credit ĩ teſtimoniũ qð teſtificatꝰ eſt deꝰ de filio ſuo. Joã. 3.
Et hͦ ẽ teſtimoniũ: qꝛ̃ vitã eternã dedit nobis deus: et hec vita in filio eius ẽ. Qui hꝫ filiũ dei: hꝫ vitã q nõ hꝫ filium dei: vitã nõ hꝫ. Hec ſcribo vob vt ſciatis: qꝛ̃ vitã hẽtis eternã q creditis in noĩe filij dei. Et hec ẽ fiducia quã hẽmꝰ ad deũ: qꝛ qðcũqꝫ petierimꝰ ſm volũtatẽ eiꝰ audit nos. Et ſcimus: qꝛ audit nos: qcqd petierimꝰ. Scimꝰ: qꝛ̃ hẽmus petitiones q̃s poſtulamus ab eo. Qui ſcit fratrẽ ſuũ peccare pctꝰ̃ nõ ad mortẽ: petat et dabit ei vita peccãti non ad mortẽ. Et pctꝰ̃ ad mortẽ nõ ꝓ illo dico vt roget qs. Omnis iniquitas pctꝰ̃ eſt: et eſt pctꝰ̃ ad mortẽ. Scimus: qꝛ oĩs qui natus eſt ex deo nõ peccat: ſꝫ generatio dei ꝯſeruat eũ: et malignus nõ tanget eũ. Scimus: qꝛ̃ ex deo ſumus: et mũdus totus in maligno poſitus eſt: Et ſcimus: qꝛ̃ filius dei venit et dedit nobis ſenſum: vt cognoſcamus deũ verũ: et ſcimus in vero filio eius. Hic eſt verus deus et vita eterna. Filioli cuſtodite vos a ſimulacris.

¶ Explicit ep̃la beati Joãnis apoſtoli prima.

¶ Incipit argumentum in epiſtolam eiuſdẽ ſecundã.

Vſq; adeo ad ſanctam feminã ſcribit: vt eandem dñam nõ dubitet iſis appellare eiuſdẽq; filijs teſtimoniũ ꝙ ambulent in veritate perhibet.

¶ Explicit argumẽtũ.

¶ Incipit epl'a beati Joãnis apoſtoli ſecunda.

¶ Cap. ſeq. Hortaꝰ Joannes electam ad bonũ perſequendum ꝛ malum precauendum: ac ponit cauendi modũ cum excuſatione de breuitate.

A Senior electe domine ꝛ natis eiꝰ quos ego diligo in veritate: et non ego ſolus: ſed ꝛ oẽs qui cognouerũt veritatẽ ꝑpter veritatẽ que permanet in vobis ꝛ vobiſcũ erit ĩ eternũ. Sit vobiſcũ grã miſericordia pax a deo patre: ꝛ a chriſto ieſu filio patris in veritate ꝛ charita-
B te. Gauiſus ſum valde: qm̃ inueni de filijs tuis ambulantes in veritate ſicut mandatum accepimus a patre. Et nunc rogo te domina non tanquam mandatum nouũ ſcribẽs tibi: ſed quod habuimus ab initio: vt diligamus alterutrum. Et hec eſt charitas: vt ambulemus ſm mãdata eius. Hoc enim eſt mãdatum: vt queãdmodum audiſtis ab initio in eo ambuletis: quoniam multi ſeductores exierunt in mundum qui nõ confitentur ieſum xp̃m veniſſe in carnem.
Hic eſt ſeductor et antixp̃s. C
Videte voſmetipſos ne perdatis que operati eſtis: ſ; vt mercedẽ plenam accipiatis. Omnis q recedit et nõ permanet in doctrina chriſti: deum non habet. Qui permanet in doctrina: hic patrem ꝛ filiũ habet. Si quis venit ad vos ꝛ hanc doctrinam non affert: nolite recipere eum in domũ nec aue
ei dixeritis. Qui enim dicit D
illi aue communicat operibus eius malignis. Ecce p̃dixi vobis vt in die domini non confundamini. Plura habens vobis ſcribere nolui: per chartã et attramentum. Spero enim me futurum apud vos: ꝛ os ad os loqui: vt gaudium veſtrum
plenum ſit. Salutant te fi- Joã.16.f.
lij ſororis tue electe. .1.Jo.1.b.

¶ Explicit epl'a beati Joãnis apoſtoli ſecunda.

¶ Incipit argumentum in epiſtolam eiuſdem tertiã.

Gaium pietatis eã extollit: atq; vt in ipſa pietate maneat exhortaꝰ: diotrepẽ impietatis: et ſuperbie cauſa obiurgat: demetrio autem bonum teſtimonium perhibet cũ fratribus vniuerſis.

¶ Explicit argumẽtũ.

¶ Incipit epl'a beati Ioā-
nis apoſtoli tertia.
¶ Cap. ſeq. Monet gaium
apoſtolus: vt in pietate per
maneat: vt a malo declinet
cū adiūcta ſalutatione. i
A S Enior Gaio chariſſi
mo quē ego diligo i
veritate. Chariſſime:
⁊ de oīb⁹ orōnē facio
ꝓſpe te īgredi ⁊ valē
ſicē ꝓſpe agit aīa tua. Gaui-
ſus ſum valde venientibus
frībus ⁊ teſtimoniū ꝑhibēti
bus vitati tue: ſicē tu ī vitate
B ābulas. Maiorē hoꝝ nō ha
beo grām ꝙ̄ vt audiā filios
meos in veritate ambulare.
Chariſſime: fideliter facis
qcqd oparis ī frēs: ⁊ hoc in
peregrinos q teſtimoniū red
diderūt charitati tue in con
ſpectu eccl'ie: quos bn̄facies
ꝺducēs digne deo. Pro no
mine eni ei⁹ ꝓfecti ſūt nihil
C accipiētes a gētilib⁹. Nos
ergo debem⁹ ſuſcipe huiuſ-
modi: vt coopatores ſimus
veritatis. Scripſiſſem forſitā
eccleſie: ſꝫ is q amat ꝓmatū
gerere in eis diotrepes: non
recipit nos. Propter hoc ſi
venero cōmoneaꝫ ei⁹ opa q̄
facit vbis malignis garriēs
in nos. Et q̄ſi nō ei iſta ſuffi
ciāt: neqꝫ ipſe ſuſcipit frēs:
⁊ eos q ſuſcipiunt prohibet
⁊ de eccleſia eijcit. Chariſſi-
me: noli imitari malū: ſꝫ qđ
D bonū ē. Qui bn̄ fac: ex deo
eſt: q male fac: nō videt deū.
Demetrio teſtimoniū reddit
ab oīb⁹: ⁊ ab ipſa veritate:
ſed ⁊ nos teſtimoniū ꝑhibe
mus: ⁊ noſti: qm̄ teſtimoniū
nr̄m verū eſt. Multa habui
tibi ſcribē: ſꝫ nolui per attra
mentū ⁊ calamū ſcribē tibi.
Spero autem ꝓtinus te vi-
dere: ⁊ os ad os loquemur.
Pax tibi. Salutāt te amici.
Saluta in amicos noīatim.
¶ Explicit epl'a beati Ioā-
nis apoſtoli tertia.
¶ Incipit argumentum in
epiſtolam beati Iude apl'i.
I Udas apoſtolus: fra-
tres de corruptoribus
vie veritatis ita informat:
vt illicitum eſſe diſſeret de
ſub iugo ſemel erutos ſerui
tutis denuo operā ſuā offi-
cijs nouare ſeruilibus.
¶ Explicit argumētū.
¶ Incipit epiſtola beati Iu
de apoſtoli.
¶ Cap. ſeq. Cōfirmat apl's
Iudas fideles ꝯtra hereti-
corum deceptiones per ſcri
pturas figurales: ⁊ ſimilitu
dines naturales: atqꝫ fide-
les in veritate ꝯfirmat. i
I Udas ieſu xp̄i ſuus: A
frater autē iacobi his
qui ſunt in deo patre
dilectis: ⁊ chriſto ieſu
ꝯuerſatis ⁊ vocatis.
Miſericordia vobis ⁊ pax ⁊
charitas adimpleatur. Cha
riſſimi: oēm ſollicitudinem
faciēs ſcribēdi vobis de cō-
muni vr̄a ſalute: neceſſe ha

bui ſcribere vobis deꝓcans
ſupcertari ſemel tradite ſan
B ctis fidei. Subitroierũt.n.
qdá hoïes qui olim pſcripti
ſũt in hoc iudiciũ impij dñi
nři gřaz trãſſerẽtes in luxu-
riam ⁊ ſolũ dñatorẽ ⁊ dñm
nřm ieſũ xp̄m negátes. Cõ-
monere aũt vos volo ſcien
tes ſemel oĩa: qm̃ ieſus po-
pulum de terra egypti ſal-
uãs: ſecũdo eos q nõ credi
derũt ꝑdidit. Angelos vo
qui nõ ſuauerũt ſuũ princi
patũ: ſed dereliqrũt ſuũ do
miciliũ: in iudicium magni
dei vinculis eternis ſub ca-
ligine reſuauit. Sicut ſodo
ma ⁊ gomorra ⁊ finitime ci
uitates ſili mõ exfornicate:
⁊ abeũtes poſt carnẽ alterá:
facti ſũt exẽplũ: ignis eterni
C penã ſuſtinẽtes. Similr̃ ⁊ hi
carnẽ qdẽ maculát: dñatio-
nẽ aũt ſpernũt: maieſtatẽ át
blaſphemant. Cui Michael
archangelus cũ diabolo di
ſputans altercaret de moyſi
corpore: nõ ẽ auſus iudiciũ
inferre blaſphemie: ſꝫ dixit.
Imperet tibi deus. Hi autẽ
q̃cũq; qdẽ ignorát blaſphe-
mát: q̃cũq; aũt naturaliter
tãq̃ muta aĩalia norunt: in
D his corrũpunt. Ve illis qui
in via cayn abierũt: ⁊ errore
balaã mercede effuſi ſunt:
⁊ in ꝯdictiõe chore abierũt.
.2.Pe.2.d. Hi ſũt ĩ epulis ſuis macule
ꝯuiuãtes: ſine timore ſemet
ip̄os placẽtes: nubes q̃ ſine
aq̃ q̃ a vẽtis circũferunt: ar-
bores autũnales infructuo
ſe: bis mortue: eradicate: flu
ctus feri maris: deſpuman-
tes ſuas cõfuſiones: ſidera
errantia: qbus ꝓcella tene-
braꝝ ſeruata eſt in eternuꝫ.
E Prophetauit autẽ ⁊ de his
ſeptimus ab adã enoch: di- Apoc.1.b.
cẽs. Ecce venit dñs in ſan-
ctis milib⁹ ſuis facẽ iudiciũ
ꝯtra oẽs: ⁊ arguere oẽs im-
pios de oĩb⁹ opib⁹ impieta-
tis eoꝝ: qbus impie egerũt:
⁊ de oĩb⁹ duris q̃ locuti ſũt
ꝯtra deũ peccatores impij.
Hi ſunt murmuratores q̃ru
loſi: ſm deſideria ſua ambu
lantes: ⁊ os eoꝝ loquit̃ ſup
F biá: mirantes pſonas q̃ſtus
cã. Vos aũt chariſſimi me .2.Ti.4.a.
mores eſtote vboꝝ q̃ predi- .2.Ti.3.a.
cta ſũt ab apl̃is dñi nři ieſu .2.Pe.3.a.
xp̄i: qui dicebant vobis: qm̃
in nouiſſimis tp̄ibus veniẽt
illuſores ſm deſideria ſua
ambulátes ĩ impietatibus.
Hi ſũt q ſegregát ſemetip̄os
animales: ſpũm nõ hñtes.
Vos aũt chariſſimi ſupedi-
ficátes voſmetipſos ſctiſſi-
me nře fidei in ſpũſctõ orã-
tes: voſmetip̄os in dilectiõe
dei ſuate expectantes miſeri
G cordiã dñi nři ieſu xp̄i in vi
tã eternã. Et hos quidẽ ar-
guite iudicatos: illos vo ſal
uate de igne rapiẽtes. Alijs
aũt miſemini ĩ timore odiẽ
tes: ⁊ cã que carnalis eſt ma
culatã tunicã. Ei aũt q po-

tens eſt vos conſeruare ſine pctō: ꝛ ꝯſtituē ante ꝯſpectū glie ſue īmaculatos in exultatione in aduētu dñi nri ie ſu xpi ſoli deo ſaluatori noſtro: per ieſū xp̄m dñm nrm gloria ꝛ magnificētia: imperiū ꝛ poteſtas ante oīa ſecula: ꝛ nūc ꝛ omnia ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Explicit epl'a beati Jude apoſtoli.

¶ Prologus bti hieronymi ſup epl'is Pauli ad Senecā: ꝛ Senece ad Paulū.

Lucius Anneus Seneca Cordubēſis Fotini ſtoici diſcipulus patru' Lucani poete ꝯtinētiſſime vite fuit. Quē nō ponerē in Cathalogo ſctōꝝ: niſi me ille epl'e ꝑuocarēt q̄ legunt a pl'imis Pauli ad Senecam: ꝛ Senece ad Paulū in qbus cū eſſet Neronis magiſter ꝛ illius tp'is potentiſſimus optare ſe dicit eius eſſe loci apud ſuos cui' ſit Paulus apud xp̄ianos. Hic autē añ biēniū q̄ꝫ Petr' et Paulus martyrio coronarent a Nerone interfectus eſt.

¶ Incipit epiſtola Senece ad Paulum.

Credo tibi Paule nūciatū ꝙ heri cū Lucillo noſtro: d̄ apochriſi ꝛ alijs rebus habuimus. Erāt .n. qdā diſciplinaꝝ tuaꝝ comites mecū. Nā ī hortos Saluſtianos ſeceſſeramus: quo in loco occaſione nr̄a alio tēdētes hi de qbus dixi viſis nobis adiūcti ſūt. Certe ꝙ tui preſentiā optamus: ꝛ hoc ſcias volo libello tuo lecto .i. de plimis l'ris aliq̄s epl'as q̄s ad aliquā ciuitatem: ſeu caput ꝓuīcie direxiſti mira exhortatione vitā moralē ꝯtinentes vſq; refecti ſumus. Quos ſenſus nō puto ex te dictos: ſed per te certe aliqñ ex te ꝛ per te. Tāta .n. maieſtas eaꝝ eſt reꝝ: tātaq; gn̄oſitate clarēt: vt vix ſuffecturas putē etates hoīuꝫ qbus inſtitui: ꝑficiq; poſſint. Bñ te valere ff cupio. Vale.

Senece Paulus ſalutē.

Litteras tuas hilaris heri accepi ad q̄s reſcribere ſtatim potui ſi p̄ñtiā iuuenis quē ad te miſſur' erā habuiſſem. Scis .n. qñ et ꝑ quē ꝛ quo tp'e ꝛ cui qd dari cōmittiq; debeat. Rogo ergo te ne putes neglectuꝫ dū ꝑſone q̄litatē inſpicio. Sed ꝙ l'ris meis nos bene acceptos alicui ſcribis felicē me arbitror tanti viri iudicio. Neq; .n. diceris cenſor ſophiſta magiſter tāti p̄ncipis etiā oīuꝫ: niſi qꝛ vere dicis. Opto te diu bene valere.

Seneca Paulo ſalutē.

Quedā volumina ordinaui ꝛ diuiſionib' ſuis ſtatuꝫ et dedi: ea quoq;

legere Ceſari ſum deſtinat⁹:
⁊ ſi mō ſors ꝑſpe annuerit
eris forſitā ⁊ tu preſens: ſin
alias reddā tibi diē vt iuicē
hoc opus īſpiciam⁹ ⁊ poſſu
mus nō ꝑus edē ei hāc ſcri
pturā: niſi ꝑus tecū cōferā.
Si mō īpune h̄ fieri potuiſ-
ſet: vt ſcires ⁊ te nō ꝓteriri.
Vale Paule chariſſime.

Senece Paulus ſalutē.

QVotiēſcūqȝ litteras
tuas audio: pn̄tiam
tui cogito: nec aliō extimo:
q̄ȝ omni tp̄e te nobiſcū eſſe.
Cū ꝑmū itaqȝ venire cepis:
inuicē nos ⁊ de ꝓximo vide
bimus. Bn̄ te valere opto.

Seneca Paulo ſalutē.

NImio tuo agimur ſe-
ceſſu: qd eſt: vel q̄ res
remoratū faciunt? Si indi-
gnatio dn̄i ꝙ a ritu ⁊ ſecta
veteri receſſeris: ⁊ alios rur
ſus ꝯuerteris erit poſtulādi
locus: vt rōne factū non le
uitate hoc exiſtiment.

Senece ⁊ Lucillo Paulus
ſalutem.

DE his qbus. l̄. q̄ mi-
hi ſcripſiſtis nō licet
arūdine ⁊ attramēto eloq:
quaꝝ altera res notat ⁊ deſi
nat aliquid: altera euidēter
oſtendit ꝑcipue cū ſcia inter
vos eē idē q̄ȝtus apud nos
⁊ in vobis q me intelligunt
honor h̄n̄dus eſt oīb⁹: tāto
magis: q̄ȝto indignati occa
ſionē captāt: qbus ſi patien
tiā demus: omnimō eos ex
quacunqȝ parte vincemus.
Si modo hi ſunt qui pn̄tiā
ſui gerant. Bene valete.

¶ Anneus Seneca Paulo
⁊ Theophilo ſalutē.

PRofiteor bn̄ me acce
ptum in lectiōe līaꝝ
tuaꝝ q̄s Galatis. Corithis
⁊ Acheis miſiſti. ⁊ ita inui-
cem viuamus: vt etiaȝ cum
honore diuino eſſe exhibes.
Sp̄us. n. ſctūs ī te ⁊ ſupra
excelſos ſublimiores ſatꝭ ve
nerabiles ſenſus exprimit.
Vellez itaqȝ cū res eximias
ꝓferras vt maieſtati eaꝝ cul
tus ſmonis nō deſit. Et ne
qd tibi ff ſubripiā aut ꝯſcie
mee ōbeā: ꝯfiteor Auguſtū
ſenſibus tuis pmotū: cui le
cto virtutis ī te exordio iſta
vox fuit. Mirari eum poſſe:
vt q nō legitime imbut⁹ ſit
taliter ſentiat. Cui ego rn̄di
ſolere Deos ore innocentiū
effari: aut eoꝝ qui ꝑuaricari
doctrina qdē ſua pn̄t: ⁊ da-
to ei exemplo uaricani hois
ruſticuli: cui cū duo viri ap
paruiſſent in agro reatino q
Caſtor ⁊ Polux ſunt noīati
ſatis inſtruct⁹ videt̄. Vale.

Paulus Senece ſalutē.

LIcet nō ignorē Ceſa-
rē nr̄aꝝ reꝝ admirato
rē ſi qn̄ deficiet amatorē eē.
Permittes: tn̄ te nō ledi: ſȝ
admoneri. Puto. n. te gra-
uiter feciſſe ꝙ in notitiā per
ferre voluiſti qd ritui ⁊ diſci
pline eius ſit ꝯtriū. Cū ⁊ ille

enī gētiū deos colat qd tibi viſū ſit vt ħ eū ſcire velles: nō video: niſi nimio amore meo facere te hoc exiſtimo. Rogo te de futuro ne ita agas. Cauēdū eſt.n.ne dū me diligis offenſam dño facias: cuius qdez offenſa nec oberit ſi pſeuerauerit neq̧ ſi nō ſit ꝓderit. Si ē Regina nō indignabit: ſi mulier eſt offendet. Bene Uale.

Seneca Paulo ſalutē.

SCito te nō tā mei cā cōmotū lrīs q̄s ad te de editione epl'aꝝ tuaꝝ Ceſari feci q̄ȝ natura ipaꝝ reꝝ: q̄ ita mētes hoīuȝ ab oībus artibꝰ et moribꝰ nō rectis reuocāt: vt ſi hodie admirer. Quippe vt his q multis documētis hoc iam notiſſimū habeā. Igit noue agamus. Ceterū ſi qd facile in ꝑteritū actū eſt veniam irrogabis. Miſi tibi librum de verborum copia. Uale Paule chariſſime.

Paulus Senece ſalutē.

QUotiens tibi ſcribo ꝛ nomē meū tibi ſubſcribo grauē ꝛ ſecte mee incōgruā rē facio. Debeo.n. vt ſepe ꝓfeſſus ſum cū oībꝰ oīa eſſe ꝛ idē obſuare in tuā pſonā: qđ lex Romana honori ſenatus cōceſſit: plecta epl'a vltimū locū eligere: ne cū aporia: ꝛ dedecore cuplā efficē qđ mei arbitrij fuerit. Uale deuotiſſime magiſter. Data q̄nto Kl'. Iulij. Nerone. 4. ꝛ meſſala ꝯſulibꝰ.

Seneca Paulo ſalutē.

AUe mi paule chariſſime. Putas ne me haud ꝯtriſtari ꝛ nō luctuoſum eſſe q̄ȝ de inocētia v̄ra ſubinde ſumat ſuppliciuȝ? Dehic q̄ tā duros: tāq̧ obnoxios vos reatui oīs ppl's iudicet putās a vobis effici qđ i vrbe ꝯtriū fit? Sed feramus equo aīo ꝛ vtamur foro qđ ſors ꝯceſſit donec inuicta felicitas finē malis imponat. Tulit ꝛ pſcoꝝ etas Macedonē Philippi filiuȝ ꝛ poſt Darium Dionyſium quoq̧ n̄ra Gaiū ceſarē: quibus qcqd libuit licuit. Incēdiū vrbs Romana manifeſte ſepe vnde patiat ꝯſtat: Sed ſi effari humilitas humana potuiſſet: qd cauſe eſt ꝛ impune his tenebris loq liceret: iam oēs oīa viderēt Chriſtiani ꝛ Iudei q̄ſi machinatores incendij ſupplicio affici ſolent. Craſſator iſte q̄ſqs ē cui voluptas carnificina eſt ꝛ mendaciū velamētū tpī ſuo deſtinatus eſt: ꝛ optimꝰ q̄ſq̧ vnū pro multis donatū ē caput. Ita ꝛ hic deuotus pro oībꝰ igne cremabit. Cētū trigītaduo domus: inſule q̄tuor: ſex diebꝰ arſere: Septimus pauſā dedit. Bn̄ te valē opto. Data quinto Kl'. aprilis. Frigio ꝛ Baſſo ꝯſulibus.

Seneca Paulo ſalutē.

AVe mi Paule charisſime. Si mihi nominiq; meo vir tātus ⁊ dilectus oib⁹ modis nō dico fueris iunctus: ſed neceſſario mixtus ⁊ apte actum erit de Seneca tuo. Cū ſis igit̄ vertex ⁊ altiſſimoꝝ oiuz mōtiū cacumē. Nō ergo vis leter ſi ita ſim tibi primꝰ vt alter ſiliis tui ↄputer: Haud itaq; te indignū pma facie ex epiſtolaꝝ noīandū cenſeas: necā tēptare me ꝗ ludē videaris. Quippe cū ſcias ciuē eē te Romanū: nā q meꝰ tuus apud te locus q tuus velim vt meus. Vale Paule chariſſime. Data .x. Kl'. aplis. Apriano ⁊ Capitono conſulibus.

Seneca Paulo ſalutē.

AVe mi Paule chariſſime. Allegorice ⁊ enigmatice multa a te vſq; quaq; opa ↄdūt: ⁊ ideo reꝝ tanta vis ⁊ muneris tibi tributa nō ornamento v̄boꝝ: ſ; cultu quodā decorāda ē ⁊ reuera qd ſepius dixiſſe retineo q talia affectēt ſenſus corrūpe reꝝ: v̄tutes euitare. Ceteꝝ mihi cōcedas velim latinitati morē gerere: honeſtis vocib⁹ ſpēm adhibere: vt generoſi muneris ↄceſſio digne a te poſſit expediri. Bn̄ vale. Data qnto nonas Julij. Leone ⁊ Sauino cō ſulibuus.

Paulus Senece ſalutē.

PErpēdenti tibi ea ſūt reuelata q̄ paucis diuinitas cōceſſit. Certus igit̄ ego in agro iā fertili ſemen fortiſſimū ſero nō qdē māꝫ que corrūpi v̄r: Sed verbū ſtabile dei. Deriuamētū creſcētis ⁊ manētis in eternū: qd prudētia tua aſſecuta eſt idefficiēs fore debebit ⁊ Ethnicoꝝ Jſmaelitarū q; obſeruationes cenſere vitandas. Nouū te auctorem feceris xp̄i ieſu pconijs oſ̄do rhetoricis irrepphēſibilē ſophiſtā: quā ppemodū adeptꝰ regi tēpali: eiuſq; dōeſticis: atq; fidis amicis inſinuabis: qb⁹ aſpa ⁊ incaptibilis erit pſuaſio: cū pleriq; eorū minime flectant̄ inſinuationib⁹ tuis qb⁹ vitale comodū ſmo dei inſtillatus nouū hoiem ſine corruptella ppetuā aīam parit ad deū iſtinc pperantez. Vale Seneca chariſſime nobis. Data kl'. Auguſti. Leone ⁊ Sauino ↄſulib⁹.

¶ Beati Johā. Criſoſtomi Cōſtantinopolitani epi doctoris excellentiſſimi: de laudibus ⁊ excellētia diui apli Pauli. Omelia prima.

NIhil prſus erraucrit: q pratū iſigne quoddam virtutuz: ⁊ paradiſū ſpiritalē pauli animū nūcupauerit: Tā mira eni gr̄a flo-

ruit: tā́qꝫ huic grē ꝯgruente
vite perfectiōe reſplenduit:
quī eni vas electionis effe-
ctus ē: ⁊ bn̄ ſeipm̄ emēdare
curauit: largiſſime in eū ſan
cti ſpūs munus effuſuꝫ eſt.
Vn̄ ⁊ mirabiles nobis flu-
uios genuit: nō ſꝫ paradiſi
fontes q̄ttuoꝛ tm̄: ſꝫ multo
etiá plures: ⁊ quottidie fluē
tes: nec terrá rigā́tes: ſꝫ ani
mas hoīum ad ꝓducendū
virtutū germina ſuſcitā́tes.
Quis ergo ad explicā́da vir
tutū germina ſenſus? Quis
ad explicanda iſtius merita
ſermo ſufficiet? Que aūt lin
gua laudibns eius inueniet
equalis: cū oīa: que ſunt in
hoībus bona vna aīa poſſi
deat: ⁊ ea cūcta plene: atqꝫ
cumulate: que non ſolū ho
minū ſunt: ſꝫ ꝙ amplius eſt
angeloꝝ. Neq̄q̄ ergo poſ-
ſumus eius explicare ꝑco-
nia: nec tn̄ iccirco reticebi-
mus: qn potius pauca dice
mus. Eſt eniꝫ hoc maximū
laudis genus: cū oꝛōnis co
piā virtus exupat: ⁊ magni
tudo laudati. Sicqꝫ vinci
nobis eſt multo glioſius q̄
ſepe viciſſe. Vn̄ igit̄ oppoꝛ-
tunius laudū ei⁹ ſumemus
exoꝛdium? Vn̄ inq̄ incipie
mus aliūde: niſi ab hoc ipo
pꝛimū: vt oſtēdamus eū bo
na oīuꝫ poſſidētē. Siue. n.
ꝓphete potētius aliqd in ſe
oñderit: magiſqꝫ mirabile:
ſiue patriarche: ſiue iuſti: ſi-
ue apli: ſiue martyres. Hec
oīa ſimul colligens paulus
hꝫ cū tā́to cumulo: cū q̄to
nullus eoꝝ bonuꝫ: quo ex-
cellebat: ipleuit. Hoc itaqꝫ
diligētius intuere. Abel ob
tulit ſacrificium: ⁊ inde lau
datur: ſed ſi pauli hoſtiá ad
ducamus in mediū: q̄ celū
a terra ſuperioꝛ apparebit.
Quā ergo vultis vt memo-
rem? Nō. n. vna tm̄ eſt: ſiq
dē ſemetipm̄ per dies ſingu
los immolabat: quá tn̄ rur
ſus hoſtiá dupliciter offere
bat: cū quottidie moꝛiens:
tū coꝛpoꝛi ſuo moꝛtificatio
nē: ſine intermiſſione circū-
ferens. Ná ⁊ ad ꝑicula iugi
ter parabat: ꝯſumans volū
tate martyriū: ⁊ naturá ī ſe
moꝛtificando carnis: nihil
min⁹ q̄ imolate hoſtie deo
munus implebat: imo etiaꝫ
multo amplius. Non eniꝫ
oues offerebat: aut boues:
ſꝫ ſemetipm̄ ꝑ dies ſingulos
dupliciter: vt diximus: imo
labat: ꝓpter qd̄ ꝯfitēdo di-
cebat. Ego. n. iam imoloꝛ:
ſanguinē vtiqꝫ ſuū imola-
tionē vocás. Neqꝫ vō his
tm̄ ſacrificijs ꝯtentus fuit:
ſed qꝛ bn̄ ſeipm̄ ꝯſecrauerat
deo: etiá oꝛbē vniuerſū ſtu-
duit offerre: q terram videlꝫ
ac mare: greciá ſimulqꝫ bar
bariē: oēmqꝫ ꝓꝛſus: q̄ta eſt
ſub celo regionē q̄ſi volitás
circuiuit: nō ſimplici laboꝛe
velut ī vacuū itinera ꝑcur-

rens:ſed pctõꝝ ſpinas pari
terqꝫ euellens:ꝛ verbū ſemi
nans ubiqꝫ pietatis:fugás
errores:veritatē reducēs:ex
hominibus angelos faciēs:
qnĩmo ipſos hoies quaſi ex
demonibus in angelos ꝑue
hens. Propter qḋ iam hinc
poſt ſudores plurimos: ac
trophea ĩnumerabilia tráſi
turus:pro diſcipuloꝝ cõſo
latione dicebat. Sed ꝛ ſi im
molor ſup ſacrificiū:ꝛ obſe
quiū fidei vře gaudeo:ꝛ cõ
gratulor oibus vobis:pro
pter qḋ ꝛ vos gaudete:ꝛ cõ
gratulamini mihi. Quidná
igitur huic hoſtie reperietur
eq̄le:quá paulus ſácti ſpũs
gladio immolauit:quáqꝫ in
illo altari obtulit:qḋ ſup ꝛa
celos locatum eſt. Sed abel
dolo germani ꝑcuſſus occu
buit: atqꝫ hinc effectus eſt
clarior. At ergo ĩnumeras
tibi oñdá mortes:tot vtiqꝫ
quot etiá dies beatus iſte in
ꝑdicatione vixit. Si vō eam
quoqꝫ vis noſſe mortē:que
nouiſſime etiá rebus imple
ta eſt. Abel qdē a fratre:vt
nihil a ſe leſo:ita nullis affe
cto bñficijs interēptus eſt.
Paulus vero ab eis interfe
ctus eſt:quos ĩnumeris ma
lis cupiebat eripere:ꝛ ꝓpter
quos ſuſtinuit vniuerſa que
paſſus eſt. Sed Noe iuſtus
in gñatione ſua:atqꝫ perfe
ctus: ꝛ ſolus erat talis ĩ cũ
ctis:ſꝫ ꝛ paulus ſolus inter
oēs talis inuentus: Et ille
quidē trĩmō legit ſe fuiſſe
cũ liberis:hic aūt multo ſe
uiore mūdi inūdante dilu
uio:nō archam coaptando
cõpagibus tabulaꝝ:ſed epi
ſtolas cõponēdo:nō duos
vel tres:aut quinqꝫ cogna
tos:ſed vniuerſum prorſus
orbem mergi periclitantē ex
medijs fluctibus liberauit.
Nec vero hec erat talis ar
cha:vt vno circunferret lo
co:que vtiqꝫ orbis terrarū
terminos cõprehēdit. Ná
vſqꝫ nūc:oēs in hác archaꝫ
paulus inducit:quam certe
capacē ſaluande multitudi
nis ꝑparauit:que ſuſcipiēs
irrõnabilibꝰ pene aïalibus
ſtultiores imitatores effecit
angeloꝝ. Et hic quoqꝫ illá
vicit archam:qꝛ illa quidē
coruū recipiens:coruū rur
ſus emiſit:ꝛ includēs lupū
feritatem eius mutare non
potuit. Hec vero ancipitres
miluoſqꝫ ſuſcipiens fecit co
lūbas ꝛ excludēs oēm irra
tiōabilitatē:atqꝫ ferocitatē:
máſuetudinē ſpūs introdu
xit:manetqꝫ hodie hec ar
cha nauigans: nec tñ aliqñ
diſſoluit:nec valet tabulas
eius vlla malitie laxare tem
peſtas:qn potius ipſa tēpe
ſtatis motus nauigádo cõ
peſcit: qḋ ſatis cõſequenter
effectū eſt. Nō.n.bitumine
aut pice : ſꝫ ſancto ſpū eius
tabule ſunt peruncte. Sed

G

Abꝛaaz mirant̄ oēs: qui cū
audiſſet. Abꝛaā exi de terra
tua: ⁊ de cognatione tua: ⁊
domos reliquit: ⁊ patriam:
et amicos: atqȝ cognatos:
quoꝝ omniū iacturam ſolo
diuini pꝛecepti amoꝛe penſa
bat. Nā ⁊ nos eū ꝓpterea
miramur. Sed quis paulo
poſſit equari? qui nō modo
patriā: cognatos ac domū:
ſed ſeipm̄ quoqȝ ac mundū
reliqt: imo etiā celuȝ: ⁊ celū
celi: ⁊ hec oīa xp̄m ſuſcipiē-
do deſpexit. Unū pꝛo cun-
ctis ⁊ ſolū ideſt xp̄i charita-
tem reqrēs. Neqȝ p̄ntia in-
quit: neqȝ futura: neqȝ alti-
tudo: neqȝ ꝓfundum: neqȝ
alia creatura poterit nos ſe
parare a charitate dei: que ē
in xp̄o ieſu dn̄o nr̄o. Sed
Abꝛaā ſeipſum in periculū
tradēs hoſtibus: filium fr̄is
eripuit. At paulus nō fr̄is
filiū: neqȝ tres aut qnqȝ vr-
bes: ſed oꝛbē vniuerſum de
diaboli extroꝛſit manu: inu
merabilia per dies ſingulos
ꝑicula ſuſtinendo: ꝓpꝛijſqȝ
moꝛtibus maximā ſecurita
tem alijs cōparādo. Caput
bonoꝝ eiuſqȝ culmen phi-
loſophie eſt ꝙ filium voluit
imolare. Hic quoqȝ inuenie
mus paulū pꝛimatū tenen-
tem: qui nō filiū: ſed ſemet-
ipſum: vt dixi: milies imola
uit. In Iſaac qdē aliqs ad-
mirat̄. Et qdē plura: ſed ꝑci
pue patiētiā: qm̄ puteos fo-
diēs: ⁊ de ꝓpꝛijs exagitatus
laboꝛib⁹ reſiſtebat minime:
ſed factos a ſe puteos obꝛui
patiebat̄: atqȝ ad aliū ſemꝑ
migrabat locū. Neqȝ colle
cta ſuoꝝ manu in aduerſa-
rios irruebat: ſed pꝛopꝛia a
poſſeſſione vbiqȝ cedebat:
quoaduſqȝ iniquiſſimā illo-
rum expleret cupiditatem.
At paulus non puteos cer
nens lapidibus obꝛutos: ſȝ
ꝓpꝛiū coꝛpus: nō ſolum ſi
cut ille cedebat: ſed etiam a
qbus lapidabat̄ in celū ſtu-
debat euehere. Quāto eniȝ
amplius obruebat̄ fōs iſte:
tanto erumpebat magis: ac
plures ex ſe fluuius effundē
do manabat. De lōganimi-
tate ac patientia huius filij
iacob admiratur ſcriptura.
Et quenā illa eſt adamātina
ꝓrſus aīa: que pauli patien
tiā poſſit imitari? Neqȝ. n.
bis ſeptē annoꝝ: ſed totius
vite ſuitiū pꝛo ſponſa pertu
lit xp̄i: nō aduſtus ſolū eſtu
diei: ⁊ noctis gelu: ſȝ tenta-
tiones mille perpetiens. Et
nūc qdē verberibus: nūc vō
lapidibus ſceſſus: atqȝ colli
ſus: ⁊ nūc quidē beſtijs: mo
do aūt fluctibus pugnans:
modo etiā nimie atqȝ conti
nue reluctans fami: diebus
atqȝ noctibus: ⁊ inter certa
mina vbiqȝ reſiliens: captas
oues ex diaboli faucibus ex
trahebat. Sed ⁊ ioſeph pu-
dicitie virtute decoꝛatus ē:

at ego vereoꝛ ne iã ridiculũ
ſit hinc paulũ velle laudare:
qui ſemetipm mũdo crucifi
gens: nõ ſolum humanoꝝ
coꝛpoꝝ pulchꝛitudines: ſꝫ
etiam oĩa: que vident̃ rebus
clara: atqꝫ decoꝛata: ita cer-
nebat quẽadmodũ nos fa-
uillaꝫ cinerẽqꝫ deſpicimus:
qui q̃ſi moꝛtuus ꝓrſus ad
moꝛtuũ imobilis permane-
bat. Itaqꝫ cũ tanta animi
cura cõpꝛimeret incẽtiua vi
tioꝝ: ⁊ nature: nihil huma-
nũ ab aliquo aliq̃n perpeſ-
ſus eſt. Stupent certe Job
oẽs hoies: ⁊ valde vtiqꝫ cõ
ſequẽter. Eſt. n. ille athleta
mirabilis: ⁊ qui paulũ ipſuꝫ
velut ex aduerſo poſſit aſpi-
cere ob patientiã puritatẽqꝫ
vite: ob teſtimoniũ dei pro-
pter illã cũ diabolo fortiſſi-
mam pugnam: ꝓpter victo
riam que pugnã ſecuta eſt.
At paulus nõ menſibꝰ triũ:
ſed annis plurimis ĩ agone
perdurãs tã clarus emicuit
nõ terre gleba ſaniẽ carnis
eradẽs: ſed in ipſius intelli-
gibilis os leonis frequenter
incurrens: ⁊ pugnãs aduer
ſus tentationes innumeras
omni erat lapide tollerãtioꝛ
qui nõ a tribus aut q̃ttuoꝛ
amicis: ſed a cũctis infideli
bus: a falſis etiã ffibus op-
pꝛobꝛia ſuſtinebat: cõſputa
tus ab oĩbus: atqꝫ maledi-
ctus. Sꝫ illius erat magna
hoſpitalitas: ⁊ cura paupe-
rũ: nec nos qdẽ iſtud nega-
mus: ſed pauli eã liberalita
te inferioꝛẽ docemus: ⁊ tan
to inferioꝛeꝫ: q̃to anima eſt
coꝛpus inferius. Quã eniꝫ
ille curam impẽdebat carne
debilibus: hanc iſte aĩabus
moꝛbidis exhibebat: nunc
mẽtes ſenſibus claudicãtes
dirigẽdo in recti itineris in-
ceſſu: nunc nuditate defoꝛ-
mes ſtola celeſtis philoſo-
phie veſtiẽdo. Incoꝛpoꝛali
bus quoqꝫ bñficijs tãto ille
ſupabat: quãto eſt amplius
in fame ⁊ nuditate viuenteꝫ
indigẽtibus ferre p̃ſidiuꝫ: q̃ꝫ
id ipm de diuitiaꝝ affluẽtia
miniſtrare. Nã illius quidẽ
omni aduenĩẽti aperiebatur
domus: huius vͦo aĩa vni-
uerſo patebat oꝛbi: ac fide-
liũ populos benigne mẽtis
recipiebat hoſpitio dicens.
Nõ anguſtiamini ĩ vobis:
anguſtiamini aũt in viſceri-
bus nr̃is. Et ille quidem cũ
oues ⁊ boues hẽret inume-
ras: erat in pauperes libera
lis: hic vͦo nihil ampliꝰ coꝛ-
poꝛe ſuo poſſidẽs: in ꝗ ipſo
ſufficienter indigẽtibꝰ admi
niſtrabat: ꝙ alicubi ipſe cõ-
memoꝛãs: neceſſitatibꝰ inqt
meis: ⁊ his q mecũ erãt mi-
niſtrauerũt manus iſte. Coꝛ
poꝛis. n. ſui operaꝫ velut ex
q̃dã poſſeſſione fructus eſu
rientibꝰ deputabat. Sed ver
mes videlꝫ atqꝫ vulnera ſe-
uos atqꝫ intolerabiles ſan-

cto Job inferebāt dolores:
⁊ ego fateor: ſʒ ſi per tā mul
tos annos pauli vbera: ⁊ cū
iugi fame etiā nuditatē: ca-
thenas: carcerē: inſidias: pe
riculaqʒ ꝯſideres: que a do-
meſticis ab extraneis: a tyrā
nis: a toto poſtremo patie-
batur orbe: addas huc etiaʒ
his ꝓfecto amariora. i. pro
eis q labebant: dolores: ſol
licitudinē: quā pro eccleſijs
vſtionē: quā pro ſcandaliza
tis ſingulis perferebat: vide
bis ꝙ erit omni ſaxo durior
aīa iſta ꝑpetiēs: ⁊ ferrū atqʒ
adamantē ſupans. Que. n.
Job corpore: hec paulus
mēte ſuſtinuit: ꝙ omni ver
me moleſtior de ſingulis q-
buſqʒ labētibus meſticia cō
ſumebat. Unde ⁊ iuges la-
chrymarū ex eo fontes non
diebus ſolū: ſʒ etiā noctibꝰ
effluebant: omniqʒ muliere
parturiēte vehemētius affli
gebat in ſingulis: ꝓpter qđ
ēt dicebat. Filioli mei quos
iterꝝ parturio. Quē vo: iam
quiſpiā poſt Job putet eſſe
mirabileʒ: Moyſen ꝓfecto:
ſʒ hūc etiā paulus ſatis emi
nenti virtute trāſcendit: cu
ius qdē ſunt multa alia pre
clara. Sed caput illius ſan
cte aīe atqʒ faſtigium eſt: qꝛ
pro iudeorꝝ ſalute deleri ele
git ex libro vite: Sed Moy
ſes cū ceteris: optauit peri-
re paulus pro ceteris. Non
enī cū pereūtibus perire vo

luit: ſʒ vt ſaluarent alij: ipſe
de glorie eternitate decidet.
Et ille qdē pharaoni: hic āt
diabolo quottidie repugna
bat. Et ille pro vna gente:
iſte vo pro vniuerſo orbe cer
tauit: non ſudore: ſʒ ſangui
ne vice ſudoris vndiqʒ pro-
fluēte: cū nō ſolū habitabi-
les mūdi partes: verūetiam
deſerta ad cultū religionis
adduceret: nec ſolū grecorꝝ
populos: verūetiā barbaro
rū. Poterā qdē ⁊ Jheſum
naue: ⁊ Samuelem ⁊ alios
ꝓphetas in cōparatiōe vo-
care: ſʒ ne ſmonē faciā lon-
giorē ad ipſa eorꝝ capita cō
deſcendā. Cū. n. iſtis excel-
lentior apparuerit: nulla ꝓr
ſus de alijs ambiguitas re-
linquet. Quinā ergo eminē
tiores vident: qs poſt hos
alius: niſi Dauid: ⁊ helias:
⁊ Joānes: quorꝝ vnus prio
ris: alter ſecundi eſt ꝑcurſor
aduētus: ꝓpter qđ ēt nois
cōmunione cōiuncti ſunt.
Quid igit in Dauid ꝑcipuū
reperit: ꝓculdubio hoſpita
litas: atqʒ erga deū feruens
amor. Et qs amplius: imo
qs ita: vt anima pauli: hec
vtraqʒ cōpleuit. Admiran-
dū aūt in helia ego minime
reor: qꝛ celū clauſit: qꝛ indu
xit famē: qꝛ ignē de celo ſer-
mone cōpluit: ſed qꝛ zelauit
pro deo: erat in hoc mentis
affectu ipſo igne vehemen-
tior. Sed ſi pauli zelū dili-

gẽter inſpicias: tãto eũ inue
nies celſiorẽ: ꝙto ille ꝓphe
tis ceteris eminebat. Quid
eniꝫ v̄bis illis reperiat̃ eq̃le:
qui gloriã dñi zelando dice
bat. Om̃ optabam ego ana
thema eſſe pro ffib⁹ meis q
ſũt cognati mei ſm carneꝫ.
Propterea a celis ſibi ꝑpoſi
tis: ac ꝑmijs ⁊ coronis tar
dauit: atqꝫ diſtulit: dicens.
Permanẽ ãt ĩ carne neceſſa
riũ eſt ꝓpter vos. Propte-
rea non ſolũ iſtã que cernit̃:
ſed illã quoqꝫ que intelligit̃
creaturã: neq̃ꝙ ſufficere ſibi
credidit ad oñdendũ zelum
⁊ charitatẽ: qua ardebat in
xp̄m: ſed etiã aliã: que nõ eſt
ſermone formauit: vt qđ to
ta volũtate cupiebat: expri-
meret. Sed Joãnes in cibũ
locuſtas ⁊ mel ſilueſtre ſume
bat: ac paulus ita in mundi
ſtrepitu: quẽadmodũ ille in
eremi quiete verſatus eſt: nõ
qdẽ paſtus locuſtis: aut mel
le ſilueſtri: ſed multo his vi
ctu viliore cõtentus: ac ne-
ceſſario qdẽ indulgẽs cibo:
pre feruore ⁊ ſtudio ꝑdicãdi
Veꝝ illius aduerſus hero-
dem apparuit magna ꝯſtan
tia: at iſte nõ vnũ: aut duos
aut tres: ſed ĩnumeros in ſi
mili poſitos poteſtate corri
puit: imo lõge illo ſeuiores
tyrãnos. Reſtat vt paulum
iam angelis comparemus.
Ideoqꝫ relinquẽtes terram
ad celoꝝ faſtigia trãſeam⁹.
Sed nullus ſmonis noſtri
accuſet audaciã. Si. n. ioã-
nẽ: ⁊ ſacerdotes dei ſcriptu
ra angelos noiauit: qd miꝝ
ſi ꝑſtantiorẽ oibus paulum
illis virtutibus ꝯferamus?
Quid ergo i angelis magni
ficum ꝑdicamus: ꝓfecto qꝛ
cũ omni cura obediũt deo:
q̄ Dauid quoqꝫ admirãdo
dicebat. Potẽtes virtute fa
cientes verbuꝫ illius. Huic
enim bono equale eſt nihil.
Prorſus etiaꝫ ſi ſint milies
incorporei: hoc eſt enim qđ
maxime ꝑſtat eos beatos: qꝛ
obediũt ꝑceptis dei: qꝛ eum
in nullo aliqñ cõtemnunt.
Hoc igitur ⁊ in paulo plene
aiaduerti põt: cũ omni dili
gentia ⁊ cautione ſeruatuꝫ.
Non aũt ſolũ ſmonẽ eius
impleuit: verũ etiã precepta
ſupraqꝫ ꝑcepta: hoc quippe
declarans ait. Que eſt ergo
merces mea: vt euangeliuꝫ
ꝑdicans ſine ſumptu ponã
euãgeliũ dei. Quid v̄o aliud
in euãgelio ꝓpheta mirat̃?
Qui facit inqt ãgelos ſuos
ſpũs: ⁊ miniſtros ſuos ignẽ
vrentẽ. Sed h̃ etiã in paulo
poſſumus inuenire: q velut
ignis: ac ſpũs totum terraꝝ
ꝑcurrit orbẽ: percurrẽdoqꝫ
purgauit. Sed necdũ celuꝫ
iſte ſortitus eſt: ⁊ hoc oĩno
mirabile: qꝛ talis verſabat̃
in terris: ⁊ mortali adhuc
carne circũdatus: cũ incor-
poralium poteſtatũ virtute

certabat. Quãta ergo ſum⁹
ꝯdẽnatione digni: cum vno
hoie bona oĩa in ſe ꝯgregã-
te: ne nimiã qdẽ eoꝝ partez
ſtudemus imitari? Hec aſſi-
due mente voluẽtes: ⁊ noſ-
ipos inculpabiles ꝓbeam⁹:
⁊ ad illius zelũ ſtudeamus
accedere: vt ad eadem bona
peruenire mereamur: gratia
⁊ miſericoꝛdia dñi nři Jeſu
xpi: cui gloꝛia ⁊ imperiuz in
ſecula ſeculoꝝ amen.

Homelia ſecunda.

QUid ſit ho
mo: ⁊ q̃ta
nature nře
nobilitas:
quãteqȝ ca
pax virtu-
tis: hoc vel ꝑcipue ex oĩbus
paulus oñdit: qui nũc ſtetit
aduerſus criminationes hu
mane creature: clariſſima ꝓ
deo voce rñdẽs: cohoꝛtans
ad ſtudia virtutis: ⁊ impu-
dentiſſima blaſphemantiuȝ
oꝛa cõcludẽs: docẽs quoqȝ
qđ iter angelos: hoieſqȝ nõ
grande ſit mediũ: ſi tñ nos
ipſos diligẽtius excolam⁹.
Non.n. aliã ille eſt ſoꝛtitus
naturã: nec diſſimilez nact⁹
animã: neqȝ alteꝝ habitans
mũdũ: ſed in eadẽ terra: ea-
dẽqȝ regiõe: ſub eiſdẽ etiã le
gibus nutritus: ⁊ moꝛibus
cũctos q nunc ſunt hoies:
vel fuerũt: altius virtute trã
ſcẽdit. Ubi igiť illi nũc ſũt:
qui vitia in ꝓcliuo: virtutez
in arduo collocauerũt. Hic
enim palã illis repugnat di
cẽs: qđ.n. in pñti momẽta-
neũ eſt: vt ⁊ leue tribulatio
nis nře ſupꝛamodũ in ſubli
mitate eternuȝ in nobis glo
rie põdus opať. Si aũt hu
ius tribulationes inueniũť
leues: q̃to magis he: q̃ ſunt
in nobis voluptates. Neqȝ
vo h ſolũ in illo mirabile ẽ:
ꝙ pꝛeabũdãtia deuotionis
quodãmõ non ſenſit dolo-
res pꝛo virtute ſuſceptos: ſȝ
etiã ꝙ virtutem ipſam pꝛo
mercede penſauit. Nã nos
equidez pꝛo ea nec mercede
ꝓpoſita certamus: quã ille
cõplectens etiã ſine pꝛemio
diligebat: cũcta illa q̃ aſperi
tate ſui videnť impedire vir
tutẽ: cũ omni magnanimi-
tate perpetiẽs. Qui neqȝ in-
firmitatem coꝛpoꝛis: neqȝ
multitudines circunſtantiũ
vndiqȝ negocioꝝ: neqȝ tyrã
nidẽ nature: nec qcq̃ aliud
oĩno cauſatus eſt. Cũ vtiqȝ
maioꝛ illi q̃ cũctis ⁊ militie
ꝑncipibus: ⁊ regib⁹ terre eẽt
cura cõmiſſa. Sed quotti-
die celſioꝛ: quottidie aſſur-
gebat ardentioꝛ: ⁊ intentis
ſibi periculis noua ſemꝑ ala
critate pugnabat. Jdqȝ ſi-
gnificans dicebat: eoꝝ q̃ re
tro obliuiſcẽs: in ea vo que
pꝛioꝛa ſunt: extẽdẽs me: qui
cũ ſibi iã moꝛtẽ iminentẽ vi
deret ad coꝛonẽ: delectatio
nemqȝ gaudij alios ꝓuoca-

bat: dicēs. Gaudete: ⁊ con
gratulamini mihi: ac pericu
lis: iniurijs: opprobrijſq; ꝓ
poſitis rurſus exultat: ⁊ co
rynthijs ſcribens ait. Pla-
ceo mihi ī periculis: ⁊ in in-
firmitatibus meis. Cū vtiq;
hec ipſa eſſe diceret arma iu
ſticie oſ̄dēs hinc ſibi fructū
maximū ꝓuenire. Itaq; cū
inter medias inimicoꝝ ver-
ſaretur inſidias: ouās tn̄ de
omni eoꝝ referebat impu-
gnatione victorias; ⁊ vbiq;
ſciſſus verberibus: affectus
iniurijs: atq; maledictis: q̄ſi
triūphales pompas ageret:
crebra trophea: ſtrueret ora
bat: gr̄aſq; referebat deo; di
cens. Deo aūt gr̄as; q ſemꝑ
triūphat nos. Itaq; ad cō
fuſionē ⁊ iniurias: quas ob
p̄dicandi ſtudiū ſuſtinebat;
magis q̄ ad bonorum oble
ctamēta ꝓperabat: mortem
potiuſq̄ vitā appetēs; pau-
pertatē q̄ opulentiā; ⁊ mul
to āplius laborē deſiderās:
q̄ alij requiē poſt laborē: ac
merorem: magis eligens. q̄
alij voluptatem: ſtudioſius
pro inimicis orās: q̄ alij ad
uerſus inimicos. Conuerte
rat. n. orbē terraꝝ: imo nos
eū vere ꝓuertimus. Ab illo
aūt ſic cuſtoditus eſt; quēad
modū a deo fuerat īſtitut⁹.
Illa enim oīa q̄ appetebant
a paulo nature cōgrua: hec
v̄o que idē ille fugiebat ɔ̄ria
iudicant. Unde iſtud ꝓbari

pōt. Homo. n. cū eſſet pau
lus: ad illa tn̄ magiſquā ad
iſta currebat. Unū enim illi
formidandū erat: atq; me-
tuendū offenſa nimirū dei:
nec qcq̄ aliud oīno. Ergo
nec d̄ſiderabile illi aliđ erat:
niſi placē ſemꝑ deo. Nō di
co q᷑ nihil p̄ñtium deſidera
bat: ſ; nec ipſoꝝ aliqd futu
roꝝ. Nō. n. mihi dicas vr-
bes: ⁊ gētes: exercitus; pro
uincias: pecunias; ptātes.
Hec. n. ille q̄ſi arenaꝝ fila re
putauit: ſed ea ipa pene que
ꝓmittunt ī celis: ⁊ tūc eius
ardentē in xp̄o amorē vide-
bis. Hic ſiqdē pre illius dul
cedine; nō angeloꝝ: nō ar-
chāgeloꝝ admiratus eſt di-
gnitatē; nec qcq̄ hoꝝ ſimi-
le ɔcupiuit. Nō. n. erat ma
ius oībus: xp̄i amore frue-
batur: cū h̄ beatiorē ſe cun-
ctis putabat. Sine hoc aūt
neq; dñatuū: neq; principa
tuū ſocius eſſe cupiebat: ſed
cū hac dilectiōe magis eſſe
extremus optabat: imo etiā
ex numero punitoꝝ: q̄ ſine
hac inter ſūmos: ⁊ honore
ſublimes. Hoc enim erat illi
maximū ⁊ ſingulare tormē-
tū ab hac charitate diſcede
re: hec illi erat gehēna: hec
ſola pena: hec infinita: ⁊ in
toleranda ſupplicia. Sicut
etiā perfrui charitate xp̄i: h̄
illi vita: h̄ mundus: h̄ ange
lus: h̄ p̄ñtia: h̄ futura: h̄ re-
gnū: h̄ ꝓmiſſio: h̄ bona vi-

debãt inumera: ꝑter hec vo
nihil in triſtium parte pone
bat. Hoꝝ.n.q̄ h̄ habent ni
hil aſpeꝝ: nihil etiam ſuaue
reputabat. Sic deſpiciebat
vniuerſa: que cernimus: vt
ſolet herba iã putrefacta cõ
tẽni. Tyrãnos vo ipſos ac
populos ſpirãtes furorẽ ve
lut eſſe quoſdã culices exiſti
mabat. Mortẽ vo: ⁊ crucia
tus: ⁊ mille ſupplicia: q̄ſi lu
dũ putabat eſſe pueroꝝ dũ
mõ ꝓpter xp̄m aliqd ſuſtine
ret. Tũc.n. ⁊ tũc amplecta
batur libenter: ⁊ decorabat
vinctus cathena: magiſquã
diademate coronat⁹. Etenĩ
cohartatus carcere habita
bat celũ: ac libẽtius verbera
excipiebat: ⁊ vulnera: q̄ꝫ alij
brauia diripiunt: ⁊ dolores
non minus q̄ꝫ p̄mia dilige
bat: cũ ipſos vtiqꝫ dolores
loco duceret premioꝝ: pro
pterea.n. illos ⁊ g̃ꝫ noĩa
bat. Quẽ ſenſum diligenter
attẽde. Premium certe erat
diſſolui: ⁊ eſſe cũ xp̄o: ꝑma
nere aũt in carne certamen:
ſed tñ ꝓpter xp̄i deſiderium
p̄mia differebat cupiditate
certaminis: idqꝫ magis ne
ceſſariũ eẽ dicebat. E regiõe
vo anathema a xp̄o fieri op
tabat: certamen h̄ erat ⁊ do
lor. Magis aũt ⁊ ſupra cer
tamẽ: ſupraqꝫ oẽm dolorẽ.
At vo eſſe cũ xp̄o erat pre
miuꝫ ſingulare. Paulus tñ
ꝓpter xp̄m illud maluit: q̄ꝫ
iſtud eligere. Sed ꝓfecto di
cat hic aliqs: qm̄ hec oĩa ꝓ
pter xp̄m ſuauia eẽ dicebat.
Hoc plane etiã ipſe ꝯfiteor:
qm̄ q̄ nobis ſunt cã triſtitie:
hec illi maximã pariebãt vo
luptatẽ. Et qd ego pericula
erumnaſqꝫ cõmemoro. In
merore.n. maximo ille ver
ſabatur: ꝓpter qđ dicebat.
Quis infirmat: ⁊ ego nõ in
firmor? qs ſcãdalizat: ⁊ ego
nõ vror. Et ſi in merore di
cat quoqꝫ qs ineſſe aliquam
voluptatẽ. Multi.n. illoꝝ
qui filioꝝ mortibus vulne
rantur aliqd ꝯſolationis ac
cipiũt cũ flectibus manant:
magiſqꝫ dolent: cum dolere
ꝓhibent. Sic igit ⁊ paulus
nocte ⁊ die ꝯſolationẽ exci
piebat ex lachrymis. Nul
lus ſiqdẽ tãto affectu mala
propria: q̄ꝫ ille deflebat alie
na. Queadmodũ.n. illum
opinaris afflictũ: cũ perdi
tione iudeoꝝ dolet: q vt illi
ſalui fierent: ſeip̄m a celoꝝ
gloria cupiebat excludi. Et
vnũ h̄ manifeſtũ eſt: qꝛ ſcilꝫ
non ſaluari illos acerbius
eſtuabat: q̄ꝫ ſeipſum perire:
aut ſi non acerbius: nũquã
aliud optaſſet: qđ vtiqꝫ q̄ſi
tolerabilius elegit. Qui cũ
certe ſpe maxima futuri pre
mij paſceret: nõ perfuncto
rie aliqd optabat: ſꝫ clama
bat dicẽs: qm̄ triſticia eſt mi
hi magna: ⁊ ꝯtinuus dolor
cordi meo. Hũc ergo de ſin

gulis: vt ita dixerim: habi-
tatoꝛibus mũdi: tá vehemẽ
ter dolentẽ: ⁊ in cõe pꝛo cũ
ctis: ⁊ gẽtibus vꝫ: ⁊ iudeis:
⁊ pꝛo vno quoqꝫ peculiarit̃
lamẽtantẽ: cui nã rex aliqs
poterit cõparare? cui ferro?
cui adamáti? Quidná aliqs
illá appellet aĩam aureã: ne
magis an adamátinaꝫ? Ná
⁊ erat omni adamante foꝛ-
tioꝛ: ⁊ auro: gẽmiſqꝫ pꝛecio
ſioꝛ: ⁊ alterá qdẽ mãꝫ firmi-
tate: alterá ꝑcioſitate ſupera
bat. Cui ergo rei hec ab ali-
quo aĩa cõparet̃. Eaꝝ qdeꝫ
que ſunt oĩno nulli. Quod
ſi vel auro adamantis foꝛti
tudo: vel adamanti honoꝛ
daret̃ auri: tñ foꝛte aliquo
modo cõparatio eius pauli
poſſet aĩe cõuenire. Sed qd
ego adamantẽ: vel aurũ ad
ſimilitudinẽ adduco pauli.
Mũdũ ſi e diuerſo appẽdas
omnẽ: ⁊ tũc videbis aperte
pauli vergere põdus exami
nis. Sed ſi eniꝫ de his: q in
melotis et ſpecubus: in exi
gua oꝛbis parte verſantur:
hoc dictũ eſt: quáto magis
nos dicemus paulũ mũdo:
⁊ oĩbus q̃ in mũdo ſunt di
gnioꝛem. Si igit̃ eo mũdus
dignus nõ eſt: ſꝫ foꝛte vel ce
lum: ſꝫ iſtud quoqꝫ inuenit̃
inferius? Si. n. iſte nõ ſoluꝫ
celũ: ſꝫ que habent̃ in celis
dei poſtpoſuit caritati: qũo
nõ magis dñs: qui táto eſt
benignioꝛ paulo: q̃to mali

ciá bonitas añcellit: inume
ris eum celis iudicat dignio
rẽ. Nõ. n. q̃tũ nos diligit
de⁹: tñ a nobis diligit̃ ipſe:
ſꝫ táto effuſius: q̃tũ nec ſer
mo quidẽ ſufficit explicare.
Cõſiderem⁹ ergo q̃tis illuꝫ
honoꝛibus etiã añ tp̃s reſur
rectionis extulerit. In para
diſuꝫ rapuit: ⁊ in celũ tertiũ
ſubleuauit: ineffabiliſ archa
ni fecit eſſe participẽ: taliũqꝫ
myſterioꝝ cõſciũ: que nulli
hominum fas fuerit ꝯfiteri.
Nec imerito ſiqdeꝫ paulus
in terra gradiens: ſic ſe age-
bat in cunctis: q̃ſi angeloꝝ
ſocietate frueret̃. Ná paſſi-
bili adhuc colligatus coꝛ-
poꝛi: illoꝝ ꝑfectione gaude
bat: tantiſqꝫ fragilitatibus
ſubditus: in nullo inferioꝛ
ſupernis virtutib⁹ apparere
certabat. Nam ⁊ tãq̃ pẽna
tus totũ docendo peruola-
uit oꝛbem: ⁊ velut incoꝛpo
reus laboꝛes omnes: pericu
laqꝫ cõtempſit: ⁊ q̃ſi iá celũ
poſſidẽs: cũcta ꝓ̃ſus terre-
na deſpexit: ⁊ tanq̃ cũ ipſis
iam incoꝛpoꝛeis degeret: ita
iugi mẽtis intẽtione vigila-
uit: ⁊ angelis quidẽ ſepe di-
uerſaꝝ gẽtiũ cura ꝯmiſſa ẽ:
ſed nullus illoꝝ ita creditũ
ſibi populuꝫ gubernauit: vt
paulus vniuerſum guberna
uit oꝛbẽ. Neqꝫ v̇o dicas: qꝛ
hec nõ perficiebãt̃ a paulo.
Hoc ẽt nos fatemur. Sꝫ tñ
ipſe nõ erat: q cuncta cõple

bat: nequaq̄ tñ ab eoꝝ laudibus ſeparatur: qꝛ vtiq̄ dignuꝫ tante ſe gr̃e pparauit: per quã tã magnifica: ⁊ glorioſa pficeret. Michaeli gẽs cõmiſſa ẽ iudeoꝝ: paulo vo terre: ac maria: atq̄ vniuerſi orbis habitatio: ipſũq̄ deſertũ: ⁊ h̃ nõ ad iniuriã: qđ abſit: angeloꝝ: ſꝫ oñdim⁹ eẽ poſſibile illis hoĩeꝫ copulari: iuxtaq̄ illoꝝ merita ↄſiſtere. Cuius autẽ rei gr̃a: nõ angelis potius hec p̄dicationis cura cõmiſſa ẽ: vt nullũ ſcilꝫ excuſationis colorẽ: de ſe inueniret aĩa negligẽs: ac ne tu ad diuerſitateꝫ nature ↄfugeres dormiẽdo. Deinde vt tãto ẽt maior opeꝝ admiratio naſcereť: q̃to de nã inferiore pcederẽt. Q̃uo enim nõ admirabile h̃: atq̄ ĩprouiſum videreť: cũ ex terrena lingua ſmo pſiliens: mortẽ fugat: pctã diſſoluit: tenebras cecitatis illuminat: et mutatione mirifica terrã c uertit in celũ. Propter hoc igiť ſtupeo virtutẽ dei: propter h̃ admiror pmptũ animũ pauli: qm̃ ſe talẽ ſtuduit exhibẽ: qm̃ ſe tante gr̃e capacem parauit. Uos ãt rogo: vt nõ miremini ſolũ: verũ etiã imitemini h̃ tã claꝝ virtutis exẽplũ: ſic nãq̄ poterimus coronaꝝ eius eſſe participes. Qđ ſi aliqs nos dixiſſe mirať: qꝛ qcunq̄ hũerit pauli merita: eadẽ ſit ẽt habiturus premia: ip̄m audiat ita dicẽtẽ. Certamẽ inqt bonũ certaui: curſũ ↄſumaui: fidẽ ſuaui: de cetero repoſita eſt mihi corona iuſticie: quã reddet mihi dñs in die illa iuſtus iudex. Non ſolũ aũt mihi: ſꝫ ⁊ his: q diligũt aduẽtum eius. Uides certe q̃o cunctos in eadẽ glorie cõmuniõe vocet. Quia igiť oĩb⁹ eadẽ corona glie pponita eſt: ſtudeamus oẽs eẽ digni illis bonis: q̃ pmiſſa ſũt inueniri. Neq̄ ſolũ magnitudinẽ: atq̄ eminẽtiã in illo debem⁹ cõſiderare virtutũ: ⁊ pmptũ illud animi eius: atq̄ robuſtũ propoſitũ: per qđ ad tãtã meruit gr̃aꝫ peruenire: ſꝫ ⁊ nature ſocietatẽ per quã: ⁊ nobis in cunctis ille participat: ⁊ ſic etiã: que valde ſunt ardua nobis facilia videbuntur: ⁊ leuia: breuiq̄ hoc tpe laborantes incorruptibilẽ illã geſtabim⁹: atq̄ ĩmortalẽ coronã: gr̃a: ⁊ miſicordia dñi noſtri ieſu xpi: cui eſt gloria ⁊ imperiuꝫ in ſecula ſeculoꝝ amen.

Homelia. 3

SEpe fulgido celi globo delectat⁹ ocul⁹ ad ſpectaculuꝫ oppoſiti e regiõe luminis ſeſe violẽter ĩtẽdit. Et lꝫ ſentiat aciẽ ſuã ĩparẽ radiorũ eſſe certamini: deſyderio tñ illi⁹ pulcherrimi luminis ĩtuẽdi libẽter inacceſſibili ra

ↄ̄ſtātis orƀ reluctat̃ coruſco.
Tale igr̃ qppiā ego ipſe per
petior: q cū̄ videā ꝑpe mētꝫ
oculos: ex radijs apl'ici ſplē
dorꝫ hebetari: cupio tñ pau
li aĩaȝ: miro fulgore virtutū̄
rutilātē: velut emin⁹ ītueri:
ꝛ ↄ̄ īportabiles ſolis micat⁹
ↄtentioſa ſubire certamina.
Sol.n.qdā eſt hoĩbus pau
lus: q totū ꝑrſus orbē ful-
gētib⁹ lingue ſue radijs illu
minauit: qqȝ vniuerſas cir-
cūeūdo gētes curſum oĩno
ſolis imitatus ē: ac mūdi re
giōes oēs q̄ſi libo a corpore
aĩo ꝑuolauit: ꝛ ƀ cū ei ama
ra vndiqȝ vulnera crebrius
obuiarent. In duas nanqȝ
ptes oē tūc fere hoĩuȝ ſcīde
bat̃ genus: in eoꝝ.ſ.q horri
bili rabie erga idoloꝝ cultū
ferebāt: ꝛ ī illoꝝ: quos legis
zelus ī euāgelij odia flāma-
bat. Ab vtraqȝ vͦo pte gra-
uiſſima ī paulū bella ſurge-
bāt: cū iudei vndiqȝ illū q̄ſi
pr̃naꝝ traditionū corrupto
rē fugarēt: gētes vͦo q̄ſi deū
mortuū p̄dicantē. Noli.n.
illum: qui tūc fuit reꝝ reatū
huic: q mō eſt cōparādo ma
gnitudinē apoſtolici laborꝫ
attēdē: ſȝ ipſa adhuc p̄dica
tionis exordia mēte ꝑpēde.
Cōſydera ꝑus pelagi ſeuiē-
tis furoreȝ: ꝛ tū demū vim
gubernatoris itelligēs. Si-
cut enim in quodā freto: ita
paulus medijs in fluctibus
eſtuabat: ac mille diſcrimi-
nū vrgebat̃ ꝑcellis. Inter
ipſa qppe euāgelij p̃ncipia:
p̄dicatiōis nouitas vehemē
tes: ei tētationū turbines ſu
ſcitauit. Iudeoꝝ nāqȝ tūc
ppl'i mouebāt̃: quos ad hoc
moſayca videbāt̃ p̄cepta cō
pellē. Phariſeoꝝ quoqȝ la-
trabant greſſus: cū dudū a
ſe crucifixi p̄dicari deitatem
dolerēt. Indignabat̃ ēt cō-
ſpiratio ſacerdotū: cū audi
rēt crucē q̄ſi ſceptrū quod-
dā regale celebrari. In hu-
iuſmodi bello iudei ſociabā
tur: ꝛ gētes: q̄ aris diuū: ac
tēplis puluinariū cineribus
aſſuete pene iā euelli ſibi ne-
ſcij āplectebant̃ errorē. Iu
dices in p̄dicationē euāgelij
ſeuiētes ſue aſtabāt caterue.
Reges iugiter idip̄m bellū
gerebāt. Auditā crucē cun
cti abhominabant̃ exercit⁹:
quā ſapiētes recipere neſcie-
bāt: q̄ſi ſignū vtiqȝ dānati:
Sed paulo toti⁹ƀ mūdi bel
lum: oī erat pace iucūdius.
Delectabat.n.qcūqȝ illū ꝑꝑ
euāgeliū vulnerabat. Hic ē
ꝙ ille greciā: atqȝ barbariē:
cū illatis ſibi vulnerib⁹ ala-
cer circuibat: nō minus pla
gis ſuis gaudens: q̄ȝ regis
triūphis: haud alir̃ delecta-
tus naufragijs: q̄ȝ ceteri acq
ſitis ſolēt gaudē theſauris.
Liuorib⁹: quos ei vͦbera ſe-
pi⁹iferebāt: q̄ſi qbuſdā glia-
bat̃ coronis. Tribulatiōib⁹
vt delicijs vtebat̃. Sq̄lore

carcerꝫ vt paradiſi amẽitate
gaudebat. Cui te o btẽ pau
le iuſtoꝝ veteris teſtī: vl' no-
ui audeā ꝯpare? Diuꝫ qppe
ṽtutẽ q̄ſi ī archa q̄dā: ſꝫ cū
multo pꝛſus cumulo ꝯdidi
ſti. Deniqꝫ ẽt ſi totꝰ ꝯ̄ te ali
qs ſigillatiꝫ iuſtoꝝ appẽdat
choꝝ: īueniet trutinā ṽtutū
pōderibꝰa tua pte depſſam.
Paulus ṽo ſcōs Abel: veꝝ
nō ſemel: ſꝫ p dies ſingulos
īmolatꝰ. Paulꝰalter Noe:
ſꝫ abſqꝫ archa īſurgẽtes ad
uerſus ſe vndas impietatis
enauigās. Paulꝰalt̃ Abꝛaā
ñ mō a pfia: vl' gẽte: ſꝫ poſt
vocationẽ ſuā: ab ipſa ẽt vi
ta pꝛſus abſciſſus. Paulus
alt̃ Jſaac: ſpōte ī hoſtiā col
ligatꝰ. Paulꝰalt̃ Jacob: q̄ſi
pꝛo vno quodā totiꝰ mūdi
grege ſemp īuigilās. Paulꝰ
alter Joſeph: ſpiritali fame
tabeſcente mūdo ṽitatis ali
mẽta diſtribuẽs. Paulꝰalter
Moyſes: q oẽs gẽtes a tyrā
nide diaboli reduxit ad xpꝫ.
Paulꝰalt̃ Aarō: totiꝰmūdi
pplis inūctꝰ ſacerdos. Pau
lus alter Phinees: īpietatẽ
iudeoꝝ: atqꝫ gẽtiliū: q̄ſi foꝛ
nicationẽ mentiū: vno fidei
mucrone ꝯfodiẽs. Paulꝰ al
ter Dauid: q velut q̄ndā go
liā ī certamīe diabolū puo-
cat. Paulꝰalt̃ Helias: clariꝰ
raptꝰ ī celos. Paulꝰ alt̃ He
liſeꝰ: q gẽtes ab īterioꝛis le-
pꝛe pollutione mundauit.
Paulꝰ alter Ezechias: q ad
vnā fidẽ xpi diuerſos pplos
attraxit. Paulꝰ alt̃ Joſias:
q abhoīationes gẽtiliū diſſi
pauit: ac pdidit. Paulꝰ alt̃
Joānes: pꝛo xpo capite trū
catꝰ. Paulꝰ alt̃ Petrꝰ: nō d̄
terra: ſꝫ d̄ celo vocatꝰad cre
dẽdū. Paulꝰ alt̃ Gabꝛiel: q
xpi oꝛtū cūctis gẽtibꝰ nūcia
uit. Paulꝰ alter Michael: q
xpianoꝝ dux eẽ ſoꝛtitꝰ ẽ: ẽt
ſi āgeloꝝ: ẽt ſi iuſtoꝝ hoīuꝫ
circūuolẽ choꝛos: ñ īuenio
ꝯparationẽ: cui nō tñ cumu-
lo: meritoꝝ paulꝰoccurrat.
Acclamatio ppli: ⁊ poſt ac
clamationẽ: ẽt moꝛtuꝰ pau
lus ardẽtiſſima nob theatra
pietatis accẽdit. Sꝫ quādiu
ṽſabo līguā: nūc iuſtis virꝫ
paulū: nūc ẽt āgel' ꝯpādo?
Opulentiſſimū hūc igit̃ the
ſauꝝ ī nr̃is auide pectoꝛibꝰ
recōdamꝰ. Hauriamꝰcerta-
tim virtutes ex abūdāti iſto
bōe volūtatꝫ fōte manātes
⁊ cupiditate maxia feraciſſi
me huiꝰarboꝛis poma rapia
mus: variiſqꝫ floꝛibꝰ: ac fru
ctibꝰplenū aplicaꝝ virtutū
pꝛatū metẽtes: ſūmamus e
paulo fulgẽtẽ roſā caſtitatꝫ
eligamꝰ fidei floꝛẽ marceſcẽ
neſciẽtẽ: decerpamus ex eo
vberrimos patiẽtie fructꝰ ⁊
virtutū oīuꝫ colligamꝰ. De
mus btō paulo gliaꝫ: vt di
cat de nobis ī futurū. Ecce
ego ⁊ pueri: quos mihi d̄dit
deꝰ: ipſi glia ī ſecula. Amẽ.

¶ Explicit homelia.

¶ Sanctus Damaſus de triūphis
ſancti Pauli apoſtoli.

IAmdudum Saulus procerum precepta ſecutus.
Cum dño patrias vellet preponere leges.
Abnueret ſanctos chriſtum laudaſſe prophetas
Cedibus aſſiduis cuperet diſcerpere plebem
Cum lacerat ſancte matris pia federa cecus
Poſt tenebras verum meruit cognoſcere lumen
Temptatus ſenſit poſſet quid gloria chriſti
Auribus vt domini vocem lucemqȝ recepit
Compoſuit mores chriſti precepta ſecutus.
Mutato placuit poſtq̄ de nomine paulus.
Mira fides rerum ſubito trans ethera vectus
Noſcere promeruit poſſent quid premia vite
Conſcendit raptus martyr penetralia chriſti
Tertia lux celi tenuit paradiſus euntem
Colloquijs domini fruitur ſecreta reſeruat
Gentibus: ac populis iuſſus predicere vera
Profundum penetrare maris: noctemqȝ diemqȝ
Vixit cum magnum fatis eſt vixiſſe latentem
Verbera. Vincla. famē. Lapides. Rabiēqȝ ferarum.
Carceris illuuiem. virgas. Tormenta chatenas
Naufragium lachrymas ſerpentis dira venena
Stigmata non timuit portare in corpore chriſti
Credentes docuit poſſent quo vincere mortem
Dignus amore dei viuit per ſecla magiſter
Verſibus his breuiter fateor beatiſſime doctor
Sancte tuos damaſus volui monſtrare triūphos.

Finis.

¶ In laudem diui Pauli
apoſtoli Beda.

O Ic precor nullo ſatis ore dictas
Arte ſi quando modulata ſumas.
Maximi laudes mea muſa Pauli
Numinis amplas.
Romulo clarum genus a ſenatu
Traxit illuſtri ſatus ex parente
Paulus hebrea fuit atqȝ gnarus
Lege magiſter.
Ad ſue regnum fidei tuendum

De Triūphis Pauli

Sic deo ſummo fieri ſinente
Dogma dum chriſti ſemel enſe ſtricto.
Pellit amantes
Mox equo preceps ruit ex furente
Tertium celi rapiturqꝫ ad orbem.
Atqꝫ diuinam faciem beato
Conſpicit ore.
Et dei cernit penetracis omnes
Mentis archanos oculo receſſus
Quos nephas verbis aperire ſcriptis
Nec datur vllis.
Hinc ſue legis ſubito reuerſus
Crimen agnoſcit: ſequiturqꝫ chriſtum
Paulus ex ſaulo velut ipſe verſus
Nomine verſo
Atqꝫ diuini memor oris idem.
Quā licet lingue reſonante plectro
Pandit in menſe deitatis omnem
Viſa per orbem
Ad fidem chriſti tubicemqꝫ veram
Gentium mentes trahit infidarum
Et noua mundo fugat indolatras
Lege ſceleſtos
Per truces falſi iouis ⁊ tyrannos
Omne martyri patiens flagellum
Victimam chriſto: vel ad vſqꝫ mortem
Se facit ipſi
Primus ac inter reliquos vocari
Miſſus orator populis meretur
Et ſonax chriſti tuba ſpirituſqꝫ
Maxima ſancti
Doctor ⁊ ſacre ſophie diſertus
Martyr inuictus triplicemqꝫ celebs
Lauream geſtat nitidis ſupremus.
Diuus in aſtris
Sed viris paulum modo muſa confer
Pagine iuſtis veteris noueqꝫ
Omnibus Paulus numero par vnus
Eſt in vtroqꝫ
Paulus in ſacris Abel eſt ſecundus
Elias raptu charitate Dauid:

Jobus in cunctis: patiente caſta
Mente Joſephus
Paulus eſt alter phinees nephaſtos
Gentis errores perimes: Jacobus
Pro dei cultu vigilax: ſacerdos
Alter Aaron
Paulus expurgans ſcelus omne mundi
Et Joſias: Alius Joannes
Pro ſuo truncus capud: yſaacqȝ
hoſtia chriſto
Paulus eſt terris Gabriel ſecundus
Nuncians chriſtum populis futurum
Paulus eſt princeps Michael chorooꝝ
Angelicorum
Condita Noe: reparauit archa
Nauis humanum genus: ipſe ſcriptis
Paulus humanas animas rapaci
Seruat ab orcho.
Ad ſui Moſes generis tuendam
Paulus ad mundi periit ſalutem
Ob dei iuſſum fuit Abraam exul
Paulus obiuit
Goliam Dauit ſeparauit atrum:
Demonem Paulus: fuit aduocatus
Petrus ex terra: ſed ab arce paulus
Celitus alta
Uas adeſt noſtre fidei profundum
Uas adeſt chriſti: venit ⁊ rogatus
Semper infirmis animabus amplo
Paulus amore
Ergo nos pauli quoqȝ numen omnes
Jugibus ſerui precibus vocemus
Ut ſuo noſtris merito ſalutem
Mentibus oret.
Amen.

¶ Diui Pauli apl'i officiolũ
quottidianum indulgẽtijs
priuilegiatum.

Hec Paule vas ho-
noris: ⁊ virtutũ om
niũ. ℟. Chriſti ieſu redem-
ptoris. Sacrũ domiciliuꝫ.
Dñe labia mea apies ⁊ os
meũ annũciabit laudẽ tuá.
Deus in adiutoriũ meũ ⁊c.
Glia pa. ⁊c. Sicut erat. ⁊c.
Inuitatoriũ. Laudem' deũ
nrm ĩ cõmemoratione apl'i
Pauli. ps. Uenite exultem'
dño iubilemus deo ſalutari
nro: poccupem' faciẽ ei' in
ꝯfeſſiõe ⁊ in pſalmis iubile-
mus ei. Laudem' deũ nrm
in cõmemoratõe apl'i pauli.
Glia pa. In cõmemoratio
ne apl'i pauli. hym.
Doctor egregie paule mo-
res inſtrue ⁊ mẽte polũ nos
tráſferre ſatage donec perfe
ctũ largiat' pleni' euacuato
qđ ex pte gerimus. Sit trini
tati ſempiterna glia honor
ptás atqꝫ iubilatio ĩ vnitate
cui manet imperiũ ex tũc ⁊
mõ p eterna ſcl'a. Amẽ. ps.
Ego át ꝯſtitut' ſũ rex ab eo
ſup ſyon mõtẽ ſctm ei' pdi
cáꝫ pceptũ ei'. Dñs dixit ad
me fili' me' es tu ego hodie
genui te: poſtula a me ⁊ da-
bo tibi gẽtes hereditatẽ tuá
⁊ poſſeſſionẽ tuá terminos
terre. Glia patri. ⁊c. Añа.
O paule doctor gẽtiũ dñs
qui te elegit ⁊ p grãꝫ ſuá vo
cauit vt euãgelizares filium
ei' in gẽtib' ipſe nos dirigat
in oĩbus vijs nrís. ℣. Ama
uit eũ dñs ⁊ ornauit eũ. ℟.
Et fideliſſimũ predicatoreꝫ
conſtituit eũ. Pater nr. ⁊c.
Et ne nos inducas. ⁊c. Sꝫ
libera. Bño. Iube domne
benedicere. Paulus dei nũ-
cius nos cuſtodire ⁊ adiu-
uare dignet'. Amẽ. Lec. i.
Sácte xpi apl'e paule ṽgo:
martyr ⁊ doctor ĩclyte tuis
nos deo: pcibus ꝯiũge. Tu
eni ille paulus q oliꝫ ſaulus
ex lupo agnus effectus nob
ptõrib' dux ⁊ aduocat' da-
tus es. Tu a xpo de celo vo
catus atqꝫ ĩ ipm tráſſorma-
tus viuis iá non paulus vi
uit vero in te xps: Tu illud
electiõis vas manu ſapiẽtie
mirabilit' fabricatũ ac omni
pcioſo virtutũ lapide ĩſigni
tũ nomen xpi corã regib' ac
pncipib' portás. Tu dei ar
chana vidẽ dign'. Doctor
gentiũ ꝯſtitut' vniuerſũ mũ
dũ celeſti ſapiẽtia illuſtras.
Tu autẽ. ⁊c. Deo grãs. ℟.
Magn' ſctũs paul' vas ele
ctiõis vere digne ẽ glorificá
dus q ⁊ tronũ duodecimuꝫ
meruit poſſidẽ ⁊ dei eſſentiá
mortalis videre. ℣. Celi ci-
ues aplaudite ⁊ vos morta
les canite pauli magni pco-
nia. Qui ⁊ tronũ. ⁊c. Iube
dõne bñdicẽ. Incrementũ
ſuperne dilectionis: cõferri
nobis poſcat Paulus vas
electionis. Amẽ. Lec. ij.

Tu ille fidelis ac idefeſſus
xp̄i fuꝰ ꝗ plus oibꝰ laborās
nō q̄ris q̄ tua ſunt: ſʒ q̄ ieſu
xp̄i: oibꝰ oīa factꝰ vt oēs fa-
cias ſaluos: Tu pietate ple
nus pro frībꝰ eligis ꝑegrina
ri a dn̄o oēs in xp̄i viſceribꝰ
eē ꝯcupiſcēs: Tu xp̄i amore
ſuccenſus: oīa ſꝑnis vt ſter
cora ipm ſolū ſitiens: ꝑ quē
tibi mūdus crucifixꝰ ē: tuq̄ꝫ
mūdo. Tu aūt. ⁊c. ℞. Ful
cite me floribꝰ ſtipate me ma
lis: qa amore lāgueo: cupio
enī diſſolui: ⁊ eē cū xp̄o. ℣.
Adiuro vos filie hieruſalez
qui mihi viuē xp̄s eſt ⁊ mori
lucrū. Cupio. ⁊c. Jube dō
ne bn̄dicere. Ad ſocietatem
ſupernorum ciuium perdu-
cat nos paulus doctor gen
tium. Amen. Lectio. 3.
Tu ille Paulus viroꝝ for-
tiſſimꝰ q flagelis ꝑcuſſus ce-
ſus virgis: lapidibꝰ obrutus
in ꝑſequutionibꝰ: in carceri
bus: in maris ꝓfūdo: in fa-
me ⁊ ſiti: in frigore ⁊ nudi-
tate: in labore ⁊ erūna leta-
bādus exultas: tu xp̄o cōfi
xus cruci ſtigmata eiꝰ in cor
pore tuo rutilantia portas
pro eius mēbris quottidie
moriēs: tu deniq̄ꝫ a xp̄o tuo
nec morte nec vita ſeparari
potes: qnimo lacteū pro ip
ſo ſanguine fūdes xp̄m tuū
quē ſemper corde geſtaſti ac
totiens ore ſacro nominaſti
⁊ mortuus inuocas cū quo
gaudēs aſcēdis delicijs af-
fluēs inixus ſuꝑilectū tuū
trina ab ipſo laureādus co
rona: apud quē ꝯtinuꝰ pro
nobis interceſſor aſſiſte. Tu
autē. Deo gr̄as. ℞. Bonū
certamē certaui: curſū cōſu
maui: fide ſuaui: ⁊ introdu
xit me rex dilectꝰ ī paradiſū
voluptatis et dilectiōis vbi
qđ ꝯcupiui video qđ amaui
teneo qđ q̄ſiui poſſideo. Me
ſeqmini qui vitā q̄ritis Alle
luya. ℣. Trahe nos poſt pr̄
piiſſime curramus in odorē
vnguētoꝝ tuoꝝ. Me ſequi
mini. ⁊c. Glia p̄ri ⁊c. Allā.
Te paulū laudamus: te ele
ctiōis vas ꝯfitemur: te eter
ni regis nūciū veneramur.
Te ergo q̄ſumus tuis famu
lis ſubueni quos ī xp̄i viſce
ribꝰ eſſe ꝯcupiſti. Eterna fac
cum ſctīs dei glia munerari
fiat miſericordia tua paule
ſuꝑ nos quēdmodū ſperaui
mus ī te. In te pr̄ ſꝑaui nō
ꝯfundar in eternū. Ad lau
des. ℣. Ora pro nob beate
paule. ℞. Ut digni efficia-
mur ꝓmiſſionibus chriſti.
Deus in adiutorium meū
intēde. Dn̄e ad. ⁊c. Gloria
p̄ri. ⁊c. pš. Deꝰ miſeeať nr̄i ⁊
bn̄dicat nobis illumīet vul
tū ſuū ſuꝑ nos ⁊ miſeeať nr̄i
vt cognoſcamꝰ in terra viā
tuā in oibꝰ gētibus ſalutare
tuū. Cōfiteāť tibi ppl̄i deꝰ:
ꝯfiteāť tibi ppl̄i oēs terra de
dit fructū ſuū. Glia p̄ri. ⁊c.
Sicut erat. ⁊c. Añt. Gr̄a dei

in te vacua nõ fuit: o beate
paule q̃ ſemper in nobis ma
neat tuis ſanctis p̃cib⁹ Alle
luya. Cap̃. Magnificabitur
xp̃s in corpore meo ſiue per
vitã: ſiue p̱ mortẽ: mihi eniȝ
viuere chriſtus eſt ⁊ mori lu
crũ. Deo gr̃as. Hymnus.
AEterna chriſti mune-
ra pauli magni preco
nia: laudes canẽtes debitas
letis canamus mẽtib⁹. In
hoc pr̃is potentia natiqȝ ſa
piẽtia: nexus ſcti clemẽtia p̱
cũcta lucet ſecula. Uni deo
ſit glĩa pro multiformi gr̃a:
q culpas ⁊ ſupplicia remit
tit: ⁊ dat premia. Amẽ. ℣.
Vas electõis mihi ẽ iſte. ℟.
Ut portet nomẽ meũ coraȝ
regib⁹. Canti. Bñdict⁹ dñs
de⁹ iſrael: q: viſitauit ⁊ fecit
redẽptioneȝ plebis ſue. Et
erexit cornu ſalutis nob in
domo Dauid pueri ſui. Il-
luminare his q in tenebris:
⁊ in vmbra mortis ſedẽt ad
dirigẽdos pedes nr̃os ĩ via
pacis. Glĩa pr̃i. ⁊c. Sicut
erat. ⁊c. Añ. Sancte paule
apl̃e p̃dicator vitatꝭ ⁊ doctõ
gentiũ: q vniuerſo mũdo lu
men ſapĩe ⁊ charitatis ac pa
tiẽtie exẽplar datus es ĩterce
de pro nobis ad deũ q te ele
git. Orõ. Dñe exaudi. ⁊c.
DEus q vniuerſũ mũ
dũ bti pauli apl̃i p̃di
catione docuiſti: da nobis q̃
ſumus vt cuius cõmemora
tionẽ colimus eius apud te
patrocinia ſentiam⁹: ⁊ p̱ ei⁹
ad te exẽpla gradiamur: per
dñȝ nr̃ȝ ieſũ. Dñe ex. or. ⁊c.
bñ. d. deo. gr̃as. Aue paule
vas honoris ⁊ virtutũ om-
niũ: xp̃i ieſu redemptoris ſa
crũ domiciliuȝ. ¶ Nota q̱
iſta ſalutatio dȝ dici in p̃nci
pio ⁊ ĩ fine cuiuſlibet hore.
Ad pri. Aue paule ⁊c. De⁹
in adiutoriũ. ⁊c. dñe ad. ⁊c.
Glĩa pr̃i. ⁊c. Hymnus.
IEſu de⁹ piiſſime tu ac-
tus nr̃os dirige: vt cũ
paulo fidelr̃ te ſeq̃mur perẽ
niter. O paule doctor gen-
tiũ ⁊ vas virtutũ omniȝ forti
miſertus pauperꝝ da robur
fer auxiliũ. Uni trinoqȝ do
mino ſit ſempiterna glĩa q
ſcti pauli merito nos ducat
ad celeſtia amẽ. ¶ Nota q̱
iſte hymnus dȝ dici ad pri-
mã. tertiã. ſextã. ⁊ nonã. in
p̃ncipio hore ſic̃ hic. Pſal.
Vias tuas dñe demonſtra
mihi ⁊ ſemitas tuas edoce
me. Dirige me in vitate tua
⁊ doce me: q: tu es deus ſal
uator me⁹: ⁊ te ſuſtinui tota
die. Reminiſcẽ miſerationũ
tuaꝝ ⁊ miſericordiaꝝ tuaꝝ q̃
a ſeculo ſunt. Glĩa pr̃i. ⁊c.
Añ. Raptus ad tertiũ ce-
lũ vidi dñm meũ facie ad fa
ciẽ ⁊ liq̃fcã ẽ aĩa mea: ⁊ nũc
ieſu btĩs ãplexib⁹ fruor all'.
Capi. Cũ aũt placuit ei qui
me ſegregauit ex vtero mr̃is
mee ⁊ vocauit per gr̃aȝ ſuã:
vt reuelaret filiũ ſuũ in me:

vt euãgelizarẽ illũ in gẽtibꝰ
ꝯtinuo nõ acqeui carni ꝛ ſã
guini. Deo gr̃as. ℟. Jeſu
xp̄e ſplẽdoꝛ p̄ris miſere no
bis. ℟. Qui ad te paulũ ra
piẽs illuminas ꝯuertiſti. mi
ſerere ꝛc. Glia. p̄ri. ꝛc. Jeſu
chꝛiſte. ꝛc. ℣. Emittte dñe
ſp̄m tuũ ꝛ creabunt. ℟. Et
renouabis faciẽ terre. Oĩo.
DEus q beatũ paulũ
aplm̃ tuũ ſuper alta
celoꝝ eleuãs mirabili ſapia
illuſtraſti: atqꝫ in tuã vitam
trãſſoꝛmaſti eiꝰ meritis ꝛ p̄ci
bus nos lumine tuo reple:
ac deifico amoꝛe trãſſige: vt
te veraciter agnoſcamꝰ: ꝛ fi
delit̃ deligamꝰ: q viuis. ꝛc.
Dñe exaudi oꝛonẽ meã. ꝛc.
Aue Paule. ꝛc. Ad tertiã.
Aue paule ꝛc. Deus in ad
iutoꝛiũ. ꝛc. Hym. vt. s̃. p̄s.
Inclina dñe aurem tuam:
ꝛ exaudi me: quoniaꝫ inops
ꝛ pauper ſum ego. Cuſtodi
aĩam meã: qm̃ ſctũs ſuum:
ſaluũ me fac ſuũ tuuꝫ deus
meus ſperãtẽ in te. Miſere
mei dñe: qm̃ ad te clamaui
tota die. Letifica aĩam ſerui
tui: qm̃ ad te dñe aĩam meã
leuaui. Glia p̄ri. ꝛc. Añ.
Euge fidelis chꝛiſti amatoꝛ
paule q oibꝰ oia factus non
tuũ: ſed alioꝝ comodũ q̃ris
eſto nob p̄r ꝛ ꝓtectoꝛ. Cap.
Magnificabit xp̄s. ꝛc̃. vt. s̃.
℟. Sancte paule apl̃e audi
rogãtes ſuulos. ℟. Et im
petratã nob celitꝰ affer. fide
litatẽ audi ro. Glia p̄ri. ꝛc.
Sancte. ꝛc. ℣. Eſto fidelis
vſqꝫ ad moꝛtem. ℟. Et da
bo tibi coꝛonam vite. Oĩo.
Deus q vniuerſũ mũdũ. ꝛc.
vt. s̃. Ad ſertã. Aue Pau-
le. ꝛc. Deꝰ i adiutoꝛiũ. ꝛc.
Glia p̄ri ꝛc. Hym. Jeſu ꝛc.
p̄s. Coꝛ mũdum crea in me
deꝰ ꝛ ſp̄m rectũ inoua in vi
ſceribꝰ meis. Ne ꝓiicias me
a facie tua: ꝛ ſp̄m ſctm̃ tuuꝫ
ne auferas a me. Redde mi
hi leticiã ſalutaris tui: ꝛ ſpũ
p̄ncipali ꝯfirma me. Gloꝛia
p̄ri. ꝛc. Añ. Trahe nos ad
xp̄m paule piiſſime: q in ip̄m
trãſſoꝛmatꝰ oia deſpicis: vt
ſtercoꝛa ipſi ſũmo bono iu-
giter inherẽs. Cap. Moꝛtuꝰ
ſum mũdo vt deo viuã xp̄o
ꝯfixus ſũ cruci viuo aũt iã
nõ ego viuit vero i me xp̄s
deo gr̃as. ℟. Oꝛa ꝓ nobis
ſancte xp̄i amatoꝛ paule. ℣.
Ut diuine charitatis efficia
mur p̄cipes. Sãcte xp̄i. ꝛc.
Glia pa. ꝛc. Oꝛa ꝓ nob. ꝛc.
℣. Lex amoꝛis in coꝛde ip-
ſius. ℟. Et nõ ſupplanta-
bunt greſ. eius. Oꝛatio.
DEus q beatũ paulũ
aplm̃ tuũ in amoꝛẽ
ꝛ i mitationẽ tuaꝫ e celo btã
tua vulnera oñdẽs mirabilr̃
rapuiſti eiꝰ meritis ꝛ itercei-
ſione tue charitatis vexilluꝫ
nob benignus expãde vt te
piũ crucifixũ ꝯtẽplari atqꝫ i
te trãſſoꝛmari mereamur q̃ti
nus ſis nr̃a dulcis vita nr̃m

ſolatiū nr̄ amoꝛ. qui viuis ⁊
re. ⁊c. Ad. ix. Aue paule ⁊c.
De⁹ ī adi. ⁊c. Glia. hym.
Jeſu. ⁊c. pſ. Judica dn̄e
nocētes me: expugna impu
gnātes me. Appꝛehēde arma
⁊ ſcutū ⁊ exurge i adiutoꝛiū
mihi. Effunde frameā ⁊ cō
clude aduerſus eos q perſe
quūt me dic aīe mee ſalus
tua ego ſum. Glia. ⁊c. Añ.
Paule foꝛtiſſime patientie
ſpeculū q plus oīb⁹ laboꝛās
in īfirmitatib⁹ gl̄iaris: patiē
tiā nob neceſſariā ṗcib⁹ tuis
optie. Cap. Mihi abſit glo/
riari niſi ī cruce dn̄i nr̄i ieſu
xp̄i p quē mihi mūdus cru/
cifixus ē: ⁊ ego mūdo. Deo
gr̄as. Rz. Stolā iocūditat̄
iduit eū dn̄s. V. Et coꝛonā
patiētie poſuit ſuper caput
ei⁹: iduit. ⁊c. Glia pr̄i. Sto
la. ⁊c. V. Oꝛa pro nob btē
paule. Rz. Ut digni efficia/
mur gr̄a dei. Oꝛatio.

Deus q cōſpicis qꝛ ex
nulla nr̄a actiōe ꝯfi
dim⁹ ꝯcede ppiti⁹: vt ꝯ ad/
uerſa oīa doctoꝛis gētiū p/
tectiōe muniamur: atqꝫ ei⁹
auxilio ī cūctis agēdis diri/
gamur. Per. d. Ad veſpas.
Aue paule. ⁊c. Deus ī ad.
Glia. ⁊c. pſ. Exoꝛtū ē in te
nebꝛis lumē rectis miſēcoꝛs
⁊ miſatoꝛ ⁊ iuſt⁹. Jocūdus
hō qui miſeꝛ ⁊ cōmodat di
ſponet ſmones ſuos i iudi/
cio: qꝛ i eternū nō cōmoue
bit. Jn memoꝛia eterna erit
iuſtus ab auditiōe mala nō
timebit. Glia. ⁊c. Añ. O lu
mē eccleſie paule doctoꝛ gē
tiū: feruēs aīaꝝ zelatoꝛ miſē
coꝛs pr̄ ſuccurre nob nūc ⁊
ſēp. Cap. Magnificabit. ⁊c.
vt ſupꝛa hym. Doctoꝛ egre
gie. ⁊c. V. Bn̄dictiōez oiuz
gentiū dedit illi. Rz. Et ma
nifeſtauit ei gloꝛiā ſuā. pſ.

Magnificat aīa mea
dn̄z. Et exultauit ſpi
rit⁹ me⁹ ī deo ſalutari meo.
Quia fec̄ mihi magna q po
tēs ē ⁊ ſcm̄ nomē ei⁹. Glia.
Añ. Tu es vas electōis ſctē
paule a xp̄o de celo vocatus
atqꝫ ad tertiū celū raptus ṗ
oīb⁹ magnificat⁹ p quē oēs
gētes cognouerūt gr̄am dei
ītercede p nob ad deū q te
elegit. Oīo. De⁹ q vniuerſū
mūdū. ⁊c. vt ſ. Ad ꝯplet.
Aue paule. ⁊c. Conuerte
nos de⁹ ſalutar̄ nr̄ ⁊ auerte
irā tuā a nob. De⁹ ī ad. ⁊c.
Glia. pſ. Jllumia dn̄e ocu
los meos ne vnqꝫ obdoꝛmiā
ī moꝛte ne qn̄ dicat inimic⁹
me⁹ ṗualui aduerſ⁹ eū. Qui
tribulāt me exultabūt ſi mo
tus fuero: ego āt ī tua mīa
ſpaui. Exultauit coꝛ meū in
ſalutari tuo cantabo dn̄o q
bōa tribuit mihi ⁊ pſallam
nomini dn̄i altiſſimi. Glia
pr̄i. ⁊c. Sicut erat. ⁊c. Añ.
Gr̄a dn̄i nr̄i ieſu xp̄i: ⁊ cha/
ritas dei: ⁊ ꝯmunicatio ſctī
ſpūs: ſit ſp cū oīb⁹ nob tuis
pijs ṗcib⁹ o btē paule. Cap.

Bonũ certamẽ certaui: curſũ ꝯſumaui: fidẽ ſuaui: ĩ reliquo repoſita ẽ mihi corona iuſtitie quã reddet mihi dñs in illa die iuſtus iudex. Deo gr̃as. ℞. Intercede ꝓ nob vas v̾tutũ oĩum. ſctẽ paule apl̾e. ℣. Ut donũ pſeuerantie nob ꝯcedat̃ ſctẽ paule ꝛc. Gl̾ia. Intercede ꝓ nob ꝛc. hy. Ieſu nr̃a redẽptõ corona ꝛ auxiliũ ſcti paulĩ ſuffragio duc nos ad celi brauiũ. Poſt te curram᷒ fortit̃ pauli ſuffulti ꝑcib᷒ vt te fruamur iugit̃ ꝯiũcti celi ciuib᷒. Preſta pr̃ oĩpotẽs ꝑ ieſũ xp̃z dñz qui tecũ. ℣. Eſto nob paule turris fortitudĩs. ℞. A facie inimici nũc ꝛ hora mort̃ : ꝑ. Nũc dimittis: p̃s. Proba me de᷒ ꝛ ſcito cor meũ ĩterroga me ꝛ cognoſce ſemitas meas: Et vide ſi via iniquitatis i me ẽ: ꝛ deduc me in via eterna. Gl̾ia pr̃i. ꝛc. Sicut erat. ꝛc̃. Añ. Salue vas electiõis ꝛ v̾tutũ oĩuz. Refugiũ ſolatiũ ac ſpes nr̃a ſalue. Ad te ardẽtiſſimũ xp̃i amatorẽ tepidi clamam᷒ ad te aĩaꝝ nr̃aꝝ zelatorẽ ſuſpiram᷒ hui᷒ ſeculi gemẽtes erũnas. Eya ergo pr̃ dulciſſime Antiq̃ mĩe tue oculos ad nos ꝯuerte: ꝛ ieſuz bñdictũ quẽ vniuerſo mũdo ꝛ viuẽs ꝛ moriẽs ꝑdicaſti. nob poſt hoc exiliũ fruendum optĩe o clemẽs o pie adiuua nos dulcis paule. Oratio.

Deus q cõſpicis q2 nos vndiq3 mala nr̃a perturbãt ꝯcede queſumus: vt beati apoſtoli tui pauli patrocinio vbiq3 ꝛ ſemper ꝓtegamur ꝛ per ei᷒ veſtigia gradiẽtes ſecũ gl̾ia ꝛ honore a te coronari mereamur. Per dñm. ꝛc̃. Dñe exaudi oſonẽ meã. Et cla. ꝛc. Bñdicam᷒ dño. Deo gr̃as. Aue paule.

¶ Finit officiũ diuini pauli eccl̾iaſtica ꝛ aplica auc̃itate approbatũ: atq3 indulgentijs ꝑuilegiatũ. Honora igr̃ xp̃iane diuinũ paulũ q a xp̃o doctor gẽtiũ ꝯſtitut᷒ in eius eccl̾ia pl᷒ oĩb᷒ laborauit: ꝛ ꝑ eũ celeſtia dona ĩplora q viator oĩb᷒ oĩa fact᷒ ẽ vt oẽs faceret ſaluos: nec depoſuit cõꝑhẽſor viſcera pietat̃. Et ſi nõ potes quottidie offm̃ hoc dicẽ ſaltez velis aliquo hebdomade die illo. ſ. quo annua ꝯuerſionis eius dies euenerit. Uale.

¶ Incipit modus deſponẽdi ſe ad digne celebrãdũ. primo duodeci ſũt faciẽda i ſe.

Primo

Conſiderare h̾ ſacramẽtũ q̃te ſit dignitatis ꝛ puritat̃ ꝛ ſublimitat̃.

2 Conſiderare ſeip̃m q̃te ſit vilitatis.

3 Timere tractare tantũ ſacramẽtũ ꝛ deo appropiq̃re.

4 Recogitare peccata ſua cũ ꝯtritione ꝛ lachrymis.

5 Lauare ꝯſciã ſuã per ꝯfeſſionẽ etiã q̃tũ ad minima.
6 Si hꝫ aliqd aduerſum pximũ totaliter recõciliari.
7 Si hꝫ in corde vel in actibꝰ aliqd ẽt minimũ repugnãs deo oĩno relinquere.
8 Subicere totaliter volũtatẽ ſuã deo per deuotionẽ ⁊ feruens propoſitum.
9 Humiliare p fidẽ intellectũ ſuũ ad tantũ ſacramentũ.
10 Cõſiderare diuinã pietatẽ ⁊ dignatões ⁊ volũtatẽ q̃ pcipit ⁊ inuitat vt celebremꝰ.
xj Humiliare ſe corã deo recognoſcẽdo indignitatẽ ſuã ⁊ iplorãdo diuinã clemẽtiã.
12 Cũ ſpe fiducia ⁊ alacritate ſpiritus deſiderare celebrare ⁊ vniri ſaluatori.

Deinde celebraturus ĩ tãto myſterio celebrãdo debet intendere.xij.

1 ¶ Recognoſcere deũ pſete ri ſe ſeruũ ſuũ adorare diuinã maieſtatẽ ⁊ ei gr̃as agere in cõmuni de omnibus.
2 Gr̃as agere in ſpãli de beneficio redẽptionis.
3 Rememorari exceſſum charitatis chriſti erga nos.
4 Recolere amariſſimã ſuam paſſionẽ ⁊ ſui pcioſi ſanguinis effuſionẽ pro nobis.
5 Repñtare eternã btõꝝ coionẽ ⁊ pacẽ in diuino ꝯuiuio vbi agnꝰ dei ẽ cibꝰ btificus.
6 Figurare vnitateꝫ corporis xpi ⁊ eccl'iaſticã vnitatẽ ĩ vna fide: vna ſpe: ⁊ vna caritate.
7 Recõciliare deo populũ fidelẽ p tã gratũ ſacrificiũ.
8 Orare pro oĩbus fidelibus viuis ⁊ defunctis.
9 Offerre vota ⁊ ſupplicationes ⁊ laudes ſuas ⁊ ꝯiungere cũ laudibꝰ angelicis ⁊ ſedeo gratificare.
10 Jmolare ſe deo ⁊ offerre cũ tanto ſacrificio per deuotionem.
xj Participare aliqd gratie illuminationis: ⁊ dulcedinis diuine.
12 Trãſformare ſe ĩ xpo per affectũ meditationẽ ⁊ imitationem ⁊ eſſe membrũ pertinens ad corpus eius.

Finis.

¶ Oĩo beati Ambroſij ad ſanctam trinitatem.

Sctiſſime creator ⁊ pr̃ dulciſſime: o ſũma ⁊ imẽſa maieſtas: o clemẽtiſſima ⁊ ineffabilis trinitas dñe deꝰ nr̃ ſũmũ bonuꝫ: gr̃a: lumẽ: ſpes: amor: ꝯſolatio: par: ⁊ felicitas ſctãꝝ mẽtiuꝫ. Rogamꝰ ergo te ſpeꝫ nr̃a ⁊ deꝰ nr̃: btã trinitas vt obſequiũ ſuitutꝭ nr̃e: hodie tibi placeat ⁊ ſerena frõte ſuſcipias ſacrificiũ de mãibꝰ nr̃is vt acceptabile tibi fiat ex gr̃a ⁊ deuotione offerrentiũ ſic ex ſctitate ſua gratiſſimũ ⁊ ſuauiſſimũ ẽ añ oculos diuine maieſtatꝭ tue Digneris dñe cuꝫ hac ſacra oblatiõe attrahẽ corda nr̃a in ꝯtẽplationẽ: admiratiõeꝫ

amoꝛis exceſſum: deſideriũ: participationẽ: guſtũ: caſtã laudẽ: iubilũ: trãſformationẽq;: ta ineffabilis ſacramẽti qđ ẽ ieſus vita nr̃a: ꝛ de⁹ bñdict⁹ i ſcl'a ſcl'oꝝ. Amẽ.

¶ Oꝛõ ad ſpũm ſctũm.

Sctiſſime ſpũs creatoꝛ: ſãctificatoꝛ: ꝛ cõſolatoꝛ ſctãꝝ mẽtiũ. Amoꝛ diuine pi⁹ es ad exaudiẽdũ facilis ad recõciliãdũ: dulcis ad ꝯſolandũ pn⁹ ad amãdũ qꝛ amoꝛ es. Rogo gᵒ te ſpes mea vt ſint illa beati ignis tui i coꝛ meũ excutias q̃ oẽm exurat pcti rubiginẽ affect⁹ ꝯſumet noxios tenebꝛas ſecularium cogitationũ exturbet ad penitentiã conterat ad amoꝛẽ emolliat ad feruoꝛẽ accẽdat hũilitatẽ: timoꝛẽ ſctm̃: deuotionẽ ꝛ reuerẽtiã doc̃t: vt digne ad celebꝛandũ ſctm̃ myſteriũ accedã. Mẽtẽ ſcẽ ſpũs illumĩa qᵒ hui⁹ diuini ſacri mirabilia ꝯtẽplari valeã iſta ma coꝛ meũ igne amoꝛis ac deſiderij erga ieſũ bñdictũ: Trãſfoꝛma me in dei filiũ p affectũ iugẽ meditationẽ: ꝛ imitationẽ vt vita mea ſit ieſus: inebꝛia me guſtu diuine ꝯſolatõis ꝛ gr̃e. Per te oblatio: p̃ces: laudes: ꝛ vota mea accepta ſint: ꝛ digna oculis diuine maieſtatꝫ tue: ꝛ Pr̃is ꝛ filij cũ qb⁹ viuis ꝛ regnas vn⁹ de⁹ i ſcl'a ſcl'oꝝ. Amẽ.

¶ Oꝛõ ad dñm Jeſũ xp̃m.

Clemẽtiſſime ieſu fili dei q nob ſub ſacro mirabili paſſiõis ꝛ charitatꝫ tue memoriã reliq̃ſti. Da mihi tãta myſteria cũ gr̃aꝝ actiõe recolẽ: deuotiſſime venerari: toto coꝛdis ardoꝛe ſuſcipe: vt dignũ maieſtatꝫ tue habitaculũ fiam. Erũpat ex ſctis vulneribus coꝛpis tui deific⁹ ſãguis in aĩaꝫ meã. Qui a pctis abluat: pectus emolliat: mẽtẽ inebꝛiet: ꝛ i te trãſfoꝛmet vt coꝛ meuꝫ ſit ieſus: vita mea ſit ieſus: deſideriũ meũ ſit ieſus: cõſumatũ gaudiũ meũ ſit ieſus: qui vi. ꝛc.

Finis.

¶ Tabula repertoꝛia oium epiſtolaꝝ q̃ legunt̃ i eccleſia per anni circulũ. vbi notat̃ pꝛincipiuꝫ ꝛ finis cuiuſlibet ꝛ liber ꝛ capitulũ.

Dñica p̃ma ĩ aduẽtu.
Sciẽtes qꝛ hoꝛa ẽ. Ro.13ᵒ.
Dñm ieſum xp̃m Finis.
Dñica.2.
Quecũq; ſcripta ſt̃. Ro.15.
Et virtute ſpũs ſancti.
Dñica.3.
Sic nos exiſtiet.1.Coꝛ.4ᵒ.
Vnicuiq; a deo.
Dñica.4.
Gaudete i dñõ. Phil.4ᵒ.
In xp̃o ieſu.
In vigilia natiuitatis.
Paulus ſeruus. Ro.pᵒ.
Domini noſtri.
In nocte natiuitatis.
Apparuit gr̃a dei. Tit.2ᵒ.
Jeſu dñõ nr̃o.
In auroꝛa.
Appuit benignitas. Tit.3ᵒ.
Spem vite eterne.
In miſſa maioꝛi.
Multipharie. Heb.pᵒ.
Non deficient.
Dñica ĩfra oct. natitatꝫ.
Quãto tpe. Galath.4ᵒ.
Et heres per deũ.
In circũciſione.
Appuit benignitas. Tit.3ᵒ.
Spem vite eterne.
In vigilia epiphanie.
Vt in circũciſione.
Infra oct. epiphanie.
Obſecro vos p. Ro.12ᵒ.
Alter alterius mẽbꝛa.
Dñica.1.p⁹ oct.epiphie.
Hñtes donationẽ. Ro.12.
Humilibus ꝯſentientes.
Dñica.2.
Nolite eẽ pꝛudẽtes. Ro.12
In bono malũ.
Dñica.3.
Nemini quicq̃. Ro.13.
Eſt dilectio.
Dñica.4.
Induite vos. Col.3.
In coꝛdib⁹ vr̃is deo.
Dñica in.lxx.
Neſcitꝫ q hi p̃me. Coꝛ.
Petra aũt erat xp̃s.
Dñica in.lx.
Libẽter ſuffertꝫ.ſe. Coꝛ.
Quod non mentioꝛ.
Dñica in.l.
Si liguis hoiuꝫ.1.Coꝛ.1
Eſt charitas.

Dñica in.xl.
Hortamur vos.2.Cor.6.
Et oia poſſidentes.
Dñica.2.in.xl.
Rogam⁹ vos.1.Theſ.4.
In ſanctificatione.
Dñic.3.
Eſtote imitatores. Eph.5.
Et veritate.
Dñica.4.
Scriptū eſt.n.Gal.4.
Chriſtus nos liberauit.
Dñica in paſſione.
Xpus aſſiſtēs. Heb.9.
In xpo ieſu.
Dñica i ramis palmaꝝ.
Hoc.n.ſentite.Philip.2.
Eſt dei patris.
In cena dñi.
Cōuenientib⁹ vob.1.Cor.11.
Damnemur.
Sabbato ſctō.
Si ꝯſurrexiſtis.Col.3.
Cū ipſo in gloria.
In die ſctō Paſce.
Expurgate vetus.1.Cor.5.
Et veritatis.
Dñica in oct.paſce.
Omne qđ natū ē.1.Jo.5.
Dei in ſe.
Dñica pma p⁹oct.paſce.
Xpus paſſus eſt.1.Petri.2.
Epum aiaꝝ vraꝝ.
Dñica.2.
Obſecro vos.1.Pe.2.
Hec eſt.n.gra
Dñica.3.
Omne datū optimū. Jaco.1.
Animas veſtras
Dñica.4.
Eſtote factores vbi.Ja.1.
Ab hoc ſeculo.
Fer.2.⁊.3.i rogatiōib⁹.
Cōfitemini alterutrū. Ja.5
Multitudinē peccatoꝝ.
In.xx. Aſcēſionis.
Unicuiqꝫ nrm. Eph.4.
Plenitudinis xpi.
Dñica in oct.aſcēſionis.
Eſtote prudētes.1.Pe.4.
Per ieſum xpm.
In feſto.ſ.Trinitatis.
Gaudete pfecti.2.Cor.13.
Uobis amen.
In feſto corporis xpi.
Ego.n.accepi.1.Cor.11.
Corpus dñi.
Dñica pma p⁹ trinitatē.
Deus charitas ē.1.Jo.4.
Et patrem ſuum.
Dñica.2.
Nolite mirari.1.Jo.3.
Et veritate.
Dñica.3.
Hūiliamini ſb potēti.1.pe.5
Seculoꝝ amen.
Dñica.4.
Eximio.n.ꝙ. Ro.8.
Corporis nri.
Dñica.5.
Oēs vnanimes.1.Pe.3.
In cordibus vris.
Dñica.6.
Quicūqꝫ baptizati. Ro.6.
Autē deo.
Dñica.7.
Humanū dico. Ro.6.
Eterna in xpo.
Dñica.8.
Debitores ſumus. Ro.8.
Autē xpi.
Dñica.9.
Nō ſim⁹ ꝯcupiſcē.1.cor.
Ut poſſitis ſuſtinere.
Dñica.10.
Scitiſqꝫ qm cū gētes.1.cor.
Pro vt vult.
Dñica.11.
Notū vob facio.1.Cor.15
Uacua nō ſunt.
Dñica.12.
Fiduciā talē hēm⁹.2.Cō
In gloria.
Dñica.13.
Abrae dicte ſunt. Gal.3.
Credentibus.
Dñica.14.
Spū ambulate. Gal.5.
Et ꝯcupiſcentijs.
Dñica.15.
Si ſpū viuimus. Gal.6.
Domeſticos fidei.
Dñica.16.
Obſecro vos ne. Eph.
Seculi ſeculoꝝ amen.
Dñica.17.
Obſecro vos ego. Eph.4.
Secula ſeculoꝝ amen.
Dñica.18.
Gras ago deo.2.Cor.1.
Dñi nri ieſu xpi.

Finis.

¶ Impreſſuz Uenetijs per Bernardinū Uenetū De Uitalibus.

¶ Cū Gratia ⁊ Priuilegio

BS
485
.M36
1500z
c.1

4102615

11737